O

O, τὸ δέκατον ἕβδομον γράμμα τοῦ Τουρκικοῦ ἀλφαβήτου.
O, T. ἀντ. προσώπου γ'. || —, ἐκεῖνος. || —, ὁ αὐτός, ὁ ἴδιος. || —gün, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἢ τὴν αὐτὴν ἡμέραν. || —saat, τὴν ὥραν ἐκείνην ἢ τὴν ἰδίαν ὥραν, πάραυτα. || — bu, ὁ μέν, ὁ δέ.
Oba, T. ὄν. göçebe çadırı, ὠβή, ἤτοι σκηνὴ νομαδική, διηρημένη εἰς διαμερίσματα.
Obelisk, ἑλλ. ὄν. dikili taş, ὀβελίσκος.
Obir = öbür.
Obiri = öbürü.
Obruk, T. ἐπθ. eski yıpramış, yıprık, παλαιός, ἐφθαρμένος [ἔνδυμα κτλ.].
Obruk, T. ὄν. çukur, λάκκος, βόθρος. || —, ἐπθ. yamrı yumru, κεχωσμένος, λακκώδης, ἀνώμαλος.
Obrukluk, T. ὄν. yamrı yamru yer, κακοτοπία ἤτοι ἀνωμαλία πλήρης βόθρων καὶ λάκκων.
Obrulamak, T. ρμ. (αἰτ.) çukurlamak, σκάπτω, βαθύνω λάκκον.
Obrumak, T. ρμ. οὐδ. çukur çukur olmak, γίνομαι ἀνώμαλος, πληροῦμαι βόθρων, λάκκων [ἐπὶ ἀγρῶν, ἐπὶ ἐδάφους γῆς].
Obur, T. ἐπθ. pis boğaz, aç gözlü, yiyici, λαίμαργος.
Oburluk, T. ὄν. bis boğazlık, λαιμαργία.
Obüs, Γαλλ. ὄν. gülle, kumbara, ὄλμος, βόμβα.
Ocak, T. ὄν. ἑστία, γωνία, θερμάστρα, ἑστία μεταλλουργῶν καὶ σιδηρουργῶν. || —, σωματεῖον, οἰκογένεια. || Türk—ı, ἑστία Τουρκική, σωματεῖον Τουρκικόν. || —a düşmek, ζητῶ ἄσυλον. || —a inçir dikmek, καταστρέφω οἰκογένειαν. || —söndürmek, καταστρέφω οἶκον. || —, μεταλλεῖον. || taş—ı, λατομεῖον. || —, σῶμα στρατιωτικόν. || yeniçeri - ı, σῶμα Γενιτσάρων. || mağrip —ları, οἱ πειραταὶ τῆς Βερβερίας.
Ocakçı, T. ὄν, ἑστιοκόρος. || —, = Türk ocağına mensup, μέλος τῆς Τουρκικῆς ἑστίας.
Ocakçılık, T. ὄν. Türk ocağı taraftarlığı, τὸ εἶναι ὀπαδὸν τῆς Τουρκικῆς ἑστίας, || —, τὸ ἔργον τοῦ ἑστιοκόρου.
Ocaklı, T. ἐπθ. ὁ ἔχων ἑστίαν, γωνίαν.
Ocaklık, T. ὄν. μεγάλη καπνοδόχη, μεγάλη ὀπὴ ἐπὶ τῆς στέγης διὰ τὴν ἑστίαν. || —, ἡ πρωτίστη δοκὸς ἡ ὑποστηρίζουσα τὴν οἰκοδομήν. || —, τιμάριον.
Od, T. ὄν. ot, ateş, πῦρ, βλ. ot, odun.
Oçguç, T. ὄν. ot, ozguç, πῦρ.
Oda, T. ὄν. δωμάτιον. || yatak —sı, κοιτών. || misafir — sı, δωμάτιον ὑποδοχῆς. || kalem —sı, γραφεῖον [τὸ δωμάτιον]. || liman —sı, λιμεναρχεῖον. gelin —sı, νυμφικὸς θάλαμος. || yemek —sı, δωμάτιον φαγητοῦ.
Odabaşı, T. ὄν. φύλαξ καὶ ἐνοικιαστὴς χανιοῦ ἢ οἰκίας.
Odacı, T. ὄν. ὑπηρέτης γραφείου κυβερνητικοῦ.
Odalı, T. ἐπθ. ὁ ἔχων [τόσα] δωμάτια. || üç — bir ev, οἰκία ἔχουσα τρία δωμάτια.
Odalık, T. ὄν. θεραπαινὶς χρησιμεύουσα ὡς παλλακίς.
Odaşık, T. ὄν. συγκάτοικος ἐν τῷ αὐτῷ δωματίῳ.
Odun, T. ὄν. ξύλον πρὸς καῦσιν. || —, μοχλός. || —, σκαιός, ἀκατέργαστος [ἄνθρωπος]. || —parçası, πείσμων εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν.
Oduncu, T. ἐπθ. ξυλοκόπος, ξυλοπώλης. || —, πωλητὴς καυσίμου ὕλης.
Odunluk, T. ὄν. ξυλαποθήκη.
Of! T. ἐπιφώνημα λύπης, συνεκδ. ἀναστεναγμός.
Ofkarmak, T. ρμ. οὐδ. ἀναπνέω βαθέως [ἐπὶ ζώων].
Oflamak, T. ρμ. οὐδ. ἀναστενάζω, λυποῦμαι.
Oğalamak, T. ρμ. (αἰτ.) ovalamak, τρίβω, θρύπτω, κ. θρύβω.
Oğalanmak, T. ρμ. μσ. ovalanmak, τρίβομαι. || —, πθ. θρύπτομαι.
Oğan, Τσαγ. ὄν. Tanrı, Allah, Θεός.
Oğdurmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) ovdurmak, βάλλω νὰ τρίψωσι.
Oğlak, T. ὄν. çebiç, ἐρίφιον.
Oğlan, T. ὄν. çocuk, παῖς. || —, = genç, νέος. || —, = uşak, ὑπηρέτης.

|| —, φάντης [τοῦ χαρτοπαιγνίου] || kız - kız, παρθένος, νέα. || —, (μτφ.) κύναιδος.
Oğlancı, T. ὄν. παιδεραστής.
Oğlancık, T. ὄν. çocuk, μικρὸς παῖς, βρέφος ἄρρεν.
Oğma, T. ὀν. ἀπαρ. ovma, τριβή, θρύψιμον.
Oğmaç, T. ὄν. tarhana, φύραμα ἐξ ἀλεύρου καὶ γάλακτος.
Oğmak, T. ρμ. (αἰτ.) ovmak, τρίβω. || el—, τρίβω τὰς χεῖρας [σημεῖον ἀμηχανίας].
Oğrak ἢ uğrak, T. ὄν. τὸ μέρος ἐξ οὗ σταθμεύει τις μεταβαίνων που. || —, σταθμός, σκάλα, ἀποβάθρα.
Oğramak ἢ uğramak, T. ρμ. οὐδ (δοτ.) διερχόμενος πλησιάζω που ἢ ἐπισκέπτομαί τινα, προσεγγίζω [ἐπὶ πλοίων]. || geçerken bize de uğra, διερχόμενος ἐπισκέφθητι καὶ ἡμᾶς. || —, περιπίπτω, ὑποπίπτω. || posuya—, περιπίπτω εἰς ἔνεδραν. || iftiraya—, συκοφαντοῦμαι. || kazaya—, ὑποπίπτω εἰς δυστύχημα. || tahkire—, ὑφίσταμαι προσβολήν, περιφρόνησιν. || belâya—, ὑποπίπτω εἰς συμφοράν.
Oğraş ἢ uğraş, T ἀφ. savaş, kavga, ἔρις, μάχη. || —, συνάντησις.
Oğraşmak = uğraşmak.
Oğraştırmak = uğraştırmak.
Oğratılmak = uğratılmak.
Oğratmak = uğratmak.
Oğrattırmak = ugrattırmak.
Oğru = uğru.
Oğrulamak = uğrulamak.
Oğrulayn = uğrulayn.
Oğruluk = uğruluk.
Oğrun = uğrun.
Oğul, T. ὄν. υἱός. || it —u ἢ köpek —u, [köpoğlu], δόλιος, πανοῦργος. || — otu, μέλισσα, μελισσόχορτον. || — dan —a, ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. || ey— [ay—, = ayol], ὦ παῖ! ὦ φίλε! ὦ καλέ!] || —balı, λευκὸν μέλι νέας μελίσσης. || —arısı, νέα μέλισσα.
Oğulamak, T. ρμ. (αἰτ.) ἀφαιρῶ παραφυάδας.
Oğuldamak = uğuldamak.
Oğulduruk, T. ὄν. döl yatağı, yumurtalık, μήτρα, ὠοθήκη.
Oğulluk, T ἀφ. üvey oğul, θετὸς υἱός. || —. ἐπθ. ἰδιότης υἱοῦ, καθῆκον τοῦ υἱοῦ πρὸς τοὺς γονεῖς.
Oğulmak, T. ρμ. πθ. ovulmak, τρίβομαι.
Oğunmak, T. ρμ. οὐδ. ovunmak, λειποθυμῶ, ὑποφέρω ἠθικὴν ἀγωνίαν.
Oğuş, T. ὄν. aşiret, ὁμὰς ἀνθρώπων τῆς αὐτῆς καταγωγῆς, φυλή. || —, = torun, ἔγγονος· || — —u, τρισέγγονος.
Oğuşmak, T. ρμ. (δοτ.) yaklaşmak, toplaşmak, πλησιάζω, συναθροίζομαι. ἔρχομαι.
Oğuşturma, T. ὀν. ἀπαρ. ovuşturma, τριψις, τρίψιμον μελῶν τοῦ σώματος.
Oğuşturmak, T. ρμ. (αἰτ.) ovuşturmak, τρίβω, προστρίβω. || el—, τρίβω τὰς χεῖρας [εἰς ἔνδειξιν ἀμηχανίας]
Oğu turulmak, T. ρμ. πθ τρίβομαι [ἐπὶ μελῶν τοῦ σώματος].
Oğuz, T. ὄν. tosun, ταῦρος. || —, = gürbüz, delikanlı, νέος εὔρωστος. || —, ἄνθρωπος ἀφελής, ἁπλοϊκός || —, ὄν. κ. Ταύρων, Ἀφελής.
Oğuz eli, T. ὄν. Diyarbekir, ἡ Διαρδεκίρη (νομός).
Oğuzluk, T. ὄν. ἀφέλεια, ἁπλοϊκότης.
Oh! T. ἐπφ. ὤχ! ἄ! [ἐμφαίνει ἔπαινον]. || —benim oğlum! ὤχ υἱέ μου! || —, καλά [ἐμφαίνει χαράν, πρὸ πάντων ἐπὶ τῇ δυστυχίᾳ ἄλλου || — olsun! καλὰ νὰ πάθῃ, καλὰ νὰ γίνῃ!
Ohsunmak, T. ρμ. οὐδ. ah etmek, elem çekmek, θλίβομαι, λυποῦμαι, πάσχω, ὑποφαίρω πόνον.
Ohşama = okşama,
Ohşamak = okşamak.
Ohşangıç = okşangıç.
Ohşanmak = okşanmak.
Ohşatmak = okşatmak.
Ok, T. ὄν. üzek, βέλος. || —yaydan çıkmış, τὸ βέλος ἐξῆλθε τοῦ τόξου = τετέλεσται, κατόπιν ἑορτῆς, ἐρρίφθη ὁ κύβος. || —meydanı, ὄνομα πεδιάδος ἐν Κων/πολει. || ara —u, ρυμός, ἤτοι ξύλον χωρίζον τοὺς συνεζευγμένους ἵππους κτλ. || —yılanı, ἔχιδνα || —atımı, βολὴ βέλους. || —atmak, τοξεύω.
Okar, T. ὄν. kavgacı turna kuşu, (πτην.) εἶδος ἐρωδιοῦ μέ λόφον ἐπὶ κεφαλῆς ἐν εἴδει βέλους.
Okarmak, T. ρμ. (αἰτ.) ἐξακοντίζω βέλη. || —, οὐδ. (δοτ.) ρίπτομαι ὡς βέλος. || —, = uğramak, (δοτ.) περιπίπτω, ὑποπίπτω. || iftiraya—, συκοφαντοῦμαι.

Okçu, T. ὄν. (στρ.) τοξότης. || —, ὁ κατασκευαστὴς καὶ πωλητὴς βελῶν.
Okçuluk, T. ὄν. τοξευτική.
Okka, T. [λατ.] ὄν. βάρος 400 δραμίων. || yeni—, ἓν χιλιόγραμμον.
Okkalı, T. ἐπθ. βαρύς, ὀγκώδης, μέγας.
Okkalık, T. ὄν. ὁ ἔχων βάρος ὀκᾶς.
Oklağu, T. ὄν. oklava, κύλινδρος, δι' οὗ ἀνοίγουσι ζύμην εἰς φύλλα.
Oklamak, T. ρμ. = okarmak.
Oklava = oklağu.
Oklu, T. ἐπθ. ὁ ἔχων βέλος, ὁ ὡπλισμένος μὲ βέλη.
Okluk, T. ὄν. φαρέτρα.
Okmak, T. ρμ. οὐδ. anlamak, ἐννοῶ, ἀντιλαμβάνομαι.
Okrak, T. ὄν. kement, βρόχος, θηλειά. || —, ρυτὴρ αἰχμαλώτου, δούλου. || cellât —ı, βρόχος δημίου.
Okramak, T ρμ. οὐδ. χρεμετίζω [ἐπὶ ἵππου ζητοῦντος ὕδωρ].
Okrok, T. ὄν. kement, βρόχος, θηλειὰ πρὸς σύλληψιν τοῦ φεύγοντος, ἐν χρήσει ἄλλοτε καὶ ἐν πολέμῳ π ὸς σύλληψιν τοῦ ἐχθροῦ.
Oksijen, Γαλλ. [ἑλλ.] ὄν. müvellidül humuza, ὀξυγόνον.
Okşama = okşayış.
Okşamak, T. ρμ. (αἰτ.) sevmek, θωπεύω, κολακεύω.
Okşangıç, T. ἐπθ. sevimli, συμπαθητικός, προσφιλής, θωπευμένος, κ. χαϊδεμένος.
Okşanmak, T. ρμ. πθ. sevilmek, θωπεύομαι, κολακεύομαι.
Okşaş, T. ἀφ. benzeyiş, ὁμοιότης.
Okşatmak, T. ρμ (δοτ. αἰτ.) sevdirmek, βάλλω ἄλλον νὰ θωπεύσῃ, νὰ κολακεύσῃ. || —, μτβ. (αἰτ.) παρομοιάζω, ἀπομιμοῦμαί τι. || —, οὐδ. ὁμοιάζω.
Okşayış, T ἀφ. nüvaziş, θωπεία, κολακεία
Oktruva, Γαλλ. ὄν. toprak bastı vergisi, φόρος τοῦ πατεῖν τὸ ἔδαφος, διαπύλια τέλη.
Okuma, T. ὀν. ἀπαρ. ἀνάγνωσις, σπουδή, μελέτη. || —, ᾆσμα.
Okumak, T. ρμ μτβ. (αἰτ.) ἀναγινώσκω, σπουδάζω μελετῶ. || , ψάλλω || masal—, λέγω πράγματα ἀπίστευτα ἢ μάταια. || meydan—, προκαλῶ τινα εἰς συναγωνισμόν. πάλην. || —, (δοτ.) προσκαλῶ. || düğüne—, προσκαλῶ εἰς τούς γάμους. || cana—, ἀναθεματίζω.
Okumuş, T. ἐπθ. âlim, kâmil, πεπαιδευμένος, λόγιος. || —. οὕτω καλοῦνται ὑπὸ τοῦ λαοῦ οἱ οὐλεμάδες τῶν μουσουλμάνων καὶ οἱ κληρικοὶ τῶν μὴ μουσουλμάνων.
Okunaklı, T. ἐπθ. εὐανάγνωστος [γραφή]
Okunmak, T. ρμ. πθ. ἀναγινώσκομαι, εἶμαι ἀναγνώσιμος. || bu yazı okunur mu ?— ἀναγινώσκεται ἡ γραφὴ αὕτη ; || —, ἀπαγγέλλομαι. || —, ψάλλομαι. || —, διαβάζομαι [ὑπὸ τοῦ γόητος]. || git okun !—, πήγαινε νὰ διαβασθῇς
Okur, T. ὄν. ἀναγινώσκει, γνωρίζει ἀνάγνωσιν, || —yazar, γινώσκει ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν.
Okutmak, T. ρμ. μτβ. (δοτ αἰτ.) διδάσκω. || —, δίδω τινὶ νὰ ἀναγνώσῃ τι. || —, (μτφ.) şeytanlık öğretmek, διδάσκω τινὰ τί πρέπει νὰ κάμῃ, εἰσηγοῦμαι [τὸν διαβάζω]. || git kendini okut !—, πήγαι νὰ διαβασθῇς, ἤτοι εἶσαι παράφρων, τρελλός.
Okuyucu, T. ὄν. ἀναγνώστης, ψάλτης. || —, ὁ προσκαλῶν [εἰς γάμον, εἰς γεῦμα κτλ.]. || —gezmek, περιέρχομαι τὰς θύρας προσκαλῶν.
Okuyuş, T. ἀφ. τὸ ἀναγινώσκειν, τὸ ᾄδειν. || —, ὁ τρόπος τῆς ἀναγνώσεως, ἡ ἀνάγνωσις.
Okyanus, ἑλλ.ὄν. büyük deniz, ὠκεανός.
Okyanusya, ὅ. κ. Avustralya, Αὐστραλία.
Ol = O, βλ. O.
Olacak, T. ἐπθ. τὸ δυνάμενον νὰ γίνῃ, δυνατόν. || —ğey değil, δὲν εἶναι πρᾶγμα δυνάμενον νὰ γίνῃ. || —ı, ἐκεῖ ὅπου θὰ γίνῃ, ἤτοι ἡ τελευταία τιμὴ ἐμπορεύματος, ἢ πεπρωμένον. || ış —ına varır, ὅ,τι εἶναι πεπρωμένον, ἐκεῖνο γίνεται.
Olağan, T. ἐπθ. olan, ὁ δυνάμενος νὰ γίνῃ, νὰ συμβῇ. || —şeyler, εἶναι πράγματα δυνάμενα νὰ γίνωσι.
Olamak, T. ρμ. bağ filizlerinin piçlerini kırmak, κλαδεύω, κόπτω τὰς παραφυάδας τῆς ἀμπέλου.
Olan, T. μτχ vuku bulan, ὁ ὤν, ὁ ὑπάρχων. || | , τὸ γινόμενον. || —oldu, τὸ γινόμενον ἐγένετο, τὰ γενόμενα οὐκ ἀπογίνονται, τετέλεσται.

Olasi, Τ. φράσ. ὦ ποῦ νὰ γένῃ. || kör—, ὦ ποῦ να τυφλωθῇ. || oldum—, ἀνέκαθεν. || kahr—, κακὸν χρόνον ν' ἄχῃ.

Oldukça, Τ. μτχ. ἐφ' ὅσον ὑφίσταται. || —, ἐπρ. hayli, ἀρκετά, ὅσον εἶναι δυνατόν. || —güzel, ἀρκετὰ ὡραῖος. || —iyi, = zararsız, ἀρκετὰ καλά.

Oldurmak, Τ. ρμ. (αἰτ.) κάμνω τι νὰ ὡριμάσῃ.

Olgun, Τ. ἐπθ. olmuş, yetişmiş, ὥριμος. || —şeftali, ροδάκινον ὥριμον.

Olgunlaşmak, Τ. ρμ μσ. ὡριμάζω.

Olgunluk, Τ. ἀφ. ὡριμότης καρπῶν κτλ.

Oligarşi, Γαλλ. [ἑλλ.] ὄν. ὀλιγαρχία.

Olimpiyat, ἑλλ. ὄν. 'Ολυμπιάς. || —, 'Ολύμπια.

Olmadık, Τ. ἐπθ vuku bulmamış, olmamış, ὁ μὴ γενόμενός ποτε. || —, ἄτοπος.

Olmak, Τ. ρμ. οὐδ. γίνομαι, ὑπάρχω, συμβαίνω. || —, = ulmak, ὡριμάζω. || —, εἶναί τι κατάλληλον, δυνατον, συμφέρον. || adam—, γίνομαι ἄνθρωπος, μορφοῦμαι. || ne olacağız ? τί θὰ γίνωμεν ; τί θὰ πάθωμεν ; || olsa olsa, τὸ πολὺ πολύ. || uğur ola, ὥρᾳ καλῇ ! || hayır ola, τί τρέχει ; || oldum olalı = oldum olası, ἀνέκαθεν, ἔκπαλαι, ἐκ πρώτης ἀρχῆς. || —, νομίζω. || ... görur gibi oluyorum, νομίζω ὅτι ... τὸν βλέπω.

Olmamak, Τ. ρμ. ἀποφ. οὐδ. μὴ γίνεσθαι. || olmıya ki ... μὴ γένοιτο νὰ ...

Olmaz, Τ. μτχ. ὁ μὴ γινομενος, ὁ μὴ δυνάμενος νὰ γίνῃ, ἀδύνατον. || —şey, = —nesne, πρᾶγμα ἀδύνατον, μὴ γινόμενον. || olur—, ὅ,τι τύχῃ, ἀσήμαντος, τυχαῖος. || hiç —sa, τοὐλάχιστον.

Olmuş, Τ. ἐπθ. vuku bulmuş, γεγονός. || —, = yetişmiş, ὥριμος. || —bitmiş, γεγονὸς τετελεσμένον.

Olsun, Τ. προστ. τοῦ olmak, ἔστω. || —, τοὐλάχιστον. || bir parça ekmek—, τοὐλάχιστον ἓν τεμάχιον ἄρτου.

Olta, Ἰτ. ὄν. λοξοδρομία πλοίου. || —, στροφὴ περιπάτου, γύρος. || —, ὁρμιά. || —atmak, ρίπτω ὁρμιάν, δοκιμάζω. || —ya gelmez, πανοῦργος, πονηρός.

Oluğan, Τ. ἐπθ. caiz, ἐπιτρεπόμενος, θεμιτός. || —, δυνάμενος νὰ γίνῃ. || —şey, πρᾶγμα ποὺ γίνεται.

Oluk, Τ. ὄν. ὑδρορρόη, σωλήν. || —, γραμμὴ ἐν ὑφάσματι.

Oluklu, Τ ἐπθ. γραμμωτός [ἐπὶ ὑφάσματος].

Olunca, Τ. μτχ. ἅμα ἐγένετο ἢ γένηται. || sabah—, ἅμα ἐξημέρωσεν ἢ ἅμα ἐξημερώσῃ. || bu böyle—, τούτου οὕτως ἔχοντος.

Olunmak, Τ. ρμ. πθ. γίνομαι, ποιοῦμαι, τελοῦμαι. || kayd —, ἐγγράφομαι εἰς τὰ μητρῷα.

Olur, Τ. ἐπθ. ola bilir, yapıla bilir, γινόμενος, δυνάμενος νὰ γένηται. || —şey degil, δὲν εἶναι πρᾶγμα δυνατόν, βλ. olmaz.

Oluş, Τ. ἀφ. τὸ γενέσθαι, τὸ νὰ ᾖ τις.

Om ἢ oma, Τ. ὄν. yuvarlak nesne, πρᾶγμα στρογγύλον ὡς ἡ κεφαλή.

Omaç = oğmaç

Omaca, Τ. ὄν. kök, στέλεχος. || ağaç —sı, στέλεχος δένδρου. || —, = kemik başı, κεφαλὴ ὀστοῦ. || —, κόκκυξ.

Omay, Τ. ὄν. umay, son, eş, τὸ ὕστερον.

Omurga ἢ onurga, Τ. ὄν. bel kemiği, σπονδυλικὴ στήλη.

Omuz, Τ. [ἑλλ.] ὄν. dal, eğin, ὦμος, ράχις. || —una ἢ dalına bindi, ἐπέβη ἐπὶ τῆς ράχεώς του, τὸν ἠνάγκασε. || —uma ἢ dalıma çöktü, μὲ ἐβίασε [μοῦ φορτώθηκε]. || emek —da ἢ eginde kalmaz, (πρμ.) ὁ κόπος δὲν δὲν μένει εἰς τὴν ράχιν = ὁ κόπος δὲν μένει ἄνευ ἀμοιβῆς.

Omuzdaş, Τ. ὄν. sınar, συνάδελφος, φίλος.

Omuzlamak, Τ. ρμ. (αἰτ.) λαμβάνω ἐπ' ὤμων, βοηθῶ.

Omuzluk, Τ. ὄν. ἐπωμίς.

On, Τ. ἀριθ. δέκα. || —uncu, δέκατος. || —ar, ἀνὰ δέκα || —da bir ἢ bir taksim—, ἓν δέκατον. || —bir, ἕνδεκα.

Onalmak, Τ. ρμ. οὐδ. [hasta] iyi olmak, θεραπεύομαι, ἀπαλλάσσομαι.

Onaltmak, Τ. ρμ. (αἰτ) iyi etmek, kurtarmak, θεραπεύω, ἀπαλλάττω.

Onamak, Τ. ρμ. (αἰτ) beğenip istemek, εὑρίσκω τι καλὸν καὶ τὸ ἐπιθυμῶ.

Onarmak, Τ. ρμ. (αἰτ.) düzeltmek, ondurmak, βελτιῶ, θεραπεύω, διορθόνω, ἐπανορθῶ.

Onat, Τ. ἐπθ. onmuş, iyi olmuş, καλός, ὡραῖος, προκομμένος. || —, ὁ

χρησιμεύων ὡς στήριγμα, ὡς ἀπόδειξις.
Onbaşı, T. ὄν. δεκανεύς.
Onbaşılık, T. ἀφ. ὁ βαθμὸς τοῦ δεκανέως.
Ondalık, T. ὄν. δέκατον, δεκάτη. || —, δικαίωμα πωλήσεως, προμήθεια.
Ondalıkçı, T. ὄν. ὁ εἰσπράκτωρ τῆς δεκάτης, δεκατιστής.
Ondurmak, T. ρμ. (αἰτ.) onarmak, ἀφίνω τινὰ νὰ προοδεύσῃ, νὰ προκόψῃ.
Onlu, T. ὄν. τὸ δεκάρι [εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον],
Onluk, T. ὄν. δεκάς. || —, δεκάριον, ὁ ἀξίας δέκα παράδων, γροσίων κτλ.
Onmadık, T. ἐπθ. ἀθεράπευτος. || —, ἀδιόρθωτος, ἀπαίσιος.
Onmadıklık, T. ἀφ. τὸ ἀδιόρθωτον καταστάσεώς τινος ἢ ἀνθρώπου. || —, τὸ ἀθεράπευτον πληγῆς ἢ νόσου.
Onmak, T. ρμ. οὐδ. θεραπεύομαι, βελτιοῦμαι. || —, προκόπτω.
Onmamak, T. ρμ. ἀποφ. δὲν θεραπεύομαι, δὲν προοδεύω, δὲν προκόπτω.
Onmaz, T. ὄν. ὁ μὴ θεραπευόμενος || —, ὁ μὴ προκόπτων.
Onmuş, T. ἐπθ. θεραπευθείς, βελτιωθείς. || —, προκομμένος.
Onsuz, T. ἐπρ. ἄνευ ἐκείνου. || —olur mu ? γίνεται ἄνευ ἐκείνου ;
Ontoloji, Γαλλ. [ἑλλ.] ὄν. ὀντολογία.
Onulmak, T. ρμ. μσ. θεραπεύομαι, βλ. onalmak.
Onunculuk, T. ἀφ. τὸ δεκατεῖον.
Onurga = omurga.
Operasyon, Γαλλ. ὄν. ameliyat, ἐγχείρησις.
Operatör = cerrah = χειρουργός.
Or, T. ὄν. hendek, χάνδαξ, ὀχύρωμα, φρούριον ἔχον πρὸ αὐτοῦ χάνδακα. || —beyi, φρούραρχος. || kazmak, σκάπτω χάνδακα, ὀχυροῦμαι.
Or ἢ ora, T. ὅ πρόχωμα. λόφος τεχνητὸς ὅπως δεικνύῃ τὰ σύνορα.
Ora = or.
Ora, ὄν. ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἐκείνη ἡ θέσις. || —sı, ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἐκεῖ. || —da, ἐκεῖ [ἐπὶ στάσεως]. || —ya, ἐκεῖσε [ἐπὶ κινήσεως]. || —dan, ἐκεῖθεν. || —larda değil, δὲν τὸν μέλλει, ἀδιαφορεῖ περὶ τούτου. || —larda, εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα.
Orağut, T. ὄν. avrat, γυνή.
Orak, T. ὄν. δρέπανον || —böceği = ağustos böceği, τέττιξ, γρύλλος. || —vakti, θέρος, ἐποχὴ τοῦ θερισμοῦ. || —biçmek = oraklamak, θερίζω.
Orakçı, T. ὄν. θεριστής
Orakçılık, T. ἀφ. τὸ ἐπάγγελμα τοῦ θεριστοῦ.
Oraklamak, T. ρμ. (αἰτ.) orak biçmek, θερίζω.
Oraklanmak, T. ρμ. πθ. biçilmek, θερίζομαι.
Oraklatmak, T. ρμ. διάμ. biçtirmek, βάλλω ἄλλους νὰ θερίσωσι.
Oralı, T. ἐπθ. ὁ ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους. || —değil, (μτφ.) κάμνει τὸν ἀδιάφορον.
Oralık, T. ὄν. ἐκεῖνο τὸ μέρος.
Oramak, T. ρμ. μτβ. hendek açmak, κάμνω χάνδακα. || —, = ölçüp biçmek, μετρῶ καὶ κόπτω, βλ. καὶ ἑπόμενον.
Oran, T ὄν. biçim, σχῆμα, κ. κόψιμον, συμμετρία, ἀναλογία. || —, μέτρον, γνώμων.
Oranlamak, T. ρμ. (αἰτ) ölçüp biçmek, μετρῶ, ἐκτιμῶ, ὑπολογίζω.
Oranlı, T. ἐπθ. biçimli, yakışıklı, συμμετρικός, ἀνάλογος
Oransız, T. ἐπθ. biçimsiz, hantal, ἀσύμμετρος, δυσανάλογος.
Oransızlık, T. ἀφ. yakışıksızlık, ἀσυμμετρία, δυσαναλογία.
Oratmak, T. ρμ. (αἰτ.) silip süpürmek, yeyip bitirmek, καταβιβρώσκω, διαρπάζω.
Ordu, T. ὄν. στρατόπεδον, στρατός, ὁρδή. || —, ἡ kol—, στρατιωτικὸν σῶμα. || —kurmak, στρατοπεδεύω. || —kaldırmak, ἀναστρατεύω.
Ordugâh, Π. ὄν. στρατοπεδον.
Orduluk, T. ἀφ. kalabalık, πλῆθος.
Oriyantal, Γαλλ. ὄν. şark, ἀνατολή.
Oriyantalist, Γαλλ. ὄν, müsteşrik, ἀσιανολόγος.
Ork, Γαλλ. ὄν. erganun, ὄργανον, ἐντατοσύριγξ.
Orkinos, Ἰτ. ὄν. istavrit azmanı, κῆτος θαλάσιον, εἶδος μεγάλου σταυριδίου, ζυγίζοντος ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν κιλά.
Orkit, Γαλλ [ἑλλ.] ἐπθ. haya iltihabı, ὀρχίτις.
Orman, T. ὄν. büyük koru, δάσος. || —a balta ile girmek, εἰσέρχομαι εἰς

τὸ δάσος μὲ ἀξίνην. || —taşlamak, λιθοβολῶ τὸ δάσος, ἤτοι δοκιμάζω διὰ λόγων, κ. ρίπτω πετριά. || —kebabı, ψητὸν ἄνευ ἀρτύματος.

Ormancı, Τ. ὄν. δασονόμος, δασοφύλαξ.

Ormanlık, Τ. ὄν. sık çalılık, τόπος δασώδης.

Orok, Τ. ὄν. soy, nesil, ırk, oymak, γενεά, καταγωγή. || —, ὑποδιαίρεσις φυλῆς.

Orospu, Τ ὄν. kahpe, πόρνη. || —oğlu, νόθος, (μτφ.) φαῦλος.

Orostopollu, Τ. ὄν. orospu oğlu, πανοῦργος, φαῦλος. κακοήθης.

Orostopolluluk, Τ. ἀφ. πανουργία, δολιότης, κακοήθεια.

Orta, Τ. ὄν. μέσον, κέντρον, πλατεῖα. μεταξύ. || - oyunu, δημώδης θεατρικὴ παράστασις || —halli, μεσαίας καταστάσεως. || —mektep, ἡμιγυμνάσιον. || —kat, μεσαῖον πάτωμα. || yeniçeri —sı, τάγμα Γενιτσάρων. || —malı, κοινὸν ἢ δημόσιον πρᾶγμα. || —da, ἐν τῷ μέσῳ ἤτοι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν. || dan kalkmak, ἐξαφανίζομαι || —da kimse yok, κανεὶς δὲν φαίνεται.

Orta elçi, Τ. ὄν. πρεσβευτὴς δευτέρας τάξεως.

Ortak, Τ. ἐπθ. küney, συνέταιρος, σύντροφος. || —olmak, συνεταιρίζομαι μετά τινος.

Ortakla a ἢ ortaklaşası, Τ ἐπρ. συνετερικῶς.

Ortaklaşmak, Τ. ρμ. ἀλλ. (β΄ γεν.) συνεταιριζομαι μετά τινος.

Ortaklık, Τ ἀφ. συνεταιρισμός

Ortalama, Τ. ὀν. ἀπαρ. διαίρεσις εἰς δύο ἴσα μέρη πράγματός τινος.

Ortalamak, Τ. ρμ. (αἰτ.) διαιρῶ τι εἰς τὸ μέσον. || —, εὑρίσκω τὸ μέσον πραγματός τινος. || —, προχωρῶ μέχρι τοῦ μέσου.

Ortalanmak, Τ. ρμ. οὐδ. ἔρχομαι εἰς τὸ μέσον ἢ γίνομαι εἰς δύο τεμάχια. || —, κατασκευάζομαι μέχρι τοῦ ἡμίσεως.

Ortalık, Τ. ὄν. ufuk, ὁρατὴ ἐπιφάνεια τῆς γῆς. ὁρίζων, τὸ μέσον. || —ağardı, ἐξημερωσε. || —kararmak, σκοτίζεται ὁ ὁρίζων ὅταν πλησιάζῃ ἡ βροχή, ἢ νυκτώνῃ. || —ta kimse yok, οὐδεὶς ὑπάρχει ἐν τῷ μέσῳ.

Ortalık, Τ. ὄν. κόσμος, ἄνθρωποι, κοινωνία, λαός. || —bozuldu, ἐχάλασεν ὁ κόσμος, ἤτοι διεφθάρησαν τὰ δημόσια ἤθη, ἢ δὲν πηγαίνουν καλὰ τὰ πράγματα. || —ı toplamak, διευθετῶ τὰ τῆς οἰκιας, συμμαζεύω.

Ortanca, Τ. επθ. ὁ μεσαῖος. || —kardeş, ὁ μεσαῖος ἀδελφὸς ἢ ἀδελφή. || —oğlu, ὁ μεσαῖος υἱός του.

Ortanca, Ἰτ. ὄν. Japon gülü, ὀρτανσία.

Ortodoks, ἑλλ ὄν. ὀρθόδοξος.

Ortoğraf, ἑλλ. ὄν. imlâ, ὀρθογραφία.

Ortopedi, Γαλλ. [ἑλλ.] ὄν. ὀρθοπαιδία.

Ortopedist, Γαλλ. [ἑλλ.] ὄν. ὀρθοπαιδιστής.

Oruç, Τ. ὄν. sıyam, νηστεία. || —tutmak, νηστεύω. || —bozmak ἢ açmak, καταλύω νηστείαν. || sofuya —bozdurur, κάμνει τὸν ἀσκητὴν νὰ χαλάσῃ τὴν νηστειαν, ἤτοι ὀρεκτικώτατον πρᾶγμα.

Oruçlu, Τ. επθ. νηστευτής.

Osman, Α. ὄν. toy yavrusu, νεογνὸν ὠτίδος || —, = yılan yavrusu, νεογνὸν ὄφεως. || —, ὄν κ. Κλεομένης, Νεοπτ λεμος. Εὐστράτιος.

Osmanlı, Τ. ὄν. ὀθωμανός. || —, ἐπθ. ὀθωμανικός.

Osmanlılık, Τ. ὄν. ὀθωμανισμός.

Osurmak, Τ. ρμ. οὐδ. yellenmek, zarta çekmek, πέρδω.

Osuruk, Τ. ὄν. yellenme, yel, zarta, πορδή.

Oşt, Π. ἐπφ. ἐν χρήσει πρὸς ἀποδίωξιν κυνός. || —köpek dememek, δὲν δίδω οὐδεμίαν προσοχὴν καὶ σημασίαν, δὲν τὸν θεωρῶ ὡς ἄνθρωπον.

Ot, Τ. ὄν. od, oçguç, ateş, ozguç, πῦρ. || —taşı, πυρίτης λίθος. || kasık —u, ἀγριμονία. || yabani kekik —u, (φυτ.) çoyancık, ἕρπυλλος.

Ot, Τ. ὄν. ağı, δηλητήριον || —ağacı, δαφνοκέρασος.

Ot, Τ. ὄν. kara sığır, öküz, βοῦς. || —, ὁ δεύτερος μὴν τοῦ ἀρχαίου Τουρκικοῦ ἔτους.

Ot, Τ. ὄν. χόρτον, φυτόν, βοτάνη. βοσκή. || kuru—, ἄχυρον. || yeşil—, χλόη, πόα. || tere—u, σισύμβριον κ. τερεβόν. || çörek —u, μελάνθιον. || sıçan —u, ἀρσενικόν. || dul avret—u, (φυτ.) arakıtun, ἄρκτιον, ἀκονιτόλη παθον. || durak - u = yalantrak, εἶδος ἀνήθου. || kılıç —u, = sarı zam-

bak, kuzgun kılıcı, koyun kıran, ξίφιον.
Otağ = otak.
Otak, T. ὄν. süslü çadır, μεγάλη σκηνὴ ἀρχηγοῦ ἢ ἡγεμόνος. || Riyaset —ı, σκηνὴ Προεδρική.
Otakçı, T. ὄν. çadırcı, σκηνοποιός, σκηνοπηγός.
Otalamak, T. ρμ. (αἰτ.) zehirlemek, δηλητηριάζω.
Odalanmak, T. ρμ. μσ. zehirlenmek, δηλητηριάζομαι. || —, = ziflenmek, δρολοικόνω, τρώγω πικρὸν φαρμάκι [ἀρά, ὕβρις].
Otalatmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) zehirletmek, δηλητηριάζω διά τινος.
Otarmak, T. ρμ. (αἰτ.) otlatmak, ray etmek, ὁδηγῶ εἰς βοσκήν, βόσκω ποίμνια.
Otlak, T. ὄν. otu çok yer, otluk, mera, βοσκή, νομή, λειμών.
Otlakiye, T. ὄν. otlak kirası, yaylakiye, φόρος βοσκῆς.
Otlamak, T. ρμ. οὐδ. βόσκω. || —, (μτφ.) πάσχει δεινὴν ἄγνοιαν, κ. βόσκει. || —, (μτφ.) τρώγω, κ. τσιμπῶ ἀπὸ τὸ ἓν ἢ ἀπὸ τὸ ἄλλο φαγώσιμον [ἰδίᾳ κρυφίως].
Otlamak, T. ρμ. (αἰτ.) yakmak, καίω, πυρπολῶ.
Otlanmak, T. ρμ. πθ. τρώγεσθαι [τὶ βοσκῆς τρωγομένης ὑπὸ τῶν ποιμνίων.
Otlanmak, T. ρμ. πθ. yakılmak, καίομαι, πυρπολοῦμαι.
Otlatmak, T. ρμ. (αἰτ.) otarmak, βόσκω τὰ ποίμνια.
Otlattırmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω τινὰ νὰ βοσκήσῃ τὰ ποίμνια.
Otlayıcı, T. ὄν. ὁ τσιμπῶν [ἰδίᾳ κρυφίως] διάφορα φαγώσιμα.
Otlu, T. ἐπθ. ποώδης, χλοώδης.
Otlu bağa, T. ὄν. kara kurbağa. φρῦνος.
Otluk, T. ὄν. otlak çayır, mera, βοσκή, λειμών, νομή.
Otluk, T. ὄν. ağız otu, πυριτόκονις.
Otomatik. Γαλλ. [ἑλλ.] ὄν. kendi kendine müteharrik, αὐτοκίνητος, αὐτόματον.
Otopsi, Γαλλ. [ἑλλ.] ὄν. fethimeyt, αὐτοψία, νεκροψία.
Otoskop, Γαλλ. [ἑλλ.] ὄν. ὠτοσκόπιον.
Oturak, T. ὄν. üstüne oturulan, nesne, sandalya, κάθισμα, καθεκλα, σοφᾶς κτλ. || —, ἀγγεῖον τῆς νυκτός, καθίκι. || —tahtası, ἑδώλιον κωπηλάτου. || —etleri, γλουτοί, κωλομέρια. || —, = dinleniş yeri, σταθμός, ἀνάπαυσις κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν. || —etmek, καμνω σταθμόν, σταματῶ. || —, = ameli manda, mütekait, ἀπομαχος, συνταξιοῦχος.
Oturaklı, T. ἐπθ. καλῶς τοποθετημένος. || —, σταθερός, στερεός, ἀκίνητος. || —, (μτφ.) θετικός, περιεσκεμμένος. || —, παχύγλουτος.
Oturaklık, T. ἀφ. tekaüt aylığı, σύνταξις ἀπομάχου.
Oturagan, T. ἐπθ. καθιστικός, ἑδ. αἷος. || —lar basur kazanır, οἱ καθιστικοὶ κερδίζουν ἀπὸ αἱμορροΐδας.
Oturma, T. ὀν ἀπαρ. dinlenme, ἀνάπαυσις || boş—, = işsiz, εἶμαι ἄεργος.
Oturmak, T. ρμ. οὐδ. (β' δοτ.) κάθημαι, διαμένω κατοικῶ. || —, κάθημαι, ἀργῶ. || —, κάθημαι, ἐξοχελλω [ἐπὶ πλοίου]. || doğru—, κάθημαι εὐπρεπῶς
Oturtma, T. ὀν. ἀπαρ. ἐνθρόνισις, ἐγκαθίδρυσις, τοποθέτησις || —, φαγητὸν μελιδζάνας μὲ κηΐμά.
Oturtmak, T. ρμ. (αἰτ.) καθίζω, ἐνθρονίζω, κατοικίζω. || —, βάλλω τινὰ νὰ καθήσῃ. || —, καθίζω τὸ πλοῖον εἰς τὰ ρηχά.
Oturtulmak, T. ρμ. πθ. τοποθετοῦμαι, ἐνθρονίζομαι, καθίζομαι
Oturulmak, T. ρμ. (ἀπρόσ.) τὸ κάθησθαί τινος. || buraya oturulmaz, δὲν δύναταί τις νὰ καθήσῃ ἐδῶ ἢ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ καθήσῃ τις ἐδῶ.
Oturuş, T. ἀφ. ὁ τρόπος τοῦ κάθησθαι. || —, στάσις ἢ θέσις τοῦ καθημένου. || ne biçim —bu? τι εἴδους καθησιὰ εἶν' αὐτή; || bir —ta bir kuzu yediler, σὲ μιὰ καθησια ἔφαγαν ἕνα ἀρνί.
Oturuşmak, T. ρμ. ἀλλ. κάθημαι ὁμοῦ μετ' ἄλλων, συγκάθημαι. || —, (οὐδ.) κατευνάζομαι, κοπάζω (τρικυμία).
Otuz, T. ἀριθ. τριάκοντα. || —uncu, τριακοστός. || —ar, ἀνὰ τριακοντα. || —da bir, ἓν τριακοστόν. || —bir, τριάκοντα καὶ ἕν, ἢ τὸ χαρτοπαίγνιον τριάκοντα μία. || —bir, αὐνανισμός.
Otuzlamak, T. ρμ. οὐδ. φθάνω εἰς τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας.

Otuzlu, T. ἐπθ. ὁ περιέχων τριάκοντα, ὁ ἐκ τριάκοντα συγκείμενος.
Otuzluk, T. ἐπθ. ὁ συγκείμενος ἐκ 30. || , ὁ ἀξίας τριάκοντα παραδων. || —, ὁ τριακοντούτης.
Ova, T. ὄν. sahra, çöl, kır, yazı yaban, πεδιάς.
ovalamak = oğalamak.
Ovalık, T. ἀφ. τόπος πλήρης πεδιάδων.
Ovlamak, T. ρμ. οὐδ. hovlamak, ἐπιτίθεμαι, ἐφορμῶ [ἐπὶ πτηνῶν ἐπιτιθεμένων κατὰ λείας].
Ovma = oğma.
Ovmak = oğmak.
Ovuşturmak = oğuşturmak.
Oya, T. ὄν. tentene, ὦα, κ. οὔγια, παρυφή, τρίχαπτον.
Oyacı, T. ὄν. ὁ κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς τριχαπτῶν.
Oyalamak, T. ρμ (αἰτ.) oya ile süslemek, στολίζω διὰ τριχαπτων. || —, = aldatıp vakıt geçirmek, βαυκαλίζω, ἀπατῶ.
Oyalandırmak, T. ρμ. (αἰτ.) aldatmak, βαυκαλίζω τινὰ δι' ἀπατηλῶν ἐλπίδων ὅπως κερδίσω χρόνον.
Oyalanmak, T. ρμ. μσ. aldanmak, βαυκαλίζομαι, ἀπατῶμαι. || —, = vakıt kaybetmek, χρονοτριβῶ ἀδίκως, ματαιοπονῶ, καθυστερῶ.
Oyalı, T. ἐπθ. tenteneli, ἐστολισμένος διὰ τριχάπτων.
Oyan, T. ὄν. gem, χαλινός. || —vurmak, χαλιναγωγῶ.
Oyanlamak, T. ρμ. (αἰτ.) oyan vurmak, χαλιναγωγῶ.
Oydurmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) çukurlatmak, βάλλω τινὰ νὰ κοιλάνῃ, νὰ βαθύνῃ τι.
Oygalamak = oyulgalamak.
Oyganlamak = oyulgalamak.
Oylum, T. ἀφ. oyulmuş, oymalı, κοιλότης, λάκκος. || ak deniz —u, ἡ λεκάνη τῆς Μεσογείου.
Oyma, T. ὀν. ἀταο. γλυφή, τόρνευμα. || —, ἐπθ. γλυπτός, τορευτός.
Oymacı, T. ὄν. γλύπτης, τορευτής [ταλιαδοῦρος]. || —, (μτφ.) δόλιος, πανοῦργος.
Oymak, T. ρμ. (αἰτ.) kazmak, kazımak, haketmek, κοιλαίνω, βαθουλόνω, γλύφω. || göz—, ἀπατῶ, βγάζω τὰ μάτια [ἔκφρασις ὀργῆς, πάθους].
Oymak, T. ὄν. orok, aşiret, kabile, ὑποδιαίρεσις φυλῆς, γενεά.
Oymalı, T. ἐπθ. τετορνευμένος, γεγλυμμένος. || —dolap, ἐρμάριον τορευτόν.
Oynak, T. ἐπθ. şivekâr, φιλοπαίγμων, ἀστάθής, παιγνιδιάρης. || — ἢ —yeri, ἄρθωσις.
Oynaklık, T. ἀφ. şivekârlık, φιλοπαιγμοσύνη, ἀστάθεια.
Oynama = oynayış
Oynamak, T. ρμ. οὐδ. παίζω παίγνιον, διασκεδάζω, χορεύω, σπαρταρῶ. || —, ἀστεΐζομαι, παριστάνω, πάλλω, κινοῦμαι. || gülüp—, διασκεδάζω. || diş—, σαλεύει ὁ ὀδούς. || yürek—, πάλλει ἡ καρδία. || akıl—, παραφρονῶ.
Oynanılmak, T. ρμ. πθ. παιζομαι, παριστανομαι. || —, ἀπρόσ. burada oynanılmaz, δὲν δύναταί τις νὰ παίζῃ ἐνταῦθα.
Oynanmak = oynanılmak.
Oynaş, T. ὄν. sevgili, dost, maşuk, ἐραστής, ἐρωμένη, δημοσία γυνή. || —, συμπαίκτωρ.
Oynaşmak, T. ρμ. ἀλλ. (β' γεν.) συμπαίζω.
Oynatılış, T. ἀφ. μετακίνησις, ἀπάτη, παράστασις, [ἐν θεάτρῳ].
Oynatılma = oynatılış.
Oynatılmak, T. ρμ. πθ. σαλεύομαι, μετακινοῦμαι, ἀπατῶμαι, γίνομαι παίγνιόν τινος. || —, παριστάνομαι [ἐπὶ θεατρικῆς παραστάσεως].
Oynatmak, T. ρμ. (αἰτ.) κάμνω τινὰ ἢ τι νὰ παίζῃ, νὰ χορεύῃ. || —, = aldatmak, ἀπατῶ. || —, = kımıldatmak, κινῶ, μετακινῶ, σαλεύω. || —, κάμνω ἢ ἐπιτρέπω νὰ παραστήσωσιν ἐπὶ θεάτρου κτλ. || sakal—, καταβροχθίζω [κινῶ τὸ γένειον].
Oynayış, T. ἀφ. παίξιμον, σκίρτημα. || —, κίνησις, μετακίνησις, παράστασις.
Oyuk, T. ἐπθ. κοῖλος, ἐσκαμμένος. || —, ὄν. yiv, κοίλωμα, κοιλότης, αὔλαξ ὡς γραμμή.
Oyuklanmak, T. ρμ. μσ. ἀποκτῶ, κοιλώματα.
Oyuklatmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω τινὰ νὰ σκάψῃ, νὰ κάμῃ κοιλώματα, νὰ κάμῃ προσωρινὴν ραφὴν κτλ.
Oyuklu, T. ἐπθ. yivli, ὁ ἔχων αὔλακας ὡς γραμμάς, κοιλώματα.
Oyulga, T. ὄν. προσωρινὴ ραφή, διαραφή, τρύπωμα.

Oyulgalamak, Τ. ρμ. (αἰτ.) ράπτω προσωρινῶς, κ. τρυπόνω. || —, κινοῦμαι ὀφιοειδῶς.
Oyulgamak, Τ. ρμ. (αἰτ.) διαρράπτω, κάμνω διὰ τῆς ραφῆς γραμμὰς ἐπὶ τοῦ ὑπορράματος.
Oyulmak, Τ. ρμ. πθ. κοιλαίνομαι. || —, βυθίζομαι [ἐπὶ ὀφθαλμῶν].
Oyum, Τ. ἀφ. oyuluş, κοιλότης, μέρος κοῖλον, γεγλυμμένον. || göz —u, κοιλότης ὀφθαλμοῦ. || — —oymak, κάμνω πολλὰς ὀπὰς ἢ κοιλώματα.
Oyumlamak, Τ. ρμ. οὐδ. kök salmak, ριζοῦμαι, ριζοβολῶ.
Oyun, Τ. ὄν. rakıs, bezik, παιδιά, διασκέδασις, χορός. || —, θεατρικὴ παράστασις. || —, = hile, hud'a, dolap, σκευωρία, δόλος, ἀπάτη, πανουργία. || —, = kumar, τυχηρὸν χαρτοπαίγνιον, κ. δζόγος. || —yapmak, κάμνω ἀστειότητα, τέχνασμα, πανουργίαν. || —almak, κερδίζω [παίρνω τὸ παιγνίδι. || kılıç —u, ξιφασκία. || top —u, παιδιὰ σφαίρας. || orta —u, εἶδος δημώδους κωμῳδίας καὶ (μτφ.) ἀνοησία.
Oyunbaz, Π. ἐπθ. παιγνιδιάρης. || —, πανοῦργος, δόλιος.
Oyunbazlık, Τ. ἀφ. πανουργία, ἀπάτη, δόλος.
Oyuncak, Τ. ὄν. ἄθυρμα. || —, (μτφ) ὑπόθεσις ἢ πρᾶγμα ἀσήμαντον, ἢ ἀντικείμενον χλεύης, ἐμπαιγμοῦ.
Oyuncakçı, Τ. ὄν. ἀθυρματο[ποιὸς]πώλης.
Oyuncakçılık, Τ. ἀφ. ἀθυρματο[ποιΐα] πωλική.
Oyüncu, Τ. ὄν. παίκτης, ἠθοποιός, χορευτής. || —, χαρτοπαίκτης. || —, δόλιος, πανοῦργος, ἀπατεών.
Oyuntu, Τ. ὄν. κοίλωμα, κοιλότης. || —, σκαφή, σκάψιμον.
Ozan, Τ. ὄν. halk şairi, περιοδεύων ραψῳδός, ὁ ψάλλων αὐτοσχέδια ποιήματα λαϊκά.
Ozguç ἢ oçguç, Τ. ὄν. ot, ateş κτλ., βλ. ot.
Ozuk = özlük.

Ö

Ö, τὰ δέκατον ὄγδοον γράμμα τοῦ Τουρκικοῦ ἀλφαβήτου.
Öbek, Τ. ὄν. yığın, takım, bölük, σωρός, ὅμιλος. || halk— —oturdu, ὁ λαὸς ἐκάθησε καθ' ὁμίλους. || bilgi —i, Ἀκαδημία.
Öbür [o bir], Τ. ἀντ. ἕτερος, ἄλλος.
Öbürü [o biri], Τ. ἀντ. öteki, ὁ ἕτερος, ὁ ἄλλος.
Öc almak, Τ. ρμ. (ἀφαιρ.) ἐκδικοῦμαι.
Öc tutmak, Τ. ρμ. στοιχηματίζω.
Öcürcak, Τ. ὄν. ὀστοῦν δι' οὗ πιάνουσι στοίχημα.
Öcürmek, Τ. ρμ. (β' γεν.) lâdes tutmak, στοιχηματίζω, βλ. καὶ ἑπόμενον.
Öcüşmek, Τ. ρμ. ἀλλ. lâdes tutuşmak, στοιχηματίζω μετά τινος.
Öç, Τ. ὄν. sar, intikam, ἐκδίκησις. || —, = lâdes, στοίχημα. || —, = öndül, ἆθλον, βραβεῖον ἀγῶνος, στοίχημα.
Öd = ot.
Öd, Τ. ὄν. χολή. || —, θάρρος, τόλμη. || —üm koptu, ἔσπασεν ἡ χολή μου, ἤτοι ἐφοβήθην πολύ. || —üm patladı, διερράγη ἡ χολή μου, ἤτοι ἐφοβήθην μεγάλως.
Öd ağacı, Τ. ὄν. ıd ağacı, ἀλόη,
Ödek, Τ. ἐπθ. tazmin, ἀποζημίωσις.
Ödeme, Τ. ὀν. ἄπαρ. tazmin etme, ἀπότισις, πληρωμή.
Ödemek, Τ. ρμ. (δοτ. αἰτ.) tazmin etmek, πληρόνω, ἀποτίω.
Ödeniş, Τ. ἀφ. ἀπότισις, ἀποζημίωσις.
Ödenme, Τ. ὀν. ἄπαρ. ἡ πληρωμὴ ὀφειλῆς.
Ödenmek, Τ. ρμ. πθ. ἀποζημιοῦσθαι.
Ödeşmek, Τ. ρμ. ἀλλ. ἀποζημιεῖν ἀλλήλους, ἀποτίειν πρὸς ἀλλήλους.
Ödetmek, Τ. ρμ. (δοτ. αἰτ.) κάμνω τινὰ νὰ πληρώσῃ, ἀποζημιώσῃ τινὰ ἤ τι.
Ödeyiş, Τ. ἀφ. ἀπότισις, πληρωμὴ ὀφειλῆς.
Ödünç, Τ. ὄν. δάνειον. || —almak, δανείζομαι. || —vermek, δανείζω. || —, ἐπρ. δανεικά.
Öf, Τ. ἐπιφώνημα ἀποστροφῆς, ἀηδίας.

Öfke, T. ὄν. ὀργή, θυμός, παραφορά.
Öfkeci, T. ἐπθ. ὀξύθυμος, παράφορος.
Öfkelendirmek, T. ρμ. (αἰτ.) çileden çıkarmak, kızdırmak, ἐρεθίζω, ἐξοργίζω.
Öfkelenmek, T. ρμ. οὐδ. kızmak, ὀργίζομαι, παραφέρομαι.
Öfkeli, T. ἐπθ. ὠργισμένος, παράφορος.
Öğenderek = üğendirek.
Öğle ἢ öğlen, T. ὄν. μεσημβρία. || — üstü, περὶ τὴν μεσημβρίαν. || —vakti, κατὰ τὴν μεσημβρίαν.
Öğleyin, T. ἐπρ. ἐν ὥρᾳ μεσημβρίας, κατὰ τὴν μεσημβρίαν.
Öğmek, T. ρμ. (αἰτ.) meth etmek, ἐπαινῶ.
Öğredici, T. ἐπθ. belletici, usta, üstat, ὁ διδάσκων. || —, ὁ εἰσηγούμενός τι, ὁ ὑποκινητής.
Öğredilmek, T. ρμ. πθ. belletilmek, διδάσκομαι. || —, ὑποκινοῦμαι.
Öğrenilis, T. ἀφ. μάθησις.
Öğrenilme = öğreniliş.
Öğrenilmek, T. ρμ. πθ. bellenilmek, μανθάνομαι.
Öğreniş = öğreniliş.
Öğrenme, T. ὀν. ἀπαρ. μάθησις, πληροφορία.
Öğrenmek, T. ρμ. μσ. (αἰτ.) μανθάνω, πληροφοροῦμαι.
Öğretmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) belletmek, διδάσκω. || —, = yol göstermek, ὁδηγῶ. || halini—, παιδεύω, σωφρονίζω. || talim—, γυμνάζω.
Öğrettirmek, T. ρμ. διάμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω νὰ διδάξωσί τινα, νὰ μάθωσί τινί τι.
Öğü, T. ὄν. iyi, hoş, καλός, καθαρός. || —, = öğüt, συμβουλή. || —, = puhu kuşu, βύας. || —, = inat, öngü, πεῖσμα. || —, = su almak için açılan bir delik, ὀπὴ γινομένη πρὸς ὕδρευσιν ἢ πρὸς ποτισμὸν κτηνῶν.
Öğü, T. ὄν. μερίδιον, βλ. καὶ öğün.
Öğücü, T. ἐπθ. ὁ ἐπαινῶν, ἐπαινέτης.
Öğüldemek, T. ρμ. οὐδ. böğürmek, μυκῶμαι, τρίζω τοὺς ὀδόντας, λακτίζω [ἐπὶ ζώων, ἵππου, καμήλου κτλ.].
Öğün, T. ὄν. yemek payı, öngü, μερίδιον φαγητοῦ. || bir —yemek, ἓν μερίδιον φαγητοῦ.
Öğüngen, T. ἐπθ. öğüngücü, mağrur, καυχηματίας, περιαυτολόγος.
Öğüngücü, T. ἐπθ. öğüngen, καυχηματίας.
Öğünme, T. ὀν. ἀπαρ. περιαυτολογία, καύχησις.
Öğünmek, T ρμ. μσ. καυχῶμαι, περιαυτολογῶ, ἐπαινῶ ἐμαυτόν.
Öğünüş, T. ἀφ. çalım, âlâyiş, ἐπίδειξις, οἴησις, καύχησις, περιαυτολογία.
Öğür, T. ὄν. övür, alışmış hayvan, ζῶον δεδιδαγμένον. || —, ἕξις, δευτέρα φύσις.
Öğürdemek, T. ρμ. οὐδ. hüngür hüngür ağlamak, κλαίω πικρῶς, χύνω πύρινα δάκρυα.
Öğürdeşmek, T. ρμ. ἀλλ. ἐξέρχομαι εἰς ἅμιλλαν δρόμου [ἐπὶ ἵππων].
Öğürlük, T ἀφ. yârlık, dostluk, φιλία.
Öğürme, T. ὀν ἀπαρ. μυκηθμός. || —, προσπάθεια πρὸς ἔμεσιν.
Öğürmek, T. ρμ. οὐδ. böğürmek, ἐκβάλλω ἐκ τοῦ στήθους φωνήν, μυκῶμαι [βοῦς, δάμαλις]. || —, προσπαθῶ νὰ ἐμέσω.
Öğürtlemek, T. ρμ. (αἰτ.) seçmek, intihap etmek, ἐκλέγω, ἀποχωρίζω.
Öğürtmek, T. ρμ. (αἰτ.) διδάσκω τὸ ζῶον, συνειθίζω αὐτὸ εἴς τι. || —, = böğürtmek, βάλλω τινὰ νὰ προσπαθήσῃ νὰ ἐμέσῃ.
Öğürtü, T. ὄν. böğürtü, μυκηθμός. || —, προσπάθεια πρὸς ἔμεσιν.
Öğüş, T. ἀφ. iyiliğini anlatma, meth etme, ἔπαινος.
Öğüt, T. ὄν. nasihat, συμβουλή.
Öğütçü, T. ὄν. öğücü, ὁ δίδων συμβουλάς, ὁ σύμβουλος.
Öğütlemek, T. ρμ. (αἰτ.) nasihat vermek, συμβουλεύω. || —, (δοτ.) yol göstermek, ὑποδεικνύω μέσον, δρόμον, διέξοδον. || —, = fitlemek, παροτρύνω, ἐρεθίζω.
Öğütmek ἢ üğütmek, T. ρμ. (αἰτ.) ἀλέθω. || —, τρίβω, κοπανίζω. || —, μτφ. τρώγω ἢ λαλῶ πολύ.
Öğütücü ἢ üğütücü, T. ἐπθ. ὁ ἀλέθων. || —diş, τραπεζίτης (ὀδούς).
Ökçe, T. ὄν. πτέρνα.
Ökçeli, T. ἐπθ. ὁ ἔχων πτέρναν. || — kundura, ὑπόδημα μὲ πτέρναν.
Ökçesiz, T. ἐπθ. ὁ ἄνευ πτέρνας. || — kundura, ὑπόδημα ἄνευ πτέρνας. || —, (μτφ.) δειλός.
Ökse, T. [ἑλλ.] ὄν. ἰξός, ἰξόβεργα.
Ökseli, T. ἐπθ. ἰξωτός.

Öksimek, T. ρμ. οὐδ. arzu çekmek, ἐπιθυμῶ διακαῶς. || —, = tasalanmak, λυποῦμαι, θλίβομαι, ἀνησυχῶ.
Öksü, T. ὄν. yarı yanmış odun, δαυλός. || —, = ölçer, gelberi, ölün körü, ἀνθρακοσύρτης, μακρὰ πυράγρα.
Öksülemek, T. ρμ. (αἰτ.) yarı yanmış odunla ateş tutuşturmak, ὑποδαυλίζω. || —, (μτφ.) kızıştırmak, ὑποθάλπω.
Öksümek ἢ öksimek, T. ρμ. οὐδ. ἐπιθυμῶ. || —, = tasalanmak, λυποῦμαι, θλίβομαι, κ. χολοσκάνω.
Öksürmek, T. ρμ. οὐδ. βήχω. || —, (μτφ.) βήχω διὰ νὰ δώσω τινὶ συνθηματικῶς νὰ ἐννοήσῃ τι, ἢ βήχω ὅπως περιγελάσω τινά.
Öksurtmek, T. ρμ. (αἰτ.) προξενῶ βήχα, κάμνω τινὰ νὰ βήχῃ.
Öksürük, T. ὄν. βὴξ. || böğmaca—, ἢ μόνον böğmaca, κοκκίτης. || —otu, (φυτ. ἰατρ.) πετασίτης.
Öksüz, T. ὄν. yetim, kimsesiz, ὀρφανός. || —urganı = ak sarmaşık, λευκὸς κισσός.
Öksüzlük, T. ἀφ. kimsesizlik, ὀρφανία.
Ökünç, T. ὄν. hasret, λύπη, βαρυθυμία, νοσταλγία.
Ökünmek, T. ρμ. μσ. acınmak, λυποῦμαι, θλίβομαι. || —, = hasret çekmek, νοσταλγῶ.
Öküş, T. ὄν. καὶ ἐπθ. çok, πολύς. || —şey, πολὺ πρᾶγμα.
Öküz, T. ὄν. βοῦς. || —, (μτφ.) kalın kafalı, εὐήθης [βῶδι]. || —gözü = arnika, (φυτ.) δωρονίκειον, βλ. arnika.
Öküz, T. ὄν. ırmak, nehir, ποταμός. || —, = Amuderya, ὁ Ὄξος. || —, = ihtiyar, yaşlı, kart, γεγηρακώς. || — karı, = ihtiyar karı, γραῖα.
Öküzlük, T. ἀφ. kalın kafalılık, εὐήθεια.
Öl, T. ὄν. bataklık, ıslak yer, ἕλος, βόρβορος, πηλός.
Ölçek, T. ὄν. şinik, τὸ τέταρτον τοῦ κοιλοῦ.
Ölçer, T. ὄν. ölün körü, gelberi, öksü, σιδηροῦς μοχλὸς πρὸς ἀνασκάλευσιν τοῦ πυρός, μακρὰ πυράγρα.
Ölçermek, T. ρμ. (αἰτ.) ἀνασκαλεύω. || ateş—, ἀνασκαλεύω πῦρ. || fitne—, ὑποδαυλίζω, διεγείρω ταραχάς.
Ölçme, T. ὄν. ἀπαρ. μέτρησις, κατὰ μέτρησις.
Ölçmek, T. ρμ. (αἰτ.) μετρῶ, καταμετρῶ [ποσότητα ἢ βάρος ἢ διαστάσεις κτλ.]. || —, ὑπολογίζω, ἐκτιμῶ. || kumaş—, μετρῶ ὕφασμα. || —, (μτφ.) iyice düşünmek, σκέπτομαι ὡρίμως. || ölçüp biçmek = oranlamak, ἐνεργῶ σκεπτόμενος ὡρίμως.
Ölçtürmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω νὰ μετρήσωσί τι, ἢ ὕφασμα, ἢ γῆν κτλ.
Ölçü, T. ὄν. μέτρον. || —, (μτφ.) ποσὸν κατήλληλον, μέτριον. || göz—sü, εἰκασία, προσέγγισις.
Ölçü almak, T. ρμ. (γεν. αἰτ.) λαμβάνω μέτρον πρὸς κατασκευὴν ἐσθῆτος, ὑποδήματος, οἰκοδομῆς κτλ.
Ölçülmek, T. ρμ. πθ. μετροῦμαι [ἐπὶ ὑφάσματος, γῆς κτλ.]. || —, (μτφ.) iyi düşünülmek, ὑπολογίζομαι.
Ölçülü, T. ἐπθ. μεμετρημένον, ζυγισμένον [ὕφασμα, ἐμπόρευμα κτλ.].
Ölçüm, T. ὄν. ὕφος, συμπεριφορά, τρόπος. || —, κομπασμός, ἐπίδειξις. || —etmek, ἐπιδεικνύω γνώσεις, λαμβάνω ὕφος ἐπιτετηδευμένον.
Ölçümlemek, T. ρμ. (αἰτ.) μετρῶ, ὑπολογίζω, συγκρίνω.
Ölçünmek, T. ρμ. μσ. εἰκοτολογῶ, κάμνω εἰκασίας, ὑπολογίζω.
Ölçürmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω νὰ μετρήσωσιν ὕφασμα. || =, ἀγοράζω ὕφασμα ἐκ τῆς ἀγορᾶς.
Ölçüsüz, T. ἐπθ. χωρὶς μέτρημα, ἀστάθμιστον, ἀζύγιστον κτλ.
Ölçüşmek, T. ρμ. ἀλλ. ἀναμετρῶμαι, συγκρίνομαι, παραβάλλομαι μετά τινος.
Öldenk, T. ὄν. ayak kabının altı, πέλμα ὑποδήματος.
Öldürmek, T. ρμ. (αἰτ.) φονεύω. || —, ξεματίζω [λαχανικά].
Öldürücü, T. ὄν. φονεύς. || —, ἐπθ. φονικός. || —yarak, φονικὸν ὅπλον.
Ölet, T. ὄν. salgın hastalık, ἐπιδημία, νόσος μεταδοτικὴ καὶ θανατηφόρος.
Ölez, T. ὄν. yavru iken gebe oğlak, ἐρίφιον ἔγκυον.
Ölgün, T. ἐπθ. solmuş, porsumuş, pörüşmüş, ὥριμος, μεμαραμμένος.
Ölke, T. ὄν. ülke, χώρα, κράτος.
Ölker, T. ὄν. hav, ince tüy, χνοῦς.
Ölkersiz, T. ἐπθ. tüysüz, ἄχνους.

Ölkü, Τ. ὄν. ölçü, πλάστιγξ, στατήρ, πᾶν τὸ χρησιμεῦον πρὸς στάθμισιν.
Öllü, Τ. ἐπθ. ἑλώδης, βορβορώδης.
Öllük, Τ. ὄν. οὐρόπανον, ἤτοι πανίον τιθέμενον ὑπὸ τοὺς γλουτοὺς τῶν νηπίων, ἵνα μὴ διαπερῶσι τὰ οὖρα εἰς τὴν στρωμνήν. || —, πᾶν τὸ τιθέμενον ὑπὸ τοὺς γλουτοὺς διὰ κάθισμα, κ. μαξιλάρι.
Ölmek, Τ. ρμ. οὐδ. vefat etmek, θνήσκω. || —, μτφ. yürümek, ὁδεύω τὸν ἀτελεύτητον δρόμον, ἤτοι ἀποθνήσκω. || ben öldükten sonra, taş taş üstüne kalmasın, (πρμ.) ἐμοῦ θανόντος γαῖα πυρὶ μιχθήτω. || acından—, ἀποθνήσκω ἐκ πείνης, περιέρχομαι εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν.
Ölmez, Τ. ἐπθ. ölümsüz, mingü, cavit, ebedî, ἀθάνατος. || —, (μτφ.) sağlam, dayanıklı, διαρκής, ἀντέχων, μακρόβιος. || —oğul ἢ —oğlu = çok sağlam, ἀθάνατον, στερεόν [ἐπὶ ὑφασμάτων κτλ.]. || andız olsa at—, (πρμ.) ἐὰν ὑπάρχῃ ἐλένιον ὃ ἵππος δὲν θνήσκει, βλ. καὶ andız.
Ölmüş, Τ. ἐπθ. ölü, τεθνηκώς, νεκρός·
Ölü, Τ. ἐπθ. τεθνεώς, νεκρός, ἄψυχος. || —, πτῶμα. || bir adam —sü, πτῶμα ἀνθρώπου.
Ölücü, Τ. ἐπθ. φθαρτός, θνητός, ἐπίκηρος. || —, ἑτοιμοθάνατος.
Ölük, Τ. ἐπθ. νενεκρωμένος, μεμαραμμένος, καταβεβλημένος.
Ölüm, Τ. ἀφ. ziya, vefat, telef olma, θάνατος.
Ölümcül, Τ. ἐπθ. ἐπιθάνατος. || —, θανατηφόρος [ἀσθένεια].
Ölümlü, ἐπθ. φθαρτός, ἐπίκηρος. || — dünya, κόσμος ἐπίκηρος.
Ölümsüz, Τ. ἐπθ. ölmez, mingü, cavit, ἀθάνατος.
Ölünce, Τ. μτχ. ἅμα ἀπέθανεν, ἢ ἅμα ἀποθάνῃ. || — ye kadar, μέχρι θανάτου.
Ölünkörü, Τ. ὄν. ölçer, öksü, σιδηροῦς μοχλὸς πρὸς ὑποδαύλισιν, ἀνασκάλευσιν τοῦ πυρός.
Ölüsünün körü, Τ. φράσ. [ὕβρις] ἡ τύφλα τῶν πεθαμένων του.
Ölüş = ölüm.
Ömür, Α. ὄν. yaşama, βίος, διάρκεια ζωῆς, ὕπαρξις. || Allah —ler versin, ὁ Θεὸς νὰ σᾶς πολυετῇ. || —, βίος εὐτυχής. || —sürmek, ζῶ ἐν ἀναπαύσει.
Ön, Τ. ὄν. yüz, cephe, μέτωπον, πρόσοψις. || —, = göğüs, sine, τὸ ἔμπροσθεν μέρος, τὸ στῆθος. || —ünü ardını saymamak, φέρεται ἀπερισκέπτως. || —ünü almak, προλαμβάνω κίνδυνον. || —ünü kesmek, φράττω τὸν δρόμον. || —üne düşmek, προπορεύομαι. || —e geçmek, περνῶ ἐμπρός, τίθεμαι ἐπὶ κεφαλῆς. || —ne katmak, καταδιώκω, παρακολουθῶ. || —e gelen, πρόκριτος. || —üne gelen, ὁ προστυχών. || —ayak, πρωταίτιος. || —de, ἐπρ. ἐμπρός. || —den, ἀπ' ἐμπρός.
Önce, Τ. ἐπρ. evvelce, peşin, προηγουμένως. || ilk—, πρωτίστως, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς [πρῶτα πρῶτα]. || —den, ἐκ τῶν προτέρων. || —leri, προηγουμένως.
Öncelemek, Τ. ρμ. οὐδ. öne geçmek, προπορεύομαι, περνῶ ἐμπρός, τίθεμαι ἐπὶ κεφαλῆς.
Öndeç = öndüç.
Öndüç, Τ. ὄν. savacı, müjdeci, πρόδρομος, ἄγγελος.
Öndül, Τ. ὄν. rehin, ἐνέχυρον, ὑποθήκη. || —, = mükâfat, ἄθλον, βραβεῖον ἀγῶνος. || —, στοίχημα. || koşu —ü, βραβεῖον δρόμου. || —almak, κερδίζω στοίχημα, βραβεῖον. || —komak, στοιχηματίζω.
Öngü, Τ. ἐπθ. temiz, pak, καθαρός, καλός.
Öngü, Τ. ὄν. ögün, μερίδιον φαγητοῦ.
Öngü, Τ. ὄν inat, πεῖσμα, ἐπιμονή.
Öngül, Τ. ἐπθ. inatçı, πείσμων, ἐπίμονος.
Öngüllük, Τ. ἀφ. inatçılık, israr, öngü, πεῖσμα, ἐπιμονή.
Öngür, Τ. ὄν. hıçkırma, λυγμός, βλ. hüngür.
Öngürdemek, Τ. ρμ. οὐδ. ὀλολύζω, κλαίω μετὰ λυγμῶν, βλ. hüngür.
Öngüşmek, Τ. ρμ. οὐδ. inada binmek, israr etmek, ἰσχυρογνωμονῶ, κ. πεισματόνομαι.
Öngüz = öngür.
Önlük, Τ. ὄν. ἐμπροσθέλλα, περίζωμα.
Önüç, Τ. ἐπθ. önde bulunan, sabık, öndüç, ὁ ἐμπρός, προηγηθείς. || —, = ilerlemiş, müterakki, ὁ προοδεύσας, προκεχωρημένος.
Önün, Τ. ἐπρ. ön, ἔμπροσθεν. || — — gitmek, προχωρῶ ἐμπρὸς ἐμπρός.
Önünmek, Τ. ρμ. οὐδ. doğrulmak, δι-

ευθύνομαι, στρέφομαι πρός τι. || —, = taklit etmek, ἀκολουθῶ, μιμοῦμαι.
Önür = önüç.
Öp, T. ὄν. göğüş, sine, στῆθος.
Öpme, T. ὀν. ἀπαρ. ἀσπασμός.
Öpmek, T. ρμ. (αἰτ.) φιλῶ, ἀσπάζομαι. || el—, φιλῶ χεῖρα [ἔνδειξις σεβασμοῦ], || ayak—, φιλῶ πόδας [ἔνδειξις βαθέος σεβασμοῦ]. || yer—, φιλῶ τὴν γῆν, προσκυνῶ [σημεῖον ὑποταγῆς καὶ ἐξευτελισμοῦ]. || el etek—, ἐκλιπαρῶ. || göz—, φιλῶ ὀφθαλμούς [ἔνδειξις στοργῆς].
Öpmelik, T. ὄν. δῶρον τοῦ πενθεροῦ τῇ νύμφῃ διδόμενον ὅταν τὸ πρῶτον ἀσπάζεται τὴν χεῖρα αὐτοῦ.
Öptürmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) ἀφίνω ἢ βάλλω τινὰ νὰ φιλήσῃ ἢ ἀσπασθῇ τι.
Öpücük, T. ὄν. bir tek öpüş, φίλημα, φιλάκι.
Öpülmek, T. ρμ. πθ. φιλοῦμαι, εἶμαι ἀσπαστός.
Öpüş, T. ἀφ. öpme, buse, şeftali, φίλημα, ἐναγκαλισμός.
Öpüşmek, T. ρμ. ἀλλ. ἀσπάζεσθαι, ἐναγκαλίζεσθαι ἀλλήλους. || —barışmak, συμφιλιοῦσθαι.
Öpüştürmek, T. ρμ. (αἰτ.) βάλλω δύο ἢ περισσοτέρους νὰ φιληθῶσι. || —, = barıştırmak, συμφιλιόνω.
Ör, T. ὄν. yapma, set, φραγμός, φράκτης, ἄνδηρον. || —çekmek = set çekmek, αἴρω φραγμόν.
Örcin, T. ὄν. ip merdiven, πλεκτὴ κλῖμαξ ἐκ σχοινίου.
Ördek, T. ὄν. νῆσσα, πάπια, || —başı, χρῶμα βαθὺ πράσινον. || —muhabbeti, λύπη ἢ συμπάθεια περιοριζομένη εἰς λέξεις μόνον. || ilica—i, ἄνθρωπος ὀκνηρός.
Ördürmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω τινὰ νὰ πλέξῃ τι.
Örek, T. ὄν. yapı, bina, işve süsü, πλέγμα, πλεκτόν. || —ipi, στάθμη.
Öreke, T. ὄν. ἡλακάτη, κ. ρόκα. || —, = vurçuk, κάθισμα ἐφ' οὗ καθίζουσι τὴν ἐπίτεκα. || —taşı, ὕφαλος.
Örelemek, T. ρμ. (αἰτ.) düzeltmek, κοσμῶ, στολίζω. || —, = kabaca tamir etmek, πλέκω ἢ ἐπισκευάζω, διορθῶ χονδρὰ καὶ προσωρινῶς.
Örelenmek, T. ρμ. πθ. κοσμοῦμαι, στολίζομαι. || —, ἐπισκευάζομαι.
Ören, T. ὄν. harabe, virane, ἐρείπια πόλεως, τείχους, τοίχου.
Örencik, T. ὄν. eski harabe, asarı atika, ἀρχαῖα ἐρείπια, ἀρχαιότητες.
Örf, T. ὄν. korku, fehdit, zulüm, φόβος, τρόμος, ἀπειλή.
Örfen, A. ἐπρ. αὐθαιρέτως.
Örfî, A. ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ ἀπολύτῳ θελήσει τινός. || —, ὁ ἀνήκων τῷ στρατιωτικῷ νόμῳ κηρυττομένῳ ἐν καιρῷ ἀνωμαλιῶν ἢ πολέμου. || — idare, στρατιωτικὸς νόμος, στρατιωτικὴ διοίκησις.
Örfleme, T. ὄν. alazlama, ἀνεμοπύρωμα, ἐρυσίπελας.
Örflemek, T. ρμ. (αἰτ.) korkutmak, πτοῶ, φοβερίζω.
Örflü, T. ἐπθ αὐθαίρετος, ἀπολυταρχικός, ἰσχυρός.
Örgü, T. ὄν. örülmüş şey, πλέγμα, πλεξοῦδα, πλόκαμος.
Örgüç, T ὄν. devenin kamburu, tümsek, ὄγκος, ἐξόγκωμα εἰς τὴν ῥῖνα, εἰς τὸν πόδα κτλ., ὕβος, καμποῦρα.
Örgüçlenmek, T. ρμ. οὐδ. kamburlaşmak, ὑβοῦμαι, ἀποκτῶ ἐξογκώματα.
Örğüçlü, T. ἐπθ. kambur, tümsekli, ὁ ἔχων ἐξογκώματα, ὑβός.
Örgüçlük, T. ὄν. μικρὸν σάγμα τιθέμενον ἐπὶ τοῦ ὕβου τῆς καμήλου.
Örgülemek, T. ρμ. (αἰτ.) örmek, πλέκω πλεξίδα, πλόκαμον.
Örke, T. ὄν. ὀργή, θυμός, ἀγανάκτησις.
Örkelendirmek, T. ρμ. (αἰτ.) kızdırmak, ἐξοργίζω.
Örkelenmek, T. ρμ. μσ. kızmak, ὀργίζομαι, θυμόνω.
Örkülemek = örmek.
Örme, T. ὀν. ἀπαρ. πλοκή, πλέξιμον. || —, ἐπθ. πλεκτός, ὑφασμένος. || —, κτιστός. || —duvar, τοῖχος κτιστός.
Örmek, T. ρμ. (αἰτ.) πλέκω. || —, ἐπισκευάζω, ἀνυφαίνω, ρυτίζω, κ. ρουδίζω.
Örnek, T. ὄν. nümune, numune, δεῖγμα, πρότυπον, τύπος, ὑπογραμμός. || —, (μτφ.) iyi, güzel, καλός, ὡραῖος, τέλειος.
Örneklik, T. ὄν. nümunelik, τεμάχιον πράγματός τινος δυνάμενον νὰ χρησμεύσῃ ὡς δεῖγμα. || —, (μτφ.) τελειότης, ὡραιότης, καλωσύνη.
Örs, T. ὄν. ἄκμων.
Örselemek, T. ρμ. (αἰτ.) zedelemek,

pejmürde etmek, berelemek, φθείρω, παλαιῶ, μωλωπίζω [ἐνδύματα, ὀπωρικά κλπ.]. || —, ἐξασθενίζω [ἐπὶ ἀσθενείας].

Örselenmek, T. ρμ. πθ. zedelenmek, berelenmek, φθείρομαι, κατατρίβομαι, μωλωπίζομαι [ἐνδύματα, ὀπῶραι κτλ.]. || —, καταβάλλομαι.

Örselenmiş, T. ἐπθ. zedelenmiş, berelenmiş, κτυπημένος, μωλωπισμένος.

Örtbas, T. σύνθ. τὸ καλύπτειν. || —etmek, συγκαλύπτω πταῖσμα κτλ.

Örtgün, T. ἐπθ. κεκαλυμμένος. || —, = dövülmek için yere serilmiş saplar, οἱ πρὸς λίκμισιν μίσχοι.

Örtmek, T. ρμ. (αἰτ.) kaplamak, saklamak, gizlemek, καλύπτω, συγκαλύπτω ὀφθαλμα, κλείω.

Örttürmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) saklatmak, gizletmek, βάλλω τινὰ νὰ καλύψῃ τι ἢ νὰ στεγάσῃ.

Örtü, T. ὄν. perde, puşide, yorgan, κάλυμμα, πέπλος, ἐφάπλωμα, καλύπτρα. || —, = çatı, στέγη. || baş —sü, κάλυμμα κεφαλῆς.

Örtücü, T. ὄν. ὁ κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς καλυμμάτων.

Örtülmek, T. ρμ. πθ. καλύπτομαι, σκεπάζομαι.

Örtülü, T. ἐπθ. kapalı, örtülmüş, mestur, κεκαλυμμένος, σκεπασμένος. || —,=muğlak, συγκεκαλυμμένος,στρυφνός.

Örtünmek, T. ρμ. μσ. καλύπτομαι, σκεπάζομαι.

Örtüsüz, T. ἐπθ. üstü açık, ἀσκεπής, ὁ μὴ κεκαλυμμένος, ἀκάλυπτος.

Örü, T. ὄν. περιοχή. || tuzlak —sü, περιοχὴ ἁλυκῆς. || —, = yapı, bina, περιωρισμένος, περίφρακτος τόπος. || —, = örgü, örme, πλέγμα. || —, = bölme, duvar, set, τοῖχος, φράκτης. || kuyruğ[u]—, = akrep, σκορπίος. || —, (τεκτον.) πηλός.

Örücü, T. ὄν. ἀκεστής, κ. οὐρουδζῆς.

Örülemek = ormek.

Örülme = örülüş.

Örülmek, T. ρμ. πθ. πλέκομαι. || —, ἐπισκευάζομαι. || —, ἀνυφαίνομαι, κ. ρουδίζομαι.

Örülü, T. ἐπθ. πλεκτός, πεπλεγμένος.

Örülüş, T. ἀφ. πλέγμα, κ. ρούδισμα.

Örümcek, T, ὄν. ankebut, ἀράχνη. || —ağı, ἱστὸς ἀράχνης. || —kuşu, κολυριῶν [καρακάξα]. || yer —i, μυγαλῆ.

Örümceklenmek, T. ρμ. οὐδ. ἀραχνιῶ, κ. ἀραχνιάζομαι.

Örün, T. ὄν. yer, mansıp, ἀξίωμα, ὑπούργημα, θέσις, ὑπηρεσία.

Örünç, T. ὄν. rüşvet, δωροδοκία. || — almak ἢ —yemek, δωροδοκοῦμαι. || —vermek ἢ —yedirmek, δωροδοκῶ.

Öründelemek, T. ρμ. (αἰτ.) intihap etmek, seçmek, ἐκλέγω, διακρίνω, ἀποχωρίζω. || —, διακρίνω

Örütgün, T. ὄν. harman, ἁλώνιον.

Örütgünlemek, T. ρμ. (αἰτ.) harmanlamak, ἁλωνίζω.

Öt, T. ὄν. χολή. || —, (μτφ.) τόλμη, θάρρος. || —üm koptu, ἢ —üm patladı, ἔσπασεν ἡ χολή μου. ἤτοι ἐφοβήθην μεγάλως.

Öte, T. ὄν. ἢ ἐπρ. τὸ πέραν, τὸ ἐκεῖ. || —ye git, ὕπαγε πρὸς τὰ ἐκεῖ. || —de, ἐκεῖ [ἐπὶ στάσεως]. || —den beri, ἀνέκαθεν. || —beri, διάφορα πράγματα. || —de beride, τῆδε κἀκεῖσε. || —sini beri etmek, μεταχειρίζομαι ὅλα τὰ μέσα. || —beri almak, ἀγοράζω ὀψώνιά τινα.

Ötegün, T. ἐπρ. προχθές, πρὸ ἡμερῶν, προλαβόντως.

Öteki, T. ἐπθ. başka, öbürü, ὁ ἄλλος. || —beriki, ὁ μὲν καὶ ὁ δέ.

Ötkünç, T. ὄν. hikâye, masal, διήγημα, μῦθος.

Ötleğen, T. ὄν. (πτην.) ψαρώνιον.

Ötleğü, T. ὄν. (πτην.) uşak kapan, εἶδος μεγάλου γυπός, ἀετοῦ.

Ötlek, T. ἐπθ. korkak, yüreksiz, örkek, δειλός.

Ötme = ötüş.

Ötmek, T. ρμ. οὐδ. κελαδῶ. || ötüp durmak, φλυαρῶ.

Ötre ἢ ötürü = zamme.

Ötturmek, T. ρμ. διάμ. (αἰτ.) κάμνω [πτηνόν τι] νὰ κελαδήσῃ. || —, παίζω αὐλόν, τύμπανον ἢ ἄλλο μουσικὸν ὄργανον.

Ötülmek = ütülmek.

Ötün, T. ἐπθ. edepsiz, gazaplı, ὀργισμένος, θυμωμένος.

Ötün, T. ὄν. af, mağfiret, bağışlama, συγγνώμη, χάρις.

Ötürü, T. πρόθ. dolayı, ileri, ἕνεκα, πρό. || bundan—, = bundan dolayı,

ἕνεκα τούτου, ἐκ τούτου προέρχεται.
Ötüş, T. ἀφ. ötme, taganni, terennüm, κελάδημα πτηνῶν. || —, ἀντήχησις.
Ötüşmek, T. ρμ. ἀλλ. cıvıldaşmak, συγκελαδεῖν [ἐπὶ πτηνῶν].
Övmek = öğmek.
Övücü = öğücü.
Övünmek = öğünmek.
Övütmek = öğütmek.
Övür = öğür.
Övütlemek = öğütlemek.
Öyğen, T. ὄν. ak ciyer, πνεύμων. || kızıl—, φάρυγξ.
Öyle, T. ἀντ. τοιοῦτος, η, ον. || —ey olmaz, τοιοῦτον πρᾶγμα δὲν γίνεται. || —, ἐπρ. τοιουτοτρόπως. || —mi? οὕτως [ἔχει]; || —ise, ἐὰν ἔχῃ οὕτως || — amma..., καλὰ ἀλλά...
Öylece, T. ἐπθ. τοιοῦτος. || —, ἐπρ. τοιουτοτρόπως.
Öylelik, T. ὄν. τοιοῦτος τρόπος. || —le olur mu? γίνεται μὲ τοιοῦτον τρόπον;
Öylesi, T. ἀντ. τοιοῦτός τις. || —değil, δὲν εἶναι τοιοῦτόν τι.
Öyük, T. ἐπθ. bostan korkuluğu, φόβητρον ἐν τοῖς κήποις κτλ. || —, = tepe, tümsek, λόφος ἢ ὕψωμα τεχνητόν.
Öz, T. ἐπθ. iç, kendi, yürek, ıssı, γνήσιος, ὁ ἴδιος. || —üm, ἐγὼ ὁ ἰδιος. || —kardeşi, ὁ γνήσιος ἀδελφός του, ἢ ἀμφιθαλής. || —gözü ile, ἰδίοις ὀφθαλμοῖς. || —ü sözü doğru adam, ἄνθρωπος ὅστις καὶ ὁ ἴδιος εἶναι εὐθὺς καὶ ὁ λόγος του. || —kâadı, πιστοποιητικὸν ταυτότητος. || cihanın —ü, = özek, τὸ κέντρον τῆς ὑφηλίου. || — = bahçe, κῆπος. || —e gitti, ὑπῆγεν εἰς τὸν κῆπον.
Özbek, Tatar, ὄν. κ. Οὐζβέκοι [ὄνομα Τουρκικῆς φυλῆς].
Özdek, T. ὄν. ağaç kütüğü, στέλεχος δένδρου, ekin sapı, καλάμη σίτου, καυλὸς φυτῶν.
Özdeklemek, T. ρμ. (αἰτ.) tarlada başak toplamak, στυχυολογῶ [κυρ. καὶ μτφ.].
Özden, T. ὄν. küpe, askı, ἀναρτήρ, ἐνώτιον, πᾶν τὸ πρὸς στολισμὸν ἀναρτώμενον.
Özek, T. ὄν. çekirdek, göbek, πυρήν, κ. κουκκοῦτσι.
Özen, T. ὄν. dikkat ile yapılan ey, πρᾶμα γινόμενον μετὰ κόπου, προσοχῆς. || —bezen, στόλισμα ἐπιτετηδευμένον, παραποίησις.
Özendirmek, T. ρμ. (αἰτ.) uğraştırmak, κάμνω τινὰ νὰ κοπιάζῃ.
Özengiç, T. ἐπθ. dikkatlı, ἐπιτετηδευμένος, προσεκτικός.
Özenmek, T. ρμ. οὐδ. dikkat etmek, προσέχω, ἐπιτηδεύομαι. || —, = uğraşmak, κοπιάζω, προσπαθῶ. || —, = hazırlanmak, ἑτοιμάζομαι νὰ πετάξω [ἐπὶ μικρῶν πτηνῶν].
Özge, T. ἐπθ. başka, gayri, bambaşka, ἄλλος, διάφορος, ἐξαιρετικός. || —, = yabancı, ağyar, ξένος, ἄγνωστος. || benden—, ἐκτὸς ἐμοῦ.
Özlek, T. ὄν. zaman, χρόνος, καιρός, ἐποχή.
Özleme, T. ὀν. ἀπαρ. iştiyak, görmek arzusu, ἐπιθυμία, νοσταλγία.
Özlemek, T. ρμ. (αἰτ.) göreceği gelmek, müşteki olmak, ἐπιθυμῶ νὰ ἐπανίδω, ποθῶ πατρίδα, φίλον κτλ. νοσταλγῶ.
Özlenme, T. ὀν. ἀπαρ. πῆξις.
Özlenmek, T. ρμ. οὐδ. ağdalanmak, pıhtılanmak, πήγνυμαι, κ. πήζω [ἐπὶ ζύμης, γάλακτος κτλ.].
Özleşmek, T. ρμ. οὐδ πήγνυμαι, κ. πήζω. || —, (ἀλλ.) φιλιοῦμαι, συμφιλιοῦμαι, γίνομαι ἐπιστήθιος φίλος.
Özleyiş, T. ἀφ. ἐπθυμία, πόθος.
Özlü, T. ἐπθ. lüzücetli, yapışkan, γλοιώδης. || —, = mağrur, ἐγωϊστής, ἀλαζών.
Özlük, T. ἀφ. lüp, ozuk, lüzücet, χυμός, οὐσία. || —, = benlik, gurur, ἐγωϊσμός, ἀλαζονεία.
Özür, A. ὄν. behane, δικαιολογία, πρόφασις. || —, = pürüz, engel, mâni, κώλυμα. || —ü kabahatından büyük, (πρμ.) ἡ δικαιολογία του εἶναι μεγαλειτέρα τοῦ πταίσματός του.
Özürlü, T. ἐπθ. engelli, pürüzlü, ὁ ἔχων κώλυμα, ἐμπόδιον.
Özürsüz, T. ἐπθ. pürüzsüz, engelsiz, ὁ ἄνευ ἐμποδίου, κωλύματος.

P

P, τὸ δέκατον ἕνατον γράμμα τοῦ Τουρκικοῦ ἀλφαβήτου.

Pa, Π. ὄν. ayak, ποῦς, βάσις.

Pabuç, T. [pa-puş] ὄν. ὑπόδημα. || iki ayağı bir —ta, ἐμπερίστατος, ἐστενοχωρημένος.

Pabuççu, T. ὄν. ὑποδηματοποιὸς ἢ ἐπιδιορθωτής, κ. μπαλλωματᾶς. || —, φύλαξ ὑποδημάτων ἐν τῇ εἰσόδῳ τεμένους ἢ ὑπουργείου,

Paça, Π. ὄν. ποδαράκι, ποῦς προβάτου, αἰγός, βοὸς κτλ. || —, πηκτή [ἐκ τῶν ποδῶν ἢ κεφαλῆς προβάτου κτλ. ἢ καὶ ἐξ ἰχθύων]. || —günü, ἡμέρα τῆς πηκτῆς [ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς γαμηλίου τελετῆς, καθ' ἣν τρώγουσι πηκτήν]. || —βρακοπόδι. || yaka — olmak, γίνομαι μαλλιὰ κουβάρια, διαπληκτίζομαι μετά τινος.

Paçacı, T. ὄν. πωλητὴς ποδῶν ἢ κεφαλῶν καθαρισμένων ἢ ἐψημένων.

Paçalı, T. ἐπθ. ὁ ἔχων βρακοπόδια. || bol—, = çapaçul, ἀκάθαρτος, ἀδέξιος, κ. τσαπατσούλης.

Paçarız, T. ἐπθ. περίπλοκος, δύσκολος. || —, ἐπρ. ἐγκαρσίως, λοξῶς.

Paçavra, T. ὄν. ράκος. || —, (μτφ.) βρωμερὰ γυνή, πόρνη. || —beyinli, μοχθηρός. || —etmek, (αἰτ.) ἐξευτελίζω, κ. πατσαβουργιάζω.

Paçavraçı, T. ὄν. ρακοσυλλέκτης.

Paçuz, T. [ἑλλ.] πατσός [πατσομύτης]. || —, (ἰχθ.) κέφαλος σιμὸς τὴν ρῖνα.

Pad ἢ pat, T. ὄν. (φυτ.) ἀγρία σινα-μική.

Padişah, Π. ὄν. buyurukçu, buyurgan, ἄναξ, μονάρχης, αὐτοκράτωρ.

Padişahlık, T. ἀφ. βασιλεία, μοναρχία, αὐτοκρατορία.

Pafta, T. ὄν. μικρὰ μεταλλικὴ πλάξ. || —, ἕκαστον τῶν μερῶν, ἐξ ὧν σύγκειται ὁ γεωγραφικὸς χάρτης. || —, ὦα, κροσσός. || —, ἑλικουργός, ἤτοι ἐργαλεῖον δι' οὗ κατασκευάζουσι τὴν ἕλικα [βίδα].

Pağurya, ἑλλ. ὄν. yengeç, παγοῦρι.

Pak, Π. ἐπθ. καθαρός, ἄδολος, ἁγνός.

Paket, Γαλλ. ὄν. δέμα, δέσμη.

Pakiza, Π. ἐπθ. ἁγνός, σώφρων, σεμνός. || —, ὄν. κ. Σωφρονία.

Paklamak ἢ paklemek, T. ρμ. (αἰτ.) καθαρίζω. || —, καταβροχθίζω. || —, ἐξοφλῶ. || —, (μτφ.) φονεύω [παστρεύω].

Paklanmak ἢ paklenmek, T. ρμ. οὐδ. καθαρίζομαι, ἐξαγνίζομαι. || —, μτφ. φονεύομαι.

Paklatmak μᾶλλον pakletmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω τινὰ νὰ καθαρίσῃ. || —, βάλλω τινὰ νὰ φονεύσῃ [νὰ ξεπαστρέψῃ].

Paklemek — paklamak.

Paklenmek = paklanmak.

Pakletmek = paklatmak.

Paklık ἢ paklik, T. ἀφ. καθαρότης, ἁγνότης.

Pal, T. ὄν. kuş, πτηνόν.

Pala, T. ἐπθ. T. ὄν. enli kılıç, σπάθη πλατεῖα καὶ δίστομος. || —bıyık, ἄνθρωπος ἔχων πλατὺν καὶ μακρὸν μύστακα. || —çalmak, μάτην περιφέρομαι, ἀνωφελῶς προσπαθῶ. || —çekmek, ξιφουλκῶ. || —sallamak, κινῶ τὸ ἀκάτιον μὲ μίαν κώπην.

Palaçka, T. ὄν. kuluçka, ὄρνις ἐπωάζουσα, κ. κλῶσσα.

Palamut, T. ὄν. pelit, βάλανος. || —ağacı, δρῦς [βαλανιδιά].

Palamut, ἑλλ. ὄν. (ἰχθ.) παλαμύς. || —çingene—u, παλαμὺς ἡ ἀθιγγανίς.

Palan, Π. ὄν. eğer, σάγμα.

Palancı, T. ὄν. σαγματοποιός. || —taşı, γρανίτης λίθος.

Palandız, T. ὄν. musluk taşı, λίθος κρήνης, ἐφ' ἧς ὑπάρχει ὁ κρουνός. || —, γρανίτης.

Palanga, Ἰτ. ὄν. τροχαλία χρησιμεύουσα πρὸς ἀνέλκυσιν μεγάλων βαρῶν.

Palanka, Οὐγγρ. ὄν. yanları hendekli tabya, χαράκωμα, ὀχύρωμα ἐκ χώματος περιβαλλόμενον ὑπὸ χάνδακος.

Palaska, Οὐγγρ. ὄν. ἀρυβαλίς. || —, φυσιγγιοθήκη, πυριτιδοθυλάκιον.

Palaspandıras, T. ἐπρ. ἀποτόμως.

Palasturba, Ἰτ. ὄν. στυπουλκός [ράβδος πρὸς ἀφαίρεσιν τοῦ ἐμπυρεύματος καὶ καθάρισιν τῶν τηλεβόλων.

Palavra, Ἰτ. ὄν. yalan yulan şeyler, ψευδολογήματα.

Palavracı, T. ὄν. yalancı, ψεύστης.

Palaz, T. ὄν. yavru, νεογνὸν νήσσης, χηνός, περιστερᾶς κτλ. || kuş—ı, (νόσος) διφθερῖτις.
Palazlanmak, T. ρμ. οὐδ. παχύνομαι [ἐπὶ πτηνῶν].
Paldım, T. ὄν. eğer kuskunu, ὑπουρίς.
Paldırküldür, T. ἐπρ. παταγωδῶς, θορυβωδῶς.
Paleondoloji, Γαλλ. [ἑλλ·] ὄν. παλαιοντολογία.
Palikarya, ἑλλ. ὄν. delikanlı, νέος ἀνδρεῖος. || —, = külhambeyi, κ. μάγκα.
Palta = balta.
Paltacı = çapacı = baltacı = üsküdar.
Palto, Γαλλ. ὄν. ἐπενδύτης.
Palûze, T. ὄν. pelte, πηκτὴ ἐξ ἀμύλου καὶ σακχάρεως.
Palyoş, Ἰτ. ὄν. kasatura, şiş, μικρὸν δίστομον ξίφος.
Pamal ἢ paymal, Π. ἐπθ. çiğnenmiş, ποδοπατηθείς, καταπεφρονημένος || —etmek, (αἰτ.) ποδοπατῶ, καταφρονῶ, καταστρέφω.
Pamuk ἢ pambuk, T. ὄν. βάμβαξ. || —, ἐπθ. βαμβακερός. || kastarlı—, βάμβαξ λευκασμένος.
Pamuklu, T. ἐπθ. βαμβακερός. || —, ἔνδυμα ἔχον ὑπόρραμμα βαμβακερόν.
Panayir, ἑλλ. ὄν. πανήγυρις. || —, ἀγορὰ γινομένη ἕνεκα πανηγύρεως.
Pancar, T. ὄν σεῦτλον, κ. κοκκινογοῦλι. || —kesilmek ἢ —gibi olmak, ἐρυθριῶ, κατακκοκινίζω ἐξ αἰδοῦς.
Pandomima, Ἰτ. ὄν. παράστασις θεατρικὴ μόνον διὰ χειρονομιῶν.
Panteism ἢ panteizm, Γαλλ. [ἑλλ.] ὄν. πανθεϊσμός.
Pantüranism ἢ panturanizm, Γαλλ. ὄν. Παντουρανισμός.
Pantürkism ἢ pantürkizm, Γαλλ. ὄν. Παντουρκισμός.
Pantürkist, Γαλλ. ὄν. Παντουρκιστής.
Panzehir, Π. ὄν. ἀντιφάρμακον, ἀντίδοτον.
Papafingo, Ἰτ. ὄν. τὸ ἀνώτατον τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἱστοῦ τριῶν ἱστῶν.
Papağan, T. ὄν. ψιττακός.
Papara, T. ὄν. ζωμὸς τυροῦ. || —, ἀηδία, ἄνοστον πρᾶγμα. || —yı yemek, ἐπιπλήττομαι.
Papatya, ἑλλ. ὄν. koyun gözü, χαμαίμηλον, ἀνθεμίς.
Papaz, T. [Ἰτ.] ὄν. keşiş, rahip, ἱερεύς. || —yahnisi, φαγητὸν ἐκ κρέατος καὶ κρομμύων. || —, = dağlı, ρήγας τοῦ χαρτοπαιγνίου. || her gün —pilâv yemez, (πρμ.) δὲν τρώγει ὁ ἱερεὺς καθ' ἑκάστην πιλάφιον ἤτοι δὲν ἀπολαύει τις καθ' ἑκάστην ὅ,τι ἐπιθυμεῖ.
Papura, T. ὄν. ağır saban, βαρὺ ἄροτρον συρόμενον ὑπὸ δύο ζευγῶν βοῶν.
Papuş, Π. = pabuç.
Para, T. ὄν. akça, τὸ ἓν τεσσαρακοστὸν τοῦ γροσίου, ὀβολός. || —, νόμισμα, ἀντίτιμον, περιουσία, πλοῦτος. || yalvarmaların bini bir —ya, χίλιαι παρακλήσεις ἀντὶ ἑνὸς ὀβολοῦ, ἤτοι ἀνωφελεῖς. || — kırmak, κερδίζω χρήματα. || —yı veren çalar düdüğü, (πρμ.) ἐν τῇ παλάμῃ καὶ οὕτω βοήσωμεν.
Parağraf, ἑλλ. ὄν. fıkra παράγραφος.
Paralama, T. ὀν. ἀπαρ. κατακερματίζειν, κατακερματισμός.
Paralamak, T. ρμ. (αἰτ.) parçalamak, κατακερματίζω, κατασυντρίβω, κατασπαράττω.
Paralanma, T. ὀν. ἀπαρ. τὸ κατακερματίζεσθαι, κατακερματισμός.
Paralanmak, T. ρμ. οὐδ. parça parça olmak, κατακερματίζομαι, μεταβάλλομαι εἰς μικρὰ τεμάχια. || —καταβάλλω πᾶσαν προσπάθειαν, θυσιάζομαι ὅπως κατορθώσω τι.
Paralatmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ) ἀφίνω ἢ βάλλω νὰ κατακερματίσωσι, νὰ κατασπαράξωσι, νὰ κατασυντρίψωσι.
Paralitik, ἑλλ. ἐπθ. meflûç, kütürüm, παραλυτικός.
Paralı, T. ἐπθ. εὔπορος, πλούσιος.
Paralık, T. ἐπθ. ὁ ἀξίας ὀβολοῦ. || bir —, εὐτελής, μηδαμινός. || bir—etmek, ἐξευτελίζω.
Parasız, T. ἐπθ. züğürt, yoksul, ἀχρήματος, ἐνδεής, πτωχός. || —, = bedava, δωρεάν.
Parasızlık, T. ἀφ. ἀχρηματία, ἔνδεια.
Paraşüt, Γαλλ. ὄν. siperi sukut, düşme şemsiyesi, ἀλεξίπτωτον.
Parazit, ἑλλ. ὄν. tufeyli, παράσιτος.
Parça, T. ὄν. tike, lokma, bölük, kıt'a, τεμάχιον, τμῆμα. || —, ἐπρ. ὀλίγον. || bir —keyifsiz, ὀλίγον ἀδιάθετος. || — —olmak, καταξεσχίζομαι, κατακερματίζομαι. || — —satmak, πωλῶ λιανικῶς. || elmas —sı, (μτφ.) ἐξαίρετος, ὡραιότατος ἄνθρωπος [διαμάντι].

Parçacı, Τ. ὅν. ὁ πωλητὴς μικρῶν τεμαχίων διαφόρων ὑφασμάτων.
Parçalamak, Τ. ρμ. (αἰτ.) κατακερματίζω, κατασχίζω, κατασπαράττω.
Parçalanmak, Τ. ρμ. οὐδ. ἢ πθ. κατακερματίζομαι, κατασχίζομαι. || —, (μτφ.) καταβάλλω πᾶσαν προσπάθειαν, τρέχω ἄνω κάτω ὅπως διεξαγάγω ὑπόθεσιν [κομματιάζομαι].
Parçalatmak, Τ. ρμ. (δοτ. αἰτ.) ἀφίνω ἢ βάλλω νὰ καταξεσχίσωσι, νὰ κατακερματίσωσι.
Parçalı, Τ. ἐπθ. yamalı, μπαλωμένος. || —, ὁ ἐκ τμημάτων συγκείμενος, ὁ μὴ ἀκέραιος.
Parçasız, Τ. ἐπθ. ἀκέραιος, μονομερής.
Pardı, Τ. ὅν. üksü, δαυλός, μισοκαμμένον ξύλον, δι' οὗ ὑποδαυλίζουσι τὸ πῦρ.
Parıldama, Τ. ὀν. ἀπαρ. yalanbıma, yalınlama, λάμψις, στιλπνότης, ἀκτινοβολία.
Parıldamak, Τ. ρμ. οὐδ. yalabımak, yalınlamak, ışıldamak, λάμπω, ἀκτινοβολῶ, ἐξαστράπτω.
Parıldatmak, Τ. ρμ. (αἰτ.) yalınlatmak, κάμνω τι νὰ λάμπῃ.
Parıltı, Τ. ἀφ. λάμψις, λαμπηδών, ἀκτινοβολία.
Parıltılı, Τ. ἐπθ. λαμπρός, στιλπνός, ἐξαστράπτων.
Parlak, Τ. ἐπθ. yalabık, güzel, rana, ὡραῖος, ἔξοχος. || —, = ışıklı, yaldırak, ἐναργής, φαεινός. || —, = cilâlı, perdahlı, στίλβων, λάμπων, λαμπρός.
Parlaklık, Τ. ἀφ. yalabıklık, güzellik, perdah, λαμπρότης, λάμψις, μεγαλοπρέπεια.
Parlama = parlayış.
Parlamak, Τ. ρμ. οὐδ. tutuşmak, ἀναφλέγομαι, ἀνάπτω, κορόνω. || —, = yalınlamak, parıldamak, ışıldamak, λάμπω, στίλβω. || —, = kızmak, ἐξάπτομαι, ἐξοργίζομαι. || —, ἀναδείκνυμαι, διαπρέπω.
Parlatmak, Τ. ρμ. (αἰτ.) tutuşturmak, ἀνάπτω, φλέγω. || —, = aydınlatmak, κάμνω τι νὰ λάμπῃ, καθιστῶ στιλπνόν, φωτεινόν. || —, μεθύω [τὸ κορόνω]. || göz—, ἐξοργίζομαι.
Parlayış, Τ. ἀφ. λάμψις, ἀκτινοβολία, ἀνάφλεξις, ἔξαψις. || —, ἀνάδειξις.
Parlıyan, Τ. ὅν. yıldırak, şimşek, ἀστραπή. || —, ἐπθ. λάμπων, λιμπρός, ἀκτινοβολῶν.
Parmak, Τ. ὅν. δάκτυλος. || baş—, ἀντίχειρ. || şehadet—ı, ἢ salavat—ı, λιχανός, δείκτης. || orta—, μέσος δάκτυλος. || atşız—, ἢ yüzük—ı. παράμεσος. || serçe—, ὠτίτης. || altı—, ἑξαδάκτυλος ἢ εἶδος θύννου μεγάλου. || —hesabı, μτφ. ἀπάτη. || —karıştırmak, ἀναμιγνύομαι. || —ı ağzında, ἔκθαμβος, ἐκστατικός. || —ısırmak, ἀπορῶ· || tekerlek—ı, = yurak, ἀκτὶς τροχοῦ.
Parmakçı, Τ. ὅν. κιγκλιδοποιός.
Parmaklamak, Τ. ρμ. (αἰτ.) parmak sürmek, ἐγγίζω τὸν δάκτυλον εἴς τι. || —, = dürtmek, ὑποκινῶ, διεγείρω.
Parmaklık, Τ. ὅν. κιγκλίς. || —, φέρετρον ἀραιόν.
Parmaklıkçı, Τ. ὅν. κιγκλιδοποιός.
Parola, Ἰτ. ὅν. σύνθημα. || —, λόγος, ὑπόσχεσις.
Parpul, Τ. ἐπθ. kuduz hayvan, λυσσαλέος.
Parpullamak, Τ. ρμ. (αἰτ.) afsunlamak, μαγεύω, ἀναγινώσκω γοητείας, καπνίζω.
Pars, Π. ὅν. πάνθηρ, λεοπάρδαλις. || —, Περσία.
Partal, Τ. ἐπθ. eski püskü şeyler, ράκη. || —atmak, ψεύδομαι λέγω ψεύδη.
Pas, Τ. ὅν. ἰός, σκωρία. || demir—ı, = tat, σκωρία σιδήρου. || dil—ı, ἀκαθαρσία γλώσσης [ἀσθενοῦς]. || —tutmak, ἢ —bağlamak, ἰοῦμαι, σκωριῶ.
Pasak, Τ. ὅν. kir, ρυπαρότης, ἀκαθαρσία. || —, = kirli giyinti, ἀκάθαρτον ἔνδυμα.
Pasaklı, Τ, ἐπθ. çapaçul, kirli, ἀκάθαρτος, ρυπαρός.
Pasaport, Ἰτ. ὅν. yol tezkeresi, διαβατήριον.
Paskal, Τ. ἐπθ. maskara, soytarı, γελωτοποιός, γελοῖος.
Paskalya, ἑλλ. [ἑβρ.] ὅν. Πάσχα || küçük—, Χριστούγεννα. || büyük—, τὸ Μ. Πάσχα, καὶ Hamursuz bayramı, παρ' Ἰουδαίοις ἡ ἑορτὴ τῶν Ἀζύμων. || —çiçeği, (φυτ.) σύριγξ, κ. πασχαλιά.
Paskalyalık, Τ. ἐπθ. ἑόρτιος, πασχαλινός.
Paslanmak, Τ. ρμ. οὐδ. tatımak, σκω-

ριῶ. || —, μτφ. ἐκ τῆς ἀδρανείας καθίσταμαι ἀνωφελής, ἄχρηστος.
Paslı, Τ. ἐπθ. σκουριασμένος.
Pastırma, Τ. ὄν. τάριχος. || —sını çıkarmak, δέρνω, στουμπανίζω. || —yazı, χλιαραί τινες ἡμέραι τοῦ φθινοπώρου μετὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγ. Δημητρίου.
Paşa [baş ağa], Τ. ὄν. ἀρχιστράτηγος, στρατηγός, ὑποστράτηγος. || —, χάριν συντομίας Pş.
Paşalık, Τ. ἀφ. ὁ τίτλος τοῦ Πασᾶ.
Paşmak = başmak,
Paşmakçı = başmakçı.
Pat, Τ. ἐπθ. düz, yassı, basık, ἐπίπεδος, ὁμαλός, ἢ πρᾶγμα ἐπίπεδον, ὁμαλόν. || —burun, σιλλός, πατσομύτης. || —, (φυτ.) çuha çiçeği, ἡράνθεμον, μαργαρίτης.
Pat, Τ. ὄν. πάταγος, κρότος, κτύπημα. || —küt, δαρμός. || çat—, σπανίως, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν. || —, αἴφνης. || —deyi gelirse, ἐὰν αἴφνης ἔλθῃ.
Patadak, Τ. ἐπρ. birden bire, ansızın, αἴφνης, ἐξ ἀπροόπτου. || —gelir, αἴφνης ἔρχεται.
Patadan = patadak.
Patak, Τ. ὄν. kötek, dayak, sille, tokat, ράπισμα, ξυλοκόπημα.
Pataka, Τ. ὄν. σημείωμα προσκεκολλημένον ἐπὶ διαφόρων πραγμάτων, ἐφ' οὗ σημειοῦται ἡ τιμή.
Pataklamak, Τ. ρμ. (αἰτ.) köteklemek, ραπίζω, δέρω, κτυπῶ.
Pataklanmak, Τ. ρμ. πθ. kötek yemek, ραπίζομαι, δέρομαι.
Pataklatmak, Τ. ρμ. διάμ. βάλλω ἄλλον νὰ ραπίσῃ, νὰ κτυπήσῃ κτλ.
Patalya, Ἰτ. ὄν. pırlak, çığırtkan, κράκτης, ἤτοι πτηνὸν ὅπερ οἱ ὀρνιθοθῆραι ἔχουν ὅπως ἐφελκύῃ τὰ πτηνά. || —, μικρὸν ἀκάτιον δι' ἕνα ἄνθρωπον, βλ. çığırtkan.
Patates, Ἰτ. ὄν. yer elması, γεώμηλον, κ. κολοκάσιον.
Patavatsız = patavsız.
Patavsız, Τ. ἐπθ. patavatsız, savruk, düşüncesiz, tedbirsiz, zıpır, ἀπερίσκεπτος, ἀμέριμνος. || —, = iriyarı, χονδροκαμωμένος [χονδροκοπιός].
Patenta, Ἰτ. ὀν. imtiyaz, δίπλωμα ἐπιτηδεύματος. || —, φόρος ἐπιτηδεύματος. || —, ἀποδεικτικὸν ὑγειονομείου. || —, πιστοποιητικὸν ὑπηκοότητος.
Patentalı, Τ. ἐπθ. ὁ ἔχων δίπλωμα [ὅπερ ἄλλοι δὲν ἔχουν]. || —, ὁ ἔχων ἀποδεικτικὸν ὑγειονομείου [ἐπὶ πλοίων].
Patika, Τ. [ἑλλ.] ὄν. keçi yolu, ἀτραπός, μονοπάτι.
Patiska ἢ patista, Ἰτ. ὄν. hasa, λεπτὸν λινοῦν ὕφασμα.
Patırdamak, Τ. ρμ. οὐδ. gürültü yapmak, θορυβῶ, ποδοκροτῶ.
Patırdatmak, Τ. ρμ. μτβ. gürültü ettirmek, κρούω χαμαὶ τὸν πόδα, κάμνω ταραχήν, θόρυβον.
Patırdı, Τ. şamata, gürültü, karğaşalık, θόρυβος, ταραχή, σύγχυσις. || —vermek, φωνασκῶ, ἀπειλῶ. || —çıkmak, ἀναφύεται ταραχή, θόρυβος. || —çıkarmak, κάμνω ταραχήν, θόρυβον.
Patırdılı, Τ. ἐπθ. gürültülü, θορυβώδης.
Patırdısız, Τ. ἐπθ. gürültüsüz, ἀθόρυβος.
Patırdısızca, Τ. ἐπρ. gürültüsüzce, ἀθορύβως.
Patırkütür, Τ. ἐπρ. παταγωδῶς. || —, ἀπροσκόπτως, ἐλευθέρως, διὰ μιᾶς.
Patka, Τ. ὄν. pat, σιλλός, πατσομύτης. || —, = kaşıkçı kuşu, πελεκάν, εἶδος θαλασσίας νήσσης, ἧς τὸ δέρμα χρήσιμον εἰς μηλωτάς.
Patlak, Τ. ἐπθ. çatlak, yarık, διερρηγμένος, σκασμένος, ἐξέχων. || —göz, ὀφθαλμὸς ἐξέχων. || —mest, ὑπόδημα σκασμένον.
Patlak, Τ. ὀν. ἔκρηξις, ἐγπυρσοκρότησις. || —vermek, ἐκρήγνυμαι, αἴφνης παρουσιάζομαι [ζήτημα, ἢ ἔνδειξις, τεκμήριον ἐνοχῆς, ἢ πόλεμος.
Patlama = patlayış.
Patlamak, Τ. ρμ. οὐδ. çatlamak, ἐκρήγνυμαι, διαρρήγνυμαι μετὰ πατάγου, ἐκπυρσοκροτῶ [τηλεβόλον, πυρῖτις κτλ.]. || —, = yarılmak, σχάζω, σκάνω. || —ἐκρήγνυμαι [τρικυμία, καταιγίς]. || —, τρώγω ἢ πίνω κατὰ κόρον. || kabak başımda patladı—, ἡ κολοκύνθη ἔσπασεν εἰς τὴν κεφαλήν μου, ἤτοι ἐγὼ ὑφίσταμαι τὰς συνεπείας.
Patlangıç, Τ. ὄν. κρόταλον [εἶδος πεδιᾶς ἐκ καλάμου ἢ ἐκ χάρτου διπλωμένου εἰς πολλὰς πτυχὰς καὶ προξενοῦντος κρότον].

Patlar, T. ὄν. ἐκεῖνο ὅπερ παράγει κρότον || altı—, περίστροφον.
Patlatmak, T. ρμ. (αἰτ.) κάμνω νὰ ἐκραγῇ τι μετὰ κρότου, πυροβολῶ. || —, κάμνω νὰ σκάσῃ [ἀπόστημα]. || —, ἐξοργίζω. || gözünü—, ἐπιτιμῶ ἢ τιμωρῶ αὐστηρῶς.
Patlayası, T. σύνθ. ὦ ποὺ νὰ σκάσῃ [ἐπὶ ἀπευχῆς ἢ ὕβρεως].
Patlayış, T. ἀφ. patlama, ἔκρηξις, ἐκπυρσοκρότησις, ρῆξις κτλ., βλ. προηγούμενα.
Patlıcan, T. ὄν. μελιδζάνα.
Patlıcanlı, T. ὄν. φαγητὸν ἀπὸ μελιδζάνας.
Patoloji, Γαλλ. [ἑλλ.] ὄν. ilmi emraz, παθολογία.
Patrik, ἑλλ. ὄν. Πατριάρχης.
Patrikane [Patrikhane]i Π. ὄν. Πατριαρχεῖον.
Patriklik, T. ἀφ. τὸ ἀξίωμα, ἡ θέσις τοῦ Πατριάρχου, πατριαρχεία.
Patriyot, ἑλλ. ἐπθ. vatanperver, yurdunu seven, φιλόπατρις.
Patrona, Ἰτ. ὄν. ἀρχαῖος ναυτικὸς βαθμὸς ἀντιναυάρχου.
Pay = pa.
Pay, T. ὄν. üleş, hisse, bölük, sehim, μερίδιον. || —, = çıkışma, ἐπίπληξις. || —biçmek, συγκρίνω, παραβάλλω, λαμβάνω παράδειγμα.
Payan, Π. ὄν. son, τέλος, τέρμα. || bi—, = sonsuz, ἀτέρμων, ἀτελεύτητος.
Payanda, Π. ὄν. destek, δοκός, ὑποστήριγμα οἰκοδομῆς ἑτοιμορρόπου κτλ.
Payansız, T. ἐπθ. sonsuz, ἀτελεύτητος, ἄπειρος.
Paydos, ἑλλ. ὄν. διακοπή, παῦσις, ἀνάπαυσις. || —etmek, (αἰτ.) διακόπτω τὴν ἐργασίαν.
Paye, Π. ὄν. derece, rütbe, mertebe, βαθμός [ἄλλοτε τῶν Οὐλεμάδων]. || —, ἀντιστήριγμα [τοῖχος στηρίζων ἄλλον].
Payidar, Π. ἐπθ. sürekli, διαρκής, μόνιμος, ἑδραῖος.
Payidarlık, T. ἀφ. ἑδραιότης, μονιμότης, σταθερότης.
Payıklamak, T. ρμ. (αἰτ.) temizlemek, καθαρίζω, σκουπίζω.
Payıklanmak, T. ρμ. πθ. καθαρίζομαι, ἐξαγνίζομαι.
Payıklatmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) temizletmek, βάλλω ἄλλον νὰ καθαρίσῃ.
Payimal, Π. ἐπθ. ayak altına alınmış, καταπατηθείς, κατεστραμμένος, καταπεφρονημένος. || —etmek, [αἰτ.) καταφρονῶ, καταστρέφω. || —olmak, καταφρονοῦμαι, καταστρέφομαι.
Payitaht, Π. ὄν. hükûmet merkezi, πρωτεύουσα κράτους.
Paylamak, T. ρμ. δίδω τινὶ τὸ μερίδιόν του. || —, (μτφ.) darılmak, azarlamak, ὑβρίζω, ἐπιπλήττω.
Paylaşmak, T ρμ. ἀλλ. bölüşmek, üleşmek, (αἰτ. β΄ γεν.) διανέμομαι μετά τινος.
Paylaştırmak, T. ρμ. (αἰτ.) bölüştürmek, üleştirmek, διανέμω.
Paylatmak, T, ρμ. (δοτ. αἰτ.) azarlatmak, βάλλω τινὰ νὰ ἐπιτιμήσῃ.
Paylı, T. ἐπθ. üleşli, hisseli, διηρημένος εἰς μερίδια, μετοχάς.
Paymal = pamal.
Paytak, T. ἐπθ. iğri bacaklı, ραιβοσκελής. || —, = satranç taşı, πεσσὸς τοῦ ζατρικίου.
Pazar, Π. ὄν. alışveris, ἀγορά. || —, ὁ τόπος ἔνθα γίνεται δοσοληψία. || akşam—ı, ἀγορὰ ἑσπέρας ἤτοι εὐθηνός. || —başı, ἐπιστάτης ἀγορᾶς. || —ola, καλὴν πώλησιν [εὐχὴ πρὸς πωλητὴν ὅπως πωλήσῃ ταχέως τὸ ἐμπόρευμά του]. || —, Κυριακή.
Pazarcı, T. ὄν. πωλητὴς τῆς ἀγορᾶς, μικρέμπορος.
Pazarlaşmak, T. ρμ. ἀλλ. (β΄ γεν.) çekişerek uyuşmak, συμφωνῶ περὶ τῆς τιμῆς ἐμπορεύματος.
Pazarlık, T. ὄν. συζήτησις, συμφωνία περὶ τῆς τιμῆς ἐμπορεύματος. || —etmek, συμφωνῶ περὶ τῆς τιμῆς. || içten—, μῖσος, πάθος.
Pazarlıklı, T. ἐπθ. συμπεφωνημένος. || içinden—, μνησίκακος, βλ. (πρμ.) τοῦ şakak.
Pazarlıksız, T. ἐπθ. ἄνευ συμφωνίας.
Pazartesi [pazar ertesi], T. ὄν. ἡ Δευτέρα.
Pazı, T. ὄν. yabani pancar, (φυτ.) σεῦτλον. || kara—, χρυσολάχανον. || —yaprağı, φύλλον σεύτλου ἐν χρήσει διὰ τὸ καυτήριον [φουντανέλλα].
Pazıbent [pazubent], Π. ὄν. ἐπιβραχιόνιον, προβασκάνιον προσδενόμενον ἐπὶ τοῦ βραχίονος, κ. φυλακτόν.

Pazval, T. ὄν. τελαμών, ὃν οἱ ἐπιδιορθωταὶ ὑποδημάτων τανύωσιν ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῶν ὅταν ῥάπτωσι.

Pazvant, Π. ὄν. bekçi, νυκτοφύλαξ.

Peçe, T. ὄν. ince örtü, nikap, perde, κάλυμμα προσώπου ἐκ μαύρης τριχὸς ὅπερ ἔφερον αἱ μουσουλμανίδες.

Peçeli, T. ἐπθ. πεπλοφόρος. || —ilâhe, θεὰ πεπλοφόρος.

Peçete, Ἰτ. ὄν. yemek havlusu, χειρόμακτρον, μικρὸν περίζωμα τιθέμενον ἐπὶ τοῦ στήθους ὅταν τρώγῃ τις.

Peçuta, Ἑβρ. ὄν. iri palamut balığı, zindan delen, παλαμὺς μεγάλη, πετσοῦδα.

Pedagoji, Γαλλ. [ἑλλ.] ὄν. terbiyei atfal, παιδαγωγική.

Pedagok, Ἑλλ. ὄν. παιδαγωγός.

Pedavra, Ἑλλ. ὄν. ince çatı tahtası, πέταυρον.

Peder, Π. [ἑλλ.] ata, πατὴρ || büyük—, πάππος.

Pehlevî, Π. ὄν. καὶ ἐπθ. Πέρσης, ἡ ἀρχαία Π. γλῶσσα.

Pehlivan, Π. ὄν. güreşçi, ἀθλητής, παλαιστής || —, = yiğit kahraman, ἥρως, || —yakısı, καυτήριον.

Pehlivanlık, T. ἀφ. güreşçilik, ἀθλητισμός. || —, = yiğitlik, ἡρωϊσμός.

Pehpeh, Π. alkış, piyaz, ἐπφ. ἐπευφημίας [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰρωνικῶς] εὖγε! καλὰ καλά!

Pehpehlemek, T. ρμ. (αἰτ.) alkışlamak, alay etmek, ἐπευφημῶ [εἰρωνικῶς].

Pehpehlenmek, T. ρμ. πθ. ἐπευφημοῦμαι (εἰρωνικῶς).

Pehriz, [perhiz], Π. ὄν. δίαιτα, νηστεία, ἐγκράτεια, [ἀποχὴ φαγητῶν καὶ ποτῶν]. || —etmek, τηρῶ δίαιταν, ἀποφεύγω βλαβερὰ φαγητὰ ἢ πράξεις, ἐγκρατεύομαι. || —yemeği, φαγητὸν νηστήσιμον || bu — ne, bu lahana turşusu ne? ἡ νηστεία αὕτη πρὸς τί; τὸ ἁλμυτὸν λάχανον πρὸς τί; (ρμ.) ἐπὶ ἀσυμβιβάστων πραγμάτων.

Pejmürde, Π. ἐπθ. buruşuk, örselenmiş, ὠχρός. || —kıyafet,=eski püskü, ἐνδυμασία ἐν κακῇ καταστάσει, κακοενδεδυμένος. || —etmek = örselemek φθείρω, παλαιῶ.

Pek, T. ἐπθ. berk, sert, katı, σκληρός. || —,=sağlam, metin, muhkem, στερεός, δυνατός, σφιγκτός. || eli —, φιλάργυρος || —yürekli, σκληροκάρδιος. || başı—, ἰσχυρογνώμων.

Pek, T. ἐπρ. çok, gayet, λίαν, σφόδρα, πολύ, δυνατά. || —iyi ἢ—âlâ, κάλλιστα, ἄριστα. || —güzel, ὡραιότατος, ἢ κάλλιστα. || —söylemek, ὁμιλῶ μεγαλοφώνως.

Pekçe, T. ἐπρ. hızlıca, yüksekçe sesle, ἀρκετὰ δυνατά. || —, ἐπθ. ἀρκετὰ σκληρός.

Peki, T. ἀντὶ pek iyi, ἐπρ. ναὶ, μάλιστα κάλλιστα.

Pekişmek, T. ρμ. μσ., sertleşmek, katılaşmak, σκληρύνομαι, σφίγγω. || —, καθίσταμαι δυσκοίλιος.

Pekiştirmek, T. ρμ. (αἰτ.) katılaştırmak, σκληρύνω, στερεῶ. || —, =sağlamlaştırmak, ἐνισχύω, ὀχυρῶ, || —, καθιστῶ δυσκοίλιον.

Pekitmek, T. ρμ. (αἰτ.) sıkılamak, takviye etmek, ἐνισχύω σφίγγω.

Peklik, T. ἀφ. sertlik, sağlamlık, σκληρότης, στερεότης || —, =inkıbaz, δυσκοιλιότης || —, =cimrilik, φιλαργυρία, γλισχρότης.

Pekmez, T. ὄν. γλεῦκος ἐβρασμένον κ. πετμέζι.

Peksimet, T. ὄν. galeta, δίπυρον.

Pelenk, T. ὄν. kaplan, τίγρις.

Pelesenk, T. ὄν. (δένδρ.) βάλσαμος. || —yağı, βάλσαμον [ἔλαιον].

Pelin, T. [ἑλλ.] ὄν. suyu sıtmaya karşı ot, πιλῖνος ἤτοι ἄψινθος. || —rakısı, ἀψίνθιον.

Pelit, T. ὄν. meşe ağacı δρῦς.

Pelte, T. [ἑλλ.] ὄν. πολτός, πηκτή.

Peltek, T. ἐπθ. pepe, τραυλός. || —söylemek, τραυλίζω.

Pelteklemek—pelteklenmek.

Pelteklenmek, T. ρμ. οὐδ. doğru söyliyememek, τραυλίζω.

Peltekleşmek, T. ρμ. μσ. peltek gibi olmak, τραυλίζω ἐκ φόβου, ταραχῆς κτλ.

Pelteklik, T. ἀφ. τραυλότης.

Pelteleşmek, T. ρμ. μσ. pelte gibi olmak, γίνομαι πολτώδης, ὡς ἡ πηκτή || —,=takatsızlaşmak, ἀδυνατῶ, ἐξασθενῶ, ἀπαυδῶ, ἐξαντλοῦμαι.

Pembe, T. ὄν. gül rengi, açık al, χρῶμα ῥόδινον || —ἐπθ. ῥόδινος. || —yanak, παρειὰ ροδίνη.

Pembeleşmek, Τ. ρμ. οὐδ. ἐρυθριῶ.
Pembeleştirmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) καθιστῶ τι ρόδινον, ἐρυθρόν.
Pembelik, Τ. ἀφ. gül rengi, ἐρυθρότης.
Pembemsi, Τ. ἐπθ. ὁ ἀποκλίνων εἰς τὸ ρόδινον χρῶμα.
Penah, Π. ὄν. sığınacak yer, melce, ἄσυλον, καταφύγιον. || vilâyet—, τὸ στήριγμα τῆς νομαρχίας [τίτλος νομάρχου].
Pencap, Π. ὄν. beş su, beş ırmak, ὁ πενταπόταμος.
Pencere, Π. ὄν. παράθυρον.
Pencik, Τ. ὄν. πινακίδιον ἀναρτώμενον ἄλλοτέ ποτε εἰς τὸν λαιμὸν τῶν αἰχμαλώτων, [ὅταν ἐπρόκειτο νὰ πωληθῶσιν].
Pencikli, Τ. ἐπθ. αἰχμάλωτος, φέρων ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ πινακίδιον.
Pençe, Π. ὄν. παλάμης τῆς χειρὸς μετὰ τῶν πέντε δακτύλων, χείρ. || —, ὄνυχες ζώων. || el — durmak, ἵσταμαι ἔχων τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας εἰς ἔνδειξιν σεβασμοῦ || —vurmak, δράττομαι, || —atmak, ἁρπάζω, || çakır—, ἅρπαξ, σφετεριστής, || aslan—si, ὄνυχες λέοντος, (φυτ.) λεοντοπόδιον.
Pençelemek, Τ. ρμ. (αἰτ.) ele geçirmek, tutmak, yakalamak, ἁρπάζω, συλλαμβάνω.
Pençelenmek, Τ. ρμ. πθ. tutulmak, ele geçmek, yakalanmak, συλλαμβάνομαι.
Pençeleşmek, Τ. ρμ. ἀλλ. el ele gelmek, παλαίω, ἔρχομαι εἰς χεῖρας μετά τινος.
Pençeletmek, Τ. ρμ (δοτ. αἰτ.) tutturmak, ele geçirtmek, συλλαμβάνω τινὰ δ' ἄλλου.
Pençeli, Τ. ἐπθ. kuvvetli, zorlu, ἰσχυρός, ἅρπαξ.
Pepe, Τ. ὄν. ἢ ἐπθ. keke, dığdığı, lûknetli, τραυλός.
Pepelemek, Τ. ρμ. οὐδ. kekelemek, τραυλίζω.
Pepelendirmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) κάμνω τινὰ νὰ τραυλίζῃ.
Pepelik, Τ. ἀφ. lûknet, kekelik, dil tutkunluğu, rekâket, τραυλότης.
Perakende, Π. ἐπθ. dağınık, λιανικός, || —satış, πώλησις λιανική.
Perama, Ἑλλ. ὄν. δυσκίνητον, δίκωπον πορθμεῖον κ. πέραμα || —ὄν. κ. Πέραμα [χωρίον μικρὸν τῆς Προποντίδος].
Perçem, Π. ὄν. πλόκαμος, λόφος, ἤτοι θύσανος τριχῶν ἐν τῇ κορυφῇ τῆς κεφαλῆς, ὃν ἀφίνουσι λαοί τινες || —,=yele, χαίτη || —, κροσσός ἀφιέμενος εἰς τὴν κορυφὴν σημαίας ἢ ἀκοντίου || çoban—i, (φυτ.) ἀχιλλεία.
Perçin, Π. ὄν. καρφίον μυτογυρισμένον || —, (μτφ.) ἐνίσχυσις.
Perçinlemek, Τ. ρμ. (αἰτ.) στερεῶ καρφίον στρέφον ἀντιθέτως, κ. μυτογυρίζω || —,=sağlamlamak, ἐνισχύω.
Perçinleştirmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) sağlamlaştırmak, ἐνισχύω.
Perçinletmek, Τ. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω τινὰ νὰ μυτογυρίσῃ τὸ καρφίον κτλ. βλ. προηγ.
Perçinli, Τ. ἐπθ. sağlam, στερεός, μυτογυρισμένος [καρφίον] βλ. προηγούμενον.
Perdah, Τ. ἀφ. cilâ, parlaklık, στίλβωσις, στιλπνότης, || —etmek, (αἰτ.) στιλβῶ, στιλπνῶ, || — vermek (δοτ.) (μτφ.) ἐπιπλήττω αὐστηρῶς.
Perdahçı, Τ. ὄν. parlatıcı, cilâcı, στιλβωτής.
Perdahlamak, Τ. ρμ. (αἰτ.) cilâlamak, parlatmak, στιλβῶ, στιλπνῶ.
Perdahlı, Τ. ἐπθ. parlak, cilâlı, ἐστιλβωμένος, ἐστιλπνωμένος.
Perdahsız, Τ. ἐπθ. cilâsız, ἀστίλβωτος.
Perde, Π. ὄν. örtü, peçe, αὐλαία, παραπέτασμα, κάλυμμα. || —, ὑμήν, μεμβράνα. || —, διάφραγμ.α || —, τόνος μουσικός. || —, καταρράκτης ὀφθαλμοῦ. || tahta—, διάφραγμα ξύλινον. || —çekmek, καλύπτω. || —kaldırmak, ἀποκαλύπτω. || —si yırtık, ἀναιδής. || dik —den, ὑψηλοφώνως.
Perdeci, Τ. ὄν. θυρωρὸς αἴρων ἢ κλείων τὸ πρὸ τῆς θύρας παραπέτασμα γραφείου καὶ ἐπιτρέπων τὴν εἴσοδον, ἢ ἐμποδίζων.
Perdedar = perdeci.
Perdelemek, Τ. ρμ. (αἰτ.) örtmek, gizlemek, καλύπτω, κρύπτω.
Perdelenmek, Τ. ρμ. μσ. καλύπτομαι.
Perdeli, Τ. ἐπθ. örtülü, ὁ ἔχων κάλυμμα, παραπέτασμα. || —, (μτφ.) namuslu, τίμιος, σεμνός.
Perdesiz, Τ. ἐπθ. açık, ὁ ἄνευ παραπετάσματος. || —, (μτφ.) ırzı bozuk, iffetsiz, ἀναιδής, ἄτιμος.

Perdesizlik, Τ. ἀφ. namussuzluk, ἀτιμία.
Perende, Π. ὄν. çark gibi dönerek atılan takla, κυβίστησις, κ. τακλᾶς. || —, ἱττάμενος, πτηνόν. || —atmak, μτφ. aldatmak, ἀπατῶ.
Perestiş, Π. ἀφ. tapınma, λατρεία. || || —, ὑπερβολικὴ ἀγάπη.
Pergel, Π. ὄν. διαβήτης [ἐργαλεῖον]. || —, μτφ. bacak, σκέλος. || —i açık, μακροσκελής. || —i açmak, ἀνοίγω τὰ σκέλη, περιπατῶ ταχέως.
Pergellemek, Τ. ρμ. (αἰτ.) μετρῶ διὰ τοῦ διαβήτου. || —, (μτφ.) tasarlamak, ἐκτιμῶ, ὑπολογίζω.
Perhiz = βλ. pehriz,
Perhizgâr, Π. ὄν. καὶ ἐπθ. ἐγκρατής, εὐλαβής.
Perhizgârlık, Τ. ἀφ. ἐγκράτεια.
Peri, Ν. ὄν. νύμφη, ἤτοι νηρηΐς. || — illeti, = taşralık, sara, ἐπιληψία. || —, (μτφ.) γυνὴ ὡραιοτάτη.
Pericik, Τ. ὄν. (νόσος) εἶδος ἐπιληψίας.
Perihan, Π. ὄν. κ. Νυμφοδώρα.
Periskop, ἑλλ. ὄν. deniz altı gemilerinden dışarıyı görmek aleti, περισκόπιον.
Perişan, Π. ἐπθ. dağınık, saçık, διεσπαρμένος, φύρδην μίδγην, ἄθλιος, ἐλεεινός. || evrakı—, ἔγγραφα φύρδην μίγδην.
Perişanlık, Τ. ἀφ. dağınıklık, σύγχυσις, ἀθλιότης, ἐλεεινότης κτλ.
Perizat, Π. ὄν. κ. Παρίσατις.
Perkende, Ἰτ. ὄν. μικρὸν πειρατικὸν βρίκιον.
Perkitmek = pekitmek.
Permanganat, Γαλλ. ὄν. (χημ.) ὑπερμαγγανικόν.
Perşembe, Τ. [Π. penç şembe] ὄν. Πέμπτη. || —nin gelişi Çarşamba dan görünür, (πρμ.) ἡ καλὴ ἡμέρα ἀπὸ πρωΐας φαίνεται.
Pert, Τ. ὄν bere, μώλωψ. || —mert, = pertik, μεμωλωπισμένος.
Pertav, Τ. ὄν. atılma, sıçrama, τὸ πρὸ τοῦ ἅλματος τρέξιμον. || —, ἅλμα. || —almak, λαμβάνω ὁρμὴν ὅπως πηδήσω.
Pertavsız, Π. ὄν. φακός.
Pertev, Π. ὄν. φῶς, ἀκτίς. || —, ὄν. κ. Ἀκτίς, Φώτιος, Φωτεινός.
Pertik, Τ. ἐπθ. bereli, μεμωλωπισμένος.
Pertinmek, Τ. ρμ. οὐδ. ἢ πθ. berelenmek, μωλωπίζομαι.
Pertmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) berelemek, μωλωπίζω.
Peruka, Ἰτ. ὄν. φενάκη, κ. περοῦκα.
Perukâr, Γαλλ. ὄν. berber, yülüyücü, κουρεύς, κωμμωτής.
Perva, Π. ὄν. korku, φόβος, δειλία. || —, = çekinme, içtinap, ihtiraz, συστολή, ἐπιφύλαξις. || —etmek, = korkmak, çekinmek, φοβοῦμαι, προφυλάττομαι, ἀποφεύγω, συστέλλομαι. || bi —, = korkmaz, ἄφοβος, ἀτρόμητος, θρασύς.
Pervane, Π. ὄν. gece kelebeği, (ἔντ.) πυραύστης, κ. κανδυλοσβύστης. || —, = çark, τροχὸς πλοίου, μύλου κτλ.
Pervasız, Τ. ἐπθ. korkmaz, yırtlaz, ἄφοβος, ἀτρόμητος, θρασύς.
Pervasızlık, Τ. ἀφ. korkusuzluk, yırtlazlık, ἀφοβία, τόλμη, θράσος.
Pervaz, Τ. ὄν. στεφάνη [καθρέπτου, γεισώματος], παρυφή.
Pervazlık, Τ. ὄν. ὁ διὰ στεφάνην κατάλληλος [ξύλον, σίδηρος κτλ.].
Pervin, Π. ὄν. ülker, süreyya, (ἀστρ.) πλειάδες. || —, ὄν. κ. Ἀμαλία.
Pes, Τ. ἐπθ. alçak, χαμηλός, ταπεινός.
Pesek, Τ. ὄν. diş kiri, ἀκαθαρσία, σκωρία ὀδόντων.
Pespaye, Π. ἐπθ. bayağı, ταπεινός, οὐτιδανός. || —, = alçak gönülü, ταπεινόφρων.
Pest, Π. ἐπθ. hafif, alçak, aşağı, εὐτελής, ποταπός, χαμερπής, φαῦλος.
Pestil, Τ. [Λατ.] ὄν. μάζα ὀπωρικῶν εἰς φύλλα, κ. πεστίλι. || —ini çıkarmak, δέρω ἀπεινῶς.
Pesüs, Τ. ὄν. toprak kandil, πήλινον λυχνάριον.
Peş, Τ. ὄν. etek, ἄκρον, κράσπεδον. || —, = art, arka, τὸ κατόπιν, κ. καταπόδι. || —inde koşmak, ἢ —ine düşmek, παρακολουθῶ. || —inde gezmek, ἐπιδιώκω.
Peşekâr, Π. ὄν. τεχνίτης, ἐπαγγελματίας. || —, μῖμος [ὁ ἕτερος τῶν δύο κωμικῶν, γελωτοποιῶν, θαυματοποιῶν].
Peşiman, κ. pişman, Π. ἐπθ. nadim olmuş, μεταμεμελημένος. || —olmak, (δοτ.) μεταμελοῦμαι.
Peşimanlık, κ. pişmanlık, Τ. ἀφ. nedamet, μεταμέλεια. || son —akça et-

mez, ἡ τελευταία μεταμέλεια δὲν ὠφελεῖ.

Peşin, T. ἐπθ. önce, προκαταβολικός. || —, ὄν. προκαταβολή. || —, ἐπρ. προκαταβολικῶς, τοῖς μετρητοῖς.

Peşinçi, T. ὄν. ὁ ἀγοράζων τοῖς μετρητοῖς.

Peşinen, T. ἐπρ. προκαταβολικῶς, τοῖς μετρητοῖς.

Pesinat, T. ὄν. προκαταβολαί.

Peşkeş, T. ὄν. armağan, hediye, δῶρον. || —çekmek, [δοτ. αἰτ.) προσφέρω δῶρον.

Peşkir, T. ὄν. peçete, yemek havlusu, περίζωμα ὅπερ φέρει τις ἐπὶ τῶν γονάτων ἢ τοῦ στήθους ὅταν τρώγῃ. || —, χειρόμακτρον.

Peşkirci, T. ὄν. ὁ πωλητὴς χειρομάκτρων κτλ.

Peşme, T. ὄν. στενὴ σιδηρᾶ πλὰξ πρὸ τῆς τραπέζης, ἐφ' ἧς ἐργάζεται ὁ τορευτής.

Peşref [π. pişrev], T. ὄν. στροφή, προανάκρουσμα. || zurnada —olmaz ne çıkarsa bahtına, (πρμ.) εἰς τὸν αὐλὸν δέν ὑπάρχει προανάκρουσμα· ὅ,τι ἐξέλθει εἰς τὴν τύχην σου. || —, εἶδος πυραύλου.

Peştahta, T. ὄν. ἀβάκιον, ἐφ' οὗ οἱ ἀργυραμοιβοὶ μετροῦσι χρήματα. || —, μικρὸν πρόχειρον χρηματοκιβώτιον χρησιμεῦον καὶ ὡς γραφεῖον.

Peştamal, T. ὄν. περίζωμα ἢ πλατεῖα ὀθόνη, κ. πεσταμάλι.

Peştamalcı, T. ὄν. ὁ πωλητὴς περιζωμάτων.

Peştamallık, T. ὄν. δικαίωμα πελατείας, [χρηματικὸν ποσὸν διδόμενον ὑπὸ τοῦ ἐνοικιαστοῦ καταστήματος σὺν τῷ ἐνοικίῳ].

Petek, T. ον. μελίκηρον, μελόπητα.

Petir, T. ὄν. elek, kalbur, κόσκινον.

Petkir, T. ὄν. kıl elek, kalbur, κόσκινον [τὸ ἐκ τριχὸς κατασκευασμένον].

Petkirlemek, T. ρμ. (αἰτ.) elemek, κοσκινίζω.

Pey, T. ὄν. ἀρραβὼν ἤτοι χρῆμα προκαταβαλλόμενον, κ. καπάρο. || —almak, λαμβάνω ἀρραβῶνα. || —vermek, δίδω ἀρραβῶνα. || —vurmak ἢ —sürmek, ὑπερθεματίζω.

Peyam, Π. ὄν. haber, salık, εἴδησις, ἀγγελία.

Peyda, Π. ἐπθ. δῆλος, φανερός, ὑφιστάμενος. || —etmek, (αἰτ.) ἀποκτῶ. || —olmak, παράγομαι σχηματίζομαι, παρουσιάζομαι εἰς τὸ μέσον.

Peydahlamak, T. ρμ. (αἰτ.) hasıl etmek, ἀποκτῶ.

Peyderpey, Π. ἐπρ. azar azar, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, βαθμηδόν.

Psygamber, Π. ὄν. Tanrı elçisi, yalavaş, προφήτης. || —kuşu, σεισοῦρα, κ. σουσουράδα.

Peyk, Π. ὄν. salık götürüp getiren, ὑπηρέτης κομίζων εἰδήσεις. || —, δορυφόρος πλανήτου.

Peyke, T. ὄν. βάθρον, ἤτοι ξύλινον κάθισμα, κ. πάγκος.

Peyker, Π. ὄν. benzeyiş, surat, μορφή, πρόσωπον. || zen—, = karıya benzer, γυναικόμορφος.

Peylemek, T. ρμ. (αἰτ.) pey sürmek, ὑπερθεματίζω ἐν πλειοδοσίᾳ.

Peyleşmek, T. ρμ. ἀλλ. δίδω ἢ λαμβάνω ἀρραβῶνα μετά τινος ἀμοιβαίως.

Peymane, Π. ὄν. kadeh, ποτήριον.

Peynir, T. [π. penir] ὄν. τυρός. || tulum—i, τυρὸς ἀσκοῦ. || —haftası, ἡ τυρινὴ ἑβδομὰς τῶν χριστιανῶν. || —ekmek, μτφ. ὀλιγάρκεια.

Peynirci, T. ὄν. τυρέμπορος.

Peynirimsi, T. ἐπθ. τυρώδης, ὅμοιος τυρῷ.

Peynirleşmek, T. ρμ. οὐδ. τυροποιοῦμαι [ἐπὶ γάλακτος].

Peynirli, T. ἐπθ. ὁ περιέχων τυρόν.

Peyrev, Π. ἐπθ. birinin ardından giden, ὁ βαίνων ἐπὶ τὰ ἴχνη τινός, ὁ ἀκολουθῶν, ὁ μιμούμενός τινα. || —olmak, (δοτ.) ἀκολουθῶ, μιμοῦμαι τινά.

Peyrevlik, T. ἀφ. τὸ μιμεῖσθαι τινά, τὸ συνοδεύειν τινὰ ἐν τῷ ἅσματι.

Pezevenk, T. ὄν. kurumsak, kaltaban, teres, μαστρωπός, ἄτιμος.

Pezevenklik, T. ἀφ. kurumsaklık, μαστρωπία, ἀτιμία.

Piç, T. ὄν. zina çocuğu, νόθος. || —, = her nesnenin ufağı, πᾶν τὸ ἀτελὲς καὶ μικρὸν ἐν σχέσει πρὸς τὰ ὁμοειδῆ αὐτοῦ. || —, παραφυὰς δένδρου.

Piçhane, T. ὄν. ἐκθετοτροφεῖον.

Piçin, T. ὄν. küçük maymun, μικρὸς πίθηκος. || —yılı, τὸ ἕνατον ἔτος τῶν ἀρχαίων Τούρκων.

Pide, ἑλλ. ὄν. yufka, πήττα. || —, πρᾶγμα ἐν σχήματι πήττας. || peynirli—, τυροπηττα.

Pideci, T. ὄν. ὁ κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς πήττας.

Pidelik, T. ὄν. τὸ διὰ τὴν πήτταν κατάλληλον [ἄλευρον].

Pil, Π. ὄν. fil, ἐλέφας.

Pilâki, ἑλλ. ὄν. πλακῆ [φαγητόν, ἰχθύων φασιόλων κτλ.]. || enayi — si, (μτφ.) ἠλίθιος, κοῦφος.

Pilâv, Σανσκρ. ὄν. πιλάφι.

Piliç, T. ὄν. ὀρνιθοποῦλι, νεοσσός. || —çıkarmak, ἐκκολάπτω νεοσσούς. || —, μτφ. τρυφερός.

Pinek, T. ὄν. uyuklama, ὕπνωσις, νυσταγμός, κάρωσις.

Pineklemek, T. ρμ. οὐδ. uyuklamak, ımızganmak, ὑπνώττω, καρουμαι, κοιμῶμαι ἐπὶ ποδός.

Pinti, T. ἐπθ. nekes, cimri, γλίσχρος, ἄθλιος, ποταπός.

Pintilemek, T. ρμ. οὐδ. miskinlemek, γίνομαι φιλάργυρος, ἄθλιος. || —, ἀλλοιοῦμαι, [χαλνῶ] ἐξ ἀδυναμίας ἢ ἀσθενείας ἢ ἀνεχείας.

Pintilenmek, T. ρμ. μσ. miskinlenmek, φιλαργυρεύω, καταντῶ ἄθλιος, ποταπος, ἕνεκα τῆς γλισχρότητός μου.

Pintileşmek = miskinleşmek, βλ. προηγούμενον.

Pintilik, T. ἀφ. miskinlik, pejmürdelik, γλισχρότης, ἐλεεινότης, ἀθλιότης.

Pir, Π. ὄν. görmüş, geçirmiş, koca, yaşlı, ihtiyar, γέρων. || —, ἱδρυτής, ἢ ἀρχηγός, ἢ προστάτης, ἢ ἅγιος, ἢ πάτρων τάγματος θρησκευτικοῦ, ἢ τέχνης καὶ ἐπαγγέλματος. || —ol! ζῆθι! εὖγε! || —aşkına! δωρεάν [ὑπηρετῶ, διανέμω κτλ.], ἤτοι ἄνευ κέρδους, ὠφελείας.

Pira, Π. [ἐν συνθέσει] φράσ. donatıcı, ὁ κοσμῶν. || cihan—, = dünyayı donatıcı, ὁ κοσμῶν τὸν κόσμον.

Pirane, Π. ἐπθ. ἢ ἐπρ. ihtiyarca, πρεσβυτικός, —ῶς.

Piraste, Π. μτχ. donatılmış, κεκοσμημένος.

Piraye, Π. ὄν. ziynet, κόσμημα.

Pirayiş, Π. ἀφ. donatma, διακόσμησις.

Pire, T. ὄν. ψύλλος. || —otu, ψύλλιον || —yi nallamak, πεταλόνω τὸν ψύλλον, δεικνύω ἐξυπνάδα, εὐφυΐαν.

Pirelendirmek, T. ρμ. (αἰτ.) ἐμβάλλω εἰς ὑποψίαν.

Pirelenmek, T. ρμ. οὐδ. γεμίζω ψύλλους. || —, ψυλλίζομαι ἤτοι συλλαμβάνω ψύλλους. || —, μτφ. huylanmak, ἐμβαίνω εἰς ὑποψίαν, ἀνησυχίαν.

Pireli, T. ἐπθ. ψυλλιάρης || —, μτφ. titiz, vesveseli, καχύποπτος.

Pirinç, T. ὄν. ὀρείχαλκος. || —, ἐπθ. ὀρειχάλκινος.

Pirinç, T. ὄν. ὄρυζα. || —unu, ὀρυζάλευρον.

Pirinççi, T. ὄν. ὀρυζέμπορος. || —, ὁ κατεργαζόμενος τὸν ὀρείχαλκον.

Pirinçlik, T. ὄν. ὀρυζών.

Pirt, T. ὄν. bere, μώλωψ.

Pirtik, T. ἐπθ. bereli, μεμωλωπισμένος.

Pirtinmek, T. ρμ. οὐδ. ἢ πθ. berelenmek, μωλωπίζομαι.

Pirtmek, T. ρμ. (αἰτ.) berelemek, μωλωπίζω.

Pis, T. ἐπθ. kirli, murdar, ἀκάθαρτος, ρυπαρός. || ağzı— ἢ —ağızlı, ὑβριστής.

Pisboğaz, T. ἐπθ. obur, λαίμαργος, ἀδηφάγος.

Pisboğazlık, T. ἀφ. oburluk, λαιμαργία.

Pisi, T. ὄν. muş, kedi, pisik, γαλῆ. || —balığı, (ἰχθ.) βάτος. || —otu, ἄσαρον [χόρτον τῆς κριθῆς].

Pisik, T. ὄν. βλ. pisi.

Pisi pisine, T. ἐπρ. beyhude yere, ματαίως, εἰς τὰ ἄδικα τῶν ἀδίκων.

Piskopos, ἑλλ. ὄν. ἐπίσκοπος. || baş—, ἀρχιεπίσκοπος.

Piskoposhane, T. ὄν. ἕδρα τοῦ ἐπισκόπου, ἐπισκοπή.

Piskoposluk, T. ἀφ. ἐπισκοπή, τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα.

Pislemek, T. ρμ. (αἰτ.) kirletmek, μολύνω, ρυπαίνω· || —, = sıçmak, yestehlemek, ἀποπατῶ.

Pislenmek, T. ρμ. οὐδ. ρυπαίνομαι, λερόνομαι.

Pisletmek, T. ρμ. (αἰτ.) μολύνω, λερόνω τι, βρωμίζω.

Pislik, T. ὄν, ρύπος, βρῶμα, ἀκαθαρσία.

Piston, Γαλλ. ὄν. ἔμβολον, ἤτοι κύλινδρος διωθῶν ἢ θλίβων τὸν ἀέρα, τὸ ὕδωρ κτλ.

Pişdar, Π ὄν. önden giden, ἐμπροσθοφυλακή [ἀντίθ. dümdar].

Pişik, Τ. ὄν. ἀκαθαρσία εἰς διάφορα στενὰ μέρη τοῦ σώματος σχηματιζομένη ἐκ τῆς θερμότητος καὶ τοῦ ἱδρῶτος.

Pişim = pişirim.

Pişirim, Τ. ὄν. ποσότης ἐδωδίμων ἱκανὴ διὰ νὰ ψήσῃ τις ἅπαξ, κ. ψησιά.

Pişirmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) ψήνω [φαγητὸν ἢ τι ἄλλο]. || —, κοκκινίζω, καίω πληγήν || —, διευθετῶ ὑπόθεσιν. || işi birisile—, συνεννοοῦμαι μετά τινος, κ. τὰ ψήνω. || —, (μτφ. τὸν ψήνω.

Pişirtmek, Τ. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω νὰ ψήσωσι [φαγητὸν κτλ.].

Pişkin, Τ. ἐπθ. ἐψημένος, καλοεψημένος. || —, ὥριμος [καρπός]. || —, μτφ. tecrübe görmüş, πεπειραμένος.

Pişkinlik, Τ. ἀφ. tecrübe, τὸ εἶναι ἐψημένον, ὥριμον, πεπειραμένον.

Pişman = peşiman.

Pişmaniye, Τ. ὄν. keten helvası, εἶδος χαλβᾶ ἐν εἴδει λεπτῶν νημάτων.

Pişmanlık = peşimanlık,

Pişmek, Τ. ρμ. οὐδ. ψήνομαι [ἐπὶ φαγητοῦ κτλ.]. || pişmiş aş, ἐψημένον φαγητόν, ἤτοι ὑπόθεσις τελειωμένη, κ. συμφωνία τετελεσμένη. || pişmiş aşa su katmak, προσθέτω ὕδωρ εἰς τὸ ἐψημένον φαγητόν, ἤτοι χαλνῶ τὴν ὑπόθεσιν.

Pişti, Τ. ὄν. εἶδος παιδιᾶς.

Pištov, Ἰτ. ὄν. tabanca, πιστόλιον. || —u tokuz patlar, ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου τὸ πιστόλιον ἐννεάκις κροτεῖ = θυμώδης

Pişüva, Π. ὄν. bir taifenin reisi, ἀρχηγός, ἡγέτης, προϊστάμενος τάγματος.

Piyade, Π. ὄν. yazağ, yaya, πεζός. || —, μτφ. bilgisiz, ἀνίκανος. || —, ἀκάτιον μονόκωπον, κ. καΐκι. || —, = paytak, πεσσὸς ἐν τῷ παιγνιδίῳ τοῦ ζατρικίου.

Piyale, Π. ὄν. şişe, bardak, peymane, φιάλη, ποτήριον.

Piyanğo ἢ piyanko, Ἰτ. ὄν. λαχεῖον. || tayyare —su, λαχεῖον ἀεροπλοΐας.

Piyasa ἢ piaça, Ἰτ. ὄν. ἀγορά, τρέχουσα τιμή. || —, δημόσιος πλατεῖα, περίπατος. || —etmek, περιπατῶ, κάμνω μικροὺς περιπάτους.

Piyaz, Π. ὄν. soğan, κρόμμυον. || —, = soğanlı kuru fasulya, φασίολοι ἠρτυμένοι διὰ κρομμύου. || —vermek, μτφ. ἀπατῶ διὰ φαινομενικῆς φιλοφρονήσεως. || —a almak, περιπαίζω τινά, σκώπτω.

Pıhtı, ἑλλ. ὄν. πηκτή [εἶδος φαγητοῦ]. || deniz—sı, μέδουσα, βυζὶ τῆς θαλάσσης.

Pıhtılanma, Τ. ὀν. ἀπαρ. πῆξις.

Pıhtılanmak, Τ. ρμ. οὐδ. koyulaşmak, özlenmek, πήγνυμαι, πήζω = pıhtılaşmak.

Pıhtılaşmak, Τ. ρμ. οὐδ. πήγνυμαι, πήζω [ἐπὶ αἵματος, φαγητοῦ κτλ.].

Pıhtılaştırmak, Τ. ρμ (αἰτ.) πηγνύω, κάμνω νὰ πήξῃ τι.

Pıhtılatmak = pıhtılaştırmak.

Pınar, Τ. ὄν. kaynak, kaynarca, πηγή, κρήνη, βρύσις. || —başı, = subaşı, πηγὴ ὕδατος. || göz—ı, κόγχη ὀφθαλμοῦ. || —başı, τοποθεσία ἐξαισία ἐν Προύσῃ.

Pırıltı = parıltı.

Pırlak, Τ. ὄν. patalya, çığırtkan, κράκτης (πτηνόν).

Pırlamak, Τ. ρμ. οὐδ. πετῶ ἐκ φόβου [ἐπὶ μικρῶν πτηνῶν].

Pırlangıç, Τ. ὄν. topaç, fırıldak, στρόβιλος, κ. σβοῦρος.

Pırlanmak, Τ. ρμ. οὐδ. πτερυγίζω [ἐπὶ νεογνῶν πτηνοῦ προσπαθούντων νὰ πετάξωσι].

Pırlanta, Ἰτ. ὄν. elmas, ἀδάμας ὁ πολύεδρος.

Pırnal ἢ pırnar, Τ. [ἑλλ.] ὄν. (φυτ.) meşe çalısı, πρίνος. || —kömürü, ἄνθραξ ἐκ πρίνου.

Pırnallık ἢ pırnarlık, Τ. ὄν. δάσος πλῆρες πρίνων.

Pırnar = pırnal.

Pırpı, Τ. ὄν. yılan taşı, λίθος, ὃν μεταχειρίζονται κατὰ τοῦ δήγματος τοῦ ὄφεως, ἢ τοῦ ἐρυσιπέλατος. || —, = kurt boğan, ἀκόνιτον τὸ λυκοκτόνον.

Pırpırı, Τ. ἐπθ. iş güç takımından olan, ὁ ἀνήκων εἰς τὴν τάξιν τῶν συντεχνιῶν, οὐχὶ τῶν εὐγενῶν. || —, kaba adam, χονδρός, ἀγροῖκος.

Pırpırım, Τ. ὄν. (φυτ.) ἀνδράχνη, κ. ἀνδράκλα.

Pırpıt, Τ. ὄν. παλαιὸν ῥάκος, κουρέλλι. || —, σαγιάκιον Ἀγκύρας.

Pırtı, Τ. ὄν. eski püşkü, ἀποσκευή, παλαιὰ ἔπιπλα, ἐνδύματα κτλ. ῥάκη. || hırtı—, ἢ pırı—, ἢ pılı—, κουρέλλια. || —yı toplamak, ἑτοιμάζομαι νὰ

ἀναχώρησω. || —yi kaldırmak, ἀναχωρῶ, μεταβαίνω ἀλλαχοῦ.

Pırtık, T. ἐπθ. ἐσχισμένος. || yırtık—, κατεσχισμένος.

Pırtmak, T. ρμ. οὐδ. sıvışmak, ὀλισθαίνω, φεύγω, κ. ξεφεύγω.

Pısırık, T. ἐπθ. pis, miskin, becerıksiz, ἀκάθαρτος, ρυπαρός, ἀδέξιος. || —, = tutuk, νωθρός, δυσκίνητος.

Pısırıklık, T. ἀφ. tutukluk, παραλυσία. miskinlik, νωθρότης, ἀδεξιότης.

Pıtır, T. ὄν. kalbur, elek, τὸ ἐκ τριχὸς κόσκινον.

Pıtır, T. ὄν. ἦχος λεπτότερος τοῦ patır σημαίνων ταχύτητα, εὐκινησίαν καὶ ἐλαφρότητα. || — — yürümek, περιπατῶ ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ καὶ ταχέως.

Pıtırdı, T. ὄν. μικρὸς θόρυβος.

Pıtırdamak, T. ρμ. οὐδ. κάμνω ἐλαφρὸν θόρυβον.

Pıtırdatmak, T. ρμ. (αἰτ.) κάμνω τι νὰ παράγῃ ἐλαφρὸν θόρυβον, κρότον.

Pıtrak, T. ὄν. budak, ὄζος, ρόζος. || —, = domuz ayağı, τρίβολος, ἤτοι σίδηρα ἐν σχήματι ἀκανθῶν, ἅτινα ἐν καιρῷ πολέμου ἔσπειρον ἄλλοτε χαμαὶ πρὸς παρεμπόδισιν τοῦ ἐχθρικοῦ ἱππικοῦ. || ,— = dikenli tel, συρματόπλεγμα.

Plâçka, Ἀλβ. ὄν. çapul, yağma, διαρπαγή, λάφυρον. || —etmek, διαρπάζω, λαφυραγωγῶ.

Plaçkacı, T. ὄν. yağmacı, çapulcu, λαφυραγωγός, λεηλάτης.

Plâj, Γαλλ. ὄν. kumsal, παραλία ἀμμώδης.

Plâk ἢ Plâka, ἑλλ. ὄν. levha, πλάξ [μεταλλική].

Plân, Γαλλ. ὄν. resim, σχέδιον, πρόγραμμα ἐνεργείας, διάγραμμα.

Plânçete, Ἰτ. ὄν. (γεωμ.) ἄβαξ, ἀβάκιον.

Plânya, Ἰτ. ὄν. ὁμάλιστρον, κ. πλάνη.

Plâterina, Ἰτ. ὄν. (ἰχθ.) εἶδος κεφάλου, ἐξ οὗ ὁ λυκουρρῖνος.

Plâtin, Ἰτ. ὄν. ak altın, λευκόχρυσος.

Pohpoh καὶ pehpeh, T. ἐπρ. ψευδὴς ἐπευφημία, κολακεία.

Pohpohlamak, T. ρμ. (αἰτ.) koltuk vermek, alkışlamak, ἐπευφημῶ [εἰρωνικῶς].

Poliça, Ἰτ. ὄν. havalename, Çek, συναλλαγματική. || —çekmek, σύρω συναλλαγματικήν. || —ciro etmek, ὀπισθογραφῶ ἢ μεταβιβάζω εἰς ἄλλον συναλλαγματικήν.

Poliçacı, T. ὄν. συναλλαγματοπώλης.

Poligon, ἑλλ. ὄν. μτφ. μέρος ἔνθα γίνονται γυμνάσια πυρομαχικῶν ὅπλων.

Polip, ἑλλ. ὄν. ahtapot, ὀκτάπους, πολύπους. || —. (παθολ.) incitme beni, καρκίνος

Polis, Γαλλ. ὄν. zaptiye, jandarma, tutruk, ἢ dutruk, ἀστυνόμος.

Politika, ἑλλ. ὄν. siyasiyat, πολιτική, διπλωματική. || —, μτφ. yüze gülme, yaltaklanma, φιλοφροσύνη, περιποίησις, κολακεία.

Politikacı, T. ὄν. ἢ ἐπθ. περιποιητικός. κόλαξ.

Polonez, Πολ. ὄν. lehli, Πολωνός.

Polonya, T. ὄν. Lehistan, Πολωνία.

Pomak, ὄν. κ. Πομάκος.

Ponç = punç.

Porselen, Γαλλ. ὄν. faĝîurî, çinî, πορσελάνη. || —, ἀπομονωτὴρ τηλεγράφου κτλ.

Porsuk, T. ἐπθ. buruşuk, sölpük, ζαρωμένος, χαῦνος.

Porsuk, T. ὄν. τροχός [ζῶον σαρκοφάγον μεγέθους ἀλώπεκος, ἀνορύττον καὶ τρῶγον πτώματα].

Porsumak, T. ρμ. οὐδ. buruşmak, καθίσταμαι χαῦνος, ἀποβάλλω τὴν ζωηρότητα, νωπότητα.

Porsumuş, T. ἐπθ. pörüşmüş, solmüş, ἐρρικνωμένος, κ. τσαλακωμένος, ἐρυτιδωμένος.

Porsutmak, T. ρμ. (αἰτ.) buruşturmak, pörüştürmek, καθιστῶ χαῦνον ἐρρικνωμένον, ἀποβάλλω τὴν ζωηρότητα, τὴν νωπότητα αὐτοῦ.

Portakal, Πορτ. ὄν. χρυσόμηλον. || çin —ı, = yusuf efendi, μανδαρῖνι.

Portekiz, Πορτ. ὄν. κ. Πορτογαλλία.

Pos, T. ὄν. ἐν συνθέσει, —bıyık ἢ —bıyıklı, ὁ ἔχων πλατὺν μύστακα.

Posa, T. ὄν. tortu, çökelek, ὑποστάθμη, καταπάτη [οἴνου, ἐλαίου κτλ.].

Posalanmak, T. ρμ. οὐδ. tortu hâsıl etmek, durulmak, καθιζάνω, καταστάζω [ἐπὶ ὑγρῶν].

Posbıyık = βλ. pos.

Post, Π. ὄν. deri, δορά, δέρας. || —, θέσις, ὑπούργημα. || —unu çıkarmak, ἐκδέρω· (μτφ.) δέρω ἀνηλεῶς || —u sermek, κάθημαι περισσότερον τοῦ

δέοντος = γίνομαι ὀχληρός. || —a geçmek, διορίζομαι εἰς θέσιν. || —u yırtmak, θεραπεύομαι, σώζομαι ἀπὸ ἀσθένειαν βαρεῖαν.

Posta, Ἰτ. ὄν. ταχυδρομεῖον. || —vapuru, πλοῖον τῆς γραμμῆς. || —, ἀπόσπασμα στρατιωτικὸν ἐξερχόμενον εἰς περιπολίαν. || —yı kesmek, κόπτω τὴν συγκοινωνίαν' (μτφ.) παύω τὴν συνέχειαν τοῦ ἔργου.

Postacı, T. ὄν. ulak, sai, tatar, ταχυδρόμος.

Postahane, T. ὄν. ταχυδρομεῖον.

Postal, T. ὄν. geniş ayak kabı, εὐρὺ πέδηλον. || —, (μτφ.) şürtük karı, ἄσεμνος γυνή, πόρνη.

Pot, T. ὄν. sal, πορθμεῖον παταμοῦ.

Pot, T. ὄν. κλωστὴ ἐκ τριῶν τεσσάρων νημάτων μετάξης.

Pot, T. ὄν. kırma, πτυχή, ζαρωματιά [ἐπὶ ἐνδυμάτων, ταπήτων, ὑφασμάτων κτλ.]. || —gelmek, ἡ ὑπόθεσις δὲν τελειώνει κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν. || —kırmak, λέγω ἄτοπόν τι, ἢ λέγω τὴν ἀλήθειαν ἐν οὐ δέοντι, χαιρεκακῶ.

Potlamak, T. ρμ. τίκτω [ἐπὶ καμήλου].

Potrak, T. ἐπθ. kıvrımlı, ὁ ἔχων πολλὰς πτυχάς

Potraklı, T. ἐπθ. ὁ ἔχων ὄζους πολλούς. || —, ὁ ἔχων πολλὰς πτυχάς.

Potuk, T. ὄν. yavru, νεογνὸν καμήλου. || —, = kırmalı ve geniş, ζαρωμένος καὶ πλατύς. || —, = diz, γόνυ. || —una kadar çamurlu, λασπωμένος μέχρι γόνατος.

Potur, T. ὄν. dizlik, şalvar, ἀναξυρίς. || dar—, = zıpka, στενὴ ἀναξυρίς, περισκελίς.

Poturlu, T. ἐπθ. ὁ φορῶν περισκελίδα.

Poyra, T. ὄν. πλήμνη, ἤτοι ἡ ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ τροχοῦ ὀπή, ἔνθα εἰσέρχεται ὁ ἄξων.

Poyralık, T. ὄν. ξύλον ἐλάτης, ἐξ οὗ κατασκευάζονται ἄξονες.

Poyraz, ἑλλ. ὄν. şimal rüzgârı, βορρᾶς. || ağzı —a açmak, χάσκω.

Poyrazlamak, T. ρμ. οὐδ. şimalden esmeye başlamak, ἀρχίζει νὰ πνέῃ βορρᾶς.

Pöç ἢ puç, T. ὄν. kuyruk sokumu, κόκκυξ, ἱερὸν ὀστοῦν.

Pörsümek, T. ρμ. οὐδ. toncumak, λυποῦμαι, θλίβομαι, μελαγχολῶ.

Pörüşmek, T. ρμ. οὐδ. solmak, μαραίνομαι.

Pörüşmüş, T. ἐπθ. solmuş, μεμαραμένος.

Pörüştürmek, T. ρμ. (αἰτ.) μαραίνω.

Pösteki, T. ὄν. post, δέρμα μετὰ μαλλίου χρησιμεῦον ὡς κάθισμα. || —saydırmak, βάλλω τινὰ νὰ μετρᾷ δέρματα = τὸν θεωρῶ παράφρονα καὶ τῷ δίδω ματαίαν ἐνασχόλησιν. || —yi sermek, ἐγκαθίσταμαί που.

Pranga, Ἰτ. ὄν. δεσμά, εἱρκτή. || —bent. μτφ. κακοῦργος.

Prasa, ἑλλ. ὄν. πράσα.

Pratika, Ἰτ. ὄν. ἄδεια ἐλευθεροκοινωνίας πλοίου καὶ ἐπιβατῶν.

Program, ἑλλ. ὄν. πρόγραμμα. || müfredat—ı, ἀναλυτικὸν πρόγραμμα.

Propaganda, Λατ. ὄν. προπαγάνδα.

Protestan, Γαλλ. ὄν. Διαμαρτυρόμενος.

Protesto, Ἰτ. ὄν. διαμαρτύρησις. || —etmek, διαμαρτύρομαι.

Protokol, ἑλλ. ὄν. πρωτόκολλον.

Protoplasma ἢ protoplazma, ἑλλ. ὄν kan suyu, πρωτόπλασμα.

Prusya, ὄν. κ. Πρωσία.

Puç = pöç.

Putuk, T. ὄν. potuk, νεογνὸν καμήλου

Puf, T. ὄν. φύσημα. || —böreği, εἶδος πλακοῦντος φουσκωμένου καὶ μὴ παραγεμιστοῦ. || —etmek, φυσῶ.

Puflamak, T. ρμ. οὐδ. κάμνω διὰ τοῦ στόματος πούφ.

Puhu, T. ὄν. baykuş, yapalak, buhu, βύας, κ. μποῦφος.

Pul, T. ὄν. ὀβολός, χρῆμα || —, λεπίς, φολίς. || —, χαρτόσημον || —, πεσσός. || —şise, φιάλη λεπτή, κ. φοῦσκα.

Pulat, Π. ὄν. çelik, χάλυψ. || —, = öçlü, ἰσχυρός.

Pulcu, T. ον. ὁ πωλητὴς χαρτοσήμων.

Pullu, T. ἐπθ. λεπιδωτός, στικτός.

Pulluk, T. ὄν. ağır saban, ἄροτρον βαρύ.

Puluç, T. ἐπθ. ἀνίκανος εἰς συνουσίαν, οὗ τὸ σῶμα χαῦνον.

Punar — pınar.

Punç, T. ὄν. πόνδζι ἤτοι ποτὸν ἐξ ὕδατος ζέοντος, ρομίου, λεμονίου καὶ σακχάρεως, πινόμενον πρὸς θέρμανσιν.

Punt, T. [Λατ.] ὄν. εὐκαιρία. || —unu bulmak = fırsatını bulmak, kerte-

sini bulmak, εὑρίσκω κατάλληλον στιγμήν, εὐκαιρίαν.

Pupa, Ἰτ. ὄν. geminin kıçı, πρύμνη πλοίου. || —, = uygun rüzgâr οὖριος ἄνεμος.

Pus, Π. ἀφ. öpme, τὸ φιλεῖν, φίλημα, ἀσπασμός. || —etmek, φιλῶ, ἀσπάζομαι.

Pus, T. ὄν. ἐλαφρὰ ὁμίχλη, ἀχλύς. || —yagmak, πίπτει ὁμίχλη.

Pusah, T. ὄν. hacı yatmaz, ὀρθοστάτης (ἄθυρμα).

Pusarık, T. ὄν. ılgın, ılgım salgım, ἀχλὺς ἢ ὁμίχλη, ἥτις ὁρωμένη εἰς τὰς πεδιάδας φαίνεται μακρόθεν ὡς ὕδωρ.

Pusat, T. ὄν zırh, πανοπλία. || —, = avadanlık, alet, ἐργαλεῖα. || —, ἱπποσκευή.

Pusatçı, T. ὄν. soytarı, γελωτοποιός.

Pusatlanmak, T. ρμ. οὐδ. silâhlanmak =yaraklanmak, ὁπλίζομαι.

Pusatlı, T. ἐπθ. silâhlı=yaraklı, ὁ φέρων πανοπλίαν. || —, =zırhlı, τεθωρακισμένος.

Puse, Π. ὄν. öpüş, φίλημα. || —almak, =öpmek, φιλῶ || — vermek=öpülmek, φιλοῦμαι.

Pusla, Ἰτ. ὄν. σημείωμα, τεμάχιον χάρτου, ἐφ' οὗ σημειοῦνται διάφορα πράγματα.

Puslanmak, T. ρμ. οὐδ. πίπτει ὁμίχλη, ἀχλύς.

Pusmak, T. ρμ. οὐδ. καταπίπτω, [ὁμίχλη]. || —, ἐνεδρεύω. || —,=küsmek, εἶμαι δυσηρεστημένος, κ. κακιόνω.

Pusu, T. ὄν. ἔνεδρα, παγὶς || —kurmak, ἐνεδρεύω.

Pusula, Ἰτ. ὄν. ναυτικὴ πυξίς. || — yı şaşırmak, περιέρχομαι εἰς ἀμηχανίαν, τὰ χάνω.

Puşide, Π. ἐπθ. örtülü, κεκαλυμμένος || —, ὄν. κάλυμμα, ἤτοι τάπης, ὀθόνη τραπέζης κτλ.

Puşt, T. ὄν. θηλυδρίας, κύναιδος.

Puşu, T. ὄν. ipek kefiye, ἐλαφρὰ κίδαρις, ἣν ἐφόρουν ἄλλοτε οἱ στρατιῶται.

Put, Π. ὄν. totem, heykel, sanem, εἴδωλον, ἄγαλμα. || —, (μτφ.) ἀκίνητος. || —gibi, ἀκίνητος ὡς τὸ ἄγαλμα. || —, (μτφ.) ὡραῖος νέος ἢ νέα.

Putlamak, T. ρμ. μτβ. deve yavrulamak, τίκτω [ἐπὶ καμήλου].

Putperest, Π. ὄν. puda tapınan, totemist, εἰδωλολάτρης.

Putperestlik, T. ἀφ. totemizm, εἰδωλωλατρεία.

Püf, ὄν. puf, φύσημα, πνοή.

Püfkürmek, T. ρμ. (αἰτ.) su püskürmek, φυσῶ, διασκορπίζω διὰ φυσήματος, φυσῶ ζεστόν τι ὅπως κρυώσῃ.

Püflemek, T. ρμ. (αἰτ.) söndürmek, φυσῶ κόνιν ἢ κηρὸν ὅπως σβύσῃ, ἢ ζεστὸν ὅπως κρυώσῃ.

Püfteri, T. ὄν. avcı ıslığı, συρίκτρα κυνηγοῦ.

Püfür, T. ὄν. δὶς ἐπαναλαμβάνεται || — —esmek, πνέει ψυχρὸς ἀλλ' εὐχάριστος ἀήρ.

Pülüskün, Ἑλλ. ὄν. (φυτ.) φλησκοῦνι, βλήχων.

Pürçek ἢ pürçük, T. ἐπθ. kıvrık, οὖλος. || —,= kıvırcık saç, βόστρυχος, κ. σγουρὰ μαλλιά.

Pürçeklenmek, T. ρμ. οὐδ. kıvrılmak, kıvırcıklanmak, γίνομαι σγουρός, συστρέφομαι.

Pürçekli, T. ἐπθ. kıvırcık, ὁ ἔχων σγουρὰ μαλλιά, οὖλος. || —,=havuç, =kışır, δαυκίον.

Pürçük=pürçek.

Pürtük, T. ἐπθ. iğri büğrü, ἀνώμαλος, ἀκανόνιστος. || —, = taşlık yer, πετρώδης [τόπος]. || —,= ters parçası, κόπρος, κουτσουλιά.

Pürüz, T. ὄν. engel, özür, mâni, σφάλμα, ἔλλειψις, ἐμπόδιον, περιπλοκή. || —, ὑπολοιπον ποτοῦ ἐν τῷ ποτηρίῳ. || —, ἐξάπλωμα μελάνης ἐπὶ τοῦ χάρτου. || —, ξεφτίσματα ἐν τῷ ὑφάσματι.

Pürüzlemek, T. ρμ. (αἰτ.) müşkülletmek, καθιστῶ τι δύσκολον, περίπλοκον, περιπλέκω. || —, κάμνω τὴν μελάνην νὰ ἐξαπλωθῇ ἐπὶ τοῦ χάρτου || —, κάμνω ὕφασμά τι νὰ ἔχῃ ξεφτίσματα.

Pürüzlenmek, T. ρμ. οὐδ. περιπλέκομαι [ἐπὶ ὑποθέσεως]. || —, παραλύομαι, κ. ξεφτῶ. || —, ἐξαπλοῦμαι [ἐπὶ μελάνης].

Pürüzlü, T. ἐπθ. özürlü, illetli, δύσκολος, περίπλοκος. || —, ὁ ἔχων ξεφτίσματα [ἐπὶ ὑφάσματος]. || —, ὁ ἔχων ἀκανόνιστα ἴχνη [ἐπὶ γραφῆς].

Pürüzsüz, T. ἐπθ. düz, müstevi, ὁμαλός, εὐθύς. || —, =özürsüz, illetsiz, ὁ

μὴ ἔχων ἐμπόδια, κεριπλοκάς, τίμιος, εὐθύς.
Püskü, T. ἐν χρήσει eski—,= köhne, ράκη κουρέλλια.
Püskül, T. ὄν. θύσανος, κροσσός.
Püsküllendirmek, T. ρμ. (αἰτ.) μτφ. güçleştirmek, δυσχεραίνω, δημιουργῶ δυσκολίας
Püsküllenmek, T. ρμ. οὐδ. güçleşmek, καθίσταμαι δύσκολος [ἐπὶ ὑποθέσεως].
Püsküllü, T. ἐπθ. θυσανωτός, κροσσωτός. || — belâ, περισπασμὸς δυσχερέστατος.
Püskürme, T. ὀν. ἀπαρ. ἐκσφενδόνισις διὰ τοῦ στόματος ὕδατος ἐν εἴδει βροχῆς. || —, πῦρ ἢ ἄλλαι ὕλαι ἐκσφενδονιζόμεναι ὑπὸ ἡφαιστείου.
Püskürmek, T. ρμ (αἰτ.) ἐκσφενδονίζω ὕδωρ διὰ τοῦ στόματος ἐν εἴδει βροχῆς. || —, ἐκσφενδονίζω ὕλας [ἡφαίστειον] || —, ἀποκρούω ἐχθρόν. || ateş —, πνέω πῦρ ἐξ ὀργῆς || düşmanı—, ἀποκρούω τὸν ἐχθρόν, κτλ. || —, (οὐδ.) ἀφρίζουσι τὰ ὕδατα [θαλάσσης, ποταμοῦ].
Püskürtmek, = püskürmek.
Püskürtülmek, T. ρμ. πθ. ἀποκρούομαι || düşman—, ἀπεκρούσθη ὁ ἐχθρός. || —, ἐκσφενδονίζομαι [ὕδωρ, πῦρ, κτλ.].
Püsür, T. ἐπθ. pis, ρυπαρός, ἀκάθαρτος.

R

R, τὸ εἰκοστὸν γράμμα τοῦ Τουρκικοῦ ἀλφαβήτου. | — ἀριθ. 200.
Rab, [rabb.] A. ὄν· efendi, κύριος || — =Tanrı Θεός. || ya—i, Θεέ μου! || — ilâlemin=cihanın efendisi, ὁ Κύριος τῶν κόσμων=ὁ Θεός.
Rabbanî, A. ἐπθ. Tanrıya mütteallik, Θεῖος.
Rabbena A. ὄν. ὁ Θεός. || —hakkı için =μὰ τὸν Θεόν!
Rabi, A. ἀριθ. dördüncü, τέταρτος.
Rabian, A. ἐπρ. τέταρτον.
Rabt, = rapt.
Rabıta, A. ὄν. bağ, münasebet, δεσμός, σχέσις, συνάφεια, διάταξις, τάξις. || — (γραμμ.) σ νδεσμος. || —, οἱ χρόνοι τῆς μετοχῆς.
Rabıtalı, T. ἐπθ. tertipli, yolunda, münasebetli, τακτικός, κανονικός, καθὼς πρέπει. || —, ἐπρ. ἐν τάξει.
Rabıtasız, T. ἐπθ. tertipsiz, münasebetsiz, ἀσυνάρτητος, ἄτακτος. || —, ἐπρ. ἀτάκτως.
Rabıtasızlık, T. ἀφ. uygunsuzluk, ἀσυναρτησία, ἀταξία.
Racı, A. ἐπθ. yalvaran, ὁ παρακαλῶν, || —, ε᾽ελπ᾽ς.
Racı, A. ἐπθ. geri dönen, ἐπιστρέφων, ἀναγόμενος, ἀναφερόμενος. || —, = dair, ἀφορῶν, σχετικός. || — olmak, (δοτ.) ἀναφέρομαι, ἀνάγομαι, ἀνήκω, ἀφορῶ || innalillâhi ve inna aleyhi raciun—şüphesiz, Tanrıdan geldik ve ona döneceğiz, [φράσις ἐν χρήσει παρὰ Μουσουλμάνοις ὅταν ἀκούσωσι τὸν θάνατον ὁμοθρήσκου ἢ ἴ·ωσι τὸν νεκρὸν αὐτοῦ καθ᾽ ὁδόν].
Racih, A. ἐπθ. προτιμώμενος, βλ. mercuh.
Racil, A. ὄν. ἢ ἐπθ. yaya, piyade, πεζός. || —, μτφ. bilgisiz, ἀμαθής, πεζός.
Racilen, A. ἐπρ. yürüyerek, πεζῇ. || — avdet eyledi = yayan yalburdak döndü, ἐπέστρεψε πεζῇ.
Radde, A. ἐπθ. σημεῖον, βαθμός. || —, = aşağı yukarı, takrip, περί. || saat on —lerinde buluşalım, νὰ συναντηθῶμεν περὶ τὴν δεκάτην ὥραν.
Raf, T. ὄν. θέσις [ἤτοι σανὶς πρὸς ἀπόθεσιν σκεύους ἢ ἄλλου τινὸς πράγματος] || —a komak, = minder altı etmek, (μτφ.) παραγκωνίζω, ρίπτω εἰς τὰς ἑλληνικὰς καλένδας.
Rafadan, T. ὄν. hazırlop yumurta, ὠὸν ροφητὸν ἢ μελάτον.
Rafi, A. ἐπθ. yükselten, ὁ αἴρων, ὑψῶν. || —, (ἀνατ.) μῦς ὑψωτής.
Rafıza, A. ὄν. αἵρεσις.
Rafızî, A. ἐπθ. αἱρετικός
Rağbet, A. ἀφ. istek, arzu, ἐπιθυμία, ἔφεσις, διάθεσις, ὑπόληψις. || —, τιμή, περιποίησις, φιλοφροσύνη. || — etmek, (δοτ.) τιμῶ, περιποιοῦμαι.

Rağbetli, T. ἐπθ. istekli, hevesli, ὁ ἔχων ἐπιθυμίαν, ἔφεσιν. || —, = makbul, ὁ ζητούμενος, ἐπιθυμητός. || —, ἀξιότιμος [τίτλος τιμητικὸς πρὸς χριστιανοὺς ἐμπόρους κτλ.].

Rağbetsiz, T. ἐπθ. isteksiz, ὁ μὴ ἔχων ἐπιθυμίαν, κλίσιν. || —, ὁ μὴ ἔχων ζήτησιν, ὑπόληψιν.

Rağbetsizlik, T. ἀφ. itibarsızlık, ἔλλειψις ἐπιθυμίας, ζητήσεως, τιμῆς, ὑπολήψεως.

Rağıp, A. ἐπθ. ὁ ἐπιθυμῶν, βουλόμενος. || —, ὄν. κ. Μενέδημος.

Rağm, A. ὄν. inat, πεῖσμα.

Rağmen, A. ἐπρ. inadına, εἰς τὸ πεῖσμα.

Rah, Π. ὄν. yol, ὁδός. || şah—, λεωφόρος. || şah—, (μτφ.) νόμιμος διαγωγή. || harcı—, ἔξοδα ὁδοιπορικά. || esnai —te = yolda, καθ' ὁδόν.

Rahat, A. ὄν. kenkleme, genişleme, dinlenme, ἀνάπαυσις, ἡσυχία. || — etmek, ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω. || — olmak, εἶμαι ἥσυχος, ἀναπαυτικός. || —durmak, μένω ἥσυχος. || —vermek, (δοτ.) ἀφίνω τινὰ ἥσυχον. || —oturmak, κάθημαι ἥσύχως, φρόνιμα.

Rahatiye, A. ἐπθ. ἀναπαυτικός, καθέκλα ἐπιμήκης.

Rahatlamak = rahatlaştırmak.

Rahatlanmak, T. ρμ. οὐδ. dinlenmek, ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω.

Rahatlaştırmak, T. ρμ. (αἰτ) καθησυχάζω.

Rahatlık, T. ἀφ. ἄνεσις, ἀνάπαυσις.

Rahatsız, T. ἐπθ. keyifsiz, namizaç, ἀδιάθετος, ἀνήσυχος. || —olmak, ἀδιαθετῶ.

Rahatsızlık, T. ἀφ. keyifsizlik, ἀδιαθεσία, ἀνησυχία.

Rahibe, A. ὄν. μοναχή, καλογραῖα.

Rahim [rahm], A. ὄν. döl yatağı, μήτρα.

Rahim [rahm], A. ἀφ. merhamet, acıyış, ἔλεος, οἶκτος. || —etmek, εὐσπλαγχνίζομαι, οἰκτείρω.

Rahîm, A. ἐπθ. merhametli acıyan, οἰκτίρων, πολυεύσπλαγχνος. || bismillâhir rahmanir rahîm = merhametli ve esirgeyen Tanrının adı ile, ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τοῦ οἰκτίρμονος καὶ ἐλεήμονος. || abdür—, ὄν. κ. Σταῦρος.

Rahimane, A. ἐπρ. φιλευσπλάγχνως.

Rahime, A. ἀόρ. συγχωρήσαι, συγχωρησάτω [εὐχὴ ὑπὲρ τεθνεώτων]. || —, ὄν. κ. Σταυροῦλα.

Rahip, A. ὄν. keşiş, μοναχός, καλόγηρος. || —, κληρικός, ἱερεὺς χριστιανός.

Rahle, A. ὄν. ἀναλόγιον. || —, = sıra, θρανίον.

Rahman, A. ἐπθ. Tanrı, acıyıcı, οἰκτίρμων, πολυέλεος || abdür —, ὄν. κ. Σταῦρος. βλ. καὶ rahîm.

Rahmanî, A. ἐπθ. θεϊκός, [ἀντίθ. τοῦ şeytanî=διαβολικός].

Rahmet, A. ὄν. esirgeme, οἶκτος, ἔλεος, εὐσκλαγχνία. || Allah—eyleye=Tanrı affede = ὁ Θεὸς συγχωρήσαι αὐτὸν [εὐχὴ ὑπὲρ τεθνεῶτος]. || —, =yağmur, βροχὴ ἰδίᾳ ἡ ὠφέλιμος || — yağmak, βρέχει.

Rahmeten, A. ἐπρ. (δοτ.) ἐξ οἴκτου.

Rahmetli = rahmetlik.

Rahmetlik, T. ἐπθ. merhum, μακαρίτης, ἀοίδιμος.

Rahmetsiz, T. ἐπθ. sert yürekli, katı yürekli, σκληρός, ἄσπλαγχνος.

Rahmetsizlik, A. ἀφ. ἀσπλαγχνία. || —, =yağmursuzluk, ἀνομβρία.

Rahmî, A. ἐπθ. dölyatağına müteallik, μητρικὸς ἤτοι ὁ ἀνήκων τῇ μήτρᾳ. || —, = rahman, πολυέλεος. || —, ὄν. κ. Παντελεήμων.

Rahne, Π. ὄν. gedik, yıkık ve bozuk yer, yarık, ρῆγμα. || —, (μτφ) zayı, zarar, ζημία, ἀπώλεια.

Rahnedar, Π. ἐπθ. gedik ve yıkığı olan, ὁ ἔχων ρῆγμα ἢ ρήγματα, || —, (μτφ) ziyana uğrayan, ὁ ὑποστὰς ζημίας, ἀπωλείας. || — olmak, βλάπτομαι, ζημιοῦμαι. || — etmek, βλάπτω, καταστρέφω.

Raht, Π. ὄν. at takımı, ἱπποσκευή, || —, = yol levazimi, ἀποσκευή, τὰ χρειώδη τῆς ὁδοιπορίας.

Rahtlamak, T. ρμ. (αἰτ.) ata takım vurmak, εὐτρεπίζω τὸν ἵππον.

Rahtlı, T. ἐπθ ἵππος ηὐτρεπισμένος.

Rahtvan, T. ὄν. işlenilmiş at takımı, χρυσοϋφὲς διάζωμα ἐφιππίου.

Rahvan, T. ὄν. ἵππος βαδίζων κατὰ πέδην. || —, πέδη, ἤτοι βάδισμα κατὰ πέδην.

Raif, A ἐπθ. merhametli, εὔσπλαγχνος. || —, ὄν. κ. Παντελεήμων.

Raiyya ἢ raiyye, A. ὄν. çobanın güt-

tüğü hayvanlar, ποίμνιον. || —, (μτφ.) ὑπήκοοι, βλ. raya.

Rakam, A. ὄν. yazma, yazı, χαρακτὴρ [ἀριθμητικός], γραφή.

Rakamlamak, T. ρμ. (αἰτ.) γράφω ἢ σημειῶ ἀριθμούς.

Rakibe, A. ὄν. ἡ ἀντιμαχομένη, συναγωνιζομένη || —, ὄν. κ. Ἀνδρομάχη.

Rakiben, A. ἐπρ. binerek, (δοτ.) ἐπιβαίνων.

Rakik, A. ἐπθ. yumşak yürekli, λεπτός, εὐαίσθητος, συμπαθητικός. || —, (ἀνατ.) ince, λεπτός, ἰσχνός.

Rakika, A. ἐπθ. θ. τοῦ προηγ. || —, ὄν. κ. Ἀκιλύνη.

Râkip, A. ὄν. binen, binmiş, ἐπιβάτης, ἀναβάτης. || —olmak, (δοτ.) binmek, ἀναβαίνω, ἐπιβαίνω, ἐποχοῦμαι.

Rakip, A. ἐπθ. engel, ἀντίζηλος, ἀντεραστής, ἀντίπαλος.

Rakipsiz. T. ἐπθ. ὁ ἄνευ ἀντιπάλου, ἀντιζήλου, ἀντεραστοῦ.

Rakit, A. ἐπθ. durgun, στάσιμος, γαλήνιος. || —su, στάσιμον ὕδωρ.

Rakı, T. ὄν. ρακῆ. || cibre — sı, ρακῆ ἀπὸ τσήπουρο.

Rakıcı, T. ὄν. ὁ κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς ρακῆς. || —, = rakı tiryakisi, ρακοπότης.

Rakıcılık, T. ἀφ. τὸ ἐμπόριον τῆς ρακῆς. || —, ρακοποσία.

Rakım, A. ἐπθ. yazan, çizen, ὁ γράφων, ὁ [ὑπο]γραψας. || —, [τοπογραφ.] γραμμὴ μετροῦσα ἀπόστασιν σημείου πρὸς μόνιμον ὁριζόντιον σημεῖον, ἢ τὸ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὕψος.

Rakkas, A. ὄν. hora tepen, oynayan, χορευτής. || —, ἐκκρεμὲς ὡρολόγιον.

Raks, A. ἀφ. hora tepme, oynama, χορός. || —etmek = oynamak, sıçramak, χορεύω.

Raksan, Π. μτχ. hora tepen, oynayan, ὁ χορεύων.

Ram, Π. ἐπθ. muti, tâbi, εὐπειθής. || —etmek, (δοτ. αἰτ.) itaat ettirmek, ὑποτάσσω, καθιστῶ ὑποχείριον. || — olmak, (δοτ.) ὑποτάσσομαι, γίνομαι ὑποχείριον.

Ramak, A. ὄν. az kaldı, μικροῦ δεῖν. || boğulmasına —kaldı, μικροῦ δεῖν νὰ πνιγῇ.

Ramazan, A. ὄν. oruç ayı, μὴν τῆς νηστείας. || —, ὁ ἔνατος σεληνιακὸς μήν. || —, ὄν. λ. Ἀμύντας.

Rami, Π. ἐπθ. pek itaatli, εὐπειθέστατος.

Ramiz, A. ἐπθ. ὁ ἐκσφενδονίζων, ὁ ἀκοντίζων. || —, ὄν. κ. Ὀρφεύς.

Rana, A. ἐπθ güzel, parlak, ὡραῖος, ἐξαίρετος, χαρίεις. || —, ἐπρ. καλῶς. || —, ὄν. κ. Ὡραιοζήλη, Θεανώ.

Rap = rab.

Rapt, A. [ἑλλ.] ἀφ. bağ, iliştiriş, σύνδεσις, δεσμός, ὑφή || —, (γραμμ.) συνδετικόν. || zaptu—,=intizam, asayiş, πειθαρχία. || zaptu—etmek, συγκρατῶ || kefalete —, λῆψις ἐγγυήσεως. || —etmek (δοτ.) δένω, συνδέω, συνάπτω.

Rapten, A. ἐπρ. ilişik olarak, διὰ συνδέσεως ἢ συνάπτων, ἐπισυνημμένως.

Raptiye, A. ὄν. iliştirici şey = bağ, συνδετικόν.

Rasat, A. ὄν. gözetme, pusu tutma, κατασκόπευσις. || —, ἀστεροσκόπησις.

Rasatane [rasathane], Π. ὄν. yıldızlara bakılan ev, ἀστεροσκοπεῖον.

Ras gele [rast gele], T. ἐπρ. τυχαίως, κατὰ τύχην.

Ras gelmek [rast gelmek], T. ρμ. (δοτ.) συναντῶ.

Ras getirmek [rast getirmek], T. ρμ. (αἰτ.) ἐπιτυγχάνω, συναντῶ.

Rasıf, A. ὄν. mecra, tabaka, στρῶμα. || mercan —ları, στρώματα κοραλλίων.

Rasih, A. ἐπθ. sağlam, özlü, στερεός, σταθερός, ἕδραῖος, ἰσχυρός. || —, ὁ γινώσκων κατὰ βάθος τὴν θρησκείαν ἢ ἐπιστήμην. || —, ὄν. κ. Εὐστάθιος, Κωνσταντῖνος.

Rasim, A. ἐπθ. ὁ ἰχνογραφῶν, σχεδιάζων, χαράσσων. || —, ὄν. κ. Ζωγράφος.

Rasime, A. ὄν. âdet, διατύπωσις, ἐθιμοτυπία. || —, ὄν. κ. Ζωγραφώ.

Rasin, A. ἐπθ. sağlam, στερεός, ἰσχυρός.

Rasit, A. ἐπθ. dikkatle bakıp bekliyen, gözeten, ὁ μετὰ προσοχῆς παρατηρῶν. || —, = yıldızcı, ἀστεροσκόπος. || —, ὄν. κ. Διογένης.

Raslamak = rasgelmek = rastlamak.

Rast, Π. ἐπθ. doğru, εὐθύς, ὀρθός, δεξιός. || —, = tesadüf, isabet, σύμπτωσις, ἀγαθὴ τύχη. || —gelmek, ἢ —getirmek, συναντω, ἐπιτυγχάνω.

Rastık, T. ὄν. κόνις ἀντιμονίου πρὸς

βαφὴν τῶν ὀφρύων. || —taşı, ἀντιμόνιον.

Rastlamak, T. ρμ. rast gelmek, (αἰτ.) συναντῶ.

Raşe, A. ὄν. ürküntü, titreme, ürkme, τρόμος, ρῖγος, φρίκη, σπασμός. || — gelmek, (δοτ.) μοὶ ἔρχεται ρῖγος, σπασμός.

Raşedar, Π. ἐπθ. titreyen, ürken, τρέμων, ριγῶν. || desti — = titrek el, χεὶρ τρέμουσα.

Raşi, A. ἐπθ. örünç veren, rüşvet veren, ὁ δωροδοκῶν. || —ve mürteşi, ὁ δωροδοκῶν καὶ ὁ δωροδοκούμενος.

Raşit [raşid], A. ἐπθ. doğru, doğru yola giden, δίκαιος, εὐθύς, ὁ βαδίζων τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, ὀρθοτομῶν, ὀρθόδοξος. || —, ὄν. κ. Εὐθύφρων, Εὐθυβούλης.

Rat [rad], A. ὄν. gök gürültüsü, βροντή. || —u berk = gök gürlemesi ile şimşek, βροντὴ καὶ ἀστραπή.

Ratip, A. ἐπθ. sıraya koyan, tertipçi, διοργανωτής.

Ratıp, A. ἐπθ. yaş, rutubetli, ıslak, ὑγρός. || —hava, ὑγρὰ ἀτμόσφαιρα. || —, (ἰατρ.) ὑγραντικός.

Ravak, T. ὄν. bal özü, τὸ ἄνθος, ἡ οὐσία τοῦ μέλιτος.

Ravaklanmak, T. ρμ. οὐδ. katılaşmak, πήζω [μέλι, σάκχαρις].

Ravent, A. ὄν. ρῆον, ραβάρβαρον, ρεβέντι.

Ravi, A. ἐπθ. rivayet ve hikâye eden, ὁ διηγούμενος, ὁ ἀφηγούμενος, ἀφηγητής. || —yan, = hikâyeciler, οἱ χρονογράφοι.

Ravza, A. ὄν. sulu ve çimenli yer, λειμών, τόπος σύνδενδρος καὶ ἔχων ὕδατα. || —i mutahhara, ὁ τάφος τοῦ Μωάμεθ.

Ray, A. ἀφ. çobanlık, gütme, βόσκησις, βίος ποιμενικός. || —etmek, (αἰτ.) ποιμαίνω, βόσκω.

Raya [reaya], A. ὄν. ποίμνια. || —, ὑπήκοοι [ἄλλοτε] μὴ μουσουλμᾶνοι.

Rayegân, Π. ἐπθ. karşılıksız, bedava, ἐπιδαψιλευόμενος. || —buyurulmak, ἐπιδαψιλεύεσθαι.

Rayet, A. ὄν. bayrak, sancak, alem, σημαία.

Rayhan, A. κοινῶς rahan, ὄν. fesleğen, (φυτ.) βασιλικός.

Rayiç, A. ἐπθ. geçen, sürümlü, ὁ ἔχων κατανάλωσιν, πέρασιν, τρέχων. || —akçe = geçer akça, τρέχον νόμισμα. || —, = değer, ἡ τρέχουσα τιμή, ἡ ἀγοραία τιμή.

Rayiha, A. ὄν. güzel koku, εὐωδία.

Rayihalı, T. ἐπθ. gözel kokulu, εὔοσμος.

Rayihasız, T. ἐπθ. kokusuz, ἄοσμος.

Razakı, A. ὄν. εἶδος σταφυλῆς.

Razı, A. ἐπθ. hoşnut, εὐχαριστημένος, ἱκανοποιημένος, παραδεχόμενος, συγκατανεύων. || —etmek, (αἰτ.) ἱκανοποιῶ. || —olmak, συγκατανεύω. || Allah —olsun! ὦ ποὺ νὰ σ' εὕρῃ καλόν! καλὸν ν' ἄχῃς! σ' εὐχαριστῶ.

Razlaşmak, T. ρμ. ἀλλ. ἐμπιστεύεσθαι ἀμοιβαίως τὰ μυστικά.

Rebabî, A. ὄν. sazcı, κιθαριστής.

Rebap, A. ὄν. saz, εἶδος κιθάρας.

Rebi, A. ὄν. ilk yaz, ἔαρ. || —ül evvel, τρίτος μὴν τοῦ σεληνιακοῦ ἔτους. || ül âhır, τέταρτος μὴν τοῦ σεληνιακοῦ ἔτους.

Rebia, A. ἐπθ. ἐαρινός. || —, ὄν. κ. Εὐανθία.

Rebiî, A. ἐπθ. ilk yaza müteallik, ἐαρινός.

Recep, A. ὄν. ὁ ἕβδομος μὴν τοῦ σεληνιακοῦ ἔτους. || —, ὄν. κ. Πανάρετος.

Recez, A. ὄν. bir aruz vezni, μέτρον ἀραβικῆς ποιήσεως.

Recim [recm], T. ἀφ. taşlama, λιθοβόλησις. || —etmek, = taşlamak, (αἰτ.) λιθοβολῶ.

Recim, A. ἐπθ. taşlanmış, koğulmuş, λιθοβοληθείς, ἐξωσθείς, || şeytanı—, ὁ ἀπόβλητος Σατανᾶς.

Recül, A. ὄν. bülûğa ermiş, er, ἀνήρ. || —, (μτφ.) muktedir, ἱκανός, ἁρμόδιος. || bu işin —ü değil, δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐργασίας ταύτης.

Recüliyet, A. ἀφ. erlik, erkeklik, ἀνδρικότης. || —, = kudret, δύναμις, ἱκανότης.

Reçel, T. ὄν. σακχαρόπηκτον, μελίπηκτον.

Reçete, Ἰτ. ὄν. em puslası, συνταγὴ ἰατροῦ. || —yazmak, γράφω συνταγήν.

Redaet, A. ὄν. kötülük, εὐτέλεια, ἀχρειότης. || —, (ἰατρ.) yara azgınlığı, κακοήθεια.

Reddetmek, T. ρμ. (αἰτ.) geri çevir-

mek, ἀποκρούω, ἀπορρίπτω. || —, = kabul etmemek, ἀρνοῦμαι, ἀναιρῶ.

Redi, A. ἐπθ. kötü, yaramaz, κακός, ἀχρεῖος. || —, (ἰατρ.) azgın, κακοήθης.

Redif, A. ἐπθ. arkadan gelen, sonradan gelen, ἀκόλουθος. || —, ἔφεδρος. || —, λέξεις ἐπαναλαμβανόμεναι ἐν τέλει τῶν στίχων.

Refah, A. ὄν. genişlik, geniş geçinme, ἄνεσις, εὐκολία (βίου). || —i hal, εὐημερία.

Refahat = refah.

Refakat, A. ἀφ. arkadaşlık, yoldaşlık, συντροφ'α, συνοδεία. ||—etmek, (δοτ.) συνοδεύω.

Refet, A. ὄν. acıma, merhamet, ἐπιείκεια, εὐσπλαγχνία. || —, = şefkat, εὐμένεια, στοργή, συμπάθεια. || —, ὄν. κ. Εὐμένης.

Refetmek, T. ρμ. (αἰτ.) ortadan kaldırmak, lâğvetmek, καταργῶ. || —, = yükseltmek, ὑψῶ, αἴρω

Refi [ref], A. ἀφ kaldırma, yükseltme, ὕψωσις. || —, = yukselme, ἀνάληψις. || —, = ortadan kaldırma, ἄρσις, ἀποσόβησις. || —, = lâğıv, fesh etme, κατάργησις.

Refi, A. ἐπθ. yüksek, yüce, ὑψηλός. || —bina, = yüksek yapı, ὑψηλὴ οἰκοδομή.

Refia, A. ἐπθ. θ. ὑψηλή. || —, ὄν. κ. Ἀναστασία, Μακρίνα.

Refik, A. ὄν. arkadaş, yoldaş, σύντροφος, συνάδελφος. || —, = yârdak, yamak, βοηθός. || —, = koca, zevç, σύζυγος. || —, = συνέταιρος || —, ὄν. κ. Παῦλος.

Refika, A. ὄν. karı, zevce, ἡ σύντροφος, ἡ σύζυγος.

Refikane, Π. ἐπθ. arkadaşça, συναδελφικός. || —, ἐπρ. συναδελφικῶς.

Reftar, Π. ὄν. yürüyüş, gidiş, hareket, βάδισμα, πορεία.

Refte, Π. μτχ. geçmiş, παρελθών. || — — ἐπρ. gitgide, tedricen, βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον.

Reftiye, A. Π. ὄν. gümrük parası, δικαίωμα ἐξαγωγῆς.

Regaip, A. ὄν. pek makbul ve rağbetli şeyler, ἄφθονα καὶ ἀξίας δῶρα. || leylei—, ἡ νύξ, καθ' ἣν ἡ μήτηρ τοῦ Μωάμεθ ἔμεινεν ἔγκυος, ἡ σύλληψις τοῦ Μωάμεθ.

Reh = rah,

Reha, Π. ἀφ. kurtuluş, halâs, ἀπαλλαγή, σωτηρία. || —bulmak, (ἀφ.) ἀπαλλάσσομαι. || belâdan —bulmak, ἀπαλλάττομαι τοῦ κακοῦ.

Reha, A. ἀφ. bolluk, genişlik, εὐζωΐα, τὸ ζῆν ἐν ἀνέσει. || —, = sülpüklük, rehavet, μαλθακότης, χαύνωσις, χαλαρότης. || —, =tembellik, νωθρότης.

Rehavî, Π. ὄν. urfa ağzı, σκοπὸς μουσικός || —, = sandıklı çalgı κυτίον περιέχον ὄργανον, ὅπερ κανονιζόμενον παίζει οἴκοθεν.

Rehayap, Π. ἐπθ. kurtulan, ὁ ἀπαλλαγείς, σωθείς. || —olmak = kurtulmak, (ἀφαιρ.) σώζομαι, ἀπαλλάττομαι, διαφεύγω.

Rehber, Π. ὀν. yol gösteren, kılavuz, ὁδηγός.

Rehberlik, T. ἀφ. kılavuzluk, ὁδηγία. || —etmek, (δοτ.) yol göstermek, ὁδηγῶ.

Rehgüzar, Π. ὄν. geçit, ayak altı, δίοδος, διάβασις, κ. πέρασμα.

Rehin, A. ὄν. öndül, tutu, ἐνέχυρον, ὑποθήκη. || —almak, (ἀφαιρ.) λαμβάνω ἐνέχυρον, ὑποθήκην. || —vermek, ἢ — etmek, ἢ —komak, (δοτ. αἰτ.) ὑποθηκεύω.

Rehîn, A. ἐπθ rehin bırakılmış, ἐνεχυριασμένος. || —, ὁ ἐγγύς.

Rehine, A. ὀν. tutu, ἐνέχυρον, ὑποθήκη, βλ. καὶ rehin.

Rehinli, T. ἐπθ. ἐνυπόθηκος || —, = alacaklı, πιστωτὴς ἐνυπόθηκος.

Rehinsiz, T. ἐπθ. ἀνέγγυος, βλ. καὶ προηγούμενον.

Rehnüma, Π. ὄν kılavuz, rehber, ὁδηγός, ὁ δεικνύων.

Reis, A. ὄν. salâr, baş âmir, baş ağa, ἀρχηγός, πρόεδρος. || —i cümhur Hr., ἡ Α. Ε. ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. || —, = gemi kaptanı, πλοίαρχος. || ikinci—, ἀντιπρόεδρος.

Rekabet, A. ὄν. yarış, üstün gelmeğe uğra ma, ἅμιλλα. συναγωνισμός || —, = kıskanma, ἀντιζηλία || —etmek, ἁμιλλῶμαι, συναγωνίζομαι.

Rekâket, A. ὄν. tutkunluk, pepelik, τραυλισμός, δυσκολία περὶ τὸ ὁμιλεῖν. || —, = gevşeklik, ἐλαττωματικότης, χωλότης ὑφους, ἀσυνταξία.

Rekât, A. ὄν. namazda bir kıyam, μία κλίσις τοῦ σώματος πρὸς τὴν γῆν

καὶ ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν ἐπὶ τῶν γονάτων [μέρος προσευχῆς Μουσ.].

Rekik, Α. ἐπθ. ὁ μὴ καλῶς συντεταγμένος, ἀσύντακτος. || —ibare, = düsük, ibare, πρότασις ἀσύντακτος

Reklâm, Γαλλ. ὄν. ἔντυπος διαφήμισις. || —, = gösteriş, ἐπίδειξις

Rekz, Α. ἀφ. dikme, saplama, ἵδρυσις, ἔμπηξις. || sancak—i, ἔμπηξις ἢ ἀνύψωσις σημαίας. || —etmek, (δοτ. αἰτ.) saplamak, dikmek, ἐμπηγνύω, στήνω.

Remat, Α. ὄν. kül, τέφρα, σποδός.

Remel, Α. ὄν. aruz vezninden biri, μέτρον ποιήσεως ἰδιαίτερον, προσῳδία.

Remet, Α. ὄν. göz hastalığı, ὀφθαλμία. || —i muşevvek, ἐχινοφθαλμία.

Remide, ΙΙ. ἐπθ. ürkmüş, ürküp, titreyen, ἔντρομος, περίφοβος, ἐπτοημένος.

Remil, Α. ὄν. kum, ἄμμος. || —, μαντεία [διὰ τῆς ἄμμου]. || —atmak, ἢ —dökmek, μαντεύω χύνων ἄμμον.

Remmal, Α. ὄν. remil atan, μάντης προλέγων διὰ τῆς ἄμμου. || —, = aldatıcı, ἀπατεών.

Remz, Α. ἀφ. işaret, göz kırpma, νεῦμα, ἀλληγορία. || —etmek, (δοτ.) işaret etmek, νεύω, ὑπαινίττομαι, ὑποδεικνύω.

Remzî, Α. ἐπθ. συμβολικός, συνθηματικός. || —, ὄν. κ. Ὀρφεύς.

Renanet, Α. ὄν. çınlayış, (φυσ.) τὸ ἠχητικόν, τὸ εὔηχον.

Rencide. ΙΙ. μτχ. incinmiş, gücenmiş, βασανισμένος, βεβαρημένος ὑπὸ δεινῶν. || —etmek, (δοτ.) gücendirmek, incitmek, βασανίζω, δυσαρεστῶ.

Renç, ΙΙ. ὄν. eziyet, zahmet, πόνος, μόχθος, βάσανα, λύπη, θλῖψις. || —çekmek, ὑποφέρω κόπον, θλῖψιν, βάσανα.

Rençper, ΙΙ. ὄν. χειρώναξ, ἐργάτης κερδίζων τὸν ἐπιούσιον δι' ἐπιπόνων ἔργων. || —, = çiftçi, γεωργός.

Rençperlik, Τ. ὄν. τὸ ἔργον τοῦ χειρώνακτος, τοῦ ἐργάτου.

Rende, ΙΙ. ὄν. ρυκάνη. || —, ξύστρον.

Rendelemek, Τ. ρμ. (αἰτ.) ρυκανίζω. || —, ξέω ἤτοι θρύπτω διὰ τοῦ ξύστρου τυρόν, ραφανίδας κτλ.

Rendelenmek, Τ. ρμ. πθ. ρυκανίζομαι. || —, ξέομαι [τυρός, κρόμμυα κτλ.].

Rendelenmiş, Τ. ἐπθ. ρυκανισμένος [τυρὸς κτλ.].

Rengârenk, Τ. ἐπθ. alaca, ποικιλόχρους.

Rengin, ΙΙ. ἐπθ. renkli, κεχρωματισμένος. || —, = parlak, ὡραῖος, λαμπρός.

Renk, ΙΙ. ὄν. χρῶμα, χροιά. || —vermek, χρωματίζω. || — —olmak, λαμβάνω διάφορα χρώματα, ὠχριῶ καὶ εἶτα ἐρυθριῶ ἀλληλοδιαδόχως. || —ten —e girmek, μεταβάλλω ὄψιν καὶ χροιάν, εἶμαι ἀσταθής. || —i atmak, ἢ —i uçmak, ξεθωρίζω. || —, φάσις, τροπή. || iş başka —aldı, ἄλλην τροπὴν ἔλαβεν ἡ ὑπόθεσις.

Renklemek, Τ ρμ. (αἰτ.) renk vermek, χρωματίζω.

Renklenmek, Τ. ρμ. πθ. χρωματίζομαι.

Renkli, Τ. ἐπθ. χρωματισμένος. || —, ἄστατος.

Renksiz, Τ. ἐπθ. solmuş, ὠχρός, ἄχρους.

Renksizlik, Τ. ἀφ. ὠχρότης.

Rennan, Α. ἐπθ. çınlıyan, inildeyen, (φυσ.) εὔηχος, ἠχηρός.

Res, Α. ὄν. kafa, baş, başlangıç, κεφαλή, ἀρχή. || —, = tepe, κορυφή. || —ül mal, = sermaye, κεφάλαιον. || maskatı—, γενέθλιος πατρίς.

Resalet = risalet

Resan, ΙΙ. [ἐν συνθέσει], ὁ φέρων, κομίζων. || deva—, = hastayı iyileştirici, κομιστὴς θεραπείας, θεραπεύων. || müjde—, = iyi salık getirici, ἄγγελος καλῶν.

Resanet, Α. ὄν. sağlamlık, στερεότης || yapının —i, στερεότης τῆς οἰκοδομῆς.

Resanetli, Τ. ἐπθ. sağlam, resin, στερεός.

Resas, Α. ὀν. kurşun, μόλυβδος. || humzü evveli—, πρωτοξείδιον μολύβδου. || humzü ahiri—, ὑπεροξείδιον μολύβδου.

Resen, Α. ἐπρ. kendiliğinden, hotbehot, αὐτοβούλως [ἀντίθ. τοῦ cevaben]. || —, ἐξ ὀφφικίου [ἐπὶ διορισμοῦ ἐπιτρόπων κτλ.].

Resikâr, ΙΙ. ὄν. işin başı, âmirlik, ἐπὶ κεφαλῆς ἀρχῆς, ἀρχή.

Resim [resm], Α. ὄν. yazma, çizma, γραφή, σχέδιον [οἰκοδομῆς, πλοίου, τάπητος κτλ.], εἰκών, φωτογραφία. || —çıkartmak, φωτογραφίζομαι. ||

—, = alay, ayin, τελετή, ἐθιμοτυπία. || —i küşat, ἐγκαίνια. || —i geçit = geçit alayı, παρέλασις [στρατιωτική]. || —, = vergi, δασμός, τέλος, φόρος, βλ. καὶ merasim.

Resimci, T. ὄν. σχεδιογράφος, ἰχνογράφος, ζωγράφος, φωτογράφος.

Resimli, T. ἐπθ. εἰκονογραφημένος.

Resimsiz, T. ἐπθ. ὁ ἄνευ εἰκόνων, σχεδίων. || —, ὁ ἄνευ ἐθιμοτυπιῶν, ἐλευθέρως.

Resin, A. ἐπθ. resanetli, sağlam, στερεος, ἰσχυρός.

Resmen, A. ἐπρ. ἐπισήμως. || —, κατὰ τύπον, οὐχὶ εἰλικρινῶς.

Resmî, A. ἐπθ. ἐπίσημος, τυπικός. || gayri—, ἀνεπίσημος. || —muamele, ἐπίσημος πρᾶξις. || —elbise, ἐπίσημος στολή. || —muhabere, ἐπίσημος ἀλληλογραφία.

Resmiyat, A. ὄν. resmî işler, ἐπίσημοι ὑποθέσεις. || —, διατυπώσεις.

Resmiye, A. ἐπθ. θ. ἐπίσημος. || hendesei—, παραστατική. || muhaberei—, ἐπίσημος ἀλληλογραφία, βλ. resmî.

Resmiyet, A. ὄν. ἐπισημότης. || işi —e dökmek, φέρω τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ἐπισημότητα.

Ressam, A. ὄν. ζωγράφος, ἰχνογράφος.

Ressamlık, T. ὄν. ζωγραφική, ἰχνογραφική.

Resul, A. ὄν. elçi, sefir, ἀπεσταλμένος, πρεσβευτής. || —, = Tanrı elçisi, προφήτης. || —, ὄν. κ. Ἀπόστολος.

Reşadet, A. ἀφ. doğru yola gidiş, ὀρθοφροσύνη, ἐχεφροσύνη.

Reşadetli, T. ἐπθ. doğru yol gösterici, ποδηγέτης.

Reşat, A. ἀφ. reşadet, ἐχεφροσύνη, ὀρθοφροσύνη. || —, ὄν. κ. Ἀριστίων, Ἀριστάρχης, Ἀρίσταρχος.

Reşik, A. ἐπθ. uygun boylu, ὁ ἔχων ἀνάστημα σύμμετρον.

Reşim, A. ὄν fidan, döl, (βοτ.) βλάστημα, ἔμβρυον.

Reşit, A. ἐπθ. doğru yolda giden, doğru düşünen, ἐχέφρων, ὀρθόφρων. || —, = doğru yolu gösteren, ποδηγέτης. || —, ὄν. κ. Εὐθύφρων.

Reşme, T. ὄν. zincirden at gemi, χαλινὸς ἐξ ἁλύσεως ἀναρτώμενος ὡς κόσμημα ἐπὶ τῆς ρινὸς τοῦ ἵππου.

Ret [redd], A. ἀφ. geri çevirme, kabul etmeme, ἀπόκρουσις, ἀπόρριψις. || —, = çürütme, cerhetme, ἀναίρεσις, ἀνασκευή. || —, ἀποκήρυξις υἱοῦ κτλ. ἀπόδοσις.

Reuf, A. ἐπθ. acıyıcı, merhametli, şefik, εὔσπλαγχνος, οἰκτίρμων. || —, ὄν. κ. Παντελεήμων.

Reva, Π. ἐπθ. lâyık, münasip, ὁ ἁρμόζων, πρέπων, θεμιτός, δίκαιος. || —görmek, ἐπιτρέπω, θεωρῶ δίκαιον.

Revabıt, A. ὄν. bağlantılar, δεσμοί. || —ı kadime = eski bağlantılar, ἀρχαῖοι δεσμοί.

Revaç, A. ὄν. şürüm. geçme, itibar, κατανάλωσις, ζήτησις [ἐπὶ ἐμπορευμάτων, νομισμάτων κτλ.]. || —bulmak, εὑρίσκω κατανάλωσιν, καταναλίσκομαι.

Revaçlandırmak, T. ρι. (αἰτ.) kıymetlendırmek, δίδω πέρασιν εἴς τι, κάμνω τι ν' ἀποκτήσῃ τιμήν, ἀξίαν.

Revaçlı, T. ἐπθ. sürümlü, kıymetli, ὁ ἔχων κατανάλωσιν, ζήτησιν, ὁ ταχέως πωλούμενος.

Revaçsız, T. ἐπθ. sürümsüz, ὁ μὴ ἔχων κατανάλωσιν, πέρασιν, ὁ μὴ πωλούμενος.

Revaçsızlık, T. ὄν. sürümsüzlük, ἔλλειψις καταναλώσεως, πωλήσεως.

Revak, A. ὄν. çardak, saçak altı, sundurma, θόλος, στοά.

Revan, Π. μτχ. giden, yürüyen, akan, ὁ πορευόμενος, ρέων. || tahtı—, φορεῖον. || —olmak, = yürümek, πορεύομαι, ρέω. || yola —olduk = yürüdük, ἐξεκινήσαμεν, ἠρχίσαμεν νὰ βαίνωμεν.

Revane, Π. μτχ. συνών. τοῦ προηγ. ὁ πορευόμενος. || —olmak, = yürümek, πορεύομαι.

Revani, T. ὄν. εἶδος ζυμαρικοῦ, θρυμματίς.

Revanici, T. ὄν. ὁ πωλητὴς θρυμματίδος [ρεβανί].

Revi, A. ὄν. τὸ τελευταῖον γράμμα τῆς ὁμοιοκαταληξίας.

Reviş, Π. ἀφ. yürüyüş, gidiş, πορεία. || —, = cereyan, ρεῦμα, κυκλοφορία, ροή.

Reviyet, A. ὄν. doğru görüş ve anlayış, περίσκεψις, ὀρθοφροσύνη, προσοχή.

Revnak, A. ὄν. parlaklık, güzellik, λάμψις, αἴγλη, ὡραιότης, χαρά, κόσμος. || —vermek, δίδω χαράν, αἴγλην.

Revnaklı, T. ἐπθ. güzel, parlak, yalabık, ὁ ἔχων αἴγλην, λαμπρός.
Rey, A. ὄν. düşünce ile söyleme, ἰδέα, γνώμη, ψῆφος. || —vermek, δίδω ψῆφον. || —toplamak, συλλέγω ψήφους. || —e komak, (αἰτ.) θέτω εἰς ψηφοφορίαν. || —ülayn, = kendi gözü ile, ἰδίοις ὀφθαλμοῖς.
Reybî) A. ὄν. her şeyde şüphe
Reybiye) eden felsefî meslek, αἵρεσις φιλοσοφική, ἔχουσα ὡς ἀρχὴν τὴν ἀμφιβολίαν, τὴν ὑπόνοιαν εἰς πᾶν πρᾶγμα.
Reybiyun, A. ὄν. [αἵρεσις φιλοσοφική], Σκεπτικοί.
Reyhan = rayhan.
Reyp [reyb], A. ὄν. güman, şüphe, şek, ἀμφιβολία, ὑπόνοια, ὑποψία.
Rezalet, A. ὄν. alçaklık, denilik, ἀσχημία, αἶσχος, κακοήθεια. || bu ne—! τί ἀσχημία εἶναι αὐτή!
Rezanet, A. ὄν. ağırlık, ciddiyet, σοβαρότης, ἐμβρίθεια.
Reze, A. ὄν στροφεύς, στρόφιγξ θύρας, παραθύρου κτλ.
Rezelemek, T. ρμ. (αἰτ.) θέτω στρόφιγγα [εἰς θύραν, παράθυρον κτλ.].
Rezil, A. ἐπθ. alçak, deni, αἰσχρός, ἀναίσχυντος, κακοήθης, κατησχυμμένος. || —etmek, (αἰτ.) καταισχύνομαι, ἐκτίθεμαι ἠθικῶς.
Rezilâne, Π. ἐπθ. ὁ ἁρμόζων αἰσχρῷ κτλ. || —bir muamele, ἀναίσχυντος συμπεριφορά.
Rezzak, A. ὄν. verici Tanrı, ὁ χορηγὸς τῆς τροφῆς πάντων τῶν πλασμάτων. || abdür—, ὄν. κ. Θεόδουλος, Χριστόδουλος, Ἰσίδωρος.
Riayet, A. ἀφ. gözetme, saygı, προσοχή, τήρησις || —, = ağırlama, τιμή, σέβας, ὑπόληψις, καλὴ ὑποδοχή. || —etmek, = ağırlamak, itibar etmek, (δοτ.) τιμῶ, σέβομαι, ὑποδέχομαι καλῶς. || —etmek, = gözetmek, τηρῶ, λαμβάνω ὑπ' ὄψιν.
Riayeten, A. ἐπρ. sayarak, hürmet ederek, πρὸς τιμήν, ἐκ σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως. || size—, ἐκ σεβασμοῦ πρὸς ὑμᾶς.
Riayetkâr, Π. ἐπθ. saygılı, στοχαστικός, ὁ τιμῶν, σεβόμενος || —, ὁ καλῶς ὑποδεχόμενος.
Riayetkârane, Π. ἐπρ. saygı ile, μετὰ σεβασμοῦ, τιμῆς.
Riayetli, T. ἐπθ. saygılı, στοχαστικός, ὁ σεβόμενος. || —, ὁ ἀπολαύων, τιμῆς, σεβασμοῦ, σεβαστός.
Riayetsiz, T. ἐπθ. saygısız, ἀνευλαβής. || —, ὁ μὴ ἀπολαύων ὑπολήψεως, τιμῆς.
Riayetsizlik, T. ἀφ. saygısızlık, ἀνευλάβεια.
Rica, A. ἀφ. yalvarma, παράκλησις. || —etmek = yalvarmak, (δοτ. αἰτ.) παρακαλῶ.
Ricacı, T. ἐπθ. ὁ μεσολαβῶν.
Ricaî, A. ἐπθ. παρακλητικός, ἱκετευτικός || —, ὄν. κ. Ἱκέσιος.
Rical, A. ὄν. erkekler, ἄνδρες. || —, = hükûmet erkânı, ἔξοχα πρόσωπα, μεγιστᾶνες. || —i memleket, οἱ πρόκριτοι τῆς χώρας, οἱ προύχοντες.
Ricat, A. ἀφ. geri dönme, ὀπισθοχώρησις, ἐπιστροφή, ὑποχώρησις. || —hatti, γραμμὴ ὀπισθοχωρήσεως. || —, = gerilenme, παρακμή. || —devri, περίοδος παρακμῆς. || —, (ἀστρ.) μετάπτωσις, ἤτοι κίνησις ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμάς. || —etmek, ὀπισθοχωρῶ, ὑποχωρῶ.
Rida, A. ὄν. hırka, μανδύας χρησιμεύων καὶ ὡς ἐφάπλωμα. || —, μτφ. örtü, πέπλος.
Ridvan, A. ἀφ. razı olma, συναίνεσις εὐχαρίστησις. || —, ὄνομα ἀγγέλου φύλακος τοῦ παραδείσου κατὰ τοὺς Μουσουλμάνος. || —, ὄν. κ. Τέρπανδρος.
Rie, A. ὄν. akciğer, öygen, πνεύμων. || teşrihi—, πνευμονοτομία. || sellü—, φυμάτωσις πνευμόνων. || zatür—, πνευμονία. || mephasi—, πνευμονολογία.
Rievî, A. ἐπθ. akciğere müteallik, πνευμονικός.
Rifat, A. ὄν. yükseklik, yücelik, ὕψωσις, ὕψος. || —, ὄν. κ. Ἀναστάσιος.
Rıfatlû, T. ἐπθ. ulu, yüksek, ὁ ὑψηλῆς περιωπῆς, ἐνδοξότατος. || —, τίτλος ἀπονεμόμενος εἰς ταγματάρχας.
Rihlet, A. ἀφ. göç, ölme, ἀποδημία, ἤτοι θάνατος. || —etmek, = ölmek, ἀποδημῶ, ἤτοι ἀποθνήσκω.
Rik = rih.
Rik'a, A. ὄν. εἶδος γραφῆς ἀραβικῆς, γραφὴ χειρόγραφος καὶ οὐχὶ τοῦ τύπου.

Rikâbiye, A. ὄν. (ἀνατ.) μῦς τοῦ ἀναβολέως.
Rikâp, A. ὄν. üzengi, ἀναβολεύς.
Rikdan = rıhtan.
Rikkat, A. ὄν. incelik, yufkalık, λεπτότης, κατάνυξις. || —, = acıma, merhamet, οἶκτος, συμπάθεια || —e gelmek, συγκινοῦμαι. || —e getirmek, φέρω εἰς οἶκτον, συγκινῶ.
Rikkatli [rikkatlı], T. ἐπθ. acıklı, εὐαίσθητος, συγκινητικός.
Rindane, Π. ἐπθ. harabatilik, ἐλευθεριαστικότης. || —söz, λόγος ἐλευθεριαστικός.
Rint, Π. ὄν. (ποιητ.) harabati, πότης, ἀκόλαστος. || —, σοφὸς φαινομενικῶς μὲν ἁπλοϊκὸς καὶ ἁμαρτωλός, πράγματι δὲ εὐσεβής.
Rintlik, T. ὄν. harabatilik ἡ κατάστασις τοῦ πότου κτλ., βλ rint.
Risale, A. ὄν. mecmua, ἐγχειρίδιον, βιβλίον || —, = mektup, ἐπιστολή. || mevkut—, σύγγραμμα περιοδικόν.
Risalet ἢ resalet, A. ὄν. elçilik, ἀποστολή, διαγγελία || —, =Tanrı elçiliği = peygamberlik, τὸ εἶναι ἀπεσταλμένον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, προφητεία.
Riş, Π. ὄν. sakal, γενειάς. || —, = yara, τραῦμα || dil—, = yüreği yaralı, ὁ ἔχων τὴν καρδίαν τετραυματισμένην.
Rişe, Π. [ελλ.] ὄν. saçak, püskül, ἶνες ῥίζης || —, = saçak, κροσσός.
Rişte, Π. ὄν. iplik, νῆμα, κλωστή. || —, = bağlantı, alâka, rabıta, σχέσις. || —i muhabbet = yârlık bağlantısı, τὸ νῆμα τῆς φιλίας, ἡ φιλία. || —, (κοινῶς) erişte, = şariye ἢ şehriye, φιδές.
Rivayet, A. ἀφ. hikâye, ἀφήγησις, ἱστορία. || —, = halk arasında dile düşen söz, παράδοσις, φήμη || —e göre, καθ' ἃ λέγουσιν. || —, (γραμμ.) χρόνος ἱστορικός [σχηματιζόμενος διὰ τοῦ imiş]. || —etmek, (αἰτ.) ἀφηγοῦμαι.
Rivayeten, A. ἐπρ rivayete göre, καθ' ἃ λέγουσι.
Riya, A. ὄν. iki yüzlülük, mürailik, ὑποκρισία.
Riyakâr, Π. ὄν. iki yüzlü, mürai, sinece, ὑποκριτής.
Riyakârane, Π. ἐπρ. iki yüzlülükle, sinecelikle, ὑποκριτικῶς.
Riyakârlık, T. ὄν. iki yüzlülük, sinecelik, ὑποκρισία, ὑπόκρισις
Riyal, Ἰσπ. ὄν. νόμισμα ἱσπανικόν.
Riyaset, A. ὄν. reislik, başlık, προεδρεία. || —i cümhur, ἡ θέσις τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. || —etmek, (δοτ.) προεδρεύω.
Riyazet, A. ὄν. nefsi kırma, ἐγκράτεια, νέκρωσις τῶν παθῶν, βίος ἀσκητικός. || ehli—, ἀσκητής.
Riyazî, A. ἐπθ. hesap, hendese, heyet v. s. bilgilerini bilen, μαθηματικός. || — coğrafya, μαθηματικὴ γεωγραφία.
Riyaziyat, A. ὄν. μαθηματικά, μαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι.
Riyaziye, A. ἐπθ. θ. τοῦ riyazî.=ulûmü—, = riyazî bilgiler, μαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι
Riyaziyun, A. ἐπθ. πλθ. μαθηματικοί, οἱ περὶ τὰ μαθηματικὰ ἀσχολούμενοι.
Rıfk, A. ὄν. yavaşlık, mülâyemet, πραότης, εὐμένεια. || —ile muamele etmek, φέρομαι πρός τινα μετὰ πραότητος.
Rıfkî, A. ἐπθ. mülâyim, tatlı, πρᾶος. || —, ὄν. κ. Γαληνός, Ἡσύχιος.
Rıfkiye, A. θ. τοῦ προηγ. || —, ὄν. κ Γαληνή.
Rıh [rik], T. [π.] ὄν. ἄμμος. || —, ἄμμος λεπτὴ ἐν χρήσει ἀντὶ ἀπορροφητικοῦ χάρτου.
Rıhtan, Π. ὄν. ἀμμοδοχεῖον.
Rıhtım, Π. ὄν. προκυμαία. || —gibi, πλῆθος πολὺ ἀνθρώπων, κ. πατεῖς με πατῶσε.
Rıtıl [rıtl ἢ ratl], A. ὄν. ἀρχαῖον μέτρον, βάρους ὑγρῶν. || —, (ποιητ.) κύλιξ, μέγα κύπελλον.
Rıvak, T. ὄν. πηκτὸν σίραιον σακχάρεως. || —bağlamak, δένω [ἐπὶ σιραίου γλυκίσματος].
Rıvaklanmak, T. ρμ. οὐδ. δένω ἢ πήγνυμαι [ἐπὶ σιραίου].
Rıvakî, A. ὄν. ἢ ἐπθ. Στωϊκός [φιλόσοφος]. || —yun, οἱ Στωϊκοί.
Rıvaklı, T. ἐπθ. πηκτός, δετός [ἐπὶ σιραίου].
Rıza, A. ἀφ. istek, hoşnutluk, συναίνεσις, συγκατάθεσις || Allah —sı için, δι' ἀγάπην τοῦ Θεοῦ! πρὸς Θεοῦ!
Rızk, A. ὄν. kut, azık, yiyinti, nafaka,

τροφή, ὁ ἐπιούσιος ἄρτος, τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Roma, ὄν. κ. Ρώμη. || bati—, ἡ Δυτικὴ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία. || Doğu—, ἡ Ἀνατολικὴ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία ἤτοι ἡ Νέα Ρώμη, τὸ Βυζάντιον.

Romalı, T. ὄν. Ρωμαῖος, Λατῖνος.

Romanya, ὄν. κ. Ρουμανία.

Romanyalı, T. ἐπθ. Ρουμᾶνος.

Romatizma, ἑλλ. ὄν. yel, sızı, ρευματισμός.

Römorkör, ἑλλ. ὄν. çetene, taka, ρυμουλκὸν πλοῖον.

Rospu = orospu.

Rostopollu = orostopollu.

Rostopolluk = orostopolluk.

Ru, Π. ὄν. yüz, çehre, πρόσωπον, μορφή, ἐπιφάνεια. || —be—, =yüz yüze, κατ' ἀντιμωλίαν. || —i zemin, = yer yüzü, ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς.

Rubye, ὄν. Ἰνδικὸν νόμισμα.

Ruçhan, A. ἀφ. üstün olma, ὑπεροχή, ὑπερτέρησις, προτίμησις.

Rugan, Π. ὄν. yağ, λίπος, ἔλαιον, βούτυρος. || —sade, βούτυρος. || —, = cilâ, βερενίκειον, κ. βερνίκι.

Rugan, T. ὄν. parlak ince deri, δέρμα ἐστιλβωμένον.

Ruganlamak } T. ρμ. (αἰτ.) στιλβῶ,
Ruganlatmak } βερνικόνω.

Ruganlı, T. ἐπθ. cilâlı, ἐστιλβωμένος.

Ruh, A. ὄν. can, ψυχή, πνεῦμα. || —, ἐκχύλισμα, οὐσία. || zi—, = canlı, ἔμψυχος. || gayri zi—, = cansız, ἄψυχος. || bi—, = ölü, νεκρός, ἄψυχος. || —ul kudüs, τὸ Ἅγ. Πνεῦμα [παρὰ χριστιανοῖς], ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ [παρὰ Μωαμεθανοῖς]. || —ullah, ὁ Ἰησοῦς Χριστός. || afyon —u, λαύδανον. || nişadır —u, ἀμμωνιακόν. || Lokman —u, αἰθήρ.

Ruhanî, Π. ἐπθ. ψυχικός, ἄϋλος, πνευματικός [ἀντίθ. τοῦ cismanî, σωματικός]. || —, ἐκκλησιαστικός, πνευματικός [χριστιαν.]. || reisi—, πνευματικὸς ἀρχηγός. || —, ὄν. ἱερεύς.

Ruhanilik, T. ὄν. δύναμις ἄϋλος καὶ ὑπερφυσική, κληρικότης.

Ruhaniyet, A. ὄν = ruhanilik.

Ruhban, A. ὄν. keşiş, papaz, ἱερεῖς, κληρικοί [τῶν χριστιανῶν]. || —mektebi, Θεολογικὴ Σχολή.

Ruhbaniyet, A. ὄν. keşişlik, papazlık, βίος μοναχικός, ἀσκητικός. || —, ἱερωσύνη.

Ruhî, A. ἐπθ. ψυχικός. || =, ὄν. κ. Ρωμανός.

Ruhiyat, A ὄν. ψυχολογία.

Ruhlandırmak, T. ρμ. (αἰτ.) canlandırmak, ἐμψυχῶ, δίδω ζωήν, ζωηρότητα, ἐνεργητικότητα.

Ruhlanmak, T. ρμ. οὐδ. canlanmak, ἐμψυχοῦμαι, καθίσταμαι ζωηρός, ἐνεργητικός.

Ruhlu, T. ἐπθ. canlı, ἔμψυχος, ζωηρός.

Ruhn[u]evaz, Π. ἐπθ. gönül okşıyan, ὁ εὐφραίνων, ὁ θωπεύων τὴν ψυχήν.

Ruhperver, Π. ἐπθ. ζωογόνος.

Ruhsat, A. ὄν. izin, icazet, ἄδεια, ἐξουσία, τὸ ἐπιτρέπειν. || —tezkeresi, ἔγγραφον ἀδείας [πρὸς ἐξάσκησιν ἐπαγγέλματος, πρὸς ἐπισκευήν, ἀνέγερσιν κτλ.]. || —vermek, (δοτ.) δίδω ἄδειαν, ἐπιτρέπω.

Ruhsatiye, A. ὄν τέλος, φόρος παραχωρήσεως ἀδείας.

Rahsatlı, T. ἐπθ. izinli, ὁ ἔχων ἄδειαν.

Ruhsatname, Π. ὄν. ἔγγραφον ἀδείας. || mektep —si, ἄδεια σχολῆς, ἤτοι ἄδεια ἐπίσημος ὅπως λειτουργῇ ἡ σχολή.

Ruhsatsız, T. ἐπθ. izinsiz, ὁ ἄνευ ἀδείας ἐπισήμου.

Ruhsuz, T. ἐπθ cansız, ἄψυχος. || —, ἄχαρις.

Ruhsuzluk, T. ἀφ. cansızlık, ἔλλειψις ζωηρότητος, ἐνεργείας.

Ruhulkudüs, βλ. ruh.

Rum ἢ urum, ὄν. ἀρχαία ὀνομασία τῆς Ἀνατολῆς καλουμένης οὕτως ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ τῶν Ἀσιανῶν. || —, ρωμαῖος, γραικός, ἤτοι Ἕλλην, ὑπήκοος Τοῦρκος. || —eli, Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία. || şarkî —eli, Ἀνατολικὴ Ρωμυλία.

Rumca ἢ urumca, T. ὄν. νεοελληνικὴ γλῶσσα. || —, ἐπρ. Ἑλληνιστί. || yeni—, νεοελληνικὴ γλῶσσα καὶ νεοελληνιστί.

Rumî, A. ἐπθ. ρωμαϊκός. || —, γραικικός, ἑλληνικός [ὁ τῶν ὑπηκόων Τούρκων].

Rumluk, T. ὄν. νεοελληνισμός. || —τόπος κατοικούμενος ὑπὸ νεοελλήνων.

Rumuz, A. ὄν. işaretler, ἀλληγορίαι, σύμβολα, σημεῖα.

Rup, Α. ἀριθ. urup, τέταρτον. || —, τὸ ὄγδοον τοῦ πήχεως, ἤτοι 12 ½ ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου. || —, μονὸς χωρητικότητος 25 κιλῶν, ἤτοι τὸ τέταρτον τοῦ ἑκατονλίτρου.

Rus ἢ urus, ὄν. κ. Moskof, Ρῶσος. || —, ἐπθ. Ρωσικός.

Rusça, Τ. ὄν. ἡ ρωσικὴ γλῶσσα. || —, ἐπρ. Ρωσιστί.

Rusta, Π. ὄν. köy, çiftlik, χωρίον, ἔπαυλις.

Rustayî, Π. ὄν. ἢ ἐπθ. köylü, χωρικός.

Rusya, ὄν. κ. Ρωσία.

Rusyalı, Τ. ὄν. Moskoflu, Ρῶσος. || —, ἐπθ. Ρωσικός.

Ruşen, Π. ἐπθ. aydın, nurlu, φωτεινός, πεφωτισμένος, ἐναργής, λαμπρός. || —, ὄν. κ. Λυκοῦργος.

Rutuber, Α. ὄν. yaşlık, ıslaklık, ὑγρασία. || havanın —i, ἡ ὑγρασία τῆς ἀτμοσφαίρας. || —almak, ὑγραίνομαι.

Rutubetli, Τ. ἐπθ. yaş, ıslak, ὑγρός. || —hava, ὑγρὸς καιρός. || —ev, οἰκία ὑγρά.

Rutubetsiz, Τ. ἐπθ. kuru, ξηρός, ὁ μὴ ἔχων ὑγρασίαν.

Ruya ἢ rüya, Α. ὄν. duş, ὄνειρον. || —görmek, βλέπω ὄνειρον. || —lar görmek, ὀνειρεύομαι πράγματα ἀπραγματοποίητα.

Ruyinigâr, Π. ὄν. πρόσωπον ὡραῖον ὡς ἡ εἰκών, ἐρωμένη. || —, σταφυλὴ ροδόχρους.

Ruz, Π. ὄν. gün, gündüz, ἡμέρα. || — ü şep = gece gündüz, νυχθημερόν. || —u ceza, ἡ δευτέρα παρουσία.

Ruze, Π. ὄν. oruç, siyam, νηστεία.

Ruzmerre, Π. ἐπθ. her günkü, καθημερινὸς συνήθης.

Ruzname, Π ὄν. yevmiye, ἡμερολόγιον [κατάστιχον καθημερινῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων]. || —, =takvim, ἡμερολόγιον τῆς τσέπης. || —, ἡμερησία διάταξις.

Rübubiyet, Α. ὄν. Tanrılık, ülûhiyet, θεότης.

Rücu, Α. ἀφ. geri dönme, ὀπισθοχώρησις, ἐπάνοδος. || —, = cayma, ἀνάκλησις, μεταβάλλειν σκοπόν. || —etmek, (ἀφαιρ.) ὀπισθοχωρῶ, ἐπιστρέφω, ἀνακαλῶ, μεταβάλλω φρόνημα.

Rüesa, Α. ὄν. âmirler, reisler, ἀρχηγοί, πρόεδροι. || —i ruhaniye, πνευματικοὶ ἀρχηγοί, ἤτοι Πατριάρχαι, Μητροπολῖται κτλ.

Rüfeka, Α. ὄν. arkadaşlar, συνάδελφοι, σύντροφοι.

Rükiye, Α. ὄν. büyü, μαγεία. || —, = dilberlik, güzellik, γοητεία. || —, ὄν. κ. Τερψιθέα.

Rükün [rükn], Α. ὄν. temel direği, direk, στύλος, κίων, στήριγμα. || —, (μτφ.) πρωτεῦον μέρος σωματείου, ἀρχῆς, πρόσωπον ἔχον ἐπιρροήν. || —ettin, ὄν. κ. Ἑρμῆς, Στυλιανός.

Rüküp, Α. ἀφ. (δοτ.) binme, ἐπίβασις, ἀνάβασις εἴς τι. || —etmek, (δοτ.) ἐπιβαίνω, ἀναβαίνω. || otomobile, tramvaya —etmek, = binmek, ἐπιβαίνω αὐτοκινήτου κτλ.

Rükût, Α. ἀφ. durulma, durgunluk, στασιμότης, στάσις.

Rüstem, Π. ὄνομα ἥρωος πέρσου. || —, ὄν. κ. Βλάσιος.

Rüsubî, Α. ἐπθ. tortulu, θολός, ὁ ἔχων ὑποστάθμην [ὑγρόν].

Rüsuh, Α. ὄν. sağlamlık, metanet, ἑδραίωσις, εὐστάθεια, σταθερότης, || —, = çok bilme, alışma, ἄσκησις, τριβή, πολυμάθεια.

Rüsum, Α. ὄν. vergiler, haraç, δασμοί, τέλη, ἔμμεσοι φόροι.

Rüsumat, Α. ὄν. vergiler, δασμοί, τέλη. || —dairesi = gümrük idaresi, Διεύθυνσις τῶν ἐμμέσων φόρων ἤτοι τοῦ τελωνείου.

Rüsup, Α. ὄν. tortu, telve çöküntü, ὑφίζησις, ὑποστάθμη.

Rüsvay, Π. ἐπθ. rezil, maskara, αἴσχιστος, δυσφημούμενος.

Rüsvaylık, Τ. ὄν. αἶσχος, ὄνειδος, δυσφημία, ἀτιμία.

Rüşeym = reşim.

Rüşt, Α. ἀφ. doğru yola gitme, εὐθύτης, καλὴ διαγωγή. || —, = doğru düşünme, ἐχεφροσύνη, ὀρθοφροσύνη. || —, ἐφηβικὴ ἡλικία.

Rüştî ἢ Rüştü, Α. ἐπθ. doğru yola gidişe müteallik, ὁ ἀνήκων τῇ εὐθύτητι, τῇ ἐχεφροσύνῃ. || —, ὄν. κ. Ἀλκίφρων.

Rüştiye ἢ rüştüye, Α. ὄν. ἀστικὴ παίδευσις, ἤτοι σχολὴ διὰ τοὺς φθάσαντας εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν.

Rüşvet, Α. ὄν. örünç, δωροδοκία. || — almak ἢ —yemek, δωροδοκοῦμαι. || —vermek ἢ —yedirmek, δωροδοκῶ. || —veren = raşi, δωροδόκος.

Rüşvetçi, Τ. ὄν. örünççü ἢ —rüşvetle

iş gören, ὁ δωροδοκούμενος, ὁ δωροδόκος.
Rüşvetli, T. ἐπθ. ὁ ἐκτελούμενος μὲ δωροδοκίαν [ὑπόθεσις].
Rütbe, A. ὄν. derece, βαθμός, σημεῖον. || —, περιοπή. || —, = paye, βαθμὸς ἀπονεμόμενος ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως εἰς τοὺς ὑπαλλήλους.
Rütbeli, T. ἐπθ. βαθμοῦχος.
Rütbesiz, T. ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων βαθμὸν πολιτικόν, στρατιωτικὸν κτλ.
Rütbetlû, T. ἐπθ. yüksek dereceli, Payeli, βαθμοφόρος. || —, τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος πρὸς τοὺς Πατριάρχας ἐν γένει τῶν χριστιανικῶν ἐθνῶν καὶ πρὸς τὸν Ἀρχιραβῖνον.
Rütebî ἢ rütbî, A. ἐπθ. βαθμολογικός, ἱεραρχικός. || —, (ἀριθ.) τακτικός.
Rütep, A. ὄν. βαθμοί, βλ. καὶ rütbe.
Rüus, A. ὄν. başlar, reisler, κεφαλαί, ἀρχηγοί, βλ. reis, rüesa, rütbe.
Rüya = ruya.
Rü'yet, A. ἀφ. görme, bakma, παρατήρησις, θεώρησις. || —etmek, (αἰτ.) θεωρῶ, διεξάγω, ἐξετάζω. || hesap —etmek, θεωρῶ λογαριασμόν.
Rüzgâr, Π. ὄν. yel, ἄνεμος. || —, κόσμος, καιρός, περίοδος χρονική, ἐποχή. || —altı, τόπος ὑπήνεμος. || —esmek, πνέει ἄνεμος. || şiddetli—, σφοδρὸς ἄνεμος. || —gibi, ὡς ἄνεμος, ἤτοι ταχύς.
Rüzgârlı, T. ἐπθ. ἀνεμώδης.
Rüzgârsız, T. ἐπθ. rüzgâr altı, ὑπήνεμος τόπος.

S

S, τὸ εἰκοστὸν πρῶτον γράμμα τοῦ Τουρκικοῦ ἀλφαβήτου. || —, ἀριθμητικῶς κατὰ τὸ epcet = 60.
Saadet, A. ὄν. mut, kut, εὐτυχία, εὐδαιμονία, μακαριότης. || Der—, [= ἡ πύλη τῆς εὐδαιμονίας], [ἄλλοτε ἡ πρωτεύουσα τῆς Τουρκίας], Κωνσταντινούπολις. || —, ὄν. κ. Εὐτυχία.
Saadetli, T. ἐπθ. mutlu, kutlu, mubarek, εὐτυχής, εὐδαίμων, μακάριος.
Saat, A. ὄν. ὥρα, χρόνος, στιγμή. || —, ὡρολόγιον. || —kaç, ἡ ὥρα πόση [εἶναι]; || o—, ἐκείνην τὴν στιγμήν. || bir —evvel, πρὸ μιᾶς ὥρας, ἢ ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον. || —onbirde, τῇ ἑνδεκάτῃ ὥρᾳ, καὶ τὰ τέλη τοῦ βίου. || —kurmak, κανονίζω τὴν ὥραν. || güneş —ı, ἡλιακὸν ὡρολόγιον.
Saatçi ἤτοι saatçı, T. ὄν. ὡρολογοποιός.
Saatçilik ἤτοι saatçılık, T. ὄν. ὡρολογοποιΐα.
Saatlik ἤτοι saatlık, T. ἐπθ. ὡριαῖος. || iki —yol, ὁδὸς δίωρος.
Saba, A. ὄν. şimali şarkîden esen hafif rüzgâr, αὔρα, ζέφυρος. || badi—, [ἄνεμος] ζέφυρος.
Sabah, A. ὄν. erken, πρωΐα, αὐγή. || —, ἐπρ. πρωΐ. || al es—, ἢ —a karşı, τὰ χαράγματα. || çin—, λίαν πρωΐ. || —a çıkmak, ἐξημερώνομαι, ζῶ μέχρι τῆς πρωΐας [ἐπὶ ἀσθενοῦς]. || —ları, καθ' ἑκάστην πρωΐαν. || —lar hayır olsun, ἢ —şerifleriniz hayır olsun, = günaydin, καλὴ ἡμέρα σας.
Sabahat, A. ὄν. güzellik, ὡραιότης, καλλονή. || —, ὄν. κ. Ἠώ.
Sabahçı, T. ὄν. ὁ ἐξημερωνόμενος, ἢ ὁ ἐγειρόμενος ἐνωρὶς τὴν πρωΐαν.
Sabahki, T. ἐπθ. ὁ πρωϊνός, ἑωθινός.
Sabahlamak, T. ρμ. οὐδ. ἀγρυπνῶ, ξημερώνομαι. || —, γίνεται πρωΐ.
Sabahlatmak, T. ρμ. (αἰτ.) κάμνω τινὰ νὰ ξημερωθῇ.
Sabahleyin, T. ἐπρ. ἀπὸ πρωΐας, ἐνωρίς. || —erken gel, ἔλα ἐνωρὶς τὸ πρωΐ.
Sabahlı, T. ἐπθ. πρωϊνός. || akşamlı—, πρωΐ βράδυ, ἤτοι φθάνει ἢ δὲν φθάνει ἕως τὸ πρωΐ [ἐπὶ ἀσθενοῦς].
Sabahlık, T. ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ πρωΐᾳ, ἢ ὁ γινόμενος τὰς πρωΐας, πρωϊνός.
Saban, T. ὄν. ἄροτρον. || —demiri, ἢ baskısı, ἢ —ökçesi, ἢ —kulağı, ἢ —çapası, ὕννις, τὸ ὑνί, τὸ γυνίον.
Sabavet, A. ὄν. çocukluk çağı, παιδικὴ ἡλικία.
Sabi, A. ὄν. Σαβαϊστής, ἀστρολάτρης.
Sabi, A. ὄν. küçük çocuk = çocuk, παῖς

ἄρρην. || —, (μτφ.) ἀθῶος, ἀναμάρτητος.

Sâbi, A. ἀριθ. yedinci, ἕβδομος.

Sabian, A. ἐπρ. yedinci olarak, ἑβδόμον.

Sabih, A. ἐπθ. yüzen, yüzücü, κολυμβητής.

Sabih, A. ἐπθ. güzel, ὡραῖος. || —, ὄν. κ. Σμάραγδος, Μόρφης.

Sabiha, A. θ. τοῦ προηγ. || —, ὄν. κ. Σμαργδα, Εὐμορφία.

Sabit, A. ἐπθ. kımıldamıyan, πάγιος, σταθερός, ἀκίνητος, ἁπλανής, ἀποδεδειγμένος. || —fikirli, ἄνθρωπος ἀρχῶν. || —i kadem, ἀκλόνητος || — olmak, ἀποδεικνύομαι, γίνομαι πάγιος, παγιοῦμαι.

Sabiye, A. ὄν. σαβαϊσμός, ἀστρολατρεία.

Sabık, A. ἐπθ. geçen, geçmiş, evvelki, παρελθών, πρώην, προηγούμενος. || —memur, πρώην ὑπάλληλος.

Sabıka, A. ὄν. geçmiş şey, προηγούνος, παρελθών. || —, ὄν. πλημμέλημα ἢ ἔγκλημα παρελθόν, δι' ὃ κατεδιώχθη τις ποινικῶς καὶ ἐτιμωρήθη. || —sı var, εἶναι ἐστιγματισμένος.

Sabıkalı, T. ἐπθ. ἐστιγματισμένος, βλ. sabıka.

Sabıkan, A. ἐπρ. προηγουμένως, προλαβόντως, πρώην.

Sabır [sabr], A. ὄν. katlanma, tahammül, cıdam, ὑπομονή. || —etmek, = cıdamak, katlanmak, (δοτ.) ὑπομένω.

Sabır, A. ὄν. (φυτ.) sarı sabır, sula, ἀλόη.

Sabırlı, T. ἐπθ. ὑπομονητικός.

Sabırsız, T. ἐπθ. tahammülsüz, dayanamıyan, ἀνυπόμονος.

Sabırsızlanmak, T. ρμ. οὐδ. ἀνυπομονῶ.

Sabırsızlık, T. ἀφ. ἀνυπομονησία. || — la, ἀνυπομόνως.

Sabri, A. ὄν. κ. Μέμνων, Εὐστάθιος, Κωνσταντῖνος.

Sabriye, A. ὄν. κ. Εὐσταθία, Κωνσταντινιά, Ὑπομονή.

Sabuk, T. ἐπθ. doğru yolu şaşırmış, παράλογος, ἀνόητος. || abuk—, ἀλλόκοτος. || abuk —söylemek, παραληρῶ.

Sabun, ἑλλ. ὄν. οἀπων. || —kalıbı, πλάξ σάπωνος.

Sabuncu, T. ὄν. σαπωνοποιός, σαπωνοπώλης.

Sabunculuk, T. ἀφ. σαπωνοποιία, σαπωνοπωλική.

Sabunhane, T. ὄν. σαπωνοποιεῖον.

Sabuniye, A. ὄν. γλύκυσμα ἐξ ἀμύλου, ἀμυγδάλων, μέλιτος καὶ σησαμελαίου.

Sabunlama, T. ὀν. ἁπαρ. σαπώνισμα.

Sabunlamak, T. ρμ. (αἰτ.) σαπωνίζω.

Sabunlanmak, T. ρμ. μσ. σαπωνίζομαι.

Sabunlatmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω ἄλλον νὰ σαπωνίσῃ.

Sabunlu, T. ἐπθ. σαπωνισμένος.

Sabura, Ἰτ. ὄν. safra, ἕρμα, κ. σαβοῦρα.

Sacayağı } T. ὄν. πυροστάτης.
Sacayak }

Saç, T. ὄν. λεπτὸν ἔλασμα ἢ πλάξ σιδηρᾶ. || —, ἐπθ. ὁ ἐκ λεπτῆς σιδηρᾶς πλακὸς κατεσκευασμένος.

Saç, A. ὄν. σιδηρόξυλον [τῶν Ἰνδιῶν].

Saç, T. ὄν. baş kılı, κόμη. || —teli, μικρὰ θρίξ. || —bağı, δεσμὸς κόμης, ψευδὴς πλόκαμος. || —uzatan, χρυσόκομμι [ὁ αὐξάνων τὴν κόμην]. || arap —ı, (μτφ.) ὑπόθεσις περίπλοκος.

Saçak, T. ὄν. dağınık şey, διεσπαρμένος. || —, = damlalık, γείσωμα. || —, κροσσὸς ὑφάσματος, ἢ ἐνδύματος. || ateş —a sardı, [κυρ. καὶ μτφ.] τὸ πῦρ περιέβαλε τὸ γείσωμα, ἡ ὑπόθεσις ἔλαβε κακὴν πορείαν.

Saçaklamak, T. ρμ. (αἰτ.) περιβάλλω διὰ γεισώματος, διὰ κροσσοῦ.

Saçaklanmak, T. ρμ πθ. περιβάλλομαι διὰ γεισώματος, διὰ κροσσοῦ. || —, (οὐδ.) ἡ ὑπόθεσις λαμβάνει διαστάσεις.

Saçaklı, T. ἐπθ. ὁ ἔχων γείσωμα, κροσσόν.

Saçaklık, T. ὄν. τὸ κατάλληλον διὰ γείσωμα, κροσσὸν κτλ.

Saçı, T. ὄν. μικρὰ νομίσματα κτλ. ραινόμενα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς νύμφης κατὰ τὸν γάμον.

Saçık, T. ἐπθ. dağınık, perişan, διεσπαρμένος, διεσκορπισμένος. || açık—, ἡμίγυμνος.

Saçılmak, T. ρμ. πθ. ἢ οὐδ. dağılmak, yayılmak, serpilmek, διαχέομαι, διασκορπίζομαι, διασπείρομαι.

Saçırtgu, T. ὄν. tuzak, παγίς.

Saçıntı, T. ὄν. serpinti, döküntü, μικρὰ πράγματα διασπειρόμενα, διαχεόμενα.
Saçıştırmak, T. ρμ. (αἰτ.) διασκορπίζω, διασπείρω ὀλίγον κατ' ὀλίγον.
Saçkıran, T. ὄν. τριχοφάγος, φαλάκρωσις.
Saçlı, T. ἐπθ. ὁ ἔχων κόμην. || —sakallı adam = uslu ço, ἄνθρωπος ὡρίμου ἡλικίας.
Saçma, T. ὀν. ἀπαρ. διασκόρπισις, ἐκσφενδόνισις. || —, ὄν. λόγος ἀνόητος. || —, σφαιρίδιον κυνηγετικοῦ πυροβόλου, κ. σκάγι. || —, δίκτυον στρογγύλον ἔχον εἰς τὰς ἄκρας μολυβδίνους σφαίρας, ὑποχή [πόχη]. || —sapan = yave, boş söz, λόγοι ἀσυνάρτητοι.
Saçmak, T. ρμ. (αἰτ.) dağıtmak, serpmek, διαχέω, διασπείρω, ραίνω, διασκορπίζω. || tohum—, σπείρω σπόρον. || nur—, διαχέω φῶς, ἀκτινοβολῶ. || ateş—, πυροβολῶ, κανονιοβολῶ, (μτφ.) πνέω τὰ μένεα.
Saçmalamak, T. ρμ. οὐδ. saçma sapan söylemek, zırvalamak, λέγω ἀνοησίας, ἀσυνάρτητα.
Sada [seda], A. ὄν. ses, yanınko, yanko, φωνή, ἦχος. || —vermek, ἀντηχῶ. || aksi—, = geri dönen ses, ἠχώ.
Sadaka, A. ὄν. yardım, ἐλεημοσύνη. || —vermek, δίδω ἐλεημοσύνην. || —ya muhtaç olmak, περιέρχομαι εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν. || —istemek, ζητῶ ἐλεημοσύνην.
Sadakat, A. ὄν. doğruluk, yârlık, πίστις, ἀφοσίωσις, εἰλικρίνεια.
Sadakatlı, T. ἐπθ. doğru, sadık, πιστός, εἰλικρινής.
Sadakatsız, T. ἐπθ. ὁ μὴ εἰλικρινής.
Sadakatsızlık, T. ἀφ. ἀπιστία, ἔλλειψις εἰλικρινείας.
Sadalı, T. ἐπθ. sesli, ὁ ἔχων φωνήν, ἦχον. || —harf, φωνῆεν.
Sadanüviş, A. ὄν. φωνογράφος.
Sadaret, A. ὄν. öne geçme, başta bulunuş, προήγησις, πρώτη θέσις. || —, [ἄλλοτέ ποτε] Βεζυρεία. || —, [ἄλλοτε] τὸ ἀξίωμα τοῦ Καζασκέρη Ρούμελης ἢ Ἀνατολῆς.
Sadasız, T. ἐπθ. sessiz, ἄφωνος. || —harf, σύμφωνον.
Sadberk, Π. ὄν. yüz yapraklı, katmerli, ἑκατοντάφυλλον [δένδρον].
Sade, Π. ἐπθ. doğru özlü, ὁ μὴ μεμιγμένος, ἄδολος, καθαρός. || —çorba, σοῦπα νερόβραστη. || —yağ, βούτυρος. || —, ἁπλοῦς, ἀπέριττος || —güzel, ὡραῖος ἀπέριττος. || —kahve, ὁ ἄνευ σακχάρεως καφές, κ. σκέτος. || —, = yalnız, ancak, μόνον, ἁπλῶς.
Sadece, T. ἐπρ. ἁπλῶς. | =, ἐπθ. ἀρκετὰ ἁπλοῦς.
Sadedil, Π. ἐπθ. ἢ ὄν. özü doğru, yüreği temiz, bön, ἀφελής, ἁπλοϊκός, ὁ μὴ πανοῦργος.
Sadedilâne, Π. ἐπρ. bönlükle, ἁπλοϊκῶς, ἀφελῶς.
Sadedillik, T. ἀφ. bönlük, ἀφέλεια, ἁπλότης.
Sadef, A. ὄν. ὄστρακον, κόγχη, κόχλος ἢ μαργαροφόρος. || —otu, (φυτ.) πήγανον, ρύτη. || —, ἐπθ. μαργαροποίκιλτος ἢ ὁ ἐκ μαργάρου. || —iskemle, σκίμπους μαργαροποίκιλτος.
Sadefe, A. ὄν. kulak oyuğu, κόγχη τοῦ ὠτός.
Sadegi, Π. ὄν. sadelık, saflık, ἁπλότης.
Sadelik, T. ἀφ. ἁπλότης. || sözünde bir —var, ἔχει ἁπλότητα εἰς τὴν ἔκφρασίν του.
Sadet, A. ὄν. kast, niyet, σκοπός, πρόθεσις. || —ten çıkmak, ἀπομακρύνομαι τοῦ προκειμένου.
Sadî, A. ἐπθ. εὐδαίμων, εὐτυχής. || —, ὄν. κ. Εὐτύχιος.
Sadiş, A. ἀριθ. altıncı, ἕκτος.
Sadisen, A. ἐπρ. altıncı olarak, ἕκτον.
Sadiye, A. ὄν. ϑ εὐτυχής. || —, ὄν. κ. Εὐτυχία
Sadık, A. ἐπθ. doğru, yâr, iyiliği onutmıyan, ἀληθής, πιστὸς φίλος, εἰλικρινής, ἀφοσιωμένος. || —, ὄν. κ. Ἀριστογείτων.
Sadıkane, Π. ἐπρ. πιστῶς, εἰλικρινῶς.
Sadıklık, T. ἀφ. πίστις, ἀφοσίωσις, εἰλικρίνεια.
Sadır [sadr], A. ὄν. göğüs, sine, στῆθος, θώραξ. || —illeti, φθίσις. || —, πρωτοκαθεδρία.
Sâdır, A. ἐπθ. çıkan, zuhur eden, ἐξερχόμενος, πηγάζων, ἐκδιδόμενος [ἐπὶ διατάγματος]. || —olmak, = olmak, ἐξέρχομαι, πηγάζω, γίγνομαι.
Sadrî, A. ἐπθ. göğüse müteallik, στηθικός. θωρακικός.
Sadüllah, A. ὄν. κ. Εὔσημος.
Saf, A. ἐπθ. temiz, yüreği temiz, ko-

lay aldanır, tabiî, καθαρός, ἄδολος, ἀμιγής, διαυγής, ἁπλοῦς. || —yürek, καρδία καθαρά.

Saf, A. ὅν. sıra, dizi, γραμμή, σειρά, στοῖχος, παράταξις. || harp—ı, παράταξις μάχης. || asker—ı, στοῖχος στρατοῦ.

Safa, A. ὅν. eğlence, διασκέδασις, τέρψις. || —, = temizlik, safilik, καθαριότης, διαύγεια, τὸ ἄδολον. || —, ἢ —ettin, Χαράλαμπος.

Safahat, A. ὅν. πλθ. αἱ ἐπιφάνειαι, πρόσωπα, αἱ ὄψεις, βλ. καὶ safha.

Safderun, Π. ἐπθ. bön, ἁπλοϊκός, ἀφελής, εὐήθης.

Safderunluk, T. ἀφ. bönlük, ἁπλοϊκότης, ἀφέλεια, εὐήθεια.

Safdil, Π. ἐπθ. bön, ἀφελής.

Safdilâne, Π. ἐπρ. bönlükle, sadeliknen, ἀφελῶς.

Safdillik, T. ἀφ. bönlük, yürek temizliği, ἀφέλεια, ἁπλοϊκότης.

Saffet [safvet], A. ὅν. paklık, temizlik, καθαρότης, ἁγνότης, διαύγεια. || —, ὅν. κ. Ἁγνίας, Ἁγνή.

Saffetî, A. ἐπθ. καθαρός, εἰλικρινής, ἄδολος. || —, ὅν. κ. Φιλώτας.

Safha, A. ὅν. yüz, bir şeyin düz yüzü, ἐπιφάνεια. πλατεῖα ὄψις πράγματός τινος, πρόσωπον, φάσις.

Safî, A. ἐπθ. pak, temiz, pürüzsüz, καθαρός, ἁγνός, ἄδολος. || —kalp, = temiz yürek, καρδία καθαρά.

Safih, A. ἐπθ. düz, πλατύς.

Safiha, A. ἐπθ. θ. düz, düzgün, πλατὺς καὶ ὁμαλός. || —, ξίφος πλατύ. || —, ὅν. φύλλον μετάλλου, ἤτοι ἔλασμα.

Safihî, A. ἐπθ. (ἀνατ.) (βοτ.) πεταλωτός, ἐλασματώδης.

Safilik, T. ἀφ. ἁγνότης, τὸ ἄδολον, καθαρότης. || sözlerinde —var, ἔχει εἰλικρίνειαν, ἁγνότητα εἰς τοὺς λόγους του.

Safir, A. ὅν. gök yakut, σάπφειρος. || —, = ıslık gibi ses, συριγμός, λεπτὴ καὶ ὥραία φωνή. || —, συριστικόν [γράμμα].

Safiyet, A. ὅν. = safilik.

Saflaşma, T. ὀν. ἀπαρ. ἐξάγνισις.

Saflaşmak, T. ρμ. οὐδ. ἐξαγνίζομαι.

Saflık, T. ἀφ. bönlük, καθαρότης, ἁπλοϊκότης.

Safra, A. ὅν. öt, χολή. || —bastırmak, τρώγω ὀλίγων, τόσον ὅσον νὰ κατευνάσω τὴν χολήν.

Safralı, T. ἐπθ. χολερικός.

Safran, T. ὅν. (φυτ.) κρόκος, κ. σαφράνι.

Safravî, A. ἐπθ, safrası çok olan, χολώδης, χολερικός.

Safsata, T. ὅν. saçma söz, λόγος ἀσυνάρτητος, μὴ συνάδων πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὃν λέγεται, δόλος, κατάπεισις, πλάνη.

Safsatacı, T. ὅν. ἀπατεών, πλάνος, ἤτοι ὁ προσπαθῶν νὰ καταπείσῃ τινὰ διὰ ψευδῶν λόγων.

Safsatalamak, T. ρμ. πλανῶ, ἀπατῶ.

Safsatalı, T. ἐπθ. ψευδής, ὁ περιέχων λόγους πειστικούς.

Safvet = saffet.

Sağ, T. ἐπθ. diri, ὑγιής, εὔρωστος. || sap—, ὁλόγερος. || —selâmet, σώως καὶ ἀβλαβῶς. || —olmak, ζῶ. || —ol, = var ol, yaşa, ζῆθι, νᾶσαι καλά, εὐχαριστῶ. || —olsun, νᾶναι καλά. || başınız —olsun, ὑμεῖς νὰ ζῆτε [παρηγορία πρός τινα, οὗ οἰκεῖος ἀπεβίωσε.

Sağ, T. ἐπθ. δεξιός. || —el, δεξιὰ χείρ. || —ayak kabı değil, δὲν εἶται τίμιος ἄνθρωπος = δὲν εἶναι παστρικὸν μανδῆλι. || —ı, solu yok, τραχύς, αὐστηρός. || —a sola bakmak, προσέχω, προφυλάττομαι.

Sağalmak, T. ρμ. οὐδ. iyileşmek, dirilmek, θεραπεύομαι, ἀναλαμβάνω ἐξ ἀσθενείας. || —, = döğrulaşmak, ἐπαληθεύω.

Sağaltmak, T. ρμ. (αἰτ.) diriltmek, ἐπαναφέρω εἰς τὴν ζωήν, ἀνιστῶ. || —, ἀναζωογονῶ.

Sağanak, T. ὅν. boğnak, βροχὴ ραγδαία καὶ διαβατική. || —, (μτφ.) ζημία μεγάλη.

Sağanaklı, T. ἐπθ. ραγδαία καὶ διαβατική [βροχή].

Sağdıç, T. ὅν. keriye, παράνυμφος. || —, ἀνάδοχος [εἰς μὲν τοὺς μουσουλμάνους κατὰ τὴν περιττομήν, εἰς δὲ τοὺς χριστιανοὺς κατὰ τὸ βάπτισμα].

Sağdıçlık, T. ὅν. ἡ ἰδιότης τοῦ παρανύμφου, τοῦ ἀναδόχου.

Sağdırmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω ν' ἀμέλξωσι. || —, (αἰτ.) ἀποσπῶ ἐπιτηδείως παρά τινος χρήματα, λόγους, μυστικόν.

Sağı, T. ὄν. kuş gübresi, sanık, κόπρος, ἀποπάτημα, κ. κουτσουλιά [πτηνοῦ].

Sağılmak, T. ρμ. πθ. ἀμέλγομαι. || —, μτφ. soyulmak, ἀπατῶμαι ὑπό τινος ἀποσπῶντος ἐπιτηδείως λόγους, χρήματα ἢ μυστικόν.

Sağım = sağma.

Sağımlı, T. ἐπθ. sağmal, ὁ ἀμελγόμενος [πρόβατον κτλ.].

Sağır, A. ἐπθ. küçük, μικρός, ἀνήλικος, ἀσήμαντος.

Sağır, T. ἐπθ. κωφός. || dilsiz—, κωφάλαλος. || —etmek, κωφαίνω. || —olmak, κωφαίνομαι. || —, πρᾶγμα, ἐκ τοῦ ὁποίου δὲν δύναταί τις νὰ ἴδῃ ἐντός, ἢ τὸ ὁποῖον δὲν ἀντηχεῖ. || —tencere, χύτρα μὴ θερμαινομένη εὐκόλως. || —yılan, ἀσπίς [ὄφις θανατηφόρος].

Sağırlanmak = sağırlaşmak.

Sağırlaşmak, T. ρμ. οὐδ. κωφαίνομαι [ἕνεκα γήρατος, ἢ ἀσθενείας, ἢ ἀδυναμίας]

Sağırlık, T. ἀφ. κώφωσις.

Sağlam, T. ἐπθ. pek, muhkem, metin, dayanıklı, εὔρωστος, ἀσφαλής, στερεός. || —hava, ὑγιεινὸς ἀήρ. || —salık, εἴδησις ἀληθής. || —a bağlamak, ἐξασφαλίζω [δένω εἰς τὰ γερά].

Sağlamak, T. ρμ. (αἰτ.) ἐξασφαλίζω. || —, ἐνισχύω, στερεῶ.

Sağlamlamak, T. ρμ. (αἰτ.) ἐξασφαλίζω [δένω εἰς τὰ γερά].

Sağlamlanmak = sağlamlaşmak.

Sağlamlaşmak, T. ρμ. οὐδ. στερεοῦμαι, ἐνισχύομαι. || —, ἐξασφαλίζομαι.

Sağlamlaştırmak, T. ρμ. (αἰτ.) ἐξασφαλίζω, ἐνισχύω, βεβαιῶ [δένω εἰς τὰ γερά].

Sağlamlık, T. ὄν. ὑγιεία, εὐρωστία. || —, ἀσφάλεια.

Sağlanmak, T. ρμ. μσ. στερεοῦμαι, ἐνδυναμόνομαι, ἐνισχύομαι. || —, ἐξασφαλίζομαι [ἐπὶ ὑποθέσεως].

Sağlı, T. ἐπ. ὁ ἔχων δεξιὸν μέρος. || —sollu, ἀμφοτεροδέξιος.

Sağlıcak, T. ὄν. ὑγιεία, ζωή. || —la, μὲ ὑγιείαν, εἰς τὸ καλόν, ὑγιαίνετε.

Sağlık, T. ὄν. ὑγιεία, ζωή. || baş—ı, ζωή, ὑγιεία. || —olsun, ὑγιεία νὰ ᾖ [παρηγορία εἰς ἄνθρωπον ὑποστάντα ὑλικὴν ἀπώλειαν]. || eline—, γειὰ ς τὰ χέρια σου. || —ınıza, εἰς ὑγείαν σας [πίνω].

Sağlıklı, T. ἐπθ. ὁ ὑγιαίνων, ἐν καλῇ καταστάσει.

Sağma, T. ἐπθ. ἠμελγμένος. || eleğim—, οὐράνιον τόξον.

Sağmak, T. ρμ. (αἰτ.) ἀμέλγω. || —, μτφ. ἀποσπῶ λόγους, μυστικόν, χρήματα, ἀπογυμνῶ, ἐξαπατῶ. || bal—, διὰ γρόνθου κτυπῶ τὴν ρῖνά τινος.

Sağmak, T. ρμ. οὐδ. ὀλοφύρομαι, μυρολογῶ, κλαίω νεκρὸν ἀπαριθμῶν τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ.

Sağmal, T. ἐπθ. sütlü, ὁ ἀμελγόμενος, ὁ δίδων γάλα [πρόβατον κτλ.].

Sağnamak, T. ρμ. οὐδ. ἀποπατῶ, κατατιλῶ, κ. κουτσουλῶ [ἐπὶ πτηνῶν].

Sağrı, T. ὄν. τὰ ὀπίσθια ζώου, οἱ γλουτοί. || —, τὸ ἐκ γλουτῶν κατασκευαζόμενον δέρμα, κ. σαγγρί.

Rağu, T. ὄν. mersiye, ὀλοφυρμός, θρῆνος, κοπετός.

Sağucu, T. ὄν. ἀνὴρ ἢ γυνή, ἥτις παρά τισι λαοῖς θρηνεῖ τὸν νεκρὸν ἐπὶ πληρωμῇ, κ. μυρολογήτρια, θρηνῳδός.

Sah, A. ἀν. λέξις σημειουμένη ὑπὸ ὑπουργοῦ ἢ διευθυντοῦ γραφείου πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς αὐθεντικότητος ἐγγράφου, ἰσοδυναμοῦσα τῷ ἡμετέρῳ *ἐθεωρήθη*. || —çekmek, σημειῶ τὴν λέξιν sah, ἤτοι ἐθεωρήθη.

Saha, A. ὄν. açık yer, ortalık, meydan, πλατεῖα. || —, αὐλή. || —, =meydanlık, πεδίον.

Sahabe, A. ὄν. Tanrı elçisi zamanında olup yüzünü görenler, οἱ σύντροφοι τοῦ Μωάμεθ.

Sahabet, A. ἀφ. sahip çıkma, προστασία, ὑπεράσπισις. || —etmek, (δοτ.) προστατεύω, ὑπερασπίζω.

Sahaf, A. ὄν. kitapçı, βιβλιοπώλης. || —lar çarşısı, ἀγορὰ βιβλιοπωλῶν.

Sahan, T. [A.] ὄν. τρυβλίον χάλκινον, κ. σιχάνι.

Sahanlık, T. ὄν. καταπακτὴ ἐπὶ τοῦ ἄνω ἄκρου τῆς κλίμακος, κ. κλαβανή. || —, ἐπθ. ὁ συνιστάμενος ἐξ ὡρισμένου ἀριθμοῦ τρυβλίων φαγητῶν. || üç —yemek, φαγητὸν ἐκ τριῶν τρυβλίων, ἤτοι τριῶν εἰδῶν.

Sahare, T. ὄν. meşin kaplı sandık, κιβώτιον ὁδοιπορικὸν κεκαλυμμένον διὰ δέρματος οὕτως ὥστε νὰ ᾖ ἀδιάβροχον.

Sahavet, A. ὄν. el açıklığı, cömertlik, γενναιοδωρία, ἐλευθεριότης ἔμφυτος, φυσική.

Sehavetli, T. ἐπθ. eli açık, cömert, ἐλευθέριος, γενναιόδωρος ἐξ ἐμφύτου.

Sahi ἢ sahih, A. ἐπθ. gerçek, doğru, ἀληθής, ἀκριβής. || —salık, εἴδησις ἀκριβής. || —mi? εἶναι ἀληθές; || —, = eli açık, cömert, γενναιόδωρος ἐξ ἐμφύτου.

Sahiden, T. ἐπρ. doğru, hakikaten, ἀληθῶς.

Sahif, A. ἐπθ. gevşek, boş, ἀδύνατος, κοῦφος. || —akıl, κοῦφος νοῦς.

Sahife, A. ὄν. yaprak, σελίς.

Sahih ἢ sahi, A. ἐπθ. gerçek, ἀληθής, ἔγκυρος, ἀκέραιος. || —adet, ἀκέραιος ἀριθμός. || —bey'i, ἔγκυρος πώλησις.

Sahihan, A. ἐπρ. gerçekten, ἀληθῶς.

Sahil, A. ὄν. kıyı, yalı, deniz kenarı, παραλία, ἀκτή, ὄχθη.

Sahileşmek, T. ρμ. οὐδ. gerçekleşmek, ἐπαληθεύω.

Sahileştirmek, T. ρμ. (αἰτ.) gerçekleştirmek, βεβαιῶ, κάμνω τι νὰ ἐπαληθεύσῃ.

Sahilhane, Π. ὄν. yalı, μέγαρον παράλιον, παράλιος οἰκία.

Sahilsaray, Π. ὄν. yalı köşk, παράλιον ἀνάκτορον.

Sahip, A. ὄν. ἢ ἐπθ. κάτοχος, κύριος. || —, προστάτης. || ev—i, οἰκοδεσπότης. || insaniyet—i, φιλάνθρωπος. || namus—i, τίμιος. || mal—i, ἰδιοκτήτης, πλούσιος. || söz—i, εὔγλωττος. || imtiyaz—i, προνομιοῦχος. || —çıkmak, (δοτ.) διεκδικῶ, προστατεύω, ὑπερασπίζω. || —olmak, (δοτ.) izilenmek, γίνομαι κύριος, κάτοχός τινος.

Sayipli, T. ἐπθ. ὁ ἔχων κύριον. || —kadın, γυνὴ ἔχουσα σύζυγον, ἔγγαμος.

Sahipsiz, T. ἐπθ. ıssız, ἀδέσποτος. || —, = kimsesiz, ὁ ἄνευ προστάτου, ὀρφανός.

Sahipsizlik, T. ἀφ. ıssızlık, τὸ ἀδέσποτον. || —, = kimsesizlik, ὀρφανία.

Sahne, T. [ἑλλ.] ὄν. vak'anın geçtiği yer, σκηνή [ἐπεισοδίου, μάχης κτλ.]. || —, = tiyatronun oyun yeri, σκηνὴ [θεάτρου].

Sahra, A. ὄν. kır, ova, çöl, ἔρημος, πεδιάς. || —i kebir, = büyük çöl, ἡ μεγάλη ἔρημος τῆς Ἀφρικῆς. || —topu, πεδικὸν τηλεβόλον.

Sahraî, A. ἐπθ. çöle ait, πεδινός, ἐρημικός, ἐξοχικός, || —, = çöl ahalisi, νομάς.

Sahte, Π. ἐπθ. yapma, düzme, uydurma, πλαστός, κίβδηλος. || —imza, πλαστὴ ὑπογραφή.

Sahtekâr, Π. ὄν. kalpazan, ὁ παραποιῶν, πλαστογράφος || —, = yalancı, ψεύστης, κατεργάρης.

Sahtekârlık, T. ἀφ. kalpazanlık, πλαστογραφία, παραποίησις, δόλος, κατεργαριά.

Sahtelik, T. ἀφ. πλαστότης. || —, ψεῦδος.

Sahtiyan, Π. ὄν. işlenmiş keçi derisi, μαροκῖνον [δέρμα].

Sahur, A. ὄν. Ramazanda gece yenen yemek, τὸ πρὸ τῆς αὐγῆς παρατιθέμενον φαγητὸν κατὰ τὸ Ramazan. || —, ἡ ὥρα τοῦ φαγητοῦ τούτου. || —, ἀγρυπνία. || —, = hale, ἅλως τῆς σελήνης.

Sai, A. ἐπθ. çalışan, sayeden, ὁ προσπαθῶν, καταγινόμενος. || —, = tatar, ulak, τρχυδρόμος, ἀγγελιαφόρος.

Saide, A. ἐπθ. uğurlu, εὐτυχής, αἴσιος. || —, ὄν. κ. Εὐτυχία.

Saik, A. ἐπθ. yamcı, götüren, sürücü, ὁ ὠθῶν, ἱππηλάτης, ὀνηλάτης κτλ. || —, = müsebbip, ἐλατήριον πράξεως.

Saika, A. ὄν. yıldırım, κεραυνός. || —siper, ἀλεξικέραυνον. || —, = sebep, mucip, ἐλατήριον. || tamahkârlık—sı, ἐλατήριον πλεονεξίας.

Sail, A. ὄν. ἢ ἐπθ. (λογ.) soran, sual eden, ὁ ἐρωτῶν, ὁ φέρων ἐνστάσεις λογικάς. || —, = akan, ὁ ῥέων, ρευστός. || —, = dilenci, ἐπαίτης.

Sailiyet, A. ἀφ. mayilik, akıcılık, ρευστότης.

Saillik, T. ὄν. dilencilik, ἐπαιτεία.

Saip, A. ἐπθ. doğru, ὀρθός. εὔστοχος.

Sair, A. ἐπθ. yürüyen, ὁδεύων, κινούμενος. || —i fil, menam, = uyurken yürüyen, ὑπνοβάτης. || —, = başka, diger, ἕτερος, ἄλλος.

Saire, A. ἐπ. θ. τοῦ προηγ. ἕτερος. || —, κινούμενος. || —, καὶ οἱ λοιποὶ ἢ καὶ τὰ λοιπά [ve saire = v. s. = κτλ.].

Sait, A. ἐπθ. uyurlu, mes'ut, εὐτυχής, αἴσιος. || —, = yukarı çıkan, suut eden, ἀνερχόμενος, ἀνυψούμενος. || —, ὄν. κ. Εὐτύχιος.

Sâit, A. ἐπθ. (γραμμ.) sesli harf, φωνῆεν.

Sak, T. ὄν. delice, αἶρα, κ. ζιζάνιον. ἀσθένεια τῶν σπαρτῶν, τοῦ σίτου, ἥτις καθιστᾷ αὐτὰ κίτρινα.

Sak, A. ὄν. baldır, κνήμη. || —, σκέλος [τριγώνου]. || —, = sap, στέλεχος, κορμός, πρέμνον.

Sak, A. ὄν. mahkeme ilâmı, ἀπόφασις, πρᾶξις ἢ ἔγγραφον δικαστικόν. || —, τύπος δικαστικῶν ἀποφάσεων κτλ.

Saka, T. [A.] ὄν. sucu, su taşıyan, ὑδροφόρος. || —kuşu, = sarıca, ἀκανθίς, κ. καρδερίνα.

Sakağı, T. ὄν. at ve beygir öksürüğü, βλέννα ἢ βὴξ τῶν ἵππων.

Sakak, T. ὄν. çenealtı, gerdan, şakak, λαιμός, τὸ ἀπὸ τοῦ σιαγόνος μέχρι τοῦ λαιμοῦ μέρος, βλ. πρμ. τοῦ şakak.

Sakal, T. ὄν. πώγων, γενειάς. || kaba—, πυκνὴ γενειάς. || —a gülmek, περιγελῶ, ἀπατῶ. || —ı ele vermek, ἄγομαι καὶ φέρομαι. || —ı saydırmak, δίδω θάρρος ὑπερβολικόν, ἀφίνω ν' αὐθαδιάζῃ, ἀφίνω νὰ μάθῃ ὅλα τὰ μυστικά.

Sakallanmak, T. ρμ. οὐδ. ἀποκτῶ γενειάδα.

Sakallı, T. ἐπθ. πωγωνοφόρος. || keçi—, λειογένειος.

Sakalsız, T. ἐπθ. ἀγένειος.

Sakam, A. ἐπθ. illet, hastalık, ἀσθένεια, νόσος.

Sakamet, A. ὄν. bozukluk, yanlışlık, σφάλμα, ἐλάττωμα, τὸ πλημμελές, τὸ μὴ ὀρθόν.

Sakamonya, ἑλλ. ὄν. bin göz otu, (φυτ. ἰατρ.) σκαμμωνία.

Sakangur, A. ὄν. kum kertenkelesi, σαύρα ἐρήμου.

Sakar, T. ὄν. tikiz, akıtma, λευκὴ κηλὶς ἢ στίγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ἵππου. || —, ἐπθ. uğursuz, ἀπαίσιος.

Sakarin, ἑλλ. ὄν. taş kömürü katranının şekeri, σακχαρίνη.

Sakarlı, T. ἐπθ. tikizli, akıtmalı, ὁ ἔχων στίγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου [ἵππος]. || —, = uğursuz, ἀπαίσιος.

Sakat, A. ἐπθ. alil, ἀνάπηρος. || —, βεβλαμμένος [ἐπὶ οἰκοδομῆς κτλ.]. || —, ἐλάττωμα, σφάλμα. || —, ἐσφαλμένος, σφαλερός. || et —ı, τὰ σπλαγχνα τοῦ προβάτου [ὁ πνεύμων, ἡ κοιλία κτλ.].

Sakatat, A. ὄν. dil yanlışlıkları, σφάλματα, λάθη γλωσσικά.

Sakatçı, T. ὄν. ἔμπορος σπλάγχνων [πνευμόνων, καρδιῶν, ἡπάτων, ποδῶν κτλ.]. || —, πωλητὴς ἐμπορευμάτων κακῆς ποιότητος.

Sakatlamak, T. ρμ. (αἰτ.) ἀκρωτηριάζω, κολοβῶ, βλάπτω.

Sakatlanmak, T. ρμ. μσ. ἢ πθ. βλάπτομαι, κολοβοῦμαι, πηροῦμαι, ἀκρωτηριάζομαι.

Sakarlık, T. ἀφ. ἀκρωτηρίασις, ἐλαττωματικότης, σφάλμα, βλάβη, δυστύχημα.

Saki, A. ὄν. içki dağıtan, οἰνοχόος.

Sakî, A. ἐπθ. baldıra müteallik, (ἀνατ.) κνημαῖος. || —, καυλικός, ὁ ἀνήκων εἰς τὸν καυλόν.

Sakil, A. ἐπθ. ağır, βαρύς. || —, = sıkıntılı, ὀχληρός, φορτικός. || —, = çirkin, ἄσχημος, δυσειδής. || —, (γραμμ.) δασύφωνος, τὰ δασέα γράμματα.

Sakin, A. ἐπθ. kımıldanmıyan, ἀκίνητος, ἥρεμος. || —deniz, ἥρεμος θάλασσα. || —hava, ἥρεμος ἀτμόσφαιρα. || —, = oturan, ikamet eden, κάτοικος, ὁ κατοικῶν. || —, μτφ. uslu, sessiz, halim, kendi halinde, ἥσυχος, φιλήσυχος. || —ço, ἢ —adam, φιλήσυχος ἄνθρωπος. || —harf, = sessiz harf, (γραμμ.) σύμφωνον.

Sakiname, Π. ὄν. ποίημα βακχικόν, ἐν ᾧ ὁ ποιητὴς ἀπευθύνεται πάντοτε πρὸς τὸν οἰνοχόον.

Sakinane, A. ἐπρ. yavaşça, sükünetle, ἡρέμως. || —, σοβαρῶς, σπουδαίως.

Sakit, A. ἐπθ. susan, ses çıkarmıyan, σιωπηλός, ἄφωνος.

Sakitane, A. ἐπρ. ses çıkarmıyarak, σιωπηλῶς.

Sakıf [sakf], A. ὄν. çatı, dam, στέγη.

Sakın, T. ἐπφ. olmayaki! zinhar! aman! πρόσεχε! προσοχή!

Sakıngan, T. ἐπθ. ἐπιφυλακτικός, προσεκτικός.

Sakınış, T. ἀφ. kendini gözetme, προφύλαξις, ἀποχή.

Sakınma, T. ὀν. ἀπαρ. = sakınış,
Sakınmak, T. ρμ. μσ. (ἀφαιρ.) προφυλάττομαι, προσέχω, ἀποφεύγω, ἀπέχω.
Sakırdamak, T. ρμ. οὐδ. titremek, τρέμω σφοδρῶς ἐκ φόβου ἢ ἄλλης αἰτίας.
Sakırdatmak, T. ρμ. (αἰτ.) titretmek, κάμνω τινὰ νὰ τρέμῃ.
Sakırdı, T. ὄν. titreme, τρόμος ἐκ φόβου ἢ ἄλλης αἰτίας.
Sakırga, T. ὄν. gene, κρότων, κ. τσιμοῦρι.
Sakıt, A. ἐπθ. düşmüş, πεπτωκός, ἄκυρος, παραγραφείς. || —olmak, ἐκπίπτω, παραγράφομαι, ἀκυροῦμαι.
Sakıye, A. ὄν. içki dağıtan kız, ἡ οἰνοχόος. || —, = su dolabı, μαγγανοπήγαδον.
Sakız, T. ὄν. μαστίχη. || çam —ı, ρητίνη. || yer —ı, ἄσφαλτος. || kara—, πίσσα. || —, ἡ νῆσος Χίος.
Sakızlı, T. ἐπθ. ὁ ἔχων μαστίχην, μαστιχοφόρος. || —, ὄν. Χῖος.
Saklama, T. ὀν. ἀπαρ. gizleme ἀπόκρυψις, ἐπιφύλαξις.
Saklamak, T. ρμ. (αἰτ.) gizlemek, κρύπτω, φυλάττω, φυλάττω μυστικόν, ἀρνοῦμαι. || —, προφυλάττω, ἐπιφυλάττω·
Saklambaç, T. ὄν. κρυπτόν, κρυπτίνδα [παιδιά].
Saklanılmak, T. ρμ. πθ. gizlenilmek, κρύπτεσθαι, διατηρεῖσθαι μυστικόν.
Saklanış, T. ἀφ. τὸ κρύπτεσθαι.
Saklanma, T. ὀν. ἀπαρ. gizlenme, τὸ κρύπτεσθαι, κρύψιμο.
Saklanmak, T. ρμ. μσ. (ἀφαιρ.) gizlenmek, κρύπτομαι, προφυλάττομαι.
Saklantı, T. ὄν. gizli yer, sığınacak yer, κρύπτη, κρυψιῶνα.
Saklatmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) gizletmek, βάλλω ἄλλον νὰ κρύψῃ, νὰ φυλάξῃ, νὰ διατηρήσῃ.
Saklayıcı, T. ἐπθ. gizleyici, ὁ κρύπτων, ὁ φυλάττων, ὁ προφυλάττων.
Saklayış, T. ἀφ. gizleme, ihfa, τὸ κρύπτειν, τὸ φυλάττειν.
Saklı, T. ἐπθ. gizli, κεκρυμμένος, πεφυλαγμένος, κρυπτός. || —gizli, λαθραῖος. || —olarak, ἐπρ. λαθραίως, κρυφίως.
Sakrak, T. ὄν. bardak, κύπελλον, ποτήριον.
Saksağan, T. ὄν. κίσσα, καρακάξα.
Saksı, T. ὄν. çiçeklik, γάστρα, κ. γλάστρα.
Saksunya, ὄν. Σαξωνία.
Saksunyalı, ὄν. Σάξων.
Sal, T. ὄν. kelek, şahtur, σχεδία || —, = tabut, teskere, φέρετρον. || irmağı —lar ınan [—larla] geçtiler, [διέβησαν διὰ σχεδιῶν τὸν ποταμόν.
Sal, II. ὄν. yıl, sene, ἔτος. || —ı cedit = yeni yıl, νέον ἔτος.
Salâ, A. ὄν. πρόσκλησις γινομένη τὴν Παρασκευὴν ἐκ τοῦ μιναρὲ εἰς προσευχὴν ἢ εἰς νεκροπομπήν. || —, ἐπιφώνημα προσκλήσεως εἰς ἀγῶνα, δρόμον κτλ.
Salâbet, A. ὄν. katılık, peklik, σκληρότης, στερεότης. || —, μτφ. dayanma, sebat, στερρότης, σταθερότης.
Salâbetli T. ἐπθ. sert, katı, σκληρός, στερεός || —, μτφ. dayanıklı, sebatlı, εὐσταθής, σθεναρός.
Salacak, T. ὄν. teneşîr tahtası, τράπεζα, ἐφ' ἧς πλύνουσιν οἱ μουσουλμᾶνοι τὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ.
Salâh, A. ὄν. sulh, εἰρήνη, ἡσυχία. || —, = iyilik, ἀρετή, χρηστότης. || —ettin, ὄν. κ. Χρῆστος, Εἰρηναῖος.
Salahiyet, A. ὄν. ἁρμοδιότης, δικαίωμα. || —i kanuniye, ἁρμοδιότης νομική. || ne — le μὲ τί δικαίωμα ;
Salâhiyetli, T. ἐπιθ. ἁρμόδιος, δικαιούμενος.
Salâhiyettar, II. ἐπθ. ἁρμόδιος, δικαιούμενος.
Salâhur, T. ὄν. ἵππαρχος. || —, πολεμιστὴς [ἄλλοτε] ἀπηλλαγμένος φορολογίας, ἀλλ' ὑποχρεωμένος νὰ διατηρῇ φρούριον κτλ.
Salak, T. ἐπθ. sersem, ibiş, hımbıl, ἀδαής, χαμένος, παραζαλισμένος.
Salamandra, Λατ. ὄν. kertenkele, keler, σαύρα, (κωστερίτσα). || —, εἶδος θερμάστρας.
Salamon, Ἰτ. ὄν. (ἰχθ.) sombalığı, ἀττακεύς, κ. σιλομός.
Salapurya, T. ὄν. mavna, φορτηγίς.
Salâr, T. ὄν. reis, baş, serdar, ἀρχηγός, στρατηγός.
Salaş, T. ὄν. kır kahvehanesi, ἐξοχικὸν προσωρινὸν παράπηγμα πρὸς πώλησιν ὀπωρικῶν, καφὲ κτλ.
Salaşpur, T. ὄν. ὕφασμα λίαν ἀραιὸν

καὶ εὐτελές, ἐν χρήσει ὡς ὑπόρραμμα.

Salât, A. ὄν. namaz, tapınma, προσευχή. || edai —etmek, = tapınmak, προσεύχομαι, βλ. καὶ salâvat.

Salata, Ἰτ. ὄν. ἀβυρτάκη, φυλλάς. || top—, φυλλὶς σφαιροειδής.

Salatalık, T. ἐπθ. κατάλληλον διὰ σαλάταν. || —hıyar, ἀγγουράκι.

Salavât, A. ὄν. πλθ. προσευχαί, εὐχαί. || - parmağı, = işaret parmağı λιχανὸς δάκτυλος, ὃν [οἱ Μουσουλμᾶνοι] ὑψοῦσιν ἀπαγγέλλοντες τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως. || yanına —la varılır, πλησιάζει τις αὐτὸν ἐκφέρων εὐχὴν τῷ Προφήτῃ, ἤτοι πρόσωπον ὑπερήφανον καὶ δύστροπον. || —getirmek, ἐκφέρω τὴν εὐχὴν σαλλάλλαχου ἀλέϊχι βὲ σελλέμ, = ὁ Θεὸς χαρίζοιτο αὐτῷ τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν εἰρήνην. || son nefeste —getirmek, ἀναγνωρίζω τὸν Μουσουλμανισμὸν εἰς τὴν τελευταίαν πνοήν.

Salben, A. ἐπρ. δι' ἀγχόνης. || —idam, θάνατος δι' ἀγχόνης.

Salbetmek, T. ρμ. (αἰτ.) asmak, haça germek, sallandırmak, ἀπαγχονίζω, σταυρόνω, βλ. salp.

Saldırma, T. ὀν. ἀπαρ. hücum, atılma, ἔφοδος, ἐπίθεσις. || —, ὄν. büyük bıçak, yatağan, παραξιφίς, μεγάλη μάχαιρα.

Saldırmak, T. ρμ. οὐδ. (δοτ.) atılmak, hücum etmek, üşüşmek, ἐφορμῶ. || —, μτβ. (δοτ. αἰτ.) ρίπτω. || —, ὑποκινῶ ἄλλον ὅπως ἐπιτεθῇ.

Salep, A. ὄν. tilki, ἀλώπηξ. || —, (φυτ.) tilki tırnağı, ὄρχις, βολβός, ἤτοι ρίζα, ἐξ ἧς τὸ γνωστὸν ἀφέψημα, σαλέπι.

Salebçi, T. ὄν. ὁ πωλητὴς σαλεπίου. || —, μτφ. ὑποκριτής, ραδιοῦργος.

Salevat = salâvat.

Salgın, T. ἐπθ. salar, ὁ ἐπιτιθέμενος, ἄγριος. || —, = her kese geçen, μεταδοτικός, ἐπιδημικός. || —hastalık, νόσος μεταδοτική. || —, ὄν. salyana, φόρος ἐτήσιος.

Salif, A ἐπθ. geçen, geçmiş, παρελθών, προηγούμενος. || —ilbeyan, = yukarıda bildirilen, ἢ —izzikir = yukarıda söylenilen, ὁ προμνησθείς.

Salhane, Π. ὄν. mezbaha, kanara, σφαγεῖον.

Salhurde, Π. ἐπθ. yaşlı, ihtiyar, γέρων, ἐσχατόγηρος. || —, = geçkin, γηραιός.

Salih, A. ἐπθ. iyi, yarar, yakışır, κατάλληλος. || —, = müttaki, ἐνάρετος, χρηστός, εὐσεβής. || —, ὄν. κ. Χρῆστος, Εὐσέβιος.

Saliha, A. ὄν. θ. ἐνάρετος κτλ., βλ. salih. || —, ὄν. κ. Εἰρήνη, Ἀρετή.

Salik, A. ἐπθ. bir yolda giden, bir yol tutan, ὁ βαίνων, ὁ πορευόμενος, ὁ ἀκολουθῶν. || —olmak = bir yol tutmak, (δοτ.) βαίνω, ἀκολουθῶ, πορεύομαι.

Salim, A. ἐπθ. sağlam, ὑγιής, ὁ μὴ ἔχων ἔλλειψιν, ἀπηλλαγμένος. || —, = emin, ἀσφαλής. || sağ ve—, σῶος καὶ ἀβλαβής. || sağ ve —geldik, = ölmeden geldik, ἤλθομεν σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς.

Salimen, A ἐπρ. sağ ve sağlam olarak, ὑγιῶς. || —, = korkusuz olarak, ἀσφαλῶς.

Salip, A. ὄν. haç, çarmıh, çelipa, σταυρός. || —i ahmer, = kızıl haç, ἐρυθρὸς σταυρός. || ehli—, = haçlı, σταυροφόρος. || ilkai —filma, = haçı suya atma, ἡ ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων.

Salis, A. ἀριθ. üçüncü, τρίτος. || şahsı—, = üçüncü şahıs, τρίτον πρόσωπον.

Salisen, A. ἐπρ. üçüncü olarak, τρίτον, κατὰ τρίτον λόγον.

Salı, T. ὄν. Τρίτη. || —günü salâdan sonra, τὴν Τρίτην μετὰ τὴν πρόσκλησιν salâ, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τό: τὸν μῆνα ποὺ δὲν ἔχει Σάββατον.

Salık, T. ὄν. haber, εἴδησις, πληροφορία. || —vermek, δίδω εἴδησιν, πληροφορῶ, καθοδηγῶ.

Salıncak, T. ὄν. αἰώρα. || —, = beşik, λίκνον. || —, = iskele, ἰκρίον, κ. σκαλωσιά.

Salınış, T. ἀφ. ταλάντευσις, ἡ ἐπὶ θάτερα κλίσις.

Salınma = salınış, βλ. καὶ ἑπόμενον.

Salınmak, T. ρμ. οὐδ. yürürken sağa sola iğilmek, ταλαντεύομαι, περιπατῶ κλίνων ἐπὶ θάτερα. || salına salına yürümek, περιπατῶ βρενθυόμενος, σεινάμενος κουνάμενος. || —, = yollanılmak, ἀποστέλλομαι, πέμπομαι.

Salıntı, T. ὄν. ἐκκρεμότης. || —, = dal-

ga, telâtum, oynama, κίνησις, κούνημα, σάλος θαλάσσης, ἤτοι ἡ μετὰ τὴν τρικυμίαν κυμάτωσις. || —da kalmak, μένω ἐν ἐκκρεμότητι, μετέωρος.

Salıntılı, T. ἐπθ. dalgalı, oynak, κλονιζόμενος. || —iş, ὑπόθεσις ἐκκρεμής, μετέωρος.

Salıverme, T. ὀν. ἀπαρ. bırakma, koyverme, ἀπόλυσις τὸ ἀφίνειν τινὰ ἢ τι ἐλεύθερον.

Salıvermek, T. ρι. (αἰτ.) bırakmak, azat etmek, ἀφίνω, ἀπολύω, ἀφίνω ἐλεύθερον νὰ φύγῃ.

Salkı, T. ἐπθ. porsuk, sülpük, sarkık, μαλακός, χαῦνος. || —, = özürlü, ἐλαττωματικός. || bir yanı —ço, ἄνθρωπος, οὗ τὸ ἕν μέρος ἐλαττωματικόν. || —bulut = yağmurlu bulut, νέφος πεπληρωμένον βροχῆς.

Salkım, T. ὄν. hevenk, βότρυς. || üzüm —ı, βότρυς σταφυλῆς. || —ağacı, = turuz otu, γλυκίνη ἡ ἀνέρπουσα [δένδρον εὐῶδες]. || —, μύδρος, μυδροβόλος. || —atmak, μυδροβολῶ. || —söğüt, ἰτέα ἡ κλαίουσα.

Salkımak, T. ρι. οὐδ. gevşeyip sarkmak, σαψαλιάζω.

Salkın, T. ἐπθ. soğuk, serin [gün], ψυχρά, δροσερά [ἡμέρα].

Sallama, T. ὀν. ἀπαρ. κίνησις.

Sallamak, T. ρμ. (αἰτ.) κινῶ, σείω. || el—, προσκαλῶ διὰ τῆς χειρός. || mendil—, ἀποχαιρετῶ. || kuyruk—, σαίνω τὴν οὐράν, ἔλκω, ἐφελκύω. || kavuk—, ἐπιδοκιμάζω ἄνευ ἐνστάσεως. || baş—, ἐπικυρῶ τὰ λεγόμενα χωρὶς νὰ ἐννοήσω. || bıçak—, κτυπῶ διὰ μαχαίρας. || orak—, θερίζω.

Sallamamak, T. ρμ. ἀποφ. δὲν δίδω προσοχήν, δὲν φροντίζω, δὲν [τὸν] λαμβάνω ὑπ' ὄψιν.

Sallandırmak, T. ρμ. (αἰτ.) ἀναβάλλω, δίδω διαδοχικῶς ἀναβολήν. || —, = oyalamak, κάμνω τινὰ νὰ περιμένῃ βαυκαλίζων διὰ ψευδῶν ὑποσχέσεων. || —, = asmak, salbetmek, ἀπαγχονίζω.

Sallanma, T. ὀν. ἀπαρ. oynama, τὸ σείεσθαι, κλονίζεσθαι, κινεῖσθαι.

Sallanmak, T. ρμ. οὐδ. σείομαι, κινοῦμαι, αἰωροῦμαι. || —, κλονίζομαι, εἶμαι ἕτοιμος νὰ πέσω.

Sallapatı, T. ἐπθ. düşünmeden her işe dalan, ἀπερίσκεπτος, ἀπρόσεκτος.

Sallasırt etmek, T. ρι. (αἰτ.) yüklenmek, λαμβάνω ἀποτόμως ἐπὶ τῆς ράχεως, φορτόνομαι, τινάζω εἰς τὴν ράχην.

Sallı, T. ἐπθ. πλατὺς καὶ κινητὸς ὡς σχεδία.

Salma, T. ἐπθ. yoz, kaba, terbiye görmemiş, ἐλεύθερος, λελυμένος, μὴ περιωρισμένος. || —, φαγητὸν ἐψημένον μὲ ὄρυζαν καὶ ἔλαιον. || —tomruğu, φυλακὴ ἔνθα περιώριζον ἄλλοτε τοὺς συλλαμβανομένους τὴν νύκτα ὑπὸ τῆς περιπόλου salma kolu || —tomruk, ὄνομα συνοικίας ἐν Κων/πόλει. || —kolu, νυκτερινὴ περίπολος. || —su, πηγὴ ρέουσα ἀδιακόπως.

Salmak, T. ρμ. (αἰτ.) yaymak, sermek, uzatmak, ἁπλόνω. || —, ἀφίνω, ρίπτω, θέτω. || —, ἀποστέλλω εἴδησιν, ἄνθρωπον. || —, ἀποστέλλω ἄτακτον στρασὸν πρὸς λεηλασίαν. || —, ἐκτείνω κλῶνας καὶ κλάδους [τὸ δένδρον]. || —, (οὐδ.) ἐφορμῶ, ἐπιτίθεμαι [ὁ κύων ἢ ἕτερον ζῶον].

Salname, Π. ὄν. yıl takvimi, ἐπετηρίς, ἡμερολόγιον.

Salp, A. ἀφ. asma, çarmıha germe, ἀπαγχόνισις, σταύρωσις. || —etmek, (αἰτ.) ἀπαγχονίζω, σταυρόνω.

Salpa, T. ἐπθ. sölpük, sarsık, μαλακός, χαῦνος. || —, = pis, ἀκάθαρτος.

Salpalaşmak, T. ρμ. οὐδ. χαυνῶ, γίνομαι μαλθακός.

Salt, T. ἐπθ. sırf, yalnız, tek, μόνος. || —, ἐπρ. ancak, μόνον. || —siz mi? ὑμεῖς μόνον!

Salta, Ἰτ. ὄν. = çepken.

Saltanat, A. ὄν. tantana, debdebe, ihtişam, πομπή, μεγαλοπρέπεια. || —, = padişahlık, μοναρχία, βασιλεία. || —sürmek, βασιλεύω, ἀνάσσω, ἄρχω.

Saltanatlı, T. ἐπθ. tantanalı, μεγαλοπρεπής, πομπώδης.

Salya, ἑλλ. ὄν. tükürük, σίαλον, κ. σάλιον.

Salyana, Π. ὄν. vergi, salgın, ἐτήσιος φόρος.

Salyangoz, ἑλλ. ὄν. sümüklü böcek, helezon, κοχλίας.

Sam, ὄν. Σήμ [υἱὸς τοῦ Νῶε], βλ. samî.

Sam, A. ἐπθ. ağulu, δηλητηριώδης. || — ἢ —yeli, = kuru ve zehirli sıcak göl yeli, ἄνεμος δηλητηριώδης

καὶ ὀλέθριος, Λίψ. || —çalmak, προσβάλλει ὁ Λ'ψ.

Sâman, II. ὄν. zenginlik rahat, περιουσία, ἀγαθά, πλοῦτος. || —, τάξις, ἁρμονία. || —, λογικόν, φρόνησις, βλ. samani.

Saman, T. ὄν. ἄχυρον. || —uğrusu, = hacılar yolu, γαλαξίας. || —kapan, ἥλεκτρον. || —altından su yürütmek, ἐνεργῶ ὑπούλως.

Samani, II. ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὴν δυναστείαν τῶν Σαμανιδῶν. || —, ὄν. Σαμανίδης.

Samanlı, T. ἐπθ. ἀχύρινος.

Samanlık, T. ὄν. ἀχυρών.

Samedanî, A. ἐπθ. Θεῖος. || inayeti—ye, = Tanrının yardımı, θεία βοήθεια.

Samedaniyet, T. ὄν. Tanrılık, Θεότης, αἰωνιότης.

Samet, A. ἐπθ. Tanrı, ebedî, ezeli, ὁ ἀΐδιος, ὁ αἰώνιος [Θεός]. || —, ὄν κ. Ἀθανάσιος.

Sami, A. ἐπθ. işiden, dinliyen, ὁ ἀκροώμενος. || —, ὄν. dinleyici, ἀκροατής.

Samî, A. ἐπθ. Σημιτικός. || akvamı - ye, σημιτικοὶ λαοί.

Samî, A. ἐπθ. yüce, yüksek, âli, ὑψηλός, κλεινός. || —, ὄν. κ. Κλεώνυμος.

Samia ἢ samie, A. ὄν. θ. ὑψηλή, κλεινή. || —, ὄν. κ. Κλειώ, Μακρίνα.

Samia, A. ἐπθ. işitmek gücü, ἀκουστικός. || kuvvei—, = işitiçi, duygu, ἡ ἀκουστικὴ δύναμις, ἤτοι ἡ ἀκοή. || —, ὄν. ἀκοή.

Samiin, A. ὄν. πλθ. işitenler, dinliyenler, οἱ ἀκροαταί, τὸ ἀκροατήριον.

Samim, A. ὄν. her şeyin göbeği, içi, aslı, τὸ ἐσωτερικόν, τὸ κέντρον. || an —ilk kalp = yüreğin içinden, ἐκ βάθους καρδίας.

Samimane, II. ἐπθ. εἰλικρινής. || —, ἐπρ. εἰλικρινῶς, ἐγκαρδίως.

Samimî, A. ἐπθ. yürekten, hakikî, gönülden, gerçekten, ἐγκάρδιος, εἰλικρινής, θερμός. || —, ὁ σταθερῶς ἀποφασισθείς.

Samimiyet, A. ἀφ. yârdaklık, εἰλικρινὴς ἀγάπη, φιλία.

Samin, A. ἀριθ. sekizinci, ὄγδοος.

Samit, A. ἐπθ. sessiz, sedasız, dilsiz, ἄφωνος, σιωπηλός. || —, = sedasız harf, (γραμμ.) σύμφωνον.

Samsa, T. ὄν. τρίγωνον [γλύκυσμα].

Samsun, ὄν. κ. Σαμψοῦς, ἡ Ἀμισός [πόλις ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου], βλ. καὶ ἑπόμενον.

Samsun ἢ sansun, T. ὄν. iri savaş köpeği, μολοσσός [κύων].

Samsuncu ἢ sansuncu, T. ὄν. φύλαξ μολοσσῶν. || —, ἰδιαίτερον τάγμα τοῦ ἀρχαίου Τουρκικοῦ στρατοῦ.

Samur, II. ὄν. σίμωρ, σαθέριον, κ. σαμοῦρι [ζῶον καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ γουναρικόν]. || —kaş, ὀφρῦς πλατεῖα ὡς τὸ σαμοῦρι.

San, T. ὄν. şan, şöhret, ὑπόληψις, ἀξιοπρέπεια. || —, = ün, lâkap, φήμη. || adı —ı var, ἔχει ὄνομα καὶ ὑπόληψιν.

San, II. ἐπθ. benzer, ὅμοιος. || —, ὄν. yasa, κανών. || —, τεμάχιον, τμῆμα.

San'a, ὄνομα πόλεως τῆς Ὑεμένης.

Sanacı = sanıcı.

Sanamak, T. ρμ. (αἰτ.) saygı etmek = saymak, ὑπολήπτομαι, τιμῶ, σέβομαι. || —, = eğlenmek, περιπαίζω ὑπὸ τὸ πρόσχημα σεβασμοῦ. || —, = doğramak, τέμνω, κερματίζω. || —, = düşünmek, ἐξετάζω. || βλ. sınamak.

San'at, A. ὄν. iş, τέχνη, ἐπάγγελμα. || —, = bilgiç, τέχνη λόγου, σχῆμα ρητορικόν. || —i tıbak, σχῆμα ὀξύμορον. || —çıkarmak, ἐπινοῶ τέχνην. || —satmak, ἀγυρτεύομαι, ἐπιδεικνύω τέχνην.

San'atçi [san'atçı], T. ὄν. τεχνίτης.

San'atkâr, II. ὄν. τεχνίτης, βιομήχανος.

San'atli [san'atlı], T. ἐπθ. ἔντεχνος, ὁ μετὰ τέχνης καὶ ἐπιτηδειότητος κατεσκευασένος.

Sanatoryom, Λατ. ὀν. φθισ·ατρεῖον.

Sanavber, A. ὄν. çamfıstığı ağacı, πίτυς, πεύκη, στρόβιλος πεύκης.

Sanavberî, A. ἐπθ. πιτυοειδής, κωνοειδής.

Sanavberîye, A. ὄν. (βοτ.) πιτυοειδῆ.

Sanayi, A. ὄν. τέχναι, ἐπαγγέλματα. || —i nefise, = güzel san'atlar, ὡραῖαι τέχναι. || —i nefise mektebi = güzel san'atlar mektebi, σχολὴ ὡραίων τεχνῶν.

Sancak, T. ὀν. bayrak, rayet, σημαία. || —çekmek, ἀναπετάννυμι σημαίαν. || —, = liva, ὑποδιαίρεσις νομαρχίας. || —tarafı, τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ πλοίου.

Sancaktar, T. ὀν. bayraktar, alemdar, σημαιοφόρος.
Sancı, T. ὅν. keskin ağrı, πόνος ὀξύς, διαπεραστικός. || —, = karın ağrısı, πόνος τῆς κοιλίας. || —, = böğür ağrısı, πόνος τῶν πλευρῶν διαπεραστικός.
Sancılamak, T. ρμ. (αἰτ.) saplamak, σουβλίζω, προξενῶ πόνον ὀξύν.
Sancılanmak, T. ρμ. οὐδ. karın ağrısına tutulmak, ἔχω πόνον ὀξύν, διαπεραστικὸν εἰς τὴν κοιλίαν, εἰς τὰ πλευρά.
Sancılı, T. ἐπθ. karnı ağrıyan, ὁ ἔχων κοιλιόπονον, ὁ αἰσθανόμενος σουβλισμούς.
Sancımak, T. ρμ. οὐδ. αἰσθάνομαι ὀξύν, διαπεραστικὸν πόνον, πονῶ.
Sançmak, T. ρμ. (αἰτ.) saplamak, ἐμπήγνυμι βελόνην, κοντάριον σημαίας κτλ. || —, σουβλίζω. || —, διαβάλλω, κατηγορῶ.
Sançtırmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) saplatmak, sokturmak, βάλλω τινὰ νὰ σουβλίσῃ ἢ νὰ πήξῃ κοντάριον σημαίας κτλ. εἰς τὴν γῆν.
Sandal, T. [ἑλλ.] ὄν. λέμβος. || —, πέδιλον, σανδάλιον. || —, δένδρον σκληρὸν καὶ ἐρυθρόν, σάνταλον.
Sandalcı, T. ὄν. λεμβοῦχος. || —, πεδιλο[ποιός]πώλης.
Sandalî, A. ὄν. θρόνος Εὐρωπαίου βασιλέως.
Sandaliye, T. ὄν. oturak, ἕδρα, καθέκλα.
Sandaliyeci, T. ὄν. ὁ κατασκευαστής, ἢ πωλητής, ἢ ἐπιδιορθωτὴς καθεκλῶν.
Sandık, A. [ἑλλ.] ὄν. σάνδυξ, κιβώτιον. || —, ταμεῖον. || emniyet—ı, ἀποταμιευτήριον. || —odası, δωμάτιον ἐν ᾧ εὑρίσκεται τὸ ταμεῖον. || —odası, δωμάτιον ἀποσκευῶν. || —emini, ταμίας.
Sandıkçı, T. ὄν. κιβωτο[ποιός]πώλης.
Sandıkkâr, H. ὄν. veznedar, ταμίας.
Sandıklı, T. ὄν. σανὶς λεπτή, κ. καπλαμᾶς. || —, ἀρχαῖον (στολισμοῦ) νόμισμα χρυσοῦν.
Sandırış, T. ὄν. husumet, yağılık, ἔχθρα. || —, (νομ.) ἀντίδικος.
Sanduka, A. ὄν. tabut, νεκροκράβατον κεκαλυμμένον δι' ἐριούχου ἢ σαλίου, σορός.
Sanem, A. ὄν. put, εἴδωλον. || —, = güzel, dilber, ὡραία, ὡς ἄγαλμα, ἐρωμένη.
Sangı, T. ἐπθ. şaşkın, sersem, ἠλίθιος.
Sangılamak, T. ρμ. οὐδ. sersemlemek, γίνομαι ἠλίθιος, χαμένος.
Sangılaşmak, T. ρμ. οὐδ. sersemleşmek, καταντῶ ἠλίθιος, χαμένος.
Sangılık, T. ἀφ. şaşkınlık, ἠλιθιότης.
Sanî, A. ἀριθ. ikinci, δεύτερος.
Sanî, A. ἐπθ. yapan, yaradan, fail, κατασκευαστής, τεχνίτης. || —, = yaratıcı, ὁ Θεός.
Sanîa, A. ὄν. iş, τέχνη, ἔργον, πρᾶξις. || —, = uydurma, icat, τέχνασμα, παραποίησις. || —, = iftira, σκευωρία, δόλος.
Sanîha, A. ὄν. doğru düşünce, ἰδέα, σκέψις, ἔμπνευσις.
Sanîye, A. ὄν. δευτερόλεπτον. || —rütbesi, βαθμὸς δεύτερος ἀπονεμόμενος, ἄλλοτε, εἰς τοὺς πολιτικοὺς ὑπαλλήλους.
Sanîyen, A. ἐπρ. ikinci olarak, δεύτερον, κατὰ δεύτερον λόγον.
Sanı ἢ sanu, T. ὄν. sayma, hesap, sanma ἰδέα, σκέψις, ὑπόθεσις, ὑπόνοια.
Sanıcı, T. ἐπθ. sanacı = zannedici, ὁ σκεπτόμενος, ὁ θέλων. || hayır—, ὁ θέλων τὸ καλόν, καλοθελητής.
Sanık καὶ sankı, T. ὄν. kuş tersi, κόπρος πτηνῶν.
Sanıklatmak, T. ρμ. (αἰτ.) ἀφίνω νηστικὸν τὸ κυνηγετικὸν πτηνόν, τὸν κράκτην.
Sankı, T. ἐπρ. güya, faraza, δῆθεν, τάχα, ὡσανεί || —kıyamet kopmuş, ὡς ἐὰν εἶχε χαλάσει ὁ κόσμος.
Sankı = sanık,
Sanlı, T. ἐπθ. şanlı, şöhretli, ünlü, περίφημος, ὀνομαστός.
Sanma, T. ὀν. ἀπαρ. zan, şüphe, şek, tereddüt, ὑπόθεσις, εἰκασία, σκέψις.
Sanmak, T. ρμ. (αἰτ.) zannetmek, νομίζω, βλ. καὶ ρμ τοῦ yük.
Sansar, T. ὄν. yarpuz, ἰκτίς, κ. ἀτσίδι.
Sant, T. ὄν. ἀκακία (δένδρον).
Santimetre, Γαλλ. ὄν. ἑκατοστόμετρον.
Santur, Ἑβρ. ὄν. kanun, ψαλτήριον [ὄργανον μουσικόν].
Sanu = sanı.
Sap, T. ὄν. ip, tel, özdek, μίσχος,

καυλός, τσουνί. || —, = kabza, λαβή, χειρὶς ἐργαλείου. || —yeyip saman savurmak, λέγω ἀνοησίας, μωρολογῶ.

Sapa, T. ἐπθ. dolaşıklı, ἀπόκεντρος, ἀπομεμακρυσμένος. || —yer, = künfes, μέρος ἀπόκεντρον. || —yol, πλαγία ὁδός. || —düşmek, εὑρίσκομαι μακρὰν τῆς εὐθείας ὁδοῦ, τοῦ κέντρου. || —, ἐπρ. πλαγίως, ἀποκέντρως, μακράν.

Sapan, T. ὄν. σφενδόνη. || —balığı, καρχαρίας. || saçma—, λόγοι ἀσυνάρτητοι.

Saparna, Ἰσπ. ὄν. (φυτ.) σμίλαξ.

Saparta, Ἰτ. ὄν. ταὐτόχρονος πυροβόλησις τηλεβολοστοιχίας. || —, (μτφ.) ἐπίπληξις σφοδρά || —yi yemek, ἐπιπλήττομαι. || —vermek, ἐπιπλήττω.

Sapılmak, T. ρμ. ἀπρόσ. yol değiştirilmek, ἀλλάσσει τις δρόμον, διεύθυνσιν, στρέφει. || oradan sapılır, ἐκεῖθεν στρέφει τις, ἀλλάσσει δρόμον.

Sapıntı, T. ὄν. μέρος παράμερον, χωστόν, ἀπόκεντρον.

Sapıtmak, T. ρμ. (αἰτ.) şaşırmak, παρεκτρέπω τῆς εὐθείας ὁδοῦ, δίδω ἄλλην κατεύθυνσιν, παρεκκλίνω, ἀποπλανῶ. ||—, ἀπομακρύνω τὸ πλοῖον. || sözü—, = apuk sabuk söylemek, λέγω ἀνοησίας, λόγους ἀσυναρτήτους. || yolu—, ἀλλάσσω τὴν ὁδόν, παρεκτρέπομαι τῆς εὐθείας, πλανῶμαι. || —, οὐδ. aklını oynatmak, παραφρονῶ.

Sapkın, T. ἐπθ. baştan çıkmış, ὁ παρεκκλίνας τῆς εὐθείας, ὁ ἐν τῇ πλάνῃ. || —, παράφρων.

Saplamak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) sokmak, batırmak, ἐμπήγω, διαπερῶ.

Saplanmak, T. ρμ. οὐδ. (δοτ.) batırılmak, sapına kadar girmek, ἐμπήγομαι, βυθίζομαι. || —, μτφ. ἐμμένω, ἐπιμένω εἰς μίαν ἰδέαν. || —, μτφ. μένω ἀκίνητος ὡς ἄγαλμα.

Saplatmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) batırmak, βάλλω ἄλλον νὰ ἐμπήξῃ, νὰ διαπεράσῃ τι.

Saplı, T. ἐπθ. ὁ ἔχων λαβήν. || siyah —bıçak, μάχαιρα μὲ λαβὴν μέλαιναν. || —, ἐμπεπηγμένος.

Sapmak, T. ρμ. οὐδ. yol değiştirmek, ἀλλάσσω δρόμον, διεύθυνσιν. || —, μτφ. yoldan çıkmak, yanılmak, παρεκκλίνω τῆς εὐθείας ὁδοῦ, παρεκτρέπομαι.

Sapsız, T. ἐπθ. ὁ ἄνευ λαβῆς. || ipsiz—, ἀλήτης.

Sar, A. ἀφ. öç, ἐκδίκησις. || ahzı —etmek, = öcalmak, ἐκδικοῦμαι

Sara, A. ὄν. taşralık, peri illeti, tutarak (illeti), ἐπιληψία.

Saraç, A. ὄν. eğerci, ἐφιππιουργός. || —, κεντητὴς ἐπὶ δερμάτων καὶ μαροκίνου.

Saraçane [saraçhane], Π. ὄν. ἐργοστάσιον ἢ κατάστημα ἐφιππίων κτλ

Saraçlık, T. ὄν. ἡ τέχνη τοῦ ἐφιππιουργοῦ, ἢ τοῦ κεντητοῦ ἐπὶ δερμάτων.

Sarahat, A. ὄν. izah, σαφήνεια. || kanunda —var = yasada âçıkça bildiriliyor, ἐν τῷ νόμῳ ὑπάρχει σαφήνεια.

Sarahaten, A. ἐπρ. açıktan açığa, ρητῶς, σαφῶς. || —beyan etmek, λέγω ρητῶς.

Sarak = saraka.

Saraka, T. ὄν. eğlence, alay, εἰρωνεία, χλευασμός. || —almak, σκώπτω, χλευάζω.

Saralı, T. ἐπθ. tutarlı, ἐπιληπτικός.

Sararmak, T. ρμ. οὐδ. κιτρινίζω, ὠχριῶ.

Sarartmak, T. ρμ. (αἰτ) καθιστῶ τι ἤ τινα κίτρινον, ὠχρόν.

Sarasker [serasker], Π. ὄν. Millî Müdafaa Vekili, Ἐπίτροπος τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης. || —, ἀρχηστράτηγος.

Saraskerlik [seraskerlik], T. ἐπθ. τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἐπιτρόπου τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης. || —, ἀρχιστρατηγία.

Saray, Π. ὄν. ἀνάκτορον, μέγαρον. || kervan—, = han, ξενών, ἐν ᾧ διαμένουσιν οἱ ὁδοιπόροι. || —lokması, ἔγχυτον ἀνακτορικόν [εἶδος γλυκύσματος].

Saraylı, T. ἐπθ. αὐλικός. || —, δούλη εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἀκολούθως ἐλευθέρα καταστᾶσα.

Sarban, Π. ὄν. deveci, καμηλοκόμος.

Sardalya, ἑλλ. ὄν. (ἰχθ.) σάρδα, σαρδίνη, κ. σαρδέλλα. || —, μτφ. ἀσφυκτικῶς πεπληρωμένον.

Sardırmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω νὰ τυλίξωσι, νὰ περιβάλωσι, νὰ περικαλύψωσι, νὰ περικυκλώσωσι, νὰ πολιορκήσωσι.

Sardunya, ὄν. κ. (νῆσος) Σαρδηνία. || —, (φυτ.) γεράνιον, κ. σαρδέλλα.
Sarf, Α. ἀφ. harcama, kullanma, δαπάνη, χρῆσις. || —, = çevirme, döndürme, στροφή. || bundan —ı nazar, ἐκτὸς τούτου. || —etmek, = harcamak, δαπανῶ, χρῶμαι, καταβάλλω. || —ı nazar etmek, = vaz geçmek, παραβλέπω.
Sarf, Α. ὄν. gramer, γραμματική [ἰδίως τὸ τυπικόν].
Sarfî, Α. ἐπθ. γραμματικός.
Sarfiç, Τ. ὄν. karamuk, μελάνθιον, φυόμενον μεταξὺ τοῦ σίτου.
Sarfiyat, Α. ὄν. harcanan şeyler, δαπάνη.
Sarfiyun, Α. ὄν. πλθ. γραμματικοί.
Sargı, Υ. ὄν. bağ, ἐπίδεσμος. || baş —sı, κρήδεμνον, κεφαλόδεσμος. || poyun —sı, ἢ boyun bağı, λαιμοδέτης.
Sargın, Τ. ἐπθ. şümüllü, περιεκτικός, περιτυλιγμένος. || —, ἐρωτευμένος.
Sarginlik, Τ. ὄν. περίπτυξις, ἐναγκαλισμός. || —, ἔρως.
Sargu = sargı.
Sarhoş, Π. ὄν. μεμεθυσμένος. || —, = bekri, οἰνόφλυξ.
Sarhoşluk, Τ. ὄν. μέθη. || —, = bekrilik, οἰνοφλυγία.
Sarî, Α. ὑπθ. bulaşık, μεταδοτικός, κ. κολλητικός. || —hastalık, κολλητικὴ νόσος.
Sarik, Α. ὄν. çalan, uğru, hırsız, haramî, κλέπτης.
Sarı, Τ. πρόθ. πρός. || mektebe —gitmek, πορεύομαι πρὸς τὴν σχολήν || şehre —gitmek, πορεύομαι πρὸς τὴν πόλιν.
Sarı, Τ. ἐπθ. zerd, κίτρινος, ξανθός, ὠχρός. || sap—, κατακίτρινος. || —, = parlak, στιλπνός, καθαρός. || —altın, καθαρὸς χρυσός, ἢ λίρα στιλπνή. || —yakut, σάπφειρος. || —asma, σφῆξ, σφῆκα. || —sabır, (φυτ.) ἀλόη. || —çizmeli Mehmet ağa, Μεχμὲτ ἀγᾶς μὲ κίτρινα ὑποδήματα, ἤτοι πρόσωπον ἄγνωστον. || —, ὄν. κιτρινάδι. || yumurta —sı, ὁ κρόκος τοῦ ὠοῦ. || —zambak = kılıçotu, koyun kılıcı, kuzgun kılıcı, (φυτ.) ξίφιον.
Sarıca, Τ. ἐπθ. ὑπόξανθος, ὑποκίτρινος. || —, ἄτακτον στρατικὸν σῶμα εἰς τοὺς παλαιοὺς χρόνους. || —, (πτην.) saka kuşu, ἀκανθίς, κ. καρδερίνα.
Sarık, Τ. ὄν. κίδαρις. || —ı burma, εἶδος τριγώνου [γλύκυσμα].
Sarıklı, Τ. ἐπθ. κιδαροφόρος.
Sarılanmak, Τ. ρμ. οὐδ. κιτρινίζω, ὠχριῶ.
Şarılaşmak = sarılanmak.
Sarılatmak, Τ. ρμ. (αἰτ.) κιτρινίζω τι.
Sarılı, Τ. ἐπθ. τετυλιγμένος.
Sarılık, Τ. ὄν. χρῶμα κίτρινον. || —, ὠχρότης. || —, (παθ.) ἴκτερος.
Sarılıvermek, Τ. ρμ. σύνθ. (δοτ.) ἐναγκαλίζομαί τι ἤ τινα ἀποτόμως. || —, πθ. περιτυλίσσεσθαι κατὰ παράκλησιν [ἐπὶ πραγμάτων].
Sarılmak, Τ. ρμ. οὐδ. ἢ πθ. τυλίσσομαι, περιπτύσσομαι, ἀγκαλιάζω. || boynuna—, ἐναγκαλίζομαι. || yaraga—, δράττομαι τῶν ὅπλων. || yılana—, ἐναγκαλίζομαι ὄφιν. || denize düşen yılana sarılır, πρμ. ὁ πίπτων εἰς τὴν θάλασσαν, τὸν ὄφιν ἐναγκαλίζεται = ὁ ἐν ἀμηχανίᾳ εὑρισκόμενος καὶ τὸν ἐχθρόν του παρακαλεῖ.
Sarım, Α. ἐπθ. keskin, ὀξύς, κοπτερός.
Sarım, Τ. ὄν. sargı, bağ, περιτύλιγμα, περίβλημα. || —, = kucaklama, ἐναγκαλισμός.
Sarımsı, Τ. ἐπθ. az sarı, ὑποκίτρινος, ὑπόξανθος.
Sarımtrak = sarımsı.
Sarınmak, Τ. ρμ. μσ. περιτυλίσσομαι, περιβάλλομαι.
Sarısabır, Τ. ὄν. sıbar, ἀλόη.
Sarışın, Τ. ἐπθ. sarı güzel, ξανθὸς ὡραῖος.
Sarıvermek, Τ. ρμ. (αἰτ.) τυλίσσω τι ταχέως κατὰ παράκλησίν τινος.
Sarkık, Τ. ἐπθ. ὁ κρεμάμενος, ἀνηρτημένος || —, χαῦνος, πλαδαρός. || —dudak, χεῖλος κρεμάμενον ἔξωθεν, μέγα.
Sarkılmak, Τ. ρμ. πθ. ἢ οὐδ. ἀναρτῶμαι. || pencereden—, σκίπτω ἀπὸ τὸ παράθυρον.
Sarkınmak, Τ. ρμ. μσ. κλίνω. || —, ἐνοχλῶ.
Sarkıntı, Τ. ὄν. sataşma, προσβολή, βιαιοπραγία.
Sarkıntılık, Τ. ὄν. εἰσβολή, ἐπιδρομή, ἐπίθεσις κατὰ τῆς τιμῆς. || —etmek, προσβάλλω, βιαιοπραγῶ.
Sarkıtmak, Τ. ρμ. (δοτ. αἰτ.) κρεμῶ,

ἀναρτῶ, καταβιβάζω. || dudakları—, σκυθρωπάζω. || selâm—, στέλλω χαιρετισμόν.

Sarkmak, T. ρμ. οὐδ. κρέμαμαι, χαλαροῦμαι, χαυνοῦμαι.

Sarma, T. ὀν. ἀπαρ. τὸ περιτυλίσσειν, περιβάλλειν, περίπτυξις. || —. ὅ,τι χρησιμεύει πρὸς περιτύλιξιν. || —, εἶδος φαγητοῦ. || kuzu —sı, φαγητὸν ἐκ τῶν ἐντέρων ἀρνίου περιτετυλιγμένων ὡς πλόκαμος.

Sarmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) περιτυλίσσω, περιβάλλω. || —, περιπτύσσω, ἐναγκαλίζω. || —, πολιορκῶ. || —, τυλίσσω κίδαριν, ἢ κάταγμα κτλ. || etrafını—, περικυκλῶ. || merak—, ἀνησυχῶ.

Sarman, T. ἐπθ. iri, kocaman, azman, χονδροειδής, πελώριος. || —kedi, πελωρία γαλῆ.

Sakmaşdolaş, T. ἐπρ. sarılma, kucaklama, περίπτυξις. || —olmak, περιπτύσσεσθαι ἀλλήλους σφιγκτῶς.

Sarmaşık, T. ὄν. κισσός, βλ. καὶ ἑπόμενον.

Sarmaşmak, T. ρμ. ἀλλ. kucaklaşmak, ἐναγκαλίζεσθαι ἀλλήλους, περιπλέκεσθαι.

Sarmısak, T. ὄν. σκόροδον. || —otu, (φυτ.) τεύκριον. || —ı gelin etmişlet, kırk gün kokusu çıkmamış, ἕκαμαν νύμφην τὸ σκόροδον· τεσσαράκοντα ἡμέρας δὲν παρῆλθεν ἡ ὀσμή του· πρμ. = ὁ λύκος ἂν ἐγήρασε καὶ ἄλλαξε τὸ πετσί του, οὔτε τὴν γνῶσιν ἄλλαξεν οὔτε τὴν κεφαλήν του.

Sarmısaklı, T. ἐπθ. ὁ διὰ σκορόδου ἠρτημένος [φαγητόν], βλ. sirkeli. || —paça = zırva, φαγητὸν ἐκ ποδῶν προβάτου κτλ. μὲ σκόροδα.

Sarnıç, T. ὄν. στέρνα, κιστέρνα.

Sarp, T. ἐπθ. güç, müşkül, δύσκολος, δυσχερής, δύσβατος, ἀπότομος. || —a sarmak, καθίσταμαι δυσχερής, δυσεκτέλεστος, ἀκατόρθωτος.

Sarplaşmak, T. ρμ. οὐδ. güçleşmek, καθίσταμαι δύσκολος, δυσχερής, δύσβατος, ἀπότομος, στρυφνός, ἀπρόσιτος.

Sarpon ἢ sarpun, T. ὄν. σιρός, ἤτοι λάκκος χρησιμεύων ὡς ἀποθήκη σιτηρῶν. || —, πινακωτή.

Sarraf, A. ὄν. ἐπικαταλλάκτης, τραπεζίτης. || —, μτφ. ὁ γινώσκων καλῶς τὴν ἀξίαν. || insan —ı, ὁ γινώσκων νὰ ἐκτιμᾷ τὴν ἀξίαν τῶν ἀνθρώπων, ἀνθρωπογνώστης.

Sarraflık, T. ὄν. κολλυβιστική.

Sarrafiye, A. ὄν. ἐπικαταλλαγή.

Sarsak, T. ἐπθ. sarsıntılı, özsüzlükten titriyen, ὁ κλονιζόμενος. || —, = aptal, budala, εὐήθης, μωρός, ἀνόητος.

Sarsaklık, T. ὄν. εὐήθια, ἀνοησία, μωρία.

Sarsar, A. ὄν. pek şiddetli ve soğuk rüzgâr, ἄνεμος σφοδρότατος, ψυχρότατος καὶ θορυβωδέστατος.

Sarsık, T. ἐπθ. sarsılarak yürüyen, ὁ κλονιζόμενος ὅταν περιπατῇ.

Sarsıklık, T. ὄν. κλονισμός.

Sarsılış, T. ἀφ. κλονισμός, σεῖσις. δόνησις.

Sarsılma = sallanma, βλ. sarsılış.

Sarsılmak, T. ρμ. οὐδ. κλονίζομαι, σείομαι, σαλεύομαι. || —, κλονίζομαι ἐξ ἀσθενείας. || —, κλονίζομαι, ὑφίσταμαι ζημίας.

Sarsıntı, T. ὄν. zelzele, δόνησις. || —, κλονισμός [ἁμάξης κτλ.] || —, κλονισμὸς εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς τὴν ἀγορὰν κτλ.]. || —, κλονισμός [ὑγιείας κτλ.].

Sarsıntılı, T. ἐπθ. sarsak, ὁ κλονιζόμενος.

Sarsıtmak, T. ρμ. (αἰτ.) κλονίζω, σαλεύω, σείω.

Sarsma, T. ὀν. ἀπαρ. sallama, κλονισμός, σεῖσις, δόνησις.

Sarsmak, T. ρμ. (αἰτ.) oynatmak, sallamak, κλονίζω, σείω, δονῶ.

Sart, T. ὄν. πλούσιος πολίτης [ἀντίθ. τοῦ tat = χωρικός, ὄχλος].

Sasi, T. ἐπθ. küf ve çürük kokusu, εὐρωτιῶν, κ. μουχλιασμένος.

Sasımak, T. ρμ. οὐδ. εὐρωτιῶ, μουχλιάζω.

Satan = satıcı.

Sataşmak, T. ρμ. çataşmak, (δοτ.) ἐπεμβαίνω. || —, ζητῶ ἔριδα, ἐνοχλῶ, πειράζω τινὰ πρὸς διασκέδασιν.

Sath, A. ὄν. bir şeyin dış yüzü, ἐπιφάνεια || —ı mail, = yamaç, ἐπιφάνεια κεκλιμμένη. || —ı müstevi, ἐπίπεδος ἐπιφάνεια. || —ı münhani, καμπύλη ἐπιφάνεια. || —ı arz = yer yüzü, ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς.

Sathan, A. ἐπρ. yalnız dış yüzünden, κατ' ἐπιφάνειαν.

Sathî, A. ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ ἐπιφανείᾳ. || —, = üstün körü, ἐπιπόλαιος. || —nazar = üstün körü bakış, ὄμμα ἐπιπόλαιον. || —rey, γνώμη ἐπιπολαία.

Sathice, T. ἐπρ. ἐπιπολαίως.

Satı, A. ἐπθ. ἐναργής, λαμπρός. || —, ὄν. κ. Λάμπρος.

Satı, T. ὄν. satış, πώλησις. || —ya çıkarmak, ἐκθέτω εἰς πώλησιν. || —pazarı, τιμὴ εὐτελής, εὐθηνά.

Satıcı, T. ὄν. satan, bayi, πωλητής. || —, πλανόδιος πωλητής.

Satıcılık, T. ὄν. bayilik, τὸ ἔργον τοῦ πωλητοῦ.

Satıh = sath.

Satılık, T. ἐπθ. ὁ εἰς πώλησιν ἐκτεθειμένος, προωρισμένος || —ev, οἰκία πρὸς πώλησιν.

Satılma, T. ὀν. ἀπαρ. τὸ πωλεῖσθαι, πώλησις. || —, (μτφ.) ἀπάτη.

Satılmak, T. ρμ. πθ. πωλεῖσθαι || —, (μτφ.) ἀπατῶμαι.

Satılmış, T. ἐπθ. πωληθείς. || —, (μτφ.) ἀπατηθείς.

Satım, T. ἀφ. satma, satış, πώλησις. || alım—, δοσοληψία.

Satın, T. ὄν. ἀγορά.

Satınalıcı, T. ὄν. müşteri, ἀγοραστής, πελάτης

Satınalma, T. ὀν. ἀπαρ. τὸ ἀγοράζειν, ἀγορά, λῆψις.

Satın almak, T. ρμ. (αἰτ.) λαμβάνω ἐξ ἀγορᾶς, ἀγοράζω. || irzını —aldı, ἐξηγόρασε τὴν τιμήν του.

Satır, A. ὄν. yazı sırası, στίχος, σειρά, γραμμὴ ἐγγράφου ἢ ἐντύπου. || —başı, ἀρχὴ στίχου. || —, = ağır ve enli bıçak, πλατεῖα μάχαιρα πρὸς λιανισμὸν κρέατος, κοπνοῦ κτλ. κοπίς. || —, ἀκινάκης.

Satırcı, T. ὄν. ὁ μεταχειριζόμενος κοπίδα, ἀκινάκην.

Satış, T. ἀφ. πώλησις. || veresiye—, πώλησις ἐπὶ πιστώσει.

Satılıcan, T. ὄν. πλευρῖτις.

Satma = satış.

Satmak, T. ρμ. (αἰτ.) πωλῶ. || malûmat—, πωλῶ γνώσεις, κάμνω τὸν σοφόν. || ustalık—, κάμνω τὸν ἔμπειρον. || direm direm—, πωλῶ λίαν ἀκριβά. || —, = aldatmak, ἀπατῶ.

Satranç, T. [A.] ὄν. ζατρίκιον.

Satrançlı, T. ἐπθ. ὁ ἔχων σχήματα τετράγωνα, ὡς τὰ τοῦ ἀβακίου το ζατρικίου.

Satrançvarî, T. ἐπθ. ραβδωτός, βλ. προηγούμενον.

Sattırmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω ἄλλον νὰ πωλήσῃ. || —, ἐκθέτω τι διὰ τοῦ ἐκτελεστικοῦ τμήματος εἰς πώλησιν.

Satvet, A. ὄν. ululuk, üstünlük, δύναμις, σθένος, ὑπεροχή, ἰσχύς. || —, = saldırma, hücum, ἐπίθεσις, ἔφοδος.

Sav, T. ὄν. söz, λόγος, λέξις. || eski—, παλαιὸς λόγος, ἀρχαῖος λόγος.

Sava, T. ὄν. urs, μικρὸς ἄκμων. || —, ἄκμων ἀκόνης.

Sava, T. ὄν. müjde, beşaret, ἀγγελία, εἴδησις.

Savacı, T. ὄν. müjdeci, öndüç, ἀγγελιαφόρος καλῆς εἰδήσεως ἢ τῆς ἀφίξεώς τινος.

Savak, T. ὄν. δεξαμενή. || —, κλεῖθρον ὕδατος εἰς τὰς διώρυγας.

Savan, T. ἐπθ. geçen, geçici, muvakkat, παρερχόμενος, προσωρινός, μάταιος. || —, ὄν. dağınık ağaçları olan yer, ἔκτασις ἀπέραντος ἄνευ δένδρων, στέππαι. || —, (χημ.) ot taşı, πυρίτης λίθος.

Savap, A. ὄν. doğru düşünce, κρίσις ὀρθή. || —, = doğruluk, ὀρθόν. || —, ἐπθ. ὀρθός.

Savaş, T. ὄν. kavga, harp, πόλεμος, πάλη, μάχη, ἔρις. || —, uğraşma, ἀγών, προσπάθεια.

Savaşmak, T. ρμ. ἀλλ. kavga etmek, girişmek, μάχομαι, παλαίω, ἐρίζω. || —, οὐδ. uğraşmak, προσπαθῶ, καταγίνομαι.

Savat, T. ὄν. μίλτος, ἤτοι μέλανα ποικίλματα κατεργαζόμενα ἐπὶ τοῦ ἀργύρου. || —, = sulak, μέρος ἔνθα ποτίζουσι τὰ ζῶα, ποτίστρα.

Savatlamak, T. ρμ. (αἰτ.) τρέφω τὰ ζῶα ἐν λειβαδίῳ. || —, κατεργάζομαι μίλτον ἐπὶ ἀργύρου.

Savatlı, T. ἐπθ. μεμιλτωμένος.

Savatmak = savatlamak.

Savlecan, A. ὄν. çükân, ἀφετήρ. || —, κόπανος.

Savlet, A. ὄν. saldırma, hücum, ὁρμή, ἐπίθεσις, ἔφοδος. || —etmek, (δοτ.) saldırmak, ἐπιτίθεμαι, προσβάλλω.

Savm, A. ὄν. oruç, νηστεία. || —ü salât, νηστεία καὶ προσευχή. || —, τὸ

πρῶτον ἄρθρον τοῦ συμβόλου τῆς Μουσουλμανικῆς πίστεως.

Savma, T. ὄν. ἅπαρ. ἀποπομπή, ἀπόλυσις τῆς ὑπηρεσίας, ἀπομάκρυνσις.

Savmaa, A. ὄν. manastır, μοναστήριον·

Savmak, T. ρμ. (αἰτ.) ἀποπέμπω, ἀπομακρύνω, ἀπολύω τῆς ὑπηρεσίας. || belâyı—, διαφεύγω τὸν κίνδυνον. || baştan—, ἀπαλλάττομαι ἀπό τινος ὀχληροῦ, κ. ξεφορτόνομαί τινα.

Savmış, T. ἐπθ. περασμένος, παρηκμακός, παρελθών.

Savruk, T. ἐπθ. kaçık, avanak, χάχας, παράφρων. || —, = şarkata, προπετής, αὐθάδης.

Savrukluk, T. ὄν. kaçıklık, παραφροσύνη, ἠλιθιότης. || —, = şarkatalık, προπέτεια, αὐθάδεια.

Savrulmak, T. ρμ. πθ. διασκορπίζομαι, τινάσσομαι, ἐκσφενδονίζομαι. || —, λικμίζομαι [ἁλώνιον κτλ.], || —, ἐγείρομαι εἰς τὸν αἰθέρα [κονιορτός, φύλλα κτλ.]. || külü—, καταστρέφομαι.

Savsa, T. ἐπρ. yavaşça, ağır ağır, βραδέως, ἠρέμα καὶ κατ' ὀλίγον.

Savsak, T. ἐπθ. μειλίχιος, βραδύς, ἤπιος. || —, μτφ. ἀσύνετος, ἄφρων.

Savsaklamak, T. ρμ. (αἰτ.) avutmak, oyalamak, ἀναβάλλω, βαυκαλίζω δι' ἀπατηλῶν ἐλπίδων, ἀπατῶ.

Savsalamak = savsaklamak.

Savt, A. ὄν. ses, φωνή, ἦχος. || —i bulent, = yüce ses, ὑψηλὴ φωνή.

Savten, A. ἐπρ. sesle, φωνητικῶς.

Savtî, A. ἐπθ. sesli, φωνητικός. || —, (γραμμ.) φωνῆεν.

Savul, T. ἐπφ. çekil, yolver, varda, προσοχή! παραμέρισον! || oradan—, ἀπομακρύνθητι ἐκεῖθεν! (μτφ.) defol! κρημνίσθητι! ἄπελθε.

Savulmak, T. ρμ. οὐδ. παραμερίζω, μεθίσταμαι, κάμνω τόπον. || —, μτφ. κρημνίζομαι, ἀπέρχομαι.

Savultmak, T. ρμ. μτβ. κάμνω νὰ παραμερίσωσι, φωνάζω: προσοχή! ἤ παραμερίσατε!

Savurmak, T. ρμ. (αἰτ.) sığırmak, λικμίζω, ἐγείρω εἰς τὸν αἰθέρα. || —, τινάσσω, ἐκσφενδονίζω. || külünü—, ἐκδικοῦμαι, καταστρέφω.

Savuşmak, T. ρμ. οὐδ. φεύγω κρυφίως, ὑπεκφεύγω. || savuşup gitmek, διολισθαίνω, φεύγω κρυφίως καὶ ἀπέρχομαι. || —, παρέρχομαι, παύω, περνῶ [πόνος, νόσος].

Savuşturmak, T. ρμ. (αἰτ.) geçiştirmek, διαφεύγω κίνδυνον, νόσον, ἀπαλλάττομαι, θεραπεύομαι. || —, ἀπομακρύνω, ἀποσοβῶ.

Sây, A. ἀφ. çalışma, çapalama, uğraşma, προσπάθεια, ἀγών, ἐργασία. || — etmek, (δοτ.) προσπαθῶ, ἀγωνίζομαι. || —etmek = koşmak, ὁδεύω ταχέως.

Saya, T. ὄν. εἴσπραξις τοῦ φόρου τῶν προβάτων.

Sayacı, T. ὄν. ὁ εἰσπράκτωρ τοῦ προβατικοῦ φόρου, βλ. καὶ cayıcı.

Saydelânî, A. ὄν. eczacı [ezzacı], φαρμακοποιός.

Saydele, A. ὄν. isperçiyarlık, eczacılık, φαρμακοποιΐα.

Saydırmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω τινὰ ν' ἀριθμήσῃ, νὰ ὑπολογήσῃ. || sakalı—, δίδω θάρρος ὑπερβολικόν. || pösteki —, κάμνω τινὰ νὰ ματαιοπονῇ.

Saye, II. ὄν. gölge, zıl, σκιά. || —, μτφ. himaye, αἰγίς, προστασία. || —nizde, ὑπὸ τὴν αἰγίδα σας, χάρις εἰς ὑμᾶς.

Sayeban, II. ὄν. gölgelenme, sayvan, çardak, σκιάς. || —olmak, σκιάζομαι, προστατεύομαι.

Sayedar, II. ἐπθ. gölgeli, εὔσκιος.

Sâyetmek = çalışmak, çabalamak, βλ. sây.

Sayf, A. ὄν. yaz, yağ, θέρος.

Sayfiye, A. ἐπθ. yazlık, θερινός. || —, ὄν. köşk, yalı, θερινὴ κατοικία.

Saygı, T. ὄν. ὑπολογισμός. || —, πρόβλεψις, πρόνοια. || —, ὑπόληψις, σέβας.

Saygılı, T. ἐπθ. στοχαστικός, διακριτικός, ὁ τιμῶν τοὺς ἀνωτέρους του.

Saygısız, T. ἐπθ. ἀδιάκριτος, ἀστόχαστος.

Saygısızlık, T. ὄν. ἀδιακρισία, ἀπερισκεψία.

Sayha, A. ὄν. ses, φωνή, bağırma, nara, haykırış, κραυγὴ πάσῃ δυνάμει. || —koparmak, βάλλω κραυγήν.

Sayı, T. ὄν. ἀριθμός. || —, ἀρίθμησις προβάτων, βλ. καὶ saya.

Sayıcı, T. ὄν. ὁ ἀριθμῶν. || —, = sayacı, ὑπάλληλος λαμβάνων τὸν προβατικὸν φόρον, βλ. καὶ sayacı.

Sayıklama, T. ὄν. ἅπαρ. παραλήρημα, παραλογισμός.

Sayıklamak, T. ρμ. οὐδ. παραληρῶ, παραλογίζομαι. || —, ὀνειροπολῶ.
Sayılı, T. ἐπθ. ἠριθμημένος, μεμετρημένος. || —gün, ἡμέραι μεμετρημέναι, (ἑορτὴ κτλ.).
Sayılır, T. ἐπθ. ünlü, namlı, sanlı, εὐϋπόληπτος, ὀνομαστός. || hatırı—, σεβαστός, σπουδαῖος, εὐμεγέθης.
Sayılmak, T. ρμ. πθ. ἀριθμοῦμαι, μετροῦμαι. || —, θεωροῦμαι, κατατάσσομαι εἴς τινα κατηγορίαν. || hatırı—, λαμβάνομαι ὑπ' ὄψιν, ἐκτιμῶμαι.
Sayım, T. ὄν. sayma vergisi, φόρος προβατικός.
Sayılmaz, T. ἐπθ. ἀναρίθμητος. || hatırı—, ὁ ἄνευ ὑπολήψεως.
Sayın, T. ἐπθ. seçme, müntehap, ὁ ἔχων ὑπόληψιν, σεβαστός, ἔξοχος.
Sayınmak, T. ρμ. οὐδ. ihtiyatlı davranmak, σκέπτομαι, εἶμαι ἐπιφυλακτικός.
Sayısız, T. ἐπθ. ἀναρίθμητος.
Sayış, T. ἀφ. ἀπαρίθμησις.
Sayışmak, T. ρμ. μιβ. συμψηφίζω, περνῶ εἰς τὸν τρεχούμενον λογαριασμόν. || —, ἀλλ. sövüşüp, —, ὑβρίζέσθαι ἀμοιβαίως.
Saymak, T. ρμ. (αἰτ.) ἀριθμῶ, μετρῶ, λογαριάζω, ὑπολογίζω. || —, ἐκτιμῶ, λαμβάνω ὑπ' ὄψιν. || hatır—, τιμῶ τινα, σέβομαι. || önünü ardını—, εἶμαι ἐπιφυλακτικός. || sövüp—, ἐξυβρίζω. || hiçe—, περιφρονῶ. || çok—, εἶμαι πολὺ προσεκτικός. || pösteki—, ματαιοπονῶ.
Saymamak, T. ρμ. (αἰτ.) δὲν μετρῶ, δὲν λογαριάζω. || —, περιφρονῶ. || kimseyi—, περιφρονῶ πάντας.
Saymamazlık, T. ἀφ. περιφρόνησις.
Sayrı ἢ sayru, T. ἐπθ. üzgün, ἀδιάθετος, hasta, ἀσθενής.
Sayrılık ἢ sayruluk, T. ἀφ. üzgünlük, ἀδιαθεσία, hastalık, ἀσθένεια.
Sayvan, T. ὄν. gölgelik, sayeban, çardak, πέτασος, σκιάς, ἤτοι σχῆμα ὁμοιάζον πρὸς ἀλεξίβροχον. || küçük—, σκιάδιον. || —, = etek süsü, στεφάνη, κράσπεδα, πτυχαὶ ἐνδύματος ἢ ἐπίπλου.
Sayvanlı, T. ἐπθ. ὁ ἔχων ἐξαρτήματα ὡς κροσσούς, στεφάνην κτλ.
Saz, T. ὄν. σχοῖνος. || —, ὄργανον μουσικόν, μουσική. || ince—, λεπτὰ μουσικὰ ὄργανα, ὡς ἡ λύρα, ἡ κιθάρα κτλ.
Saz, Π. [ἐν χρήσει ἐν συνθέσει]: nağme—, = yırlayıcı, ἀοιδός. || aram —, ὁ ἀναπαυόμενος.
Sazan, T. ὄν. (ἰχθ.) κυπρῖνος.
Sazcı, T. ὄν. ozan, saz çalan, çalgıcı, μουσικός.
Sazende = sazcı, ozan.
Sazlı, T. ἐπθ. ὁ ἔχων σχοίνους. || — dere, ρύαξ ἔχων σχοίνους.
Sazlık, T. ὄν. τόπος πλήρης σχοίνων.
Sebahat = sabahat.
Sepat, A. ἀφ. yerinde veya sözünde durma, εὐστάθεια, ἐγκαρτέρησις. || bi—, ἀσταθής. || —etmek, ἐμμένω, ἐγκαρτερῶ.
Sebatlı, T. ἐπθ. εὐσταθής, καρτερικός.
Sebatsız, T. ἐπθ. işinde veya sözünde durmıyan, oynak, ἀσταθής.
Sebatsızlık, T. ἀφ. ἀστάθεια.
Sebebiyet, A. ὄν. αἰτία, ἀφορμή. || — vermek, (δοτ.) δίδω αἰτίαν, ἀφορμήν.
Sebel, A. ὄν. aksu, göz perdesi, λεπτὸς καταρράκτης [ἀσθένεια ὀφθαλμῶν]. || —, τρίχες φυόμεναι ἐντὸς τῶν βλεφάρων.
Sebep, A. ὄν. αἰτία, λόγος. || —le, = zımnında, πρός, ἕνεκα.
Sebeplenmek, T. ρμ. οὐδ. κερδαίνω τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἀποζῶ. || —, ἐπωφελοῦμαι.
Sepepli, T. ἐπθ. ὁ ἔχων λόγον, αἰτίαν. || —sebepsiz, μετὰ καὶ ἄνευ λόγου.
Sebepsiz, T. ἐπθ. yok yere, ὁ ἄνευ λόγου, ἀναίτιος. || —, ἐπρ. ἀναιτίως.
Sebike, A. ὄν. külçe, βῶλος, ἢ τεμάχιον μετάλλου τακὲν καὶ χυθὲν εἰς τύπον. || —, = asa, değnek, σκῆπτρον.
Sebil, A. ὄν. yol, cadde, ὁδός. || —, ἀγαθοεργὸν καθίδρυμα, ἔνθα εὑρίσκονται κύπελλα πλήρη ὕδατος ἕτοιμα διὰ τοὺς διαβάτας. || fi —illah, ἐν τῇ ὁδῷ Κυρίου, ἤτοι δι' ἀγάπην τοῦ Θεοῦ=δωρεάν.
Sebilci, T ὄν. ἄνθρωπος μισθωτός, ἔργον ἔχων νὰ διανέμῃ ὕδωρ δωρεάν.
Sepk, A. ἀφ. ileride bnlunma, προήγησις. || —etmek, πρηγοῦμαι, βλ. sebkat.
Sebat, A. ἀφ. geçme, ileride bulunma, προήγησις. || —etmek, προηγοῦμαι. || —eden tecrübem, ἡ πεῖρα ἣν ἀπέκτησα.

Sebük, Π. ἀφ. hafif, ἐλαφρός, εὐκίνητος, ταχύς. || —bar, = yükü hafif, οὗ τὸ βάρος ἐλαφρόν, ἀμέριμνος. || —mağz, = akılsız, düşüncesiz, ἐλαφρόνους. || —mizaç, = hafif merepli, ἐλαφρὸς τὸν χαρακτῆρα. || —pa, = ayağına çabuk, ὠκύπους. || —pervaz = çabuk uçan, ταχύπτερος. || —rev, = çabuk yürüyen, ταχύπους, ὠκύπους. || —rev, = hafif canlı, ὁ μὴ φορτοτικός.

Sebz, Π. ἐπθ. yeşil, πράσινος. || berki —, = yeşil yaprak, φύλλον πράσινον.

Sebze, Π. ὄν. yeşillik, zerzavat, χλόη, χόρτον, λαχανικόν.

Sebzevat, Π. ὄν. zerzavat, yeşillik, λαχανικά.

Sebzevatçı, T. ὄν. zerzavatçı, λαχανοπώλης.

Sebzevatçılık, T. ἀφ. λαχανοπωλική.

Sebzevatlı, T. ἐπθ. zerzavatlı, ὁ περιέχων λαχανικά, λαχανοφόρος.

Secde, A. ἀφ. yere kapanma, tapınma, προσκύνησις. λατρεία. || —i şükr, = şükür tapınması, ὑπόκλισις πρὸς ἔνδειξιν εὐχαριστίας τῷ Θεῷ. || —etmek, = yere kapanmak, προσκυνῶ, λατρεύω.

Seci, A. ὄν. kafiyeli nesir yazı, ὁμοιοκαταληξία ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ.

Seciye, A. ὄν. iyi ahlâk, karakter, φύσις, χαρακτήρ, ἦθος.

Seciyeli, T. ἐπθ. iyi ahlâklı, ἠθικός, χρηστοήθης, καλοῦ χαρακτῆρος.

Seciyesiz, T. ἐπθ. cibilliyetsiz, ahlâksız, κακοήθης, ἀνήθικος.

Seççade, A. ὄν. tapınma halısı, namaz serkisi, μικρὸς τάπης, ἰδίᾳ ὁ ἐφ' οὗ οἱ Μουσουλμᾶνοι προσεύχονται.

Seççadeci, T. ὄν. ὑπάλληλος ἐν τοῖς μεγάροις, ἔχων τὴν ἐπιστασίαν τῶν διὰ τὴν προσευχὴν ἀναγκαιούντων ταπήτων κτλ. || —, ὁ πωλητὴς μικρῶν ταπήτων.

Seçici, T. ὄν. seçen, görüp fark eden, ὁ ἐκλέγων, ὁ διακρίνων. || —, ἐκλογεύς.

Seçilme, T. ὀν. ἀπαρ. ἐκλέγεσθαι, ἐκλογή.

Seçilmek, T. ρμ. πθ. ayıklanmak, ἐκλέγομαι, διακρίνομαι.

Seçim = seçiş.

Seçiş, T. ἀφ. ἐκλογή, διάκρισις.

Seçkin, T. ἐπθ. seçilmiş, güzide, ἐκλεκτός. || —adam, ἄνθρωπος ἐκλεκτός. || —koz, κάριον ἐκλεκτόν.

Seçme, T. ὀν. ἀπαρ. öründeleme, ἐκλέγειν, ἐκλογή. || —, ἐπθ. öründelenmiş, ἐκλεκτός.

Seçmece, T. ἐπθ. seçmek şartile, κατ' ἐκλογήν. || —pazarı, συμφωνία ἀγορᾶς κατ' ἐκλογήν.

Seçmek, T. ρμ. (αἰτ. ἀφαιρ.) öründelemek, intihap etmek, ἐκλέγω, διακρίνω, ἀποχωρίζω. || —, διακρίνω [ἐπὶ ὀφλαλμοῦ], ἐννοῶ.

Seçtirmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) öründeletmek, intihap ettirmek, βάλλω ἢ ἀφίνω τινὰ νὰ ἐκλέξῃ.

Seda = sada.

Sedef, A. ὄν. ὀστρακόδερμον, ὄστρακον, κόχλος [ἰδίᾳ ὁ μαργαροφόρος]. || —otu, = üzerlik, (φυτ.) πήγανον. || —, ἐπθ. μαργαροποίκιλτος.

Sedefî, A. ἐπθ. ὀστρακόδερμος.

Sedefli, T. ἐπθ. ὁ κατεσκευασμένος ἢ πεποικιλμένος διὰ μαργάρου.

Sedi, A. ὄν. meme, μαστός. || zat üş—, = memeli, μαστοφόρος.

Sedir, A. ὄν. minder, ἀνάκλιντρον.

Sedye, Ἰτ. ὄν. teskere, φορεῖον.

Sedyî, A. ἐπθ. meme biçiminde olan, μαστοειδής.

Sefa = safa.

Sefahet, A. ὄν. eğlence, zefk, ἀσωτία, σπατάλη.

Ssfahetkârane, Π. ἐπθ. βίος ἢ διαγωγὴ ἐκδεδιηγημένη.

Sefain, A. ὄν. πλθ. gemiler, πλοῖα. || seyri—, ταξείδια πλοίων, = akay.

Sefalet, A. ὄν. aşağılık, düşkünlük, sürünme, εὐτέλεια, ποταπότης, ἀθλιότης. δυστυχία. || —çekmek, = sürünmek, ὑποφέρω δυστυχίαν. || —içinde yaşamak, ζῶ ἐν ἀθλιότητι, ἐν δυστυχίᾳ.

Sefaret, A. ὄν. elçilik, πρεσβεία. || —kâtibi, γραμματεὺς πρεσβείας. || —tercümanı, = elçihane dilmacı, διερμηνεὺς πρεσβείας.

Sefarethane, Π. ὄν. elçihane, πρεσβεία.

Sefer, A. ὄν. yolculuk, ταξείδιον. || seyri—, ταξείδιον [πλοίου]. || —, = kavgaya gidiş, ἐκστρατεία. || —, = defa, kere, φορά. || bu—, ταύτην τὴν φοράν. || kaç— ? πόσας φοράς, πο-

σάκις; || —tası, = yol tası, σκεῦος ἀπαρτιζόμενον ἐκ δύο ἢ καὶ περισσοτέρων τρυβλίων διὰ φαγητόν, ἐπιτιθεμένων ἀλλεπαλλήλως καὶ ἀποτελούντων συσκευὴν εὐμετακόμιστον.

Seferber, Π. ἐπθ. savaşa gönderilmiş veya gönderilecek olan, ὁ ἐν καταστάσει ἐκστρατείας, πολέμου εὑρισκόμενος.

Seferberlik, Τ. ὄν. ἡ ἐμπόλεμος κατάστασις στρατοῦ ἢ κράτους.

Seferî, Α. ἐπθ. ὁ ἐν καταστάσει πολέμου εὑρισκόμενος. || —, ὁ ἀφορῶν τὸ ταξείδιον.

Seferlemek, Τ. ρμ. οὐδ. ἐκστρατεύω.

Seferli, Τ. ἐπθ. ὁ μεταβαίνων εἰς ἐκστρατείαν, εἰς πόλεμον.

Seferlik, Τ. ἐπθ. κατάλληλος διὰ ταξείδιον ἢ δι' ἐκστρτείαν. || —, ὁ καιρὸς τῆς ἐκστρατείας.

Sefih, Α. ἐπθ. israfa düşkün, ἄσωτος, ἐκδεδιητημένος, ἄφρων.

Sefil, Α. ἐπθ. düşkün, yokluk çeken, ἄθλιος, ἐλεεινός, δυστυχής.

Sefine, Α. ὄν. gemi, πλοῖον. || —i harbiye, = savaş gemisi, πλοῖον πολεμικόν.

Sefir, Α. ὄν. elçi, yalvaç, yılafiç, πρεσβευτής.

Sefirlik, Τ. ὄν. yalvaçlık, elçilik, τὸ ἀξίωμα ἢ τὸ ἔργον τοῦ πρεσβευτοῦ.

Sefkidima, Α. ἀφ. kan dökme, αἱματοχυσία.

Seğirdişmek, Τ. ρμ. οὐδ. koşuşmak, συσπεύδω.

Seğirme, Τ. ὀν. ἀπαρ. kımıldama, titreme, κίνησις, παλμὸς νεύρων. || —, βλεφαρισμός.

Seğirmek, Τ. ρμ. οὐδ. kımıldanmak, tebrenmek, κινοῦμαι πάλλων [ἐπὶ ἀκουσίων κινήσεων τῶν νεύρων].

Seğirtim, Τ. ἀφ. koşma, τρέξιμον, δρόμος. || —, διάδρομος. || —yolu, ὁδὸς ἐξησφαλισμένη εἰς τὰς ἐπάλξεις τῶν τειχῶν, ὀχυρώματα.

Seğirtmek, Τ. ρμ. οὐδ. koşmak, σπεύδω, τρέχω πηδῶν.

Seğmen, Τ. ὄν. Γενίτσαρος ἐκτελῶν συνάμα χρέη χωροφύλακος.

Seğrek, Τ. ἐπθ. aralı, ἀραιός. || —, ἐπρ. σπανίως. || —gelmek, ἔρχομαι σπανίως.

Seğrekçe, Τ. ἐπθ. ἀρκετὰ ἢ ὀλίγον σπανίως.

Seğreklenmek, Τ. ρμ. μσ. καθίσταμαι ἀραιός. || —, μτφ. καθίσταμαι ἧττον συχνός. || ateş—, τὸ πῦρ ἀραιοῦται [ἐν μάχῃ].

Seğrekleşmek, Τ. ρμ. οὐδ. araklaşmak, ἀραιοῦμαι, καθίσταμαι σπανιώτερος.

Seğrekleştirmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) araklaştırmak, ἀραιῶ. || —, καθιστῶ τι σπανιώτερον.

Seğreklik, Τ. ὄν. ἀραιότης. || —, σπανιότης.

Seğrelmek = seğrekleşmek.

Sehan, Π. ὄν. ὁ πρεσβεύων τὴν ἁγίαν Τριάδα, τριαδιστής.

Sehap, Α. ὀν. bulut, νέφος, νεφέλωμα. || —, (παθ.) göz perdesi, λεύκωμα, ἀσπράδι εἰς τὸν ὀφθαλμόν, βλ. καὶ sebel.

Seher, Α. ὄν. uykusuzluk, ἀϋπνία, ἀγρυπνία. || —. = çin sabah, αὐγή, ἠώς. || al es—, = pek erken, λίαν πρωΐ.

Seherî, Α. ἐπθ. ἑωθινός, πρωϊνός.

Sehim, Α. ὄν. ok, βέλος. || —, = hisse, pay, μερίδιον. || —, τόκος χρεωγράφων. || —, (γεωμ.) παρημίτονον. || — (Π.) korku, φόβος, τρόμος.

Sehl, Α. ἐπθ. kolay, εὔκολος.

Sehlen, Α. ἐπρ. εὐκόλως. || ehlen ve— merhaba, = hoş geldiniz, καλῶς ὡρίσατε [κατὰ λέξιν· εἰς εὐρύχωρον θέσιν ἤλθατε· ἐξοικειώθητε· μὴ πτοεῖσθε], βλ. καὶ merhaba.

Sehpa, Π. [κοινῶς sipa], ὄν. üç ayaklı, τρίπους [τῶν πλανοδίων πωλητῶν, τῶν τεμενῶν, ἐκκλησιῶν κτλ.].

Sehv, Α. ὄν. yanlışlık, λάθος, παραδρομή. || —, παράλειψις, ἀπροσεξία. || —etmek, κάμνω λάθος, παραλείπω ἐξ ἀπροσεξίας.

Sehven, Α ἐπρ. yanlışlıkla, unutarak, zühulen, κατὰ λάθος.

Seiyat, Α. ὄν. kötülükler, κακίαι, κακαὶ πράξεις.

Seiye, Α. ὄν kötülük, κακία || — sini çekiyor, λαμβάνει τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας. || —, ἐπθ. kötü, κακός.

Sekban, Π. ὄν. (στρατ.) γυμνήτης. Ξεν. ἀν. Α. β 3.

Sekban, Π. ὄν. ὑπηρέτης φροντίζων περὶ τῶν κυνηγετικῶν κυνῶν. || —, = seğmen, στρατιώτης ἰδιαιτέρου τάγματος τῶν Γενιτσάρων.

Sekene, Α. ὄν. oturanlar, ahali, κάτοι-

κοι. || —i mahalle, = mahalle ahalisi, οἱ κάτοικοι τῆς συνοικίας.

Sekerat = sekir καὶ sekre.

Seki ἡ sekü, T. ὄν. oturulacak taş, ἄνδηρον, κ. σέτι. || —, τύπος χύτου, βλ. καὶ sekü.

Sekir [sekr], A. ὄν. sarhoşluk, μέθη. || hali—,=şarhoşluk hali, μέθη. || — hal,=sarhos, μεμεθυσμένος,οἰνόφλυξ.

Sekiz, T. ἀριθ. ὀκτώ. || —inci, ὄγδοος. || —de bir, ἓν ὄγδον. || —er, ἀνὰ ὀκτώ. || —er kuruştan aldık, τὰ ἠγοράσαμεν πρὸς ὀκτὼ γρόσια.

Sekizli, T. ἐπθ. ὁ περιέχων ὀκτώ. || —, ὄν. ὀκτάριον τοῦ χαρτοπαιγνίου.

Sekizlik, T. ἐπθ. ὁ ἀξίας ὀκτὼ γροσίων κτλ. || —, ὄν. ὀκτάριον. || bir— veririm, δίδω ἓν ὀκτάριον, ἤτοι ὀκτὼ γρόσια.

Sekme, T. ὄν. ἀπαρ. sıçraya sıçraya koşma, ἀναπήδησις, σκίρτημα.

Sekmek, T. ρμ. οὐδ. sıçrayarak koşmak, σκιρτῶ, ἀναπηδῶ.

Sekre, A. ὄν. dalgınlık, sarhoşluk, μέθη, || —, = ihtizaz, παλμός, ἀγωνία θανάτου.

Seksen, T. ἀριθ. ὀγδοήκοντα. || —inci, ὀγδοηκοστός. || —er, ἀνὰ ὀγδοήκοντα. || —kere, ὀγδοήκοντα φοράς, πολλάκις, κατ' ἐπανάληψιν.

Seksenlik, T. ἐπθ. ὁ ἀξίας ὀγδοήκοντα γροσίων κτλ. || —, ὀγδοηκοντούτης.

Sekte, A. ὄν. kesilme, durma, στάσις, διακοπή, βλάβη. || —ye uğramak, διακόπτομαι [ἐργασία, συζήτησις κτλ.]. || —vermek, παραβλάπτω, παραλύω. || —, (ἰατρ.) damla, ἀποπληξία. || —i kalp, συγκοπὴ καρδίας.

Sektedar, Π. ἐπθ. zarara uğrayan ὁ παθὼν στάσιν, βλάβην. || —etmek, (αἰτ.) διακόπτω, παραβλάπτω. || —olmak, διακόπτομαι, παραβλάπτομαι.

Sektirme, T. ὄν. ἀπαρ. atlatma, sıçratma, ἐποστρακισμός, βλ. καὶ ἑπόμενον.

Sektirmek, T. ρμ. (δοτ.) sıçratmak, κάμνω τινὰ νὰ τρέχῃ σκιρτῶν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς ποδός. || —, ρίπτω λίθον ἢ σφαῖραν οὕτως ὥστε προχωροῦσα νὰ ἐφάπτηται κατὰ διαλείμματα οἱονεὶ σκιρτῶσα, ἐποστρακίζω || bir an sektirmemek, οὐδὲ λεπτὸν χάνω.

Sekü ἡ seki, T. ὄν. direk ayaklığı, βάσις κίονος. || —, τὸ λευκὸν μέρος τοῦ ποδὸς τοῦ ἵππου, βλ. καὶ seki.

Sel, T. ὄν. χείμαρρος. || —suyu, ὕδωρ χειμάρρου, πρᾶγμα παροδικόν, ἐφήμερον. || —geçer kum kalır, ὁ χείμαρρος παρέρχεται, μένει ἡ ἄμμος, (πρμ.) = ὁ ἰσχυρὸς παρέρχεται καὶ ὁ ἀδύνατος μένει.

Sel [sell], A. ἀφ. çekmek, çıkarmak, τὸ ἐξάγειν ἐκ τοῦ κολεοῦ. || —i seyf etmek, = kılıcı kınından çıkarmak, ξιφουλκῶ.

Selâm, A, ὄν. sonu iyi olma, ἀπαλλαγὴ ἀπὸ πάθους, ἢ ἐλαττώματος. || —, εὐχὴ ὑπὲρ ὑγιείας. || —, εἰρήνη, χαιρετισμός. || —ün aleykûm = iyilik size, selâm size, εἰρήνη ὑμῖν [χαιρετισμὸς μεταξὺ Μουσουλμάνων], ἡ ἀπάντησις : ve aleykûm es—, καὶ ἐφ' ὑμῖν ἡ εἰρήνη. || ves—, ἐπρ. τέλος, ἐνὶ λόγῳ. || —vermek, (δοτ.) χαιρετῶ. || —etmek, ἢ —göndermek, (δοτ.) στέλλω προσρήσεις. || —a durmsk, ἵσταμαι ὄρθιος ὅπως δεχθῶ χαιρετισμὸν ἀνωτέρου. || —a durmak, (στρατ.) παρουσιάζω ὅπλα. || —dur! (ἐπιταγὴ στρατ.) παρουσίασον ὅπλα!

Selâmet, A. ὄν. kurtulma, σωτηρία, ἀπαλλαγὴ ἀπὸ δεινῶν καὶ συμφορῶν. || — le, ἢ — olsun, ἢ Allah —versin, καλὸν κατευόδιον. || —bulmak, ἢ —çıkmak, ἀπαλλάττομαι, φθάνω εἰς αἴσιον τέλος, ἐπανέρχομαι ὑγιής. || sen sağ, ben—, (πρμ.) σὺ ὑγιής, ἐγὼ καλὰ [νὰ ᾖ] = ὑγιεία νὰ ᾖ, δὲν βλάπτει.

Selametlemek T. ρμ. (αἰτ.) προπέμπω, κατευοδῶ.

Selamî, A. ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ εἰρήνῃ, τῇ ἀπαλλαγῇ τῶν δεινῶν κτλ. || —, ὄν. κ. Θεοχάρης, Εἰρηναῖος.

Selâmlamak, T. ρμ. (αἰτ.) χαιρετῶ [ἰδίᾳ διὰ κανονιοβολισμῶν ἢ σημαιῶν, ἐπὶ πλοίων, φρουρίων].

Selâmlaşmak, T. ρμ. ἀλλ. (β' γεν.) χαιρετῶμαι ἀμοιβαίως, ἀνταλλάσσω χαιρετισμόν.

Selâmlık, T. ὄν. ἀνδρωνῖτις [ἀντίθετον haremlik, γυναικωνῖτις]. || —, τελετή, ἄλλοτέ ποτε, προσκυνήματος.

Selâmsız, T. ἐπθ. ὁ μὴ χαιρετῶν, ὁ ἄνευ χαιρετισμοῦ.

Selâset, A. ὄν. dil düzgünlüğü, εὐφράδεια. || ifade—i, στωμυλία.
Selâsetli, T. ἐπθ. dili düzgün, εὐφραδής.
Selâtin, A. ὄν. πλθ. [ἄλλοτέ ποτε] οἱ Σουλτάνοι, οἱ αὐτοκράτορες. || habbüs—, κίκκι, κρότων [ἐξ οὗ ἐξάγεται τὸ ρητινόλαδον], βλ. καὶ abit.
Selpetmek, T. ρμ. (αἰτ.) kapmak, inkâr etmek, ἀφαιρῶ, ἀρνοῦμαι, στερῶ.
Selbî, A. ἐπθ. ἀρνητικός. || —mana, ἔννοια ἀρνητική.
Selçuk, T. ὄν. κ. Σελτζοῦκος, ὁ ἀρχηγὸς μεγάλης Τουρκικῆς φυλῆς.
Selçukî, A. ἐπθ. Σελτσουκίδης, ὁ ἀνήκων εἰς τὴν δυναστείαν τῶν Selçuk.
Sele, A. ὄν. sepet, κάνιστρον. || —, (βοτ.) καλαθίς.
Selef, A. ὄν. ğeçmiş, eski, προκάτοχος, προγενέστερος, πρόγονος. || —iniz, ὁ προκάτοχός σας. || —iniz, οἱ πρόγονοί σας. || halef —olmak, ἀντικαθίστωμαι ὑπό τινος, ἢ ἀντικαθιστῶ τινα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.
Selem, A. ὄν. bir şeyi almadan bedelini verme, προπώλησις, ἤτοι πληρωμὴ πρὸ τῆς παραδόσεως ἐμπορεύματος, προϊόντος.
Selemci, T. ὄν. ὁ προπληρόνων προϊὸν ἢ ἐμπόρευμα παραδοθησόμενον ἐν τῷ μέλλοντι.
Selika, A. ὄν. doğuşattan güzel söyleme ve yazma, ἔμφυτος ἱκανότης εἰς τὴν σύνταξιν λόγου. || —, χαρακτήρ.
Selim, A. ἐπθ. doğru, dürüst, ὑγιής, ὀρθός, ὁ ἀπηλλαγμένος ἐλαττώματος. || aklı—, = dürüst düşünce, ὑγιὴς νοῦς, ὀρθὸς νοῦς. || zevki—, καλαισθησία || —, ὄν. κ. Ἀλκιμέδων.
Selinti, T. ὄν. χείμαρρος σχηματισθεὶς ὑπὸ τῆς βροχῆς.
Selis, A. ἐπθ. dili düzgün, εὐφραδής. || —ibare, πρότασις ρέουσα.
Selp, A. ἀφ. kapma, ἀφαίρεσις, ἄρνησις, στέρησις. || rahat—i, στέρησις ἡσυχίας.
Selpik, T. ἐπθ. sülpük, πλαδαρός, χαῦνος.
Selsebil, A. ὄν. tatlı ve berrak su, ὕδωρ γλυκύ, ἐλαφρὸν καὶ διαυγές. || —, ὄνομα κρήνης ἐν τῷ παραδείσῳ. || —, ὄν. κ. Ἀρσινόη.
Selvi ἢ servi, T. ὄν. κυπάρισσος. || —boylu, ὁ ἔχων ἀνάστημα κομψόν.
Selvilik, T. ὄν. κυπαρισσῶν.
Sem [semm], A. ὄν. ağu, zehir, δηλητήριον.
Sema, A. ὄν. gök, felek, asüman, οὐρανός, θεμάν. || alâyimi—, = eleğim sağma, οὐράνιον τόξον, βλ. semavî.
Sema, A. ὄν. işitme, ἀκοή, βλ. semaî καὶ semi. || —, χορὸς θρησκευτικὸς δερβισῶν στρεφομένων κατὰ τὴν προσευχήν.
Semaan, A. ἐπρ. işiterek, ἐξ ἀκοῆς.
Semahane, A. ὄν. στρογγύλη αἴθουσα εἰς τοὺς τεκκέδες, ἔνθα ἐγίνετο [ἄλλοτε] ὁ θρησκευτικὸς χορὸς τῶν δερβισῶν.
Semahat, A. ὄν. el açıklığı, γενναιοδωρία, ἐλευθεριότης [οὐχὶ φυσική], βλ. καὶ sahavet. || —, ὄν. κ. Ἐλευθερίνη,
Semahatli [...lı], T. ἐπθ. eli açık, γενναιόδωρος, ἐλευθέριος. || —, τίτλος ἀπονεμόμενος ἄλλοτέ ποτε εἰς τοὺς Οὐλεμάδες, οἵτινες εἶχον τὸν βαθμὸν Kazasker καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐξελέγετο ὁ çeyhülislâm.
Semaî, A. ἐπθ. işitmek esasına mebni, ἀκουστικός, ὁ ἀνήκων τῇ ἀκοῇ, ἀνώμαλος. || —, λέξις ἐσχηματισμένη οὐχὶ κατὰ κανόνα, ἀλλ' ἀνωμάλως, || —, ὄν. ἦχος βαρύς.
Semavat καὶ semevat, A ὄν. οὐρανοί.
Semavî, A. ἐπθ. göğe müteallik, gökten düşmüş, οὐράνιος, θεῖος.
Semaviye, A. θ. τοῦ προηγ. || eczamı—, οὐράνια σώματα.
Sembeki, T. ὄν. εἶδος ἀρχαίου πλοίου ἢ λέμβου.
Semdar, Π. ἐπθ. ağılı, δηλητηριώδης.
Seme, T. ἐπθ. sangı, ahmak, sersem, ὁ μὴ ἔχων τὸν νοῦν ἐν τῇ κεφαλῇ, παραζαλισμένος, ἠλίθιος.
Semek, A. ὄν. balık, ἰχθύς.
Semelcemek, T. ρμ οὐδ. yıpramak, ριπτάζομαι ἀγωνιῶν καὶ στενάζων, παραδέρω [ἐπὶ ἀσθενοῦς].
Semeleşmek, T. ρμ. οὐδ. ahmaklaşmak, ἀποβλακοῦμαι.
Semeletmek, T. ρμ. (αἰτ.) sersemletmek, παραζαλίζω, τὸν κάμνω νὰ τὰ χάσῃ.
Semen, Π. ὄν. yasemin, ἰάσμινον.
Semen, A. ὄν. semizlik, εὐσαρκία. || —getirmek, παχύνομαι.
Semer, T. ὄν. arkalıç, σάγμα. || —vur-

mak, ἐπιθέτω σάγμα, ἐπισσάττω. || —i devirmek, ἀνατρέπω τὸ σάγμα, κλίνω. || —i dövmek, δέρω τὸ σάγμα, ἀδυνατῶ, δὲν φθάνει ἡ δύναμις.

Semerci, T. ὄν. σαγματο[ποιός]πώλης.

Semercilik, T. ὄν. σαγματο[ποιΐα]πωλική.

Semere, A. ὄν. [κυρ. καὶ μτφ.] yemiş, mahsul, fayda, kâr, καρπός, προϊόν.

Semereli, T. ἐπθ. καρποφόρος.

Semeresiz, T. ἐπθ. ἄκαρπος.

Semerli, T. ἐπθ. ὁ φέρων σάγμα, σεσαγμένος. || —, μτφ. kaba, χονδροειδής.

Semi [sem'i], A. ὄν. işitme, ἀκοή. || —, = kulak, οὖς.

Sem'î, A. ἐπθ. (ἀνατ.) ἀκουστικός.

Semih, A. eli açık, cömert, λίαν γενναιόδωρος, ἐλευθεριώτατος || —, ὄν. κ. Ἐλευθέριος.

Semiha, A. ἐπθ. θ, τοῦ προηγ. || —, ὄν. κ. Ἐλευθερίνη.

Semirgenmek, T. ρμ. οὐδ. semirmek, παχύνομαι.

Semirgin, T. ἐπθ. ὁ ἐκ τῆς εὐσαρκίας νυστάζων πάντοτε. || —, = semirip şişen, ὁ πρησμένος ἀπὸ τὴν εὐσαρκίαν. || —, ὁ κοιμώμενος καὶ γινόμενος εὐτραφής.

Semirginlik, T. ὄν. semirip şişme, εὐσαρκία, ὀκνηρία προερχομένη ἀπὸ τὴν εὐσαρκίαν.

Semirmek, T. ρμ. οὐδ. semizlenmek, παχύνομαι, καθίσταμαι εὐτραφής. || —, λιπαίνομαι [ἐπὶ γῆς].

Semirtmek, T. ρμ. (αἰτ.) παχύνω [τὸ ζῶον]. || —, λιπαίνω [τὴν γῆν]. || —, ἐξογκῶ τι παραγεμίζων κάτωθεν.

Semiz, T. ἐπθ. yağlı, etine dolgun, παχύς, εὐτραφής. || —ot, ἀνδράχνη.

Semizce, T. ἐπθ. yağlıca, ἀρκετὰ εὐτραφής.

Semizlenmek, T, ρμ. οὐδ. παχύνομαι, καθίσταμαι εὐτραφής.

Semizlik, T. ὄν. εὐσαρκία, πάχος.

Semmî, Semmiye } A. ἐπθ. ağulu, δηλητηριώδης.

Semt, A. ὄν. yan, taraf, cihet, μέρος, διεύθυνσις. || —, συνοικία. || — —, εἴς τινα μέρη, οὐχὶ πανταχοῦ. || — ine uğramak, πλησιάζω πρός τι ἢ τινά. || —, (ἀστρ.) Ἀζιμούθ. || —ürres τὸ Ζενίθ. || —ül kadem, τὸ Ναδίρ, βλ. καὶ Nazir.

Semum, A. ὄν. samyeli, ἄνεμος, καυστικὸς δηλητηριώδης πνέων ἐκ μεσημβρίας, λίψ.

Sen, T. ἀντ. σύ. || —ce, ὡς πρὸς σέ. || adam — de, δὲν βαρύνεσαι || — —, ol, ἔσο προσεκτικός. || —kendin, σὺ ὁ ἴδιος.

Sena, A. ἀφ. öğme, methetme, ἔπαινος. || —etmek = öğmek, ἐπαινῶ.

Senakâr, Π. ὄν. metheden, ἐπαινέτης, φίλος.

Senakârane, Π. ἐπρ. ἐπαινετικῶς, φιλικῶς.

Senakârî, Π. ἀφ. yârlık, φιλία. || —, ἐπθ. φιλικός, ἐπαινετικός. || —, ἐπρ. ἐπαινετικῶς.

Senaver = senakâr.

Senaverane, Π. ἐπθ. ἐπαινετικός.

Senaveri = senakârî.

Sencer, T. ὄν. tabya, πρόχωμα, ὀχύρωμα, χαράκωμα.

Sendarus, A. ὄν. (φαρμ.) ἐρυθρὸν σάνταλον [ξύλον].

Sendeleme, T. ὄν. ἀπαρ. κλονισμός, ἀμφιταλάντευσις.

Sendelemek, T. ρμ. οὐδ. sarsılmak, κλονίζομαι, ἀμφιταλαντεύομαι ὡς ὁ μεθυσμένος.

Sene, A. ὄν. yıl, ἔτος. || geçen—, = bıldır, πέρυσι. || —i maliye, ἔτος οἰκονομικόν. || —i hicriye, ἔτος Ἐγείρας. || —i milâdiye, ἔτος ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. || —i şemsiye, ἔτος ἡλιακόν. || —i kameriye, ἔτος σεληνιακόν. || —i atiye, = gelecek sene, τὸ ἐλευσόμενον ἔτος.

Senelik, T. ἐπθ. yıllık, ἐτήσιος. || —, ὄν. ἐτήσιον [ἐνοίκιον κτλ.].

Senet, A, ὄν. στήριγμα, ἀπόδειξις ἐφ' ἧς στηρίζεταί τις, ὁμόλογον, τίτλος χρέους ἢ ἰδιοκτησίας, γραμμάτιον. || emir—i, γραμμάτιον εἰς διαταγήν. || deyin—i, ὁμόλογον χρέους.

Senetleşmek, T. ρμ. ἀλλ. (β' γεν.) συμβάλλομαι διὰ συμβολαίου.

Senetli, T. ἐπθ. ὁ ἔχων ὁμόλογον, τίτλον.

Senetsiz, T ἐπθ. ὁ ἄνευ ὁμολόγου, τίτλου. || —sepetsiz, ὁ ἄνευ ἀποδείξεων.

Senevî, A. ἐπθ. yıllık, ἐτήσιος. || —, ἐπρ. ἐτησίως.

Sengiri, T. ὄν. dağ tepesi, κορυφὴ ὄρους.

Senin, T. ἀντ. πτώσ. γεν. : σοῦ. || —ki, ὁ σός, ἡ σή, τὸ σόν.
Senk, Π. ὄν. taş, λίθος.
Senkdil, Π. ἐπθ. katı yürekli, σκληρόκαρδος.
Senklâh, Π. ὄν. taşlık, τόπος πετρώδης.
Senkük, T. ὄν. kemik, ὀστοῦν.
Sep, A. ἀφ. sövme, ὕβρις. || —etmek, (αἰτ.) ὑβρίζω.
Sepet, Π. ὄν. κάνιστρον, κόφινος.
Sepetçi, T. ὄν. κοφινο[ποιὸς]πώλης.
Sepetçik, T. ὄν. μικρὸν κάνιστρον.
Sepetlik, T. ὄν. κατάλληλος πρὸς κατασκευὴν κανίστρων.
Sepi, T. ὄν. βυρσοδεψικὴ κόνις δρυός
Sepici, T. ὄν. tabak, βυρσοδέψης.
Sepilemek, T. ρμ. (αἰτ.) tabaklık etmek, βυρσοδεψῶ, κατεργάζομαι δέρματα.
Sepili, T. ἐπθ. κατειργασμένος [δέρμα].
Sepk [sebk], A. ἀφ. kalıba dökme, τῆξις, ἀνάλυσις μετάλλου. || —, ὑφή, πλοκὴ λόγου.
Sepken, T. ὄν. ince dolu, μικρὰ χάλαζα. || sulu—, νερόχιονον.
Sepk etmek, T. ρμ. (αἰτ.) bir madeni kalıba dökmek, τήκω, ἀναλύω μέταλλον.
Sepmek, T. ρμ. (αἰτ.) sömürmek, πίνω ἀπορροφῶν ἢ ἐκμυζῶν.
Septe boğazi, ὄν. κ. cebelitarik, Γιβραλτάρ.
Ser, Π. ὄν. κεφαλή, ἄκρα, κορυφή. || —verir sır vermez, τὴν κεφαλὴν παραδίδει, τὸ μυστικὸν δὲν προδίδει= ἐχέμυθος. || —den geçti, ἀρχαῖον τάγμα ἐθελοντῶν αὐταπαρνητῶν. || —azat, = hür, ἐλεύθερος.
Serair, A. ὄν. gizli şeyler, μυστήρια, μυστικά.
Serap, A. ὄν. pusarık, ılgım salgım, ἀντικατοπτρισμός, βλ. pusarık,
Serapa, Π. ἐπρ. baştan aşağıya kadar, hep, καθ' ὁλοκληρίαν.
Serbaz, Π. ἐπθ. korkusuz, cesur, ἀτρόμητος. || —, τολμηρός.
Serbest, Π. ἐπθ. hür, başıboş, ἐλεύθερος, ἀνεξάρτητος. || —, θαρραλέος. || —, ἐπρ. ἐλευθέρως
Serbestçe, T. ἐπρ. ἐλευθέρως, θαρραλέως.
Serbeste, Π. ἐπθ. başı bağlı, οὗ ἡ κεφαλὴ δεδεμένη. || —, = örtülü, gizli, κεκαλυμμένος, μυστικός.
Serbestî, Π. ὄν. hürriyet, serbest yaşama, ἐλευθερία.
Serçe, T. ὄν. [= küçük baş], torğu, çuğur, çuğurcuk, στρουθίον. || —parmak, (δάκτ.) ὠτίτης.
Serd, A. ἀφ. beyan etme, ἔκθεσις λόγου, ἐπιχειρημάτων, σκέψεων. || —etmek, (αἰτ.) ἐκτίθημι, προτείνω, προβάλλω.
Serdap, Π. ὄν. yer altında serin oda, ὑπόγειον, δωμάτιον ὑπὸ τὴν γῆν δροσερόν.
Serdar, Π. ὄν. salâr, reis, baş kumandan, ἀρχηγός, στρατηγός. || —ı ekrem, στρατάρχης. || kır —ı, ἀγροφύλαξ.
Serdirmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) yaydırmak, βάλλω τινὰ ν' ἁπλώσῃ τι χαμαί.
Sere, T. ὄν. karış, σπιθαμή.
Serefraz, Π. ἐπθ. başını yükselten, mümtaz, ὁ ὑψῶν τὴν κεφαλήν, ἔξοχος, διακεκριμένος. || —olmak, ἐξέχω, διακρίνομαι
Seren, T. ὄν. δοκός. || —direği, κεραία ἱστοῦ.
Sereserpe, T. ἐπθ. açık saçık, ἀνοικτὸς καὶ διακεχυμένος.
Seretan, A. ὄν. yengeç, çağanoz, καρκίνος. || —, (ἀστρ.) τὸ ζώδιον τοῦ Καρκίνου, || —, (ιόσ.) incitme beni, καρκίνος.
Serfüru, Π. ὄν. baş eğme, itaat, ταπείνωσις. || —etmek, (δοτ.) ταπεινοῦμαι, ὑποκύπτω.
Sergerdan, Π. ἐπθ. sersem, ζαλισμένος, σκοτοδινιῶν, ὁ εἰς ἀμηχανίαν περιελθών.
Sergerde, Π. ὄν. baş, reis, ἀρχηγός [ἰδίᾳ ἐπὶ ἀτάκτου στρατοῦ ἢ λῃστῶν], λῃσταρχος.
Sergi, T. ὄν. serilen ve yayılan şey, πᾶν ὅ,τι ἐκτείνεται, ἐξαπλοῦται χαμαί, ὡς τάπης, ψίαθος κτλ. || —, μέρος ἐργαστηρίου ἔνθα ἐκτίθενται τὰ πρὸς πώλησιν, προθήκη. || —, παράπηγμα, πρατήριον. || —, ἔκθεσις βιομηχανική, γεωργικὴ κτλ. || —, ταμιακὸν γραμμάτιον.
Sergin, T. ἐπθ. serilmiş, yayılmış, ἐξηπλωμένος. || —, = düşkün, κλινήρης, ἀσθενής.
Sergüzeşt, Π. ὄν. başa gelenler, macera, περιπέτεια.
Serhas, Π. ὄν. κ. Ξέρξης.

Serhat, Π. ὄν. hudut başı, μεθόριος γραμμή, σύνορον.
Serhatlı, Τ. ὄν. φύλαξ τῆς μεθορίου γραμμῆς.
Serhatlık, Τ. ὄν. ὑπόδημα ἔχον πλαγίως τὰς πόρπας.
Seri, Α. ἐπθ. çabuk, ταχύς. || —ül intikal, = çabuk anlayışlı, ἀγχίνους || —ül hareke, = yürük, ταχυκίνητος, ταχύπλους [πλοῖον]. || —üz zeval, = çabuk geçici, ἐφήμερος, παροδικός.
Serian, Α. ἐπρ. çabucak, ταχέως.
Serili, Τ. ἐπθ. serilmiş, yayılmış, ἐξηπλωμένος.
Serilmek, Τ. ρμ. πθ. καὶ οὐδ. (δοτ.) yayılmak, döşenmek, ἐκτείνομαι, στρώνομαι. || —, ἁπλώνομαι [ἐπὶ ἀσπροροούχων κτλ.]. || —, = düşmek, dökülmek, πίπτω [ἐπὶ καρπῶν]. || yatağa—, πίπτω εἰς τὴν κλίνην, ἀσθενῶ.
Serin, Τ. ἐπθ. δροσερός. || —hava, δροσερὸς καιρός. || — —esiyor, πνέει δροσερά.
Serinlemek = serinlenmek.
Serinlenmek, Τ. ρμ. οὐδ. δροσίζομαι [ἐπὶ ἀνθρώπων]. || —, γίνομαι δροσερός [ἐπὶ ἀέρος. ὕδατος, σώματος κτλ.].
Serinleşmek, Τ. ρμ. οὐδ. γίνομαι δροσερός [ἐπὶ ἀέρος, ὕδατος κτλ.]. || geceler—, αἱ νύκτες γίνονται δροσεραί.
Serinleştirmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) καθιστῶ τι δροσερόν, δροσίζω. || yağmurlar havayı serinleştirdi, αἱ βροχαὶ ἐδρόσισαν τὴν ἀτμόσφαιραν.
Serinletmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) δροσίζω [τὸν ἀέρα, τὸ ὕδωρ, τὸ σῶμα κτλ.].
Serinlik, Τ. ὄν. δρόσος. || akşam—i, δρόσος τῆς ἑσπέρας.
Serir, Α. ὄν. oturak, taht, evrenk, θρόνος. || —, = karyola, κλίνη.
Serire, Α. ὄν. gizli, μυστήριον, μυστικόν.
Serirî, Α. ἐπθ. κλινικός. || —, (ἀνατ.) κλινοειδής.
Seririyat, Α. ὄν. κλινική.
Seriyum, Λατ. ὄν. Δημήτριον [στοιχεῖον μεταλλικόν, βάρ. ἀτομ. 138].
Serkele, Τ. ὄν. (φυτ.) sıtrıç kökü, ψύλλιον.
Serkeş, Π. ἐπθ. baş kaldıran, itaatsiz, ἀπειθής, ἀποστάτης.
Serkeşane, Π. ἐπρ. serkeşlikle, ἀπειθῶς, ἀτάκτως.
Serkeşlik, Τ. ὄν. itaatsızlık, ἀπείθεια, ἀποστασία. || —etmek, ἀπειθῶ, ἀποστατῶ.
Serlâvha [serlevha], Π. ὄν. baş yazı, τίτλος, ἐπιγραφή. || —, = adres, διεύθυνσις ἐν τηλεγραφήματι κτλ.
Serlâvhasız, Τ. ἐπθ. ὁ ἄνευ τίτλου, ἐπιγραφῆς.
Sermak, Τ. ρμ. (δοτ. αἰτ.) sürmek, ἐπιτρίβω, ἀλείφω. || —, ἐξορίζω, ἀπομακρύνω. || —, διάγω βίον, ζῶ ἐν ἀνέσει.
Sermaye, Π. ὄν. tüccar mal ve parası, κεφάλαιον. || —, ἀρχικὴ ἀξία ἐμπορεύματος, κ. κόστος. || —, γνῶσις κεκτημένη, πληροφορία. || —, = fahişe, πόρνη.
Sermayedar, Π. ἐπθ. κεφαλαιοῦχος.
Sermayeli, Τ. ἐπθ. κεφαλαιοῦχος. || —, πολυμαθής.
Sermayesiz, Τ. ἐπθ. ὁ ἄνευ κεφαλαίων. || —, ἀμαθής.
Sermayesizlik, Τ. ὄν. ἔλλειψις κεφαλαίων. || —, ἀμάθεια.
Serme, Τ. ὀν. ἁπαρ. ἐξάπλωσις, στρῶσις.
Sermedî, Α. ἐπθ. ebedî, daimî, αἰώνιος, διαρκής, ἀθάνατος.
Sermek, Τ. ρμ. (αἰτ.) yaymak, ἁπλόνω, ἐξαπλῶ. || —, = döşemek, στρώνω χαμαὶ τάπητα, ψιάθον, τραπεζομάνδηλον κτλ. || —, = yatırmak, ἐξαπλῶ χαμαί. ρίπτω, φονεύω. || ipe un—, ἁπλόνω ἄλευρον εἰς τὸ σχοινί, ἤτοι προβάλλω ματαίας προφάσεις.
Sermest, Π. ἐπθ. baygın, sarhoş, μεμεθυσμένος.
Sermestî, Π. ὄν. sarhoşluk, μέθη.
Sermet [sermed], Α. ἀφ. ebediyet, αἰωνιότης, ἀθανασία.
Sermuharrir, Α. ὄν. baş yazıcı, ἀρχισυντάκτης.
Sermürettip, Α. ὄν. dizici başı, ἀρχιστοιχειοθάτης.
Serpenk, Π. ὄν. demir takke, κράνος, περικεφαλαία.
Serpilmek, Τ. ρμ. πθ. καὶ οὐδ. ραίνομαι, ραντίζομαι. || yüreğe su—, ἀγάλλομαι, χαίρω. || —, αὐξάνομαι, ἀναπτύσσομαι σωματικῶς [ἐπὶ παίδων].
Serpinti, Τ. ὄν. ραντισμός. || yağmur

—si, ψήχαλα, ψεκάς. || —, ὑπόλοιπον πράγματος, ὑπόλοιπον ἀσήμαντον.

Serpiştirmek, T. ρμ. (αἰτ.) ραντίζω, ψηχαλίζω. || —, δίδω ὀλίγον κατ' ὀλίγον χρήματα ἀπέναντι χρέους. || —, (δοτ.) δέρω, κ. ταῖς βρέχω.

Serpkin, T. ὄν. sepkin, νερόχιονον.

Serpme, T. ὀν. ἅπαρ. ραντισμός. || —, ὄν. στίγματα, ποικίλματα, κλαδιὰ ὑφασμάτων ἀτάκτως ἐσπαρμένα. || —, = kurdeşen, αἰμάλωψ.

Serpmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) ραίνω, ραντίζω, σκορπίζω. || para—, ραίνω χρήματα.

Serptirmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω ἄλλον νὰ ραντίσῃ ὕδωρ κτλ.

Serpuş, Π. ὄν. baş örtüsü, κάλυμμα κεφαλῆς οἱονδήποτε.

Serrişte, Π. ὄν. ip ucu, ἄκρα νήματος, λαβή, ἀφετηρία χρησιμεύουσα πρὸς ἀνακάλυψιν πράγματος. || —, = behane, πρόφασις, ἀφορμή.

Sersem, T. ὄν. unutkan, sangı, alık, şaşkın, παραζαλισμένος, χαμένος, ἠλίθιος.

Sersemlemek, T. ρμ. οὐδ. alıklaşmak, παραζαλίζομαι, τὰ χάνω, θορυβοῦμαι.

Sersemlenmek = sersemleşmek.

Sersemleşmek, T. ρμ. οὐδ. sangılaşmak, παραζαλίζομαι ἔνεκεν ἀσθενείας, ἐνδείας ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας.

Sersemletmek, T. ρμ. (αἰτ.) παραζαλίζω.

Sersemlik T. ὄν. sangılık, alıklık, unutkanlık, παραζάλη.

Serseri, Π. ἐπθ. zırpıktı, derbeder, haylaz, ἀλήτης, πλάνος, τυχοδιώκτης, περιπλανώμενος. || —gezmek, ἀλητεύω, περιπλανῶμαι. || —, λόγος μάταιος, ἀνωφελής.

Serserice, T. ἐπρ. τυχοδιωκτικῶς.

Serserilik, T. ὄν. derbederlik, τὸ εἶναι τινὰ ἀλήτην κτλ.

Serseriyane, Π. ἐπθ. τυχοδιωκτικός. || —hayat, βίας τυχοδιωκτικός. || —, ἐπρ. τυχοδιωκτικῶς. || —dolaşmak, περιφέρομαι τυχοδιωκτικῶς.

Sert, T. ἐπθ. katı, σκληρός, τραχύς. || —, = keskin, σφοδρός, δριμύς. || —, = zorlu, şiddetli, ὁρμητικός, ἀπότομος.

Sertlendirmek = sertleştirmek.

Sertlenmek = sertleşmek.

Sertleşmek, T. ρμ. οὐδ. katılaşmak, pekişmek, καθίσταμαι σκληρός, τραχύς, δυνατός, σφοδρὸς κτλ. βλ. sert.

Sertleştirmek, T. ρμ. (αἰτ.) katılaştırmak, καθιστῶ τι σκληρόν, τραχύν, σφοδρόν, ὁρμητικόν, ἀπότομον.

Sertlik, T. ὄν. katılık, σκληρότης, τραχύτης, σφοδρότης, ὁρμητικότης, δριμύτης.

Server, Π. ὄν. kabile reisi, ἀρχηγὸς φυλῆς, λαοῦ. || —, ὄν. κ. Ἀρίσταρχος, Ἀριστάρχης.

Servet, A. ὄν. zenginlik, πλοῦτος. || —sahibi, ἢ ehli—, = zengin, πλούσιος. || ashabi—, = zenginler, πλούσιοι. || —, (μτφ) πλοῦτος διανοίας. || —, ὄν. κ. Πλούτων.

Servetli, T. ἐπθ. zengin, πλούσιος.

Servetsiz, T. ἐπθ. yoksul, πτωχός.

Servi = selvi.

Serzede, Π. ἐπθ. baş vurmuş, baş göstermiş, ὁ προβάλλων κεφαλήν, προκύπτων, συμβαίνων

Serzeniş, Π. ὄν. sitem, ἐπιτίμησις, μομφή, προσβολὴ [κτύπημα κατὰ κεφαλῆς].

Ses, T. ὄν. ün, gû, φωνή. || —, εἴδησις. || ayak—i, = dübürtü, βῆμα, πατημασιά. || —sada yok, ἐπικρατεῖ ἄκρα ἡσυχία. || daha bir —yok, δὲν ὑπάρχει ἀκόμη καμμία εἴδησις. || —çıkarmak, φωνάζω, ἐνίσταμαι. || —i kesmek, σιωπῶ. || —vermek, ἀπαντῶ. || —kopmak, ἐγείρεται θόρυβος. || acı—, φωνὴ διαπεραστική, δυσάρεστος, ὀξεῖα.

Seslemek, T. ρμ. οὐδ. dinlemek, ἀκούω.

Seslenmek, T. ρμ. (δοτ.) φωνάζω, ἀπαντῶ εἰς φωνήν.

Sesli, T. ἐπθ. ὁ ἔχων φωνήν, ὁ ποιῶν ἦχον, θόρυβον. || —, ἐπρ. μεγαλοφώνως. || —harf, (γραμμ.) φωνῆεν.

Sessiz, T. ἐπθ. ἄφωνος. || —, ἐπρ. ἀθορύβως. || —harf, (γραμμ.) σύμφωνον.

Set [sed], A. ἀφ. tıkama, kapama, κλεῖσις, ἔμφραξις. || —, = engel, φραγμός, προπύργιον. πρόσκομμα. || —, ἄνδηρον. || —, (χειρ.) πώμασις, φράξις τῶν παρὰ φύσιν ὀπῶν.

Set çekmek, T. ρμ. (δοτ.) ör çekmek, αἴρω φραγμόν, ἄνδηρον.

Setir [setr], A. ἀφ. örtme, kapama,

κάλυψις, συγκάλυψις. || —, = gizleme, ἀπόκρυψις.
Setre, A. ὄν. caket, ἐπενδύτης.
Setretmek, T. ρμ. (αἰτ.) kapamak, örtmek, καλύπτω, ἀποκρύπτω.
Sevabık, A ὄν. geçmiş şeyler, τὰ προηγούμενα, ἐπεισόδια, παρελθόντα. || —, (ἰατρ.) προανακρούσματα.
Sevap, A. ὄν. hayırlı iş, ἀγαθοεργία. || —a girmek, ἢ —etmek, πράττω ἀγαθοεργίαν. || —kazanmak, ἀξιοῦμαι ἀντιμισθίας ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.
Sevaplı, T. ἐπθ. hayırlı, ἀγαθοεργός.
Sevda, A. ὄν. aşk, yanma, ἔρως. || —, ἐπιθυμία, ἔφεσις. || kara—, μελαγχολία, ὑποχόνδριον. || —ya düşmek, = yanmak, ἐπιθυμῶ διακαῶς, ποθῶ, ἐρωτεύομαι.
Sevdalı, T. ἐπθ. âşık, vurgun, yanık, ἐρωτευμένος, μελαγχολικός.
Sevdazede, H. ἐπθ. vurgun, âşık, yanık, ἐρωτόλυπτος.
Sevdirmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) κάμνω τινά ν' ἀγαπήσῃ. || kendini —isteyen ço [=adam], ὁ ἄνθρωπος, ὅστις θέλει νὰ κάμῃ νὰ τὸν ἀγαπῶσι, νὰ γίνῃ ἀγαπητός.
Sevgi, T. ὄν. ἀγάπη, στοργή, ἔρως.
Sevgili, T. ἐπθ. yâr, προσφιλής, ἀγαπητός. || —, = maşuk, ἐραστής. || —, = maşuka, ἐρωμένη.
Sevici, T. ὄν. τριβάς, ἑταιρίστρια [γυνή].
Sevicilik, T. ὄν. κλειτορισμός.
Sevilir, T. ἐπθ. προσφιλής, συμπαθητικός.
Sevilmek, T. ρμ. πθ. ἀγαπῶμαι, εἶμαι ἀγαπητός.
Sevim, T. ὄν. ἀγάπη, συμπάθεια, θέλγητρον, χάρις.
Sevimli, T. ἐπθ. συμπαθητικός, προσφιλής.
Sevimsiz, T. ἐπθ. ἄχαρις, ἄνοστος.
Sevinç, T. ὄν. χαρά, ἀγαλλίασις. || —, ὄν. κ. Χαρικλῆς, Χαρίκλεια.
Sevinçli, T. ἐπθ. χαίρων, ἀγαλλόμενος.
Sevindirmek, T. ρμ. (αἰτ.) χαροποιῶ.
Seviniş, T. ἀφ. χαρά, ἀγαλλίασις.
Sevinmek, T. ρμ, μσ. (δοτ.) ἀγάλλομαι. || buna çok sevindim, ἐχάρην πολὺ ἐπὶ τούτῳ.
Sevir [sevr], A. ὄν. öküz, βοῦς, boğa, ταῦρος. || —burcu, ζώδιον τοῦ Ταύρου.
Seviş, T. ὄν. ἀγάπη, ἔρως.
Sevişme, T. ὀν. ἀπαρ. ἀμοιβαία ἀγάπη, ἔρως.
Sevişmek, T. ρμ. ἀλλ. ἀγαπᾶν ἀλλήλους.
Seviştirmek, T. ρμ. (αἰτ. β' γεν.) κάμνω ν' ἀγαπήσωσιν ἀλλήλους.
Sevitmek, T. ρμ. οὐδ. gecikmek, βραδύνω, καθυστερῶ.
Seviye, A. ὄν. beraberlik, ἰσότης. || ales—, ἐν γένει, ἐξ ἴσου. || —, θέσις, κατάστασις. || memleketin iktisadî—si yükseldi, ἀνυψώθη ἡ οἰκονομολογικὴ θέσις τῆς χώρας
Sevk, A. ἀφ. itme, ὤθησις. || —, = gönderme, irsal, ἀποστολή. || —ulceyş, στρατηγική. || —etmek, (αἰτ.) itmek, ὠθῶ, göndermek, ἀποστέλλω [στρατόν, πολεμεφόδια κτλ.].||—olunmak, = gönderimek, ἀποστέλλομαι.
Sevkiyat, A. ὄν. gönderilen şeyler, ἀποστολαί [στρατοῦ, πολεμεφοδίων κτλ.] || —, τὸ μέρος ἐξ οὗ γίνονται αἱ ἀποστολαί.
Sevme, T. ὀν. ἀπαρ. θωπεία. || —, ἀγάπη, ἔρως.
Sevmek, T. ρμ. (αἰτ.) ἀγαπῶ, ἐρῶμαι. || —, θωπεύω. || Allahı ἢ Tanrıyı seversen! πρὸς Θεοῦ! || —, χαίρω. || boyunu seveyim! νὰ χαρῶ τὸ ἀνάστημά σου! || gözünü seveyim! νὰ χαρῶ τὰ μάτια σου!
Seyahat, A. ἀφ. yolculuk, περιήγησις. || —etmek, (δοτ.) περιηγοῦμαι, ταξειδεύω.
Seyahatname, H. ὄν. βιβλίον περιηγήσεως.
Seydî, A. ἐπθ. ἡγεμονικός, ὁ καταγόμενος ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Μωάμεθ.
Seyelân, A. ἀφ. akma, ροή, ἐκροή. || —etmek, = akmak, ρέω. ||—i dem, (ἰατρ.) kan akması, αἱμόρροια, αἱμορραγία.
Seyfî, A. ἐπθ. kılıçlı, ὁ ἀνήκων εἰς τὸ ξίφος, στρατιωτικός. || —, ὄν. κ. Φρῖξος.
Seyhan, A. ὄν. κ. Κύδνος [ποταμὸς τῆς Κιλικίας].
Seyhun, A. ὄν. κ. Ἰαξάρτης [ποταμὸς τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας].
Seyif [seyf], A. ὄν. kılıç, yarak, ξίφος. || selli —etmek, = yarağı kılıfından çıkarmak, ξιφουλκῶ. || —ettin, ὄν. κ. Φρῖξος.

Seyip, A. ὄν. dul kadın, χήρα, ἡ ζωντοχήρα.

Seyir [seyr], A. ἀφ. yürüme, gitme, κίνησις, πορεία. || —, = yolculuk, ταξείδιον. || —, = bakma, temaşa, θέα. || —, = eğlence, διασκέδασις, περίπατος. || —i fil menam, = uyurken yürüme, ὑπνοβασία. || —etmek, ταξειδεύω. || —etmek, θεῶμαι. || —e çıkmak, ἐξέρχομαι εἰς περίπατον. || —etmek, = kımıldamak, κινοῦμαι [ἐπὶ οὐρανίων σωμάτων].

Seyirci, T. ὄν. θεατής. || —, = uzaktan bakıp karışmıyan, οὐδέτερος, ὁ μὴ ἀναμιγνυόμενος.

Seyircilik, T. ὄν. οὐδετερότης. || —, τὸ εἶναι θεατήν, τὸ θεᾶσθαι.

Seyis, A. ὄν. at timarcısı, ἱπποκόμος.

Seyit [seyd], A. ὄν. ileri gelen, ağa, baş, κύριος, ἀρχηγός, δεσπότης. || —ül mürselin, = Tanrı elçilerinin başı, ὁ ἀρχηγὸς τῶν προφητῶν[ἐπίθετον τοῦ Μωάμεθ].

Seyitlik, T. ὄν. ağalık, efendilik, ἀρχηγία, ἡγεμονία, τὸ νὰ ᾖ τις ἀπόγονος τοῦ Μωάμεθ.

Seyl, A. ὄν. = sel.

Seylâbe = seylâp.

Seylânî, A. ὄν. πολύτιμος λίθος τῆς Σεϊλάνης.

Seylâp, ἡ seylâbe, Π. ὄν. selsuyu, χείμαρρος.

Seylâpzede, Π. ἐπθ. ὁ ὑπὸ τοῦ χειμάρρου παθὼν ζημίας.

Seyran, A. ὄν. gezinme, περίπατος, θέα, διασκέδασις, κ. σεργιάνι. || —etmek, περιπατῶ, θεῶμαι κτλ.

Seyrangâh, Π. ὄν. seyir yeri, τόπος περιπάτου, διασκεδάσεως.

Seyretmek, T. ρμ. (αἰτ.) ταξειδεύω κτλ., βλ. seyir.

Seyrettirmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) baktırmak, göstermek, κάμνω τινὰ νὰ ἴδῃ τι περίεργον, ἐκθέτω τι περίεργον. || —, (αἰτ.) κάμνω τινὰ νὰ ταξειδεύσῃ, βλ. καὶ seyir.

Seyrisefain, A. ὄν. ναυτιλία, θαλασσοπλοΐα. || —, = akay = λευκὴ σελήνη, ἀτμοπλοΐα [ἡ νέα ὀναμασία τῆς S. S.].

Seyyah, A. ὄν. uzak yerlere giden, περιηγητής. || kararsız—, ἀεικίνητος.

Seyyal, A. ἐπθ. akan, akıcı, ρευστός. || —, κυματίζων. || —yakut, ρουβίνιον κυματίζον.

Seyyale, A. ἐπθ. akıcı şey, ρευστός, κυματίζων. || —, ὄν. ρευστόν. || —i berkiye, ἠλεκτρικὸν ρευστόν.

Seyyaliyet, A. ἀφ. akıcılık, ρευστότης.

Seyyan [siyyan], A. ὄν. müsavi olan şey, δύο ἴσα πρόσωπα ἢ πράγματα. || —tutmak, δὲν κάμνω διάκρισιν, θεωρῶ ἐξ ἴσου.

Seyyanen ἢ siyyanen, A. ἐπρ. beraber sayarak, ἐξ ἴσου.

Seyyar, A. ἐπθ. gezen, dolaşan, gezici, ὁ περιοδεύων, ταξιδεύων. || —satıcı, πλανόδιος πωλητής. || —muallim, καθηγητὴς μὴ μόνιμος.

Seyyarat, A. ὄν. gezici yıldızlar, πλανῆται.

Seyyare, A. ἐπθ. ὁ περιοδεύων, μεταβατικός. || —, ὄν. gezici yıldız, πλανήτης [ἀστήρ].

Seyyibe, A. ὄν. kötülük, κακία, || —i işret, = içki —si, τὸ κακὸν τῆς μέθης. || —sini çekiyor, ὑφίσταται τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας του.

Seza, Π. ἐπθ. yaraşır, lâyık, ἄξιος, πρέπων, προσήκων. || cezai—, ἡ προσήκουσα ποινή, τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας. || —görmek, θεωρῶ πρέπον, προσῆκον.

Sezaî, A. ἐπθ. yakışan, ὁ ἀξίζων, ὁ κατάλληλος, ὁ προσήκων. || —, ὄν. κ. Ἁρμόδιος.

Sezavar, Π. ἐπθ. yaraşır, lâyık, ἄξιος, πρέπων, προσήκων [μόνον ἐπὶ καλοῦ]. || —olmak, (δοτ.) ἀξίζω, γίνομαι ἄξιος. || —buyurmak, ἐπιδαψιλεύω.

Sezdirmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) δίδω τινὶ νὰ ἐννοήσῃ ὀλίγον, νὰ αἰσθανθῇ.

Sezgi, T. ὄν. sezme, anlama, νόησις, αἴσθησις, διάκρισις.

Sezilmek, T. ρμ. πθ. (ἀφαιρ.) γίνομαι αἰσθητός, διακρίνομαι.

Sezinlemek = sezinmek.

Sezinmek, T. ρμ. οὐδ. ἐννοῶ, αἰσθάνομαι, διακρίνω.

Seziş, T. ὄν. sezme, anlama, νόησις, αἴσθησις, διάκρισις.

Sezme = anlama, seziş.

Sezmek, T. ρμ. (αἰτ.) anlamak, ἐννοῶ, αἰσθάνομαι, διακρίνω.

Sicil [sicill], A. ὄν. kayıt befteri, κώδηξ, μητρῷον.

Sicilli, T. ἐπθ κατακεχωρισμένος ἐν τῷ κώδηκι, τῷ μητρῴῳ. || —, μτφ. ἐγκληματίας διαβόητος, ὅστις διῆλθε πολλάκις τοῦ δικαστηρίου.
Sicilya, ὄν. κ. Σικελλία.
Sicim, T. ὄν. ράμμα, σπάγγος. || — gibi yağmur, ραγδαία βροχή.
Sidik, T. ὄν. çiş, idrar, οὖρον. || —şekeri, (ἀσθ.) διαβήτης. || —zoru, δυσουρία. || —yolu, οὐρήθρα. || —emi, διουρητικόν (ἰατρικόν).
Sidikli, T. ἐπθ. çişli, pis, κατουρημένος. || —. οὐρητίας, κατουρλᾶς.
Sidre, A. ὄν. Arabistan kirazı, Trabzon hurması, λωτός.
Siftah, T. ὄν. ἡ πρώτη ἡμερησία πώλησις, εὔαρχος, ἐμπολή, κ. χερικόν. || —, ἔναρξις. || —etmek, κάμνω χερικόν, κάμνω ἀρχήν.
Siftahlamak, T. ρμ. οὐδ. ποιῶ εὔαρχον ἐμπολήν, κάμνω χερικόν. || —, κάμνω ἀρχήν, ἄρχομαι.
Siftinmek, T. ρμ. μσ. ξύνομαι κατὰ τρόπον γελοῖον. || —, ἀργοπορῶ ἄνευ λόγου.
Siga, A. ὄν. (γραμμ.) ἔγκλησις, ἡ χρόνος ρήματος. || rabıt —sı, (γραμμ.) μετοχή.
Sigil ἢ sivil, T. ὄν. τίλος, κ. κότσι, ἀκροχορδών.
Siğirmek, T. ρμ. (δοτ.) tükürmek, πτύω.
Sigorta, Ἰτ. ὄν. ἀσφάλεια. || —ya komak, ἀσφαλίζω.
Sigortacı, T. ὄν. ἀσφαλιστής.
Sigortalı, T. ὄν. ἠσφαλισμένος ὑπὸ ἀσφαλιστικῆς ἑταιρίας.
Sihan, A. ἀφ. kalınlık, πάχος, παχύτης, πυκνότης, κ. χόνδρος.
Sihir, A. ὄν. büyü, afsun, μαγεία, γοητεία. || —etmek, μαγεύω.
Sihirbaz. II. ὄν. büyücü, afsuncu, μάγος, γόης.
Sihirbazlık, T. ὄν. büyücülük, afsunculuk, μαγεία, γοητεία. || —etmek, κάμνω μαγείας, γοητείας.
Sihirlemek, T. ρμ. (αἰτ.) büyülemek, afsunlamak, μαγεύω, γοητεύω.
Sihirlenmek, T. ρμ. πθ. büyülenmek, μαγεύομαι, γοητεύομαι.
Sihirletmek, T. ρμ. (δοτ αἰτ.) büyületmek, afsunlatmak, βάλλω νὰ μαγεύσωσί τινα.
Sihirli, T. ἐπθ. afsunlu. büyülü, μαγευμένος, γοητευμένος.
Sik, T. ὄν. πέος, ἀνδρικὸν μόριον.
Sikilmek, T. ρμ. πθ. συνουσιάζομαι ὑπό τινος.
Sikişmek, T. ρμ. πθ. συνουσιάζομαι μετά τινος.
Sikişmiş, T. ἐπθ. κύναιδος, πασχητιῶν, ἀσελγής.
Sikke, A. ὄν. σῆμα νομίσματος. || —, νόμισμα. || altın—, νόμισμα χρυσοῦν. || kalp—, κίβδηλον νόμισμα. || —, = kavuk, κίδαρις, ἤτοι ἐπίμηκες κάλυμμα ὅπερ ἐφόρουν οἱ mevlevi. || —, εὐθεῖα ὁδός.
Sikkelenmek, T. ρμ. πθ. κόπτομαι [ἐπὶ νομίσματος], νομισματοποιοῦμαι.
Sikkezen, II. ὄν. akça kesici, νομισματοκόπος.
Siklon, Γαλλ. ὄν. kasırga, ἀνεμοστρόβιλος, καταιγίς, σίφων.
Sikmek, T. ρμ. (αἰτ.) συνουσιάζω. || kafa—, ἐνοχλῶ, ἀνησυχῶ τινα.
Siktirmek, T. ρμ. ἐφίνω νὰ συνουσιάσωσι κτλ. || siktir ol! ἄπιθι, ἔρρ' ἐς κόρακας, κ. γκρεμίσου!
Sil [sill], A. ὄν. verem, ince hastalık, φθίσις.
Silâh, A. ὄν. yarak, yat, ὅπλον. || —atmak, πυροβολῶ. || —hı atmak, καταθέτω τὰ ὅπλα. || —a davranmak, δράττομαι τῶν ὅπλων. || —çekmek, σύρω ὅπλον || —boşaltmak, ἐκκενῶ ὅπλον, πυροβολῶ. || —omuza [στρατ. πρόσταγμα], τὰ ὅπλα ἐπ' ὤμων.
Silâhane [silâhhane], II. ὄν. yarakhane, ὁπλοστάσιον.
Silâhçı, T. ὄν. ὁπλοπώλης. || —dükkânı, ὁπλοπωλεῖον.
Silâhendaz, II. ὄν. yaraklı asker, ὁπλίτης.
Silâhendazlık, T. ὄν. yarakçılık, tüfekçilik, ὑπηρεσία ὁπλίτου, ὁπλιτεία.
Silâhlandırmak, T. ρμ. (αἰτ. β' γεν.) yaraklandırmak, ὁπλίζω.
Silâhlanmak, T. ρμ. μσ. yaraklanmak, ὁπλίζομαι.
Silâhlı, T. ἐπθ. yaraklı, ὡπλισμένος, ἔνοπλος.
Silâhlık, T. ὄν. yaraklık, ζώνη, ἐντὸς τῆς ὁποίας φέρει τις ὅπλα.
Silâhşor, II. ὄν. ἔνοπλος, δεξιὸς χειριστὴς τῶν ὅπλων. || —, σωματοφύλαξ.
Silâhşorluk, T. ὄν. τὸ εἶναι τινὰ ἔνοπλον, σωματοφύλακα.

Silâhtar ἢ silihtar, Π. ὄν. ὑπασπιστής.
Sildirmek, Τ. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω ν' ἀπαλείψωσιν, ἢ νὰ τρίψωσι, νὰ καθαρίσωσι.
Sile, Τ. ἐπρ. ἐν χρήσει: sile sile = ağzına kadar dolu, τικιζ, πλήρης μέχρι στεφάνης, γεμάτος.
Silecek, Τ. ὄν. λουτρίς, ἤτοι μέγα προσόψιόν.
Silgi, Τ. ὄν. μάκτρον.
Silici, Τ. ὄν. ροκανιστής, στιλβωτής.
Silihtar = silâhtar. || —, θέρετρον ἐν Κωνσταντινουπόλει.
Silik, Τ. ἐπθ. ἀπηλειμμένος, τετριμμένος [ἐπὶ νομισμάτων],
Silindir, ἑλλ. ὄν. merdane, üstüvane, κύλινδρος.
Silindirlemek, Τ. ρμ. (αἰτ.) κυλινδρόω, ὁμαλίζω, λειαίνω τι διὰ κυλίνδρου.
Silinmek, Τ. ρμ. μσ. καὶ πθ. ἀπομάσσομαι. || —, καθαρίζομαι. || —, διαγράφομαι, ἀπαλείφομαι, τρίβομαι.
Silinti, Τ. ὄν. ἀπάλειψις, διαγραφή.
Silintili, Τ. ἐπθ. ἀπηλειμμένος, ἐσβεσμένος, διαγεγραμμένος [φράσις, λέξις κτλ.].
Silintisiz, Τ. ἐπθ. ἄνευ διαγραφῆς.
Silk, Α. ἐπθ. kaytan, iplik, νῆμα. || —, = sıra, dizi, σειρά, τάξις, χορεία. || —, = tutulan yol, στάδιον, βλ. καὶ meslek.
Silki, Τ. ἐπθ. çırpınan, ὁ τρέμων ἐκ φόβου. || —, ὄν. sıçrayışla uyanış, τρόμος, σκίρτημα καθ' ὕπνους.
Silkinmek, Τ. ρμ. μσ. sinirmek, σείομαι ὅπως ἀποτινάξω τι. || —, σείομαι, ἐκκονίζομαι, κ. ξεσκονίζομαι.
Silkinti, Τ. φρίκη, τρόμος. || —, ξετίναγμα.
Silkişmek, Τ, ρμ. μσ. σείομαι, σείω τὸ σῶμα ὅπως καθαρισθῶ. || —, τινάσσομαι [ἐπὶ πτηνῶν].
Silkme, Τ. ὄν. ἀπαρ. sirkme, σεῖσις, τιναγμός. || —, ὄν. εἶδος φαγητοῦ μὲ μελιδζάνας.
Silkmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) sirkmek, σείω. || yaka—, φρίττω ἐκ τῆς κακίας καὶ στρεψοδικίας τινός.
Silktirmek, Τ. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω νὰ σείσωσι, νὸ τινάξωσι.
Sille, Τ. ὄν. tokat, kötek, şamar, şaplak, κόλαφος, ῥάπισμα. || felek — si, ῥάπισμα τοῦ οὐρανοῦ, συμφορά. || —atmak, ἢ —vurmak, κολαφίζω, ῥαπίζω. || —yemek, ῥαπίζομαι. || — yemek, ὑφίσταμαι συμφοράν.
Sillî, Α. ἐπθ. veremli, ince hastalıklı, φθισικός.
Sillürie, Α. ὄν. akciğer veremi, φθίσις πνευμονική.
Silme, Τ. ὄν. ἀπαρ. ἀπόμαξις, σπόγγισμα. || —, ἐπθ. τετορνευμένος. || —, ἐπθ. καθαρισμένος, σπογγισμένος.
Silmek, Τ. ρμ. (αἰτ. ἀφαιρ.) ἀπομάσσω. || —, = aşındırmak, λειαίνω, ἐξομαλίζω. || —, = rendelemek, ροκανίζω. || silip süpürmek = oratmak, καταβροχθίζω, διαρπάζω. || burnunu—, ἀπομύττεται. || defterden—, ἀπαλείφω ἀπὸ τὸ κατάστιχον, διαγράφω.
Silsile, Α. ὄν. zincir, ἅλυσις. || —, = soysop, γενεαλογία, καταγωγή, ἱεραρχικὴ τάξις. || —i cibal = sıra dağlar, ἅλυσις ὀρέων. || —i müte kartibe, (ἀλγ.) σειρὰ συγκλίνουσα. || —i gayri, mütekarribe, (ἀλγ.) σειρὰ ἀποκλίνουσα.
Silsilename, Π. ὄν. γενεαλογικὸς χάρτης ἢ πίναξ.
Sim, Π. ὄν. gümüş, ἄργυρος. || —, ἀργυροῦν νόμισμα.
Sima, Α. ὄν. yüz, beniz, çehre, πρόσωπον, φυσιογνωμία, μορφή. || melek—, ἀγγελόμορφος.
Simap, Π. ὄν. civa, ὑδράργυρος.
Simav, Τ. ὄν. susurlu ἢ susığırlı, Μάκεστος [ποταμὸς τῆς Μυσίας].
Simhak, Α. ὄν. ince zar, deri, μεμβράνα, λέπυρον. || —ı cümcüme, (ἀνατ.) περίκρανον.
Simit, Τ. ὄν. κουλούριον. || —, = can kurtaran, σωσίβιον.
Simitçi, Τ. ὄν. κουλουροπώλης.
Simsar, Α. ὄν. tellâl, μεσίτης, ἐμπορομεσίτης.
Simsariye, Α. ὄν. tellâliye, μεσιτεία, ἀμοιβὴ μεσίτου.
Simsarlık, Τ. ὄν. tellâllık, μεσιτεία, τὸ ἔργον τοῦ μεσίτου.
Simya, Α. [Χαλδ.] ὄν. ἀλχημεία.
Sin [sinn], Α. ὄν. diş, ὀδούς. || —, = yaş, ἡλικία.
Sin, Τ. ὄν. çukur, λάκκος, βόθρος. || —, = mezar, τάφος, μνῆμα.
Sina, Α. ὄν. τὸ ὄρος Σινᾶ.
Sina, Α. ὄν. (φυτ.) κολοιτέα, κ. κολουτέα.

Sinameki, T. ὄν. (φυτ.) σιναμική [κατὰ λ. κολοιτέα τῆς Μέκκας].
Sinan, A. ὄν. süngü, mızrak, λόγχη. || —, ὄν. κ. Σινάν.
Sinare = sınara.
Sinarit, ἑλλ. ὄν. (ἰχθ.) küçük orkinos balığı, συναγρίς.
Sincabi, A. ἐπθ. koyu kurşun rengi, φαιός.
Sinagog, ἑλλ. ὄν. havra, συναγωγή.
Sincap, A. ὄν. teyun, σκίουρος.
Sinderus, A. ὄν. kopal ağacının zamkı ve yağı, σανδαράχη [εἶδος ῥητίνης].
Sindik ἢ sındık, ἑλλ. ὄν. σύνδικος [ἀντιπρόσωπος τῶν πιστωτῶν πτωχεύσαντος].
Sindika, Γαλλ. ὄν. συνδικάτον, ὅμιλος κεφαλαιούχων.
Sindiri, T. ὄν. deniz, θάλασσα.
Sindirmek, T. ρμ. (αἰτ.) gömmek, gizlemek, θάπτω, κρύπτω || —, = hazm etmek, χωνεύω.
Sindirmemek, T. ρμ. ἀποφ. δὲν ἀφίνω τινὰ νὰ χωνεύσῃ. || —, μτφ. ἐνοχλῶ.
Sine, Π. ὄν. göğüs, στῆθος. || —ye sarmak, ἐνστερνίζομαι.
Sinece, T. ἐπθ. ὑποκριτής, ὕπουλος.
Sinek, T. ὄν. μυῖα. || at —i, οἶστρος. || sivri—, κώνωψ. || —, σπαθί [χαρτοπαιγνίου.
Sineklik, T. ὄν. μυιαστήριον. || —, κουνουπιέρα.
Sinematoğraf, ἑλλ. ὄν. κινηματογράφος.
Singin, T. ἐπθ. hazmi kolay, εὔπεπτος. || —, ἀπορροφημένος. || —, = kendi halinde, φιλήσυχος
Sini, T. ὄν. kısa kenarlı tepsi, μέγας δίσκος ἐκ χαλκοῦ ἢ ὀρειχάλκου.
Sinin, A. ὄν. yıllar, seneler, ἔτη.
Sinir, T. ὄν. tarika, asap, νεῦρον. || — hastalığı, νευραλγία, νευροπάθεια. || —, (μτφ.) ἀδυναμία, οἶκτος, συμπάθεια.
Sinirlemek, T. ρμ. (αἰτ. ἀφαιρ.) χωρίζω τὰ νεῦρα ἀπὸ τοῦ κρέατος. || —, φονεύω ἵππον κτλ. κόπτων τὰ νεῦρα τῶν γονάτων αὐτοῦ.
Sinirlenmek, T. ρμ. μσ. ἐκνευρίζομαι
Sinirleşmek, T. ρμ. μσ. καθίσταμαι νευρικός, ἐκνευρίζομαι.
Sinirletmek, T. ρμ. (αἰτ.) ἐκνευρίζω.
Sinirli, T. ἐπθ. asabî, νευρώδης. || —, ὁ ἔχων ἰσχυρὰ τὰ νεῦρα, ἰσχυρός.
Sinirlilik, T. ὄν. asabiyet, νευροπάθεια.
Sinirmek, T. ρμ. οὐδ. σκιρτῶ ἐλαφρῶς.
Sinlemek, T. ρμ. οὐδ. ὠρύομαι ὑποκώφως [ἐπὶ ζώων].
Sinme, T. ὀν. ἀπαρ. ἀπορρόφησις, διείσδυσις.
Sinmek, T. ρμ. οὐδ. gizlenmek, κρύπτομαι. || —. ἀπορροφῶμαι, διεισδύω. || —, = hazmolunmak, χωνεύομαι [ἐπὶ τροφῆς]. || —, = korkup büzülmek, περιστέλλομαι, ζαρόνω ἐκ φόβου.
Sinmez, T. ἐπθ. hazmolunmaz. ἀχώνευτος, δύσπεπτος.
Sinnen, A. ἐπρ. yaşça, κατὰ τὴν ἡλικίαν. || — büyüktür, εἶναι μεγαλείτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν.
Sinot, ἑλλ. ὄν. ἡ ἱερὰ Σύνοδος.
Sinrimek, T. ρμ. μσ. silkinmek, σείομαι ἐλαφρῶς ὅπως ἀποτινάξω τι. || —, σκιρτῶ ἐλαφρῶς.
Sinsi, T. ἐπθ yere bakar, mürai, gizli, ὕπουλος, κρυψίνους.
Sintina, Ἰτ. ὄν. ambarın altı, ὄζον ὕδωρ θαλάσσιον, ὅπερ συναθροίζεται εἰς τὸν πυθμένα τοῦ πλοίου. || —kokusu, ἡ κακὴ ὀσμὴ τοῦ πυθμένος τοῦ πλοίου.
Sipah, Π. ὄν. asker, leşker, στρατός.
Sipahî, Π. ὄν. askerî, στρατιώτης τοῦ ἱππικοῦ. || —, = ulûfeci, ἱππότης τιμαριοῦχος, Σπαχῆς. || —ocağı, ἀρχαῖον τάγμα Τουρκικοῦ ἱππικοῦ. || —, στρατ.ώτης Ἀλγερινὸς ἢ Ἰνδός.
Sipahilik, T. ὄν. süvari askerliği, στρατιωτικὴ ὑπηρεσία. || —, στρατιωτικὸς τιμαριωτισμός.
Sipariş, Π. ὄν. ısmarlama, παραγγελία, ἐντολή. || —etmek, κάμνω παραγγελίαν, ἐντέλλομαι.
Sipehdar, Π. ὄν. baş kumandan, στρατάρχης.
Sipehsalar, Π. ὄν. serasker, baş kumandan, στρατάρχης, ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν.
Sipehsalarî, Π. ἐπθ. baş kumandanlık, ὁ ἀνήκων τῷ στρατάρχῃ, τῷ ὑπουρ. γῷ τῶν στρατιωτικῶν.
Siper, Π. ὄν. kalkan, ἀσπίς. || —, πᾶν ὅ,τι προφυλάττει ἀπὸ τὸν ἄνεμον, τὴν βροχήν, ἀλεξήνεμον κτλ. || —, ἄνδηρον. || —almak, ἀμύνομαι προ-

φυλαττόμενος ὄπισθεν ἀνδήρου. || —, γύρος τοῦ πίλου. || —hendeği, (στρατ.) ταχύσκαπτον. || tunç—, ὀρειχάλκινος ἀσπίς, ἀμυντήριον ἀρειχάλκινον, ἀήττητον προάσπισμα.

Siperi saika, ΑΠ. ὄν. yıldırıma karşı demir çubuk, ἀλεξικεραυνον.

Siperi sukut, ΑΠ. ὄν. düşme şemsiyesi = paraşüt, ἀλεξίπτωτον.

Sipihr, Π. ὄν. gök, felek, sema, οὐρανός. || —, = felek, τύχη.

Sipsi, Τ. ὄν. gemici düdüğü, συρίκτρα ναύτου. || —, = talim ıslığı, συρίκτρα γυμνασίων στρατοῦ, ρυθμικοῦ βαδίσματος.

Sirayet, Α. ἀφ. geçme, bulaşma, μετάδοσις νόσου, πυρὸς κτλ., μολυσμός. || —etmek, (δοτ.) μεταδίδομαι, βλ. καὶ sarî.

Siret, Α. ὄν. ahlâk, tabiat, χαρακτήρ, διαγωγή, ἦθος.

Sirkat, Α. ἀφ. araklama çalma, hırsızlık, aşırma, κλοπή. || – eylemek, (δοτ.) çalmak, κλέπτω.

Sirke, Π. ὄν. ekşi üzüm suyu, ὄξος. || kurşun —si, ὀξικὸς μόλυβδος. || gül —si, τριανταφυλλόξειδον. || keskin —nin zararı kabına, (πρμ.) τὸ δριμὺ ὄξος τὸ σκεῦός του βλάπτει [ἐπὶ ὀργίλων ἀνθρώπων]. || bedava —baldan tatlı dır, (πρμ.) τὸ δωρεὰν ὄξος εἶναι γλυκύτερον τοῦ μέλιτος.

Sirke, Τ. ὄν. κόνις, κ. κόνιδα, ἤτοι τὸ σπέρμα τῶν φθειρῶν.

Sirkeci, Τ. ὄν. ὀξοπώλης. || —, ὄνομα συνοικίας ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Sirkek, Τ. ἀφ. uykusuzluk, ἀϋπνία.

Sirkelenmek, Τ. ρμ. οὐδ. πληροῦμαι κόνεως, κ. κονιδιάζω.

Sirkeli, Τ. ὄν. ὁ περιέχων ὄξος. || —sarmısaklı, ὁ διὰ σκορόδου καὶ ὄξους ἠρτημένης [φαγητόν].

Sirkinmek, Τ. ρν. οὐδ. uyukudan helecanla uyanmak, τινάσσομαι καθ' ὕπνους, ἀφυπνίζομαι ἐκ ταραχῆς.

Sirkme = silkme.

Sirkmek = silkmek.

Sis, Τ. ὄν. pus, ὁμίχλη. || —basmak, καταπίπτει ὁμίχλη. || kesif —, = sık—, πυκνὴ ὁμίχλη. || —açılmak, διαλύεται ἡ ὁμίχλη.

Sislenmek, Τ. ρμ. οὐδ. καλύπτομαι ὑπὸ ὁμίχλης.

Sisli, Τ. ἐπθ. rutubetli, puslu, ὁμιχλώδης. || —hava, καιρὸς ὁμιχλώδης.

Sistire, ἑλλ. ὄν. ξυστήριον, ξέστρον. || —, πτύον ἀρτοποιοῦ.

Sistit, ἑλλ. ὄν. (παθ.) κυστῖτις.

Sitayiş, Π. ὄν. övme, methetme, ἔπαινος, ἐγκώμιον. || —etmek, = övmek, ἐπαινῶ, ἐγκωμιάζω.

Sitem, Π. ὄν. çıkışma, προσβολή, ἐπιτίμησις. || —, = haksızlık, ἀδικία, τυραννία, καταδρομή. || feleyin —ine uğramak, καταδρομὴ τῆς τύχης. || —etmek, ἐπιτιμῶ, ἐπιπλήττω, προσβάλλω.

Sitemdide, Π. ἐπθ. mağdur, ἠδικημένος.

Sitemkâr, Π. ἐπθ. zulmeden, ἄδικος. τύραννος.

Sitemkeş, Π. ἐπθ. ὁ ὑποστὰς ἀδικίαν. ἀδικηθείς.

Sitemli, Τ. ἐπθ. προσβλητικός, ἐπιτιμητικός. || —bakış, βλέμμα ἐπιτιμητικόν.

Sitil, Τ. ὄν. δοχεῖον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ποτίζουσι τὰ ζῶα. || —, πρόχοος τῶν κουρέων ἀναρτώμενος πρὸς λοῦσιν τῶν ξυριζομένων. || —, νεαρὸν φυτόν.

Sitillemek, Τ. ρμ. (αἰτ.) fidelemek, μεταφυτεύω νεαρὸν φυτόν.

Sitte, Α. ἀριθ. altı, ἕξ.

Sitteisevr, Α. ὄν. ψῦχος Ταύρου, ἤτοι κατὰ τὴν ἄνοιξιν ὅταν ὁ ἥλιος εὑρίσκηται ἐν τῇ τριακοστῇ μοίρᾳ τοῦ ζωδίου τοῦ Κριοῦ.

Sittin, Α. ἀριθ. altmış, ἑξήκοντα.

Sittin sene, Α. ἀριθ. altmış yıl, ἑξήκοντα ἔτη, (μτφ.) οὐδέποτε, εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα. || —gelmesin, οὐδέποτε ἂς ἔλθῃ.

Sivas, ὄν. κ. Σεβάστεια, νομὸς τῆς Μ. Ἀσίας [τὸ πάλαι Κάβειρα].

Sivil, Γαλλ. ὄν. πολιτικὴ στολή.

Sivil = sigil.

Sivilce, Τ. ὄν. ufak çiban, ὑδρωτήριον, φλύκταινα, φῦμα.

Sivirmek, Τ. ρμ. οὐδ. sivri ve keskin olmak, ὀξύνομαι, καθίσταμαι ὀξύς, ἀκονῶμαι. || —, = boy atmak, αὐξάνω, ἀποκτῶ ἀνάστημα ὑψηλόν.

Sivirtmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) sivriltmek, ὀξύνω, ἀκονῶ.

Sivi, Τ. ὄν. διολίσθησις, ἐξαφάνισις. || —yılı, ἡ ἐντὸς 33 ἐτῶν διαφορὰ ἑνὸς ἔτους μεταξὺ τοῦ σεληνιακοῦ καὶ ἡλιακοῦ ἔτους.

Sivişiklik, Τ. ὄν. kayarlık, yapışkanlık, ὀλισθηρότης, τὸ γλοιῶδες.
Sivişme, Τ. ὀν. ἀπαρ. kayma, gözden kaybolma, διολίσθησις, ἐξαφάνισις.
Sivişmek, Τ. ρμ. οὐδ. kaymak, kayb olmak, ὀλισθαίνω, ἐξαφανίζομαι.
Sivmek, Τ. ρμ. οὐδ. ὀλισθαίνω, γλιστρῶ. || —, πάσχω διαβήτην.
Sivri, Τ. ἐπθ. ὀξύς, αἰχμηρός, σουβλερός, ὑψηλός. || —köşe, = zaviyei hadde, ὀξεῖα γωνία. || —boylu, ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα. || —burun, (ἰχθ.) θύννος. || —akıllı, ἀγχίνους. || sip—, ὀξύτατος, λίαν αἰχμηρός. || —başlı, στενοκέφαλος, ἰσχυρογνώμων. || —sinek, κώνωψ.
Sivrilce = sivilce.
Sivrileşmek = sivrilmek.
Sivrilik, Τ. ὄν. ὀξύτης, αἰχμηρότης.
Sivrilmek, Τ. ρμ. οὐδ. ὀξύνομαι, ἀκονῶμαι. || —, ἀποκτῶ ἀνάστημα ὑψηλόν.
Sivriltmek, Τ. ρμ· (αἰτ.) καθιστῶ τι ὀξύ, ὀξύνω.
Sivrisinek = βλ. sinek καὶ sivri.
Sivritmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) sivirtmek, ὀξύνω, ἀκονῶ.
Siya, Ἰτ. ὄν. κωπηλασία πρὸς τὰ ὀπίσω ἤτοι ἐπὶ πρύμναν.
Siyah, Π. ἐπθ. kara, μέλας, μαῦρος || sim—, = kapkara, κατάμαυρος || bahri—, = kara deniz, Μαύρη θάλασσα.
Siyahî, Π. ἐπθ. kara adam, zenci, Αἰθίοψ,
Siyahlanmak, Τ. ρμ. μσ. kararmak, μελανοῦμαι, μαυρίζω.
Siyahlatmak, Τ. ρμ. (αἰτ.) karartmak, μελανῶ. μαυρίζω.
Siyahlı, Τ. ἐπθ. ὁ ἔχων μελαίνας κηλίδας, στίγματα.
Siyahlık, Τ. ὄν. karalık, karaltı, μελανότης.
Siyak, Α. ὄν. sözün gelişi, τρόπος, μέθοδος, φορὰ τοῦ λόγου. || bu —ta, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀπαραλλάκτως.
Siyap, Α. ὄν. giyinti, ἐνδύματα. || —ını atti, ἀπεξεδύθη.
Siyaset, Α. ὄν. yurt idaresi, διοίκησις τοῦ κράτους. || —, = idam cezası, θανατικὴ ποινή. || —meydanı, τόπος ἐκτελέσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς. || —, = diplomatlık, διπλωματία, πολιτική.
Siyaseten, Α. ἐπρ. politikaca, διπλωματικῶς, πολιτικῶς. || —, κυβερνητικῶς.
Sivasetgâh, Π. ὄν. siyaset yeri, τόπος ἐκτελέσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς.
Siyasî, Α. ἐπθ. διοικητικός, πολιτικός, διπλωματικός. || —tarih, πολιτικὴ ἱστορία. || —, ὄν. διπλωμάτης, πολιτικὸς ἀνήρ.
Siyasiyat, Α. ὄν. πολιτικά, ἤτοι πολιτικαί, διπλωματικαὶ ὑποθέσεις. || —, πολιτικὴ κατάστασις.
Siyasiyun, Α. ὄν. diblomatlar, διπλωμάται, πολιτικοὶ ἄνδρες.
Siymek, Τ. ρμ. οὐδ. (δοτ.) dıvara işemek, κατουρῶ [ἐπὶ κυνὸς ἢ ἄλλου ζώου κατουροῦντος ἐπὶ τοίχου καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῆς γῆς). || —, = kızışmak, ὀργῶ εἰς συνουσίαν [ἐπὶ ζώων].
Siyonist, ἑλλ. ὄν. Σιωνιστής.
Siyonizm, ἑλλ. ὄν. Σιωνισμός.
Siz, Τ. [siz, sız, suz, süz] μόρ. στερητικὸν ἄνευ. || bilgi—, ἀμαθής. || ben—, ἄνευ ἐμοῦ κτλ.
Siz, Τ. ἀντων. ὑμεῖς. || —siz, ἄνευ ὑμῶν. || —söyliyorsunuz, ὑμεῖς τὸ λέγετε. || —inki, ὁ ὑμέτερος, α, ον, βλ. καὶ ki,
Sizi, ἢ sizii, Τ. ὄν. mantar, φελλός.
Sizmoğraf, ἑλλ. ὄν. σεισμογράφος.
Sizü, Τ. ὄν. φελλός, φλοιὸς δρυός.
Sıbyan, Α. ὄν. küçük **çocuk**lar, = çocuklar = adamcıklar, παῖδες ἄρρενες. || —mektebi, νηπιαγωγεῖον.
Sıcacık, Τ. ἐπθ. ılık, sıcakça, ὑπόθερμος. || —, ἀρκετὰ θερμός.
Sıcak, Τ. ἐπθ. θερμός. || —kanlı, ἢ kanı—, ἀγαπητός, συμπαθητικός. || —, ὄν. θερμότης. || —a kar mı dayanır? εἰς τὴν θερμότητα διατηρεῖται χιών; (πρμ.) = ἀντέχει τις εἰς τὴν βίαν; || —ı —ına, πρόσφατος, ἀμέσως.
Sıcak kanlı, Τ. ἐπθ. θέρμαιμος. || —, (μτφ.) συμπαθητικός, ἀγαπητός.
Sıcaklık, Τ. ὄν. hararet, θερμότης. || kan —ı, συμπαθητικότης.
Sıçağan, Τ. ὄν. χεζᾶς, χέστης.
Sıçan, Τ. ὄν. fare, μῦς, ποντικός. || —kuyruğu, = törpü, ρινίον, ξύστρον. || —dişi, = sivri oya, ὀξεῖα οὔγια, παρυφή. || —otu, = ἀρσενικόν. || —yolu, ὑπόνομος πλήρης πυρίτιδος πρὸς ἔκρηξιν. || —yolu, μονοπάτι. || —gibi kapana tutulmak, συλλαμβά-

νομαι εἰς τὴν παγίδα ὡς μῦς. || kır —ı, ἰκτίς. || tarla —ı, ἀρουραῖος. || —deliği bin paraya, (πρμ.) ἡ ποντικότρυπα ἀξίζει χίλια φλωριά.

Sıçılmak, T. ρμ. οὐδ. λερόνομαι διὰ τῶν ἰδίων περιττωμάτων. || —, (μτφ.) χαλνᾶ, καταστρέφεται ἡ ὑπόθεσις.

Sıçırkan, T. ὄν. sıçağan, χεζᾶς καὶ οὐρητίας.

Sıçırtmak = sıçtırmak.

Sıçmak, T. ρμ. οὐδ. (δοτ.) yestehlemek, pislemek, ἀφοδεύω || —, (μτφ.) χαλνῶ ὑπόθεσιν, καταστρέφω.

Sıçramak, T. ρμ. (οὐδ.) ziplamak, raksetmek, hoplamak, πηδῶ, σκιρτῶ, χοροπηδῶ. || —, ἐπιτίθεμαι, τινάσσομαι. || —, πηδῶ, διασκελίζω ρύακα κτλ. || kan başa—, ἀναβαίνει τὸ αἷμα εἰς τὴν κεφαλήν.

Sıçratmak, T. ρμ. (αἰτ.) κάμνω τινὰ νὰ σκιρτήσῃ, νὰ πηδήσῃ.

Sıçrayıcı, T. ἐπθ. ὁ πηδῶν, σκιρτῶν.

Sıçrayış, T. ἀφ. ziplayış, πήδημα, ἅλμα, σκίρτημα.

Sıçtırmak, T. ρμ. (αἰτ. δοτ.) yestehletmek, κάμνω τινὰ ν' ἀφοδεύσῃ. || —, (μτφ.) çok korkutmak, προξενῶ εἴς τινα μέγαν φόβον.

Sıdık [sıdk], A. ὄν. doğruluk, gerçeklik, ἀλήθεια, εἰλικρίνεια. || —ı niyet, πρόθεσις εἰλικρινής.

Sıfak, A. ὄν. (ἰατρ.) περιτόναιον. || —, περιταινία, ἀπονεύρωσις.

Sıfakî, A. ἐπθ. (ἰατρ.) περιτόναιος.

Sıfat, A. ὄν. ἰδιότης, προσόν, κατηγόρημα. || —, = surat, kılık, biçim, πρόσωπον, μορφή. || —, (γραμμ.) ἐπίθετον. || —ı mutlaka, ἐπίθετον θετικόν. || —ı tafdiliye, ἐπίθ. συγκριτικόν. || —ı ifratiye, ἐπίθ. ὑπερθετικόν. || —ı müşebbehe, ἐπίθ. ἐξομοιωμένον. || —ı resmiye, ἐπίσημος ἰδιότης. || —ı ruhaniye, ἰδιότης κληρικοῦ. || müdbeyi —ı ile, ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ἐνάγοντος. || tekit —ı, ὑπερθετικόν, ἐπιτατικὸν ἐπίθετον. || kıyasî—, παράγωγον ἐπίθετον,

Sıfır, A. ἀριθ. μηδέν. || —, = boş, κενός.

Sığ, T. ἐπθ. derin olmıyan, ἀβαθής, ρηχός [ὕδωρ, θάλασσα κτλ.]. || —, ὄν. ρηχά. || —a oturmak, κάθημαι εἰς τὰ ρηχά [ἐπὶ πλοίου].

Sığamak, T. ρμ. (αἰτ.) okşamak, θωπεύω. || —, = sıvamak, ἀνασκουμπώνω. || paçaları—, ἀνασύρω τὰ βρακοπόδια. || etekleri—, ἀνασύρω τὰ κράσπεδα.

Sığanmak, T. ρμ. μσ. (δοτ.) sıvanmak, ξεσκουμπώνομαι, ἑτοιμάζομαι εἰς ἐργασίαν, πάλην κτλ.

Sığdırılmak, T. ρμ. πθ. (δοτ.) ἀναγκάζομαι νὰ χωρήσω που, νὰ περιληφθῶ.

Sığdırmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) κάμνω τι νά χωρήσῃ μετὰ δυσκολίας εἰς μέρος ὅπου μόλις χωρεῖ.

Sığın, T. ὄν. ἄλκη, πτώξ, δορκάς.

Sığınmak, T. ρμ. οὐδ. (δοτ.) καταφεύγω, ζητῶ ἄσυλον. || Tanrıya—, καταφεύγω εἰς τὸν Θεόν. || sığınacak yer, καταφύγιον.

Sığır, T. ὄν. βοῦς || —, δάμαλις, μόσχος. || —gözü, (φυτ.) ἀνθεμίς, χαμαίμηλον. || —kuyruğu, (φυτ.) λεόντουρον. || —dili, βοεία γλῶσσα. || —dili, (φυτ.) βούγλωσσον. || —sürüsü, ἀγέλη βοῶν. || su —ı, βούβαλος.

Sığırcık, T. ὄν. (πτην.) ψάρ, κ. ψαρῶνι.

Sığırlık, T ὄν. kalın kafalılık, βλακεία.

Sığırmak = savurmak.

Sığırtmaç, T. ὄν. çoban, βουκόλος.

Sığışmak, T. ρμ. οὐδ. (δοτ.) δύο ἢ περισσότεροι ἄνθρωποι ἢ πράγματα χωροῦσιν εἴς τι στενὸν μέρος.

Sığıştırmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) sokuşturmak, κάμνω νὰ χωρήσῃ τι εἰς τι μέρος.

Sığlaşmak, T. ρμ. οὐδ. καθίσταμαι ἀβαθής [ἐπὶ στομίου ποταμοῦ, λιμένος κτλ.].

Sığlık, T. ὄν. kumluk, τόπος ἀβαθής. ἀμμώδης, ρηχά.

Sığmak, T. ρμ. οὐδ. (δοτ.) χωρῶ περιλαμβάνομαι.

Sığmamak, T. ρμ. ἀποφ. (δοτ.) δὲν χωρῶ. || ele avuca—, δὲν χωρεῖ εἰς τὴν χεῖρα καὶ εἰς τὴν παλάμην = ἀτίθασσος, ἄτακτος. || akıla sığmaz, δὲν χωρεῖ εἰς τὸν τοῦν = ἀπίθανον.

Sığza, T. ὄν. τεμάχια ὑφάσματος τιθέμενα πρὸς πλάτυνσιν τοῦ ἐνδύματος.

Sıhhat, A. ὄν. gerçeklik, ἀλήθεια, ἀκρίβεια. || —, = sağlamlık, sağlık, ὑγιεία. || hıfzısıha, ὑγιεινή. || —ler olsun, μὲ ταῖς ὑγιείαις σας [εὐχὴ εἰς

λουσθέντα, ἢ ξυρισθέντα, ἢ πιόντα ποτόν].

Sihhî, A. ἐπθ. ὑγιεινός. || —tedbir, μέτρον ὑγιεινόν.

Sihhiye, A. ἐπθ. ὑγιεινομικός. || —Vekâleti, Ἐπιτροπεία τῆς ὑγιείας. || —dairesi, ὑγιεινομεῖον.

Sihrî, A. ἐπθ. ὁ ἐξ ἀγχιστείας. || karabeti—ye, συγγένεια ἐξ ἐπιγαμίας.

Sihriyet, A. ὄν. dünürlük, ἀγχιστεία.

Sık, T. ἐπθ. στενός, στενόχωρος, σφιγκτός, πυκνός. || —, συχνός, || —, ἐπρ. συχνάκις. || — —gelmek, ἔρχομαι συχνὰ πυκνά. || —boğaz, στραγγαλισμὸς πρὸς λήστευσιν. || —boğaz, πίεσις ὅπως δεχθῇ τις τι διὰ τῆς βίας. || — —, = ikide bir, συχνὰ πυκνά.

Sıkalmak, T. ρι. οὐδ. πυκνοῦμαι, συμπυκνοῦμαι,

Sıkça, T. ἐπθ. καὶ ἐπρ. ἀρκετὰ πυκνὸς ἢ συχνός, ἢ ἀρκετὰ συχνά.

Sıkı, T. ἐπθ. σφιγκτός, αὐστηρός, σφοδρός, κατεπείγων, στενός. || —iş, ὑπόθεσις κατεπείγουσα. || sım —, σφιγκτότατος, ἢ σφιγκτότατα || eli—, φιλάργυρος. || —, ὄν. στενοχωρία. || can —sı, στενοχωρία τῆς ψυχῆς, ἀγωνία. || —ya gelmek, ἀναγκάζομαι. || —ya komak, στενοχωρῶ, ἀναγκάζω. || —yı görmek, βλέπω τὰ στενά, ἀναγκάζομαι. || —yı yemek, ἐπιτιμῶμαι. || kuru—, πυριτιδοβολὴ ἄνευ σφαίρας, (μτφ.) φαινομενικὴ αὐστηρὰ ἐπίπληξις. || —, ἐπρ. αὐστηρῶς, σφοδρῶς, ἐπανειλημμένως. || —tutmak, κρατῶ σφιγκτῶς, (μτφ.) ἐπιτηρῶ αὐστηρῶς. || — —, σφιγκτότατα. || — —ya bağlamak, δένω σφιγκτότατα. || —fıkı, συχνὰ πυκνά, συχνότατα.

Sıkıcı, T. ὄν. ὁ πιέζων, ὁ στενοχωρῶν. || can—, ὀχληρός.

Sıkılama, T. ὀν. ἀπαρ. στενοχωρία, σφίγξιμον.

Sıkılamak, T. ρι. (αἰτ.) σφίγγω, στενοχωρῶ.

Sıkılma, T. ὀν. ἀπαρ. ut, haya, στενοχωρία, ἐντροπή, αἰδώς.

Sıkılmak, T. ρι. οὐδ. (δοτ.) ıkınmak, darlanmak, σφίγγομαι, στενοχώροῦμαι, ἐντρέπομαι, βαρύνομαι. || başı sıkıldıkça, ὁσάκις ἔλθῃ εἰς τὴν ἀνάγκην.

Sıkılmaz, T. ἐπθ. utanmaz, ἀναιδής.

Sıkınmak, T. ρι. μσ. ıkınmak, σφίγγομαι [ὡς ἐν τῇ ἀφοδεύσει]. || —, ἀγωνίζομαι, καταβάλλω πολὺν κόπον.

Sıkıntı, T. ὄν. darlık, müzayaka, στενοχωρία, ἀνία. || —vermek, προξενῶ ἀνίαν. || —çekmek, ὑποφέρω στενοχωρίαν.

Sıkıntılı, T. ἐπθ. ἐστενοχωρημένος, στενόχωρος. || —, ὁ προξενῶν ἀνίαν, στενοχωρίαν.

Sıkışık, T. ἐπθ. πεπιεσμένος, ἐστενοχωρημένος.

Sıkışıklık, T. ὄν. πίεσις, στενοχωρία.

Sıkışmak, T. ρι. οὐδ. στενοχωροῦμαι, πιέζομαι ὑπὸ τῆς ἀνάγκης. || başı—, περιέρχεται εἰς ἀμηχανίαν, εἰς τὰ στενά. || —, συσσωρεύεται τὸ πλῆθος, συμπυκνοῦται, συνθλίβεται.

Sıkıştırmak, T. ρι. (δοτ. αἰτ.) σφίγγω, χώνω τι διὰ τῆς βίας εἴς τι στενὸν μέρος. || —, στενοχωρῶ, πιέζω, ἀναγκάζω, || —, χώνω κάτι τι εἰς τὴν χεῖρα τινός.

Sıkkın, T. ἐπθ. ἐστενοχωρημένος, τεθλιμμένος.

Sıklam, T. ἐπθ. ıslak, βεβρεγμένος, μουσχευμένος. || sır —, καταβεβρεγμένος.

Sıklamak, T. ρι. οὐδ. στενάζων κλαίω.

Sıklanmak = sıklaşmak.

Sıklaşmak, T. ρι. οὐδ. γίνομαι πυκνός, πυκνοῦμαι.

Sıklaştırmak, T. ρι (αἰτ.) καθιστῶ τι συχνόν, ἢ πυκνόν. || —, ἀνανεῶ συνεχῶς, ταχύνω. || adım—, ταχύνω τὸ βῆμα.

Sıklatmak = sıklaştırmak.

Sıklet, A. ὄν. ağırlık, sıkıntı, βαρύτης, πίεσις, στενοχωρία. || —, = ıstırap, ἀγωνία.

Sıklık, T. ὄν. ıslık, συριγμός.

Sıklık, T. ὄν. darlık, bitişiklik, kesafet, πυκνότης, βάρος, βαρύτης.

Sıkma, T. ὀν. ἀπαρ. darlatma, σφίξις. || —, = zorlama, πίεσις, στενοχωρία || —, ὄν. εἶδος περισκελίδος σφιγγομένης περὶ τὴν κνήμην.

Sıkmak, T. ρι. (αἰτ.) σφίγγω, πιέζω, θλίβω. || —, στενοχωρῶ. || —, = yarak boşaltmak, πυροβολῶ. || diş—, σφίγγω τοὺς ὀδόντας, ὑπομένω. || can—, στενοχωρῶ. || el—, θλίβω τὴν χεῖρα τινὸς [ὅπως χαιρετήσω] || bo-

ğaz—, στραγγαλίζω. || limon—, θλίβω λεμόνιον.

Sılą, A. ὄν. ulaşma, kavuşma, ἕνωσις. || —, = memleket, πατρίς. || —, ἐπίσκεψις. || —, ἐπάνοδος εἰς τὴν πατρίδα, εἰς τοὺς οἰκείους [ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς]. || —ya gitmek, μεταβαίνω εἰς τὴν πατρίδα. || —, (γραμμ.) πρότασις ἀρχομένη μὲ ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν. || —sığası, ἀναφορικὴ μετοχή. || öğrendiği istiklâl marşı dır [= o ki öğrendi, istiklâl marşı dır], ἐκεῖνο ὅπερ ἔμαθεν, εἶναι ὁ ὕμνος τῆς ἀνεξαρτησίας. || yazdığı [= o ki yazdı], ἐκεῖνο ὅπερ ἔγραψε.

Sımah, A. ὄν. kulak deliği, οὖς, ἀκοή.

Sımak, T. ρμ. (αἰτ.) bozmak, kırmak, sındırmak, χαλνῶ, θραύω, συντρίβω. || —, = öldürmek, φονεύω, καταστρέφω. || —, = soymak, ἐκδέρω. || —, ἐκφλοιῶ, κ. ξεφλουδίζω. || —, ἀπεκδύω, ληστεύω.

Sımızdı, T. ὄν. ἀθέτησις [συμβολαίου, ὑποσχέσεως κτλ.].

Sımızmak, T. ρμ. (αἰτ.) sındırmak, θραύω, συντρίβω. || —, ἀθετῶ [λόγον, ὑπόσχεσιν κτλ.].

Sınaat, A. ὄν. ustalık, meharet, τέχνη, ἐπιτήδευμα, βιομηχανία.

Sınaî, A. ἐπθ. yapma, τεχνητός.

Sınamak, T. ρμ. (αἰτ.) denemek, δοκιμάζω. || —, ὀσφραίνομαι ὅπως ἀναγνωρίσω.

Sınamsamak, T. ρμ. οὐδ. zor beğenmek, δὲν ἀρέσκομαι εἰς ὅ,τι τύχῃ, εἶμαι δύσκολος εἰς τὴν ἐκλογήν.

Sınamsık T. ἐπθ. ὁ μὴ ἀρεσκόμενος εἰς οὐδέν.

Sınangı, T. ὄν. δοκιμή.

Sınangılı, T. ἐπθ. sınanılmış, δεδοκιμασμένος.

Sınanılmak, T. ρμ. πθ. δοκιμάζομαι.

Sınanılmış, T. ἐπθ. δεδοκιμασμένος.

Sınanmak, T. ρμ. πθ. denenmek, δοκιμάζομαι.

Sınar, A. ὄν. çınar, πλάτανος.

Sınar, T. ἐπθ. bir soydan olan, ὁμογενής, ὁμοειδής. || —, = bildik, tanıdık, omuzdaş, taydaş, οἰκεῖος, γνωστός, φίλος τῶν αὐτῶν φρονημάτων.

Sınara, T. ὄν. zoka, ἄγκιστρον. || —, μόλυβδος ἀγκίστρου.

Sınare, A. ὄν. kulak, οὖς. || —, λαβὴ ἀσπίδος. || —, ἄγκιστρον [χειρουργικὸν ἐργαλεῖον]. || —, ἐπθ. κακοήθης, αὐθάδης.

Sındı, T. ὄν. büyük makas, μέγα ψαλίδιον [ὡς τὸ τοῦ ράπτου].

Sındığı = sındırgı.

Sındık, T. ὄν. bozgunluk yeri, πεδίον μάχης, ἥττης, σφαγῆς.

Sındırık, T. ὄν. bozma, galibiyet, νίκη, κατάλυσις.

Sındırgı, T. ὄν. savaş yeri, πεδίον μάχης, σφαγῆς, ἥττης.

Sındırmak, T. ρμ. (αἰτ.) bozmak, batırmak, θραύω, νικῶ, συντρίβω. || kreyzuş kızılırmağı geçerse, büyük bir devlet sındıracaktır, (χρησμός). Κροῖσος Ἅλυν διαβὰς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.

Sıngın, T. ἐπθ. kırık, dökük, τεθραυσμένος. || —, = dağınık, διεσκορπισμένος. || —, = bozgun, mağlûp, ἡττημένος. || —adalar, ἀρχιπέλαγος.

Sınıf, A ὄν. oymak, takım, bülük, τάξις, κατηγορία, εἶδος. || —arkadaşı, συνταξιώτης. || —ı terfi etmek, = —ı geçmek, προβιβάζομαι.

Sınık, T. ἐπθ. sıngın, τεθραυσμένος, συντετριμμένος. || —, ἡττημένος.

Sınır ἢ sınor, T. [ἑλλ.] ὄν. hudut, or, σύνορον. || —kesmek, ἢ komak, ὁροθετῶ. || —, = ora, tepecik, λόφος τεχνητός, ὅπως δεικνύει τὰ ὅρια, βλ. or.

Sınırdaş, T. ἐπθ. hemhudut, ὅμορος.

Sınmak, T. ρμ. οὐδ. ἢ πθ. kırılmak, bozulmak, θραύομαι, συντρίβομαι. || —, = bozgunluk vermek, perişan olmak, dağılmak, καταστρέφομαι, ἡττῶμαι.

Sınor = sınır.

Sıpa = sehpa.

Sıpa, T. ὅ. kuduk, eşek yavrusu, πῶλος ὄνου. || sığır —sı, = dana, μοσχαράκι, (μτφ.) ἀπρόσεκτος, ἀτάσθαλος [κυρίως ἐπὶ παίδων].

Sır [sırr], A. ὄν. gizli, μυστικόν, μυστήριον. || —tutmak, φυλάττω μυστικόν. || —etmek, ἐξαφανίζω. || —açmak, ἀποκαλύπτω μυστικόν. || —olmak, ἐξαφανίζομαι.

Sır, T. ὄν. ἐφυελὶς ἢ βερνίκιον, δι' οὗ ἀλείφουσι τὰ πήλινα σκεύη ὅπως καταστῶσι στιλπνά. || —, ὁ κασσίτερος ἢ ὁ ὑδράργυρος ὁ ἀλειφόμενος ὄπισθεν τῆς ὑάλου τοῦ καθρέπτου.

Sıra, T. [ἑλλ.] ὄν. dizi, saf, toz, ἁρμονία, σειρά, γραμμή, στοῖχος, τάξις. || —, θρανίον. || —, =kerte, εὐκαιρία. || —sını bulmak,=kertesini bulmak, εὑρίσκω εὐκαιρίαν κατάλληλον. || —ya girmek, τακτοποιοῦμαι. || —ya komak, τακτοποιῶ. || bu —da, ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ. || —gözetmek, καραδοκῶ εὐκαιρίαν. || —ile, ἐκ περιτροπῆς, διαδοχικῶς. || ardım —gel, ἀκολούθει μοι. || yanı—, ὁμοῦ.

Sıraca, T. ὄν. (νόσος) χοιράδες, κ. χελώνια.

Sıracalı, T. ἐπθ. χοιραδικός.

Sıralamak, T. ρμ. (αἰτ.) κατατάσσω, παρατάσσω.

Sıralanmak, T. ρμ. οὐδ. ἢ πθ. κατατάσσομαι, παρατάσσομαι.

Sıralatmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω τινὰ νὰ παρατάξῃ, νὰ κατατάξῃ.

Sıralı, T. ἐπθ. κατάλληλος, εὔκαιρος.

Sırasız, T. ἐπθ. ἄκαιρος, ἀκατάλληλος. || —, ἐπρ. ἀκαίρως.

Sırat, A. ὄν. yol, tarik, ὁδός. || —ı müstakim, = kurtuluş yolu, ἡ ὁδὸς τῆς σωτηρίας. || —köprüsü, γέφυρα ἐπὶ τοῦ ᾅδου λεπτοτέρα τριχὸς καὶ ὀξυτέρα ξίφους [κατὰ τὴν Μουσουλμανικὴν θρησκείαν], (μτφ.) λίαν ἐπικίνδυνος δρόμος.

Sıravarî, A. ἐπρ. κατὰ σειράν, κατὰ τάξιν.

Sırbiya, ὄν. κ. Σερβία, τὰ νῦν Γιουγοσλαβία.

Sırça, T. ὄν. cam, şişe, zücaç, ὕαλος. || —, = billûr, κρύσταλλος, || —, = boncuk, ψευδὴς ἀδάμας || —, στιλπνή, ὑαλιστερὴ θρὶξ μηλωτῆς.

Sırçacı, T. ὄν. boncukçu, camcı, billûrcu, ὑαλοπώλης, πωλητὴς ὑαλίνων σκευῶν.

Sırçalı, T. ἐπθ. ἐστολισμένος δι' ὑαλιστερῶν [τριχῶν κτλ.].

Sırdaş, T. ὄν. ἔμπιστος, ἐπιστήθιος, μυστικοσύμβουλος.

Sırdaşlık, T. ὄν. ἐπιστηθιότης, στενὴ σχέσις.

Sırf, A. ἐπθ. halis, καθαρός. || —yalan, καθαρὸν ψεῦδος. || —mülk, καθαρὸν μούλκιον. || —, ἐπρ. ancak, καθαρῶς, μόνον.

Sırık, T. ὄν. κοντάριον. || —gibi, ὁ ἔχων ἀνάστημα λίαν ὑψηλὸν καὶ ἄχαρι.

Sırım, T. ὄν. λωρίον δέρματος.

Sırıtkan, T. ἐπθ. yılık, çarpık ağızlı ὁ γελῶν πάντοτε. || —, ὁ ἔχων τὸ στόμα ἀνοικτὸν οὕτως ὥστε νὰ φαίνωνται οἱ ὀδόντες.

Sırıtma, T. ὀν. ἀπαρ. yılışma, μυκτηρισμός.

Sırıtmak, T. ρμ. οὐδ. yılışmak, γελῶ ἀνοίγων τὰ χείλη, οὕτως ὥστε νὰ φαίνωνται οἱ ὀδόντες. || —, = ölmek, soğuktan donmak, κακκαρόνω.

Sırlamak, T. ρμ. (αἰτ.) ἀλείφω ἐφιαλίδα ἢ βερνίκιον ἐπὶ σκεύους πηλίνου, ἢ κασσίτερον ἢ ὑδράργυρον ἐπὶ κατόπτρου, βερνικῶ.

Sırma, T. ὄν. σύρμα ἀργύρου ἢ χρυσοῦ, χρησιμεῦον διὰ κέντημα. || —, ξανθός (κόμη).

Sırmakeş, T. ὄν. χρυσοϋφαντής.

Sırmalı, T. ἀπθ. χρυσοκέντητος.

Sırnaşık, T. ἐπθ. muacciz, sıvışık, ὀχληρός, ἐνοχλητικός.

Sırnaşmak, T. ρμ. (αἰτ.) tasdı etmek, ἐνοχλῶ, προξενῶ κεφαλόπονον.

Sırp, ὄν. κ. Σερβία, Γιουγοσλαβία.

Sırplı, T. ὄν. Σέρβος, Γιουγοσλάβος.

Sırren, A. ἐπρ. gizlice, μυστικῶς, κρυφίως.

Sırrî, A. ἐπθ. gizli, μυστηριώδης. || —, ὄν. κ. Ὀρφεύς.

Sırrolmak, T ρμ. οὐδ. ortadan kaybolmak, γίνομαι ἄφαντος, ἐξαφανίζομαι, βλ. sır.

Sırsalamak, T. ρμ. (αἰτ.) sallamak, κινῶ, σείω, κλονίζω.

Sırsıklam, T. ἐπθ. pek ıslak, καταβεβρεγμένος. || —etmek, καταβρέχω, μουσχεύω || —olmak, καταβρέχομαι, μουσχεύομαι.

Sırt, T. ὄν. arka, eğin, ράχις, ἄκανθα ράχεως, ὦμος. || —, = zahır, τὸ ὄπισθεν μέρος [ἐγγράφου κτλ.]. || —, = yamaç üstü, ἀκρώρεια.

Sırtar, T. ὄν. göl izmaridi, σμαρὶς τῆς λίμνης.

Sırtarmak, T. ρμ. οὐδ. ἐπερείδομαι. || —, θρασύνομαι, τολμῶ.

Sırtaşmak, T. ρμ. οὐδ. στηρίζω τὴν ράχιν, ἀκουμβῶ.

Sırtlamak, T. ρμ. (αἰτ.) λαμβάνω ἐπὶ τῆς ράχεως, φορτόνομαι || —, ἀκουμβῶ τὴν ράχιν, ἐπερείδομαι.

Sırtlan, T. ὄν. ὕαινα.

Sıska, T. ἐπθ. pek arık, cılız, yanık,

ὑδρωπικός. || —, (μτφ.) καχεκτικός, ραχιτικός.
Sıskalık, T. ὄν. ὕδρωψ. || —, (μτφ.) καχεξία, ραχῖτις.
Sıt, A. ὄν. ün, san, δόξα, φήμη, ὑπόληψις.
Sıtara, T. ὄν. τρίχορδος κιθάρα. || —, τάξις, ἁρμονία, κανών.
Sıtma, κοινῶς ısıtma, T ὄν. πυρετός. || sarı—, κίτρινος πυρετός. || —agacı, εὐκάλυπτος.
Sıtmalanmak, T. ρμ. οὐδ. ἔχω πυρετόν, πυρέσσω.
Sıtmalı, κοινῶς ısıtmalı, T. ἐπθ. πυρέσσων. || —, πυρετώδης [τόπος, κλίμα].
Sıva, T. ὄν. κονίαμα.
Sıvacı, T. ὄν. κονιατής.
Sıvalamak = sıvamak.
Sıvalı, T. ἐπθ κεκονιαμένος, ἠλειμμένος κονίαμα.
Sıvama, T. ὀν. ἀπαρ. κονίασις, χρίσις. || —, μόλυνσις. || —, ἐπθ. λίαν πυκνός, κεκονιαμένος, συμπαγής.
Sıvamak, T. ρμ. (αἰτ. β' γεν.) χρίω, κονιῶ. || —, μολύνω, λερόνω || sıçıp—, ὑβρίζω.
Sıvanmak, T. ρμ. οὐδ. (δοτ.) χρίομαι. || --, μολύνομαι.
Sıvasız, T. ἐπθ. ὁ ἄνευ κονιάματος.
Sıvaşmak, T. ρμ. οὐδ. ἀλείφομαι κονίαμα. || —, = bulaşmak, μολύνομαι, λερόνομαι, καθίσταμαι, γλοιώδης.
Sıvaştırmak, T. ρμ. (αἰτ.) bulaştırmak, κονιῶ, χρίω, ἀλείφω. || —, ρυπαίνω, πασαλείφω.
Sıvazlamak, T. ρμ. (αἰτ.) okşamak, || —, = el ile sürmek, προσψαύω, ψηλαφῶ.
Sıvık, T. ἐπθ. cıvık, γλοιώδης, ὀλισθηρός. || —, = bulaşık, μεμολυσμένος, λερωμένος.
Sıvış = sıvık.
Sıvışık, T. ἐπθ. yapışkan, ἰξώδης, γλοιώδης. || —. (μτφ.) ὀχληρός [ἄνθρωπος].
Sıvışıklık, T. ὄν. γ' ίνδζα. || —, ὀχληρότης.
Sıvışmak, T. ρμ. οὐδ. bulaşmak, ἀλείφομαι κονίαμα, λερόνομαι. || —, καθίσταμαι γλοιώδης.
Sıyam, A. ὄν. oruç, savm, νηστεία. || şehri—, = oruç ayı, ὁ μὴν τῆς νηστίας, ἤτοι ὁ μὴν Ramazan.
Sıyanet, A. ἀφ. koruma, προφύλαξις. ὑπεράσπισις. || —etmek, (αἰτ. ἀφαιρ.) κήδομαι, προφυλάττω, ὑπερασπίζω.
Sıyaneten, A. ἐπρ. πρὸς προφύλαξιν, ὑπεράσπισιν.
Sıyga, βλ. sıga.
Sıyırma, T. ρμ. (αἰτ,) ἐκδέρω, πληγόνω τὴν ἐπιδερμίδα ἐγγίζων μεθ' ὁρμῆς, ἀμύσσω. || —, ξέω. || yakayı—, διαφεύγω. || kılıç—, ξιφουλκῶ.
Sıyırtma, T. ἐπθ. σύρριζα, βλ. καὶ ἑπόμενον.
Sıyırtmak, T. ρμ. (αἰτ.) κάμνω τι νὰ διέλθῃ σύρριζα. || —, πληγόνω τὴν ἐπιδερμίδα ἐπιπολαίως
Sıyrık, T. ὄν. ξεγδαρμένος. || —, ἀναιδής, ἀναίσχυντος. || yaşmağı—, γυνὴ ὑπόπτου διαγωγῆς.
Sıyrılmak, T. ρμ. οὐδ. ἐκδέρομαι, ἀμύσσομαι [ἐπὶ δέρματος πληγωθέντος]. || —, διολισθαίνω, ὑπεκφεύγω. || bulutlar—, τὰ νέφη διασκεδάζονται.
Sıyrıntı, T. ὄν. ἀπόξεσμα ἢ ξέγδαρμα. || —, ἀκαθαρσία δοχείου.
Sızak, T. ὄν. μέρος ἐξ οὗ ἐκρέει, ἀποστάζει ὕδωρ.
Sızdırmak, T. ρμ. (αἰτ.) κάμνω τι νὰ στάξῃ, στραγγίζω. || para—, ἀποσπῶ παρά τινος χρήματα. || —, = sarhoş etmek, προξενῶ μέθην καὶ κάρωσιν.
Sızı, T. ὄν. πόνος τῶν νεύρων, μυώνων κτλ., νευραλγία, ρευματισμός.
Sızılı, T. ἐπθ. ὁ πάσχων νευραλγίαν, ρευματισμόν.
Sızıltı, T. ὄν. ağlaşma, παράπονον, δυσαρέσκεια. || —θορυβος, ταραχή.
Sızıltısız, T. ἐπθ. ὁ ἄνευ θορύβου, παραπόνων, ταραχῆς.
Sızıltısızca, T. ἐπρ. ἀθορύβως, ἀταράχως κτλ
Sızıntı, T. ὄν. ἐρίδρωσις, ἀπόσταγμα, ἀπόσταξις ἀγγείου κτλ., βλ. καὶ sızmak.
Sızlamak, T. ρμ. οὐδ. sancımak, αἰσθάνομαι πόνον [νεύρων, μυώνων κτλ], πονῶ. || —, = acıksınmak, παραπονοῦμαι πικρῶς. || —, τὰ ζῶα ὠρύονται ἐκ πόνου.
Sızlanma, T. ὀν. ἀπαρ. ağlaşma, παράπονον πικρόν.
Sızlanmak, T. ρμ οὐδ. ağlaşmak, παραπονοῦμαι, διεκτραγῳδῶ τὴν κατάστασίν μου. || —, τὰ ζῶα οὐρλιάζουν ἐκ πόνου.

Sızlatmak, T. ρμ. (αἰτ.) ağrıtmak, incitmek, προξενῶ πόνον. || —, προξενῶ παράπονον κτλ.

Sızmak, T. ρμ. οὐδ. στάζω, ἐφιδρώνω [ἐπὶ ἀγγείων]. || —, καροῦμαι [ἐπὶ μεθύσου ἀποκοιμωμένου].

Soba, T. ὄν. ocak, tandır, kânun, θερμάστρα. || çiçek —sı, θερμοκήπιον.

Sobacı, T. ὄν. θερμαστουργός.

Sabalı, T. ἐπθ. ὁ ἔχων θερμάστραν.

Soda, Γαλλ. ὄν. ἀνθρακικὸν νάτριον, κ. σόδα.

Sodyum ἢ sodyom, Λατ. ὄν. νάτριον [μέταλλον].

Sof, A. ὄν. yün, yapağı, ἔριον. || —, ἐριοῦχον [ὕφασμα].

Sofa, T. [A.] ὄν. αἴθουσα. || —, βάθρον, ἐδώλιον λίθινον. || —, ὑψηλὸν κάθισμα, ἢ ὑψηλὸν μέρος τῆς αἰθούσης, ὅπερ χαησιμεύει ὡς κάθισμα.

Sofi, A. [ἑλλ.] ὄν. φιλόσοφος μυστικιστής, πανθεϊστής. || —, ἀσκητής, φανατικός, θρησκομανής.

Sofilik = sofuluk.

Sofra, T. ὄν. τράπεζα [ἐφ' ἧς παρεντίθενται φαγητά]. || —kurmak, ἑτοιμάζω τράπεζαν. || —odası, ἑστιατόριον. || —bezi, τραπεζομάνδηλον.

Sofracı, T. ὄν. τραπεζοκόμος.

Softa, T. [Π.] ὄν. molla, ἱεροσπουδαστής [ἄλλοτε], || —bozması, ἄνθρωπος χρηματίσας μὲν ἱεροσπουδαστής, ἀποβαλὼν δὲ τὴν κίδαριν [χριστ. πισμὰν παπᾶς].

Softalık, T. ὄν. mollalık, ἡ σπουδὴ τῆς λογικῆς καὶ τοῦ ἱεροῦ δικαίου [ἄλλοτέ ποτε].

Sofu = sofi.

Sofuluk, T. ὄν. εὐλάβεια, ὑπερβολικὴ θρησκομανία, φανατισμός.

Soğan, T. ὄν. κρόμμυον. || —, βολβὸς φυτοῦ ἐν σχήματι κρομμύου. || kaba—, μτφ. ἄνθρωπος χαῦνος. || soyup—a döndürmek, λῃστεύω.

Soğancı, T. ὄν. κρομμυοπώλης.

Soğanlı, T. ὄν. φαγητὸν ἠρτημένον ἢ κεκαρυκευμένον διὰ κρομμύων.

Soğucak, T. ἐπθ. ὑπόψυχρος, δροσερός.

Soğuk, T. ἐπθ. ψυχρός. || —, μτφ. ἀντιπαθητικός [ἄνθρωπος]. || —su, ψυχρὸν ὕδωρ. || —hava, ψυχρὸς καιρός. || —çehre, ἀντιπαθητικὸν πρόσωπον. || —bez, εἶδος λινοῦ ὑφάσματος. || —, ὄν. ψῦχος, κρύον. || —almak, κρυολογῶ. || —düşmek, εἶναι ψυχρόν, ἀπρεπές. || —davranmak, φέρομαι ψυχρῶς, σκαιῶς.

Soğukalgınlığı, T. ὄν. κρυολόγημα.

Soğukça, T. ἐπθ. ἢ ἐπρ. ὀλίγον ἢ ἀρκετὰ ψυχρός.

Soğuk kanlı, T. ἐπθ. ψύχραιμος. || —, ψυχρόαιμος.

Soğuk kanlılık, T ὄν. ψυχραιμία.

Soğuklama, T. ὀν. ἀπαρ. üşüyüp hasta olma, κρυολόγημα.

Soğuklamak, T. ρμ. οὐδ. κρυολογῶ.

Soyukluk, T. ὄν. ψυχρότης, ψυχρὰ συμπεριφορά. || —, γλύκυσμα ψυχρόν, ἀναψυκτικόν. || bel —u, (παθ.) βλεννορραγία.

Soğulcan, T. ὄν. σκώληξ, ἕλμινς. || —otu, ἑλμινθοβότανον. || —, (μτφ.) πανοῦργος, δόλιος.

Soğum, T. ὄν. göz tokluğu, kanaat, αὐτάρκεια, κόρος.

Soğumak, T. ρμ. οὐδ. ψυχραίνομαι. || hava—, ψυχραίνεται ὁ καιρός. || su—, ψυχραίνεται τὸ ὕδωρ. || —, (μτφ.) ψυχραίνεται ὁ ζῆλος, ἡ συμπάθεια, αἱ σχέσεις. || işten—, ἀπογοητεύομαι. || yürek—, ψυχραίνεται ἡ συμπάθεια.

Soğumsuz, T. ἐπθ. doyumsuz, açgözlü, ἄπληστος, ἀδηφάγος, ἀκόρεστος.

Soğumsuzluk, T. ὄν. açgözlülük, ἀπληστία, λαιμαργία.

Soğuşmak, T. ρμ. οὐδ. ποτίζομαι ἀφθόνως [γῆ], εἰσδύω εἰς τὴν γῆν [τὸ ὕδωρ].

Soğutmak, T. ρμ. (αἰτ.) ψυχραίνω, ἀφίνω τι νὰ κρυώσῃ. || —, (μτφ.) ψυχραίνω, κάμνω νὰ χάσῃ τὴν συμπάθειαν.

Soğutulmak, T. ρμ. πθ. ψυχραίνομαι, ψύχομαι [ὕδωρ, ποτὸν κτλ.]. || —, μτφ. ψυχραίνεσθαι [σχέσεις κτλ.].

Sohbet, A. ὄν. konuşma, görüşme, συνδιάλεξις, συνομιλία, συναναστροφή. || —etmek, (β' γεν.) συνομιλῶ, συνδιαλέγομαι, συναναστρέφομαι.

Sokak, T. [A.] ὄν. ὁδός. || çıkmaz—, ἀδιέξοδος. || —başı, γωνία ὁδοῦ. || —lâkırdısı, λόγοι τοῦ δρόμου, τυχαῖοι. || —süpürgesi, μτφ. kardırım kargası, πόργη.

Sokaklık, T. ἐπθ. ὁ τῆς ὁδοῦ. || —, ὄν. κινητὸν διάφραγμα ἐν δωματίῳ.

Sokma, T. ὀν. ἀπαρ. ἔμπηξις, εἰσαγωγή, χώσιμον.
Sokmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) εἰσάγω, χώνω, ἐμπήγω αἰχμηρόν τι. || —, κεντῶ [ἐπὶ μελίσσης κτλ.]. || —, δάκνω [ἐπὶ ὄφεως κτλ.]. || parmak—, ἀναμιγνύομαι, ραδιουργῶ. || tehlikeye—, ἐμβάλλω εἰς κίνδυνον. || gözüne sokarım, καταδεικνύω τι εἴς τινα ἀρνούμενον.
Sokman, T. ὄν. εἶδος μακρῶν ὑποδημάτων.
Sokranmak, T. ρμ. οὐδ. μεμψιμοιρῶ.
Sokturmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω τινά νὰ χώσῃ, νὰ βυθίσῃ, νὰ ἐμπήξῃ.
Sokucu, T. ἐπθ. ὁ δάκνων, κεντῶν [ἐπὶ ἐντόμων]. || —, μτφ. ὁ πρόξενος κακοῦ, ραδιοῦργος κτλ., βλ. καὶ sokmak.
Sokulgan, T. ἐπθ. cerbeze, ὁ εἰσδύων πανταχοῦ, ὁ εὐκόλως μὲ πάντας φίλος γινόμενος.
Sokulma, T. ὀν. ἀπαρ. δυείσδυσις, εἰσχώρησις εἰς τὸ πλῆθος ἢ κρυφίως. || —, ἀνάμιξις.
Sokulmak, T. ρμ. οὐδ. (δοτ.) χώνομαι, εἰσδύω, εἰσχωρῶ εἰς τὸ πλῆθος ἢ κρυφίως. || —, ἀναμιγνύομαι. || —, πθ. εἰσάγομαι, βυθίζομαι.
Sokum, T. ὄν. sokma, ἔμπηξις, χώσιμον. || —, = tike parça, τεμάχιον. || —, = ekmek lokması, ἢ yemek lokması, βλωμός. || —, μέρος ὅπου εἰσέρχεταί τι. || kuyruk —u, = kıç kemiği, κόκκυξ. ἡ ἄκρα τῆς σπονδυλικῆς στήλης.
Sokur, T. ὄν. körsiçan, τυφλοπόντικος, ἀσπάλαξ. || — adam = tek gözlü, μονόφθαλμος. || —göz = kör, ὀφθαλμὸς κεκλεισμένος. τυφλός.
Sokurluk, T. ἀφ. tek gözlülük, μονοφθαλμία. || —, = korlük, τυφλότης. || —, τύφλωσις.
Sokuş, T. ὄν. sokma, χώσιμον, εἰσαγωγή, ἔμπηξις.
Sokuşmak, T. ρμ. οὐδ. (δοτ.) χώνομαι, παρεισδύω, εἰσχωρῶ εἰς θέσιν στενήν, ἢ μεταξὺ ἄλλων.
Sokuşturmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) παρεισάγω τι εἰς θέσιν στενήν, ἢ μεταξὺ ἄλλων. || —, χώνω. || —, βάλλω τι κρυφίως εἰς τὴν χεῖρα τινός.
Sol, T. ἐπθ. ἀριστερός. || —el, ἀριστερὰ χείρ. || —ayak, ἀριστερὸς ποῦς. || —kol, ἀριστερὸς βραχίων. || —dan geri, (στρατ. πρόσταγμα) στρέψατε πρὸς τὰ ἀριστερά. || sağa—a, δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ τῇδε κἀκεῖσε.
Solak, T. ὄν. yesari, ἀριστερόχειρ. || —, τοξότης [ἄλλοτέ ποτε] ἐκ τοῦ τάγματος τῶν Γενιτσάρων.
Soldurmak, T. ρμ. (αἰτ.) μαραίνω.
Solgun, T. ἐπθ. μεμαραμένος, ὠχρός, ξεθωρισμένος.
Solgunluk, T. ὄν. μαρασμός, ὠχρότης. || —, ἐξάλειψις χρώματος.
Solma, T. ὀν. ἀπαρ. μάρανσις, ὠχρότης.
Solmak, T. ρμ. οὐδ. sölpümek, pörüşmek, μαραίνομαι, γίνομαι ὠχρός || —, ξεθωρίζω [ἐπὶ χρωμάτων].
Sollu, T. ἐπθ. ὁ ἔχων ἀριστερόν. || sağlı —asker, στρατὸς ἑκατέρωθεν παρατεταγμένος, βλ. καὶ sağlı.
Solmuş, T. ἐπθ. pörüşmüş, μεμαραμένος, ὠχρός. || —, ξεθωρισμένος [ἐπὶ χρωμάτων].
Solucan = soğulcan.
Soluğan, T. ὄν. yelbiklik, tıknefeslik, ἆσθμα, δύσπνοια. || —, ἐπθ. yelpik, tıknefes, ἀσθματικός.
Soluk, T. ἐπθ. ὠχρός, μεμαραμένος. || —beniz, ὄψις ὠχρά.
Soluk, T. ὄν. nefes, ἀναπνοή. || —almak, ἀναπνέω. || —u —una, = acele ile, ἐν βίᾳ, ἐν σπουδῇ, ἀσθμαίνων. || —u dar almak, μόλις φεύγω καὶ σώζομαι. || —u Bağdatta almak, τὴν ἀναπνοὴν λαμβάνω ἐν Βαγδάτῃ = φεύγω ἐν σπουδῇ. || —aldırmamak, δὲν ἀφίνω νὰ πάρῃ ἀναπνοήν. || bir —ta söylemek, λέγω ἀπνευστί.
Soluklanmak, T. ρμ. οὐδ. ἀναπνέω, ἀναπαύομαι, λαμβάνω ἀναπνοήν.
Solumak, T. ρμ. οὐδ. ἀσθμαίνω.
Solutmak, T. ρμ. (αἰτ.) κάμνω τινὰ ν' ἀσθμαίνῃ, κουράζω ὑπερβολικῶς.
Som, T. ἐπθ. bütün ve dolu, ἐσωτερικῶς οὐχὶ κενός, ἤτοι πάγιος, στερεός. || —gümüs, ὅλως ἀργυροῦς. || —balığı, (ἰχθ.) salamon, ἀττακεύς.
Soma, T. ἐπθ. bos, beyhude, μάταιος, ἀνωφελής. || —hayvan = mangafa, ζῶον ἀνωφελές. || —ya uğraşmak, ἐργάζομαι ἀνωφελῶς.
Somak, T. ὄν. δενδρύλλιον χρήσιμον εἰς τὴν βαφικήν.
Somaki, T. ὄν. renkli mermer, μάρ-

μαρον πολυχρουν. || papuççu —si, γρανίτης λίθος, ἐφ' οὗ οἱ ὑποδηματοποιοὶ κατεργάζονται τὸ δέρμα.

Somat, T. [A.] ὄν. τράπεζα, ἐφ' ἧς εἶναι τοποθετημένα ἐδέσματα. || — çekmek, = ziyafet vermek, παραθέτω γεῦμα.

Somun, T. ὄν. ἄρτος στρογγύλος καὶ μέλας, ἀκρωβελίας, καρβέλι. || —, σφαῖρα σιδήρου. || kapı —u, τεμάχιον σιδήρου, ἐφ' οὗ ἐπικάθηται ἡ θύρα.

Somurdanmak, T. ρμ. οὐδ. mırıldanmak, μεμψιμοιρῶ. || —, = homurdanmak, ὑποτονθορύζω, γρύζω.

Somurmak, T. ρμ. οὐδ. σκυθρωπάζω, κάμνω μοῦτρα, βλ. καὶ sorutmak.

Somurtkan, T. ἐπθ κατηφής, σκυθρωπός.

Somurtkanlık, T. ἀφ. κατήφεια, σκυθρωπότης.

Somurtmak, T. ρμ. οὐδ. surat asmak, κρεμῶ τὰ χείλη, κάμνω μοῦτρα, σκυθρωπάζω, βλ. somurmak καὶ sorutmak.

Son, T. ὄν. uç, bitirim, τέλος, ἄκρον. || —, = döl eşi, τὸ ὕστερον, ἤτοι ἡ τὸ ἔμβρυον περιέχουσα μεμβράνα. || işin —u, ἡ ἔκβασις τῆς ὑποθέσεως. || —unu düşünmek, σκέπτομαι τὸ τέλος. || —una bakmak, εἶμαι ἐπιφυλακτικός. || — —unda, ἐπὶ τέλους. || —a kalan dona kalır, ὁ μένων εἰς τὸ τέλος μένει εἰς τὸν πάγον [εἰς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ], ἤτοι ἀποτυγχάνει. || işin başında —unu düşünmeli, (πρμ.) πρέπει νὰ ᾖ τις προμηθεύς. || —, ἐπθ. τελευταῖος. || —bahar, = güz, hazan, φθινόπωρον. || —nefes, ἡ τελευταία πνοή. || —defa, ἡ τελευταία φορά, καὶ ἐπρ. διὰ τελευταίαν φοράν. || —derece, ὁ ἔσχατος βαθμός.

Soncul, T. ἐπθ. sonraki, songarı, τελευταῖος.

Sondurma, T. ἀφ. sundurma, τὸ ἐκτείνειν, μηκύνειν. || —, ὄν, προτέγισμα [θύρας. ἐργαστηρίου]. || —παράπηγμα ἀνοικτὸν πανταχόθεν. καὶ μέγον ἐστεγασμένον.

Sondurmak, T. ρμ. (αἰτ.) sundurmak, ἐκτείνω, μηκύνω.

Songur, T. ὄν. akdoğan, κίρκος, γυποϊέραξ.

Sonmak, T. ρμ. οὐδ. ἀμαυροῦμαι, καθίσταμαι ἀμυδρός, θαμβός, χάνω τὴν λάμψιν.

Sonra, T. ἐπρ. ἔπειτα, κατόπιν, ὕστερον. || —sı καὶ —ları, ἡ συνέχεια, ἡ συνέπεια, τὸ τέλος ὑποθέσεώς τινος. || —ya bırakmak, ἢ —ya komak, ἀναβάλλω. || —dan, ἔπειτα, ἀκολούθως, νεωστί. || - dan görme = bulgurcu, ὀψίπλουτος. || —dan —ya, πολὺ ὕστερον. || şimden [şimdiden]—, ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. || biraz—, ὀλίγον ἔπειτα.

Sonraki, T. ἐπθ. ὑστερινός, μεταγενέστερος. || —ler, οἱ μεταγενέστεροι.

Sonsuz, T. ἐπθ. uçsuz bucaksız, ὁ ἄνευ τέλους, ἀτελεύτητος, αἰώνιος. || —, = neticesiz, ὁ ἄνευ ἀποτελέσματος, ἐκβάσεως.

Sonsuzluk, T. ἀφ. ματαίωσις, ἀποτυχία. || —, αἰωνιότης.

Sontor, T. ὄν. θόρυβος, φωνὴ χαρᾶς, εὐθυμίας, πομπή, μεγαλοπρέπεια, ἐπίδειξις.

Sontorlu, T. ἐπθ. πομπώδης, μεγαλοπρεπής, ἐπιδεικτικός. || —düğün, γάμος ἐπιδεικτικός.

Sontraş, T. ὄν. κοπίς, ἢ ἐργαλεῖον δι' οὗ κόπτουσι τοὺς ὄνυχας τῶν ζώων.

Sonuk, T. ἐπθ. solmuş, donuk, fersiz, θαμβός, ἀμυδρός, βλ. καὶ sönük.

Sonukluk, T. ὄν. donukluk, fersizlik, ἀμυδρότης.

Sonuncu, T. ἐπθ. ὁ τελευταῖος.

Sopa, T. ὄν. cop, kalın değnek, ῥόπαλον. || —, = dayak, kötek, ξυλοκόπημα. || —atmak = dövmek, ξυλίζω, μαστιγῶ.

Sopalı, T. ἐπθ. ραβδοῦχος, ροπαλοφόρος. || —, ραβδωτός [ὕφασμα].

Sorak, T. ὄν. salık, haber, εἴδησις, πληροφορία || —, = tahkik, anket, ἐξακρίβωσις, βλ. καὶ soruk.

Sordurmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) ἐρωτῶ, ἐξετάζω διά τινος.

Sorgu, T. ὄν. ἐρώτησις. || —ya çekmek, ἐπερωτῶ.

Sorguç, T. ὄν. çelenk, στλεγγίς [νύμφης]. || —, = tuğ, θύσανος. || —, λόφος πτηνῶν. || —, = bayrak, σημαία.

Sorguçlu, T. ἐπθ. λοφωτός [πτηνόν].

Sorgun, T. ὄν. mısır kavağı, εἶδος αἰγείρου.

Sorkun = sorgun.

Sormagir, T. ὄν. καταγώγιον, πορνεῖον.

Sormak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ. ἢ αἰτ. ἀφαιρ.) sual etmek, ἐρωτῶ, διαπυνθάνομαι. || —, ἀνακρίνω || üzümü ye, bağını sorma, (ρμ.) τρῶγε τὴν σταφυλὴν καὶ μὴ ἐρῶτα τὴν ἄμπελόν της = μὴ πολυπραγμόνει.

Sormak, T. ρμ. (αἰτ.) ἐκμυζῶ, ροφῶ.

Soruk, T. ὄν. sual, ἐρώτησις. || —, = istintak, ἀνάκρισις. || —günü, ἡ δευτέρα παρουσία.

Sorulmak, T. ρμ. πθ. ἐρωτῶμαι. || —, ἀνακρίνομαι || —. εἶμαι ὑπεύθυνος. || bu, senden sorulmaz, δὲν εἶσαι ὑπεύθυνος διὰ τοῦτο.

Soruş, T. ἀφ. sorma, sual, ἐρώτησις, ἐξέτασις, ἐπερώτησις.

Soruşmak, T. ρμ. ἀλλ. (αἰτ.) ἐρωτᾷ ὁ εἷς τὸν ἄλλον, διαπυνθάνονται ἀλλήλους.

Soruşturmak, T. ρμ. (αἰτ.) διερωτῶ, βάλλω νὰ ἐρωτήσωσι. || sorup—, ἐρωτῶ καὶ ἐξετάζω.

Sorutkan, T. ἐπθ. surat asan, yüz ekşiten, κατηφής, σκυθρωπός.

Sorutma, T. ὀν. ἀπαρ. δυσαρέσκεια, κατήφεια.

Sorutmak, T. ρμ. οὐδ. yüz ekşitmek, σκυθρωπάζω, δεικνύω δυσαρέσκειαν, κατήφειαν. || —, = dikili durmak, ἵσταμαι ὄρθιος καὶ ἀκίνητος σκυθρωπάζων, βλ. καὶ somurmak.

Sos ἢ sus = boy, βλ. bey.

Soy, T. ὄν. zadelik, zadegânlık, zade, γένος, καταγωγή, οἰκογένεια. || — sop, οἰκεῖοι, συγγενεῖς. || —, ἐπθ. ὁ καλῆς καταγωγῆς.

Soydurmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω τινὰ νὰ ξεφλουδίσῃ τι. || —, ἀφίνω τινὰ νὰ ληστεύσῃ, ν' ἀπογυμνώσῃ.

Soyga, T. ὄν. ala karga, (πτην.) κολοιός, κορώνη.

Soygun, T. ὄν. hırsızlık, ἁρπαγή, σύλησις, ἀπογύμνωσις. || —vermek, ληστεύομαι. || —, ἐκδεδυμένος τὰ ἐνδύματα.

Soyguncu, T. ὄν. ληστής, κλέπτης.

Soygunculuk, T. ὄν. σύλησις, ληστεία, ἀπογύμνωσις.

Soylu, T. ἐπθ. ὁ ἐκ καλῆς καταγωγῆς, ἢ οἰκογενείας.

Soyluluk, T. ὄν. asalet, εὐγένεια καταγωγῆς.

Soymak, T. ρμ. (αἰτ.) ξεφλουδίζω, καθαρίζω καρπόν, ὠὸν κτλ. || deri—, ἐκδέρω. || —, ληστεύω. || —, ἐκδύω.

Soymantı, T. ὄν. καρπὸς ὅστις τρώγεται ἀφοῦ ἀποφλοιωθῇ. || —, ἐξώφλοιον [τσώφλοιον]. || —, χονδρὸν ρόπαλον.

Soymuk, T. ὄν. ἐσωτερικὸς φλοιὸς τῆς πεύκης τρωγόμενος.

Soysuz, T. ἐπθ. yalımalçak, fürumaye, ἀγενής, εὐτελής. || —, κακοήθης, διεφθαρμένος, πρόστυχος.

Soysuzluk, T. ὄν. ἀγένεια, εὐτέλεια.

Soytarı, T. ὄν. şaklaban, γέλωτοποιός, μῖμος.

Soytarılık, T. ὄν. şaklabanlık, γελωτοποιΐα, βωμολοχία.

Soyucu, T. ὄν. uğru, yol kesen, hırsız, harami, λῃστής.

Soyulmak, T. ρμ. οὐδ. ἢ πθ. ἐκφλοιοῦμαι. || —, ληστεύομαι.

Soyunmak, T. ρμ. μσ. (δοτ. αἰτ.) ἐκδύομαι, ἀπεκδύομαι [ξεγδύνομαι].

Soyuntu, T. ὄν. φλοιός. || —, λεία.

Soyurgal, T. ὄν. bahşiş, φιλοδώρημα.

Soyurgamak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) kağışlamak, φιλοδωρῶ.

Söbe καὶ söbelek, βλ. ἐπόμ.

Söbü, T. ἐπθ. uzun yuvarlak, ἐπιμήκης κυλινδρικός, ὠοειδής.

Söbüce, T. ἐπθ. ἀρκετὰ ἢ ὀλίγον ἐπιμήκης κυλινδρικός.

Söğüş, T. ὄν. haşlanmış et, βραστόν.

Söğüt, T. ὄν. ἰτέα. || salkım—, ἰτέα ἡ κλαίουσα.

Sökme, T. ὀν. ἀπαρ. ἐξήλωμα, ἀποσύνθεσις κτλ., βλ. ἑπόμενον.

Sökmek, T. ρμ. (αἰτ.) ξηλόνω, ἀποσυνθέτω. || —, ἀποσπῶ, ἐκριζῶ. || —, διασχίζω ρεῦμα, πλῆθος κτλ. || —, ἐκχερσῶ. || —, ἀναγινώσκω ἰδίᾳ γραφὴν δύσλολον. || —, οὐδ. προσέρχομαι [ἐπὶ ἀναμενομένου προσώπου]. || şafak—, ἐξημερόνει, ἀνατέλλει ἡμέρα. || —, εὐοδοῦμαι, ἐπιτυγχάνω. || bu iş böyle sökmez, δὲν εὐοδοῦται οὕτω τοῦτο.

Söktürmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) yoldurmak, βάλλω τινὰ νὰ ἐξηλώσῃ, ν' ἀποσυνθέσῃ, νὰ ἐκριζώσῃ. || —, κάμνω τινὰ νὰ διέλθῃ διὰ μέσου πλήθους, ἀνοίγω δίοδον. || —, κάμνω νὰ ἐπιτύχῃ. || —, κάμνω τι νὰ ἐκχυθῇ. || —, κάμνω ν' ἀναγνώσῃ. || —, (αἰτ.) ἀναγινώσκω μετὰ δυσκολίας κτλ., βλ. προηγούμενον.

Sökük, T. ἐπθ. ἐξηλωμένος. || çorap —ü, ἀλληλένδετος, ἀλλεπάλληλος. || —dikmek, ἐπισκευάζω, (μτφ.) διορθολογῶ.

Sökülmek, T. ρμ. πθ. ἢ οὐδ. ἐξηλόνομαι. || —, ἐκριζοῦμαι. || —, διασχίζομαι [τὸ πλῆθος], βλ. καὶ sökmek.

Sökün, T. ὄν. birden bire çıkıverme, ἐφνιδία συρροή. || —etmek, συρρέω [τὸ πλῆθος]. || —, ἀπόσπασις, ἐξήλωμα. || —etmek, παρουσιάζομαι ἔκ τινος μέρους, κ. ξεφυτρόνω.

Söküntü, T. ὄν. ἐξηλωμένον πρᾶγμα, ἐξήλωμα. || —, ὑλικὸν πράγματος ἀποσυντεθέντος, ἐρείπια. || —, ἐκροή, ἔκχυσις || —, αἰφνιδία συρροὴ πλήθους.

Sökü otu, T. ὄν. (φυτ.) tavşancıl otu, καλία.

Sölgü, T. ἐπθ. gevşek, sarkık, buruşuk, μεμαραμμένος, ἐρρυτιδωμένος, χαῦνος.

Sölen, T. ὄν. bayram, ἑορτή, βαϊράμιον.

Sölpük, T. ἐπθ. gevşek, porsuk, χαλαρός, πλαδαρός. χαῦνος, κ. σαχλιασμένος, ζαρωμένος, βλ. sülpük.

Sölpümek, T. ρμ. οὐδ. gevşemek, sarkmak, χαλαροῦμαι, ἀτονῶ, κρέμαμαι, γίνομαι πλαδαρός.

Sömbeki, T. ὄν. εἶδος πλοίου ἀρχαίου, ἢ λέμβου. || —, ὄν. κ. (νῆσος) Σύμη.

Sömürmek, T ρμ. (αἰτ.) yalmarmak, ἕλκω καὶ τρώγω διὰ τοῦ ρύγχους, ὡς ὁ βοῦς κτλ. || —, μτφ. καταβροχθίζω.

Söndürmek, T. ρμ. (αἰτ.) σβύνω φλόγα, πῦρ κτλ. || —, μτφ. ἐξολοθρεύω, ἐξοντῶ οἰκογένειαν. || ocak—, σβύνω ἑστίαν, μτφ. ἐξοντῶ οἰκογένειαν.

Sönme, T. ὀν. ἀπαρ ἐξόντωσις, ἐξολόθρευσις.

Sönmek, T. ρμ. οὐδ. σβέννυμαι [φλόξ, πῦρ]. || —, ἐξολοθρεύομαι, ἐξοντοῦμαι.

Sönük, T. ἐπθ. ἐσβεσμένος. || —, μτφ. ὁ μὴ ἀκμάζων.

Sönüklük, T. ὄν. sonukluk, ἀμυδρότης, ἀμαυρότης. || —, ἐξολόθρευσις, ἐξόντωσις, σβέσις.

Söpelek = söbe = söbü.

Sövdürmek, T. ρμ (δοτ. αἰτ.) βάλλω ἢ ἀφίνω ἄλλον νὰ ὑβρίσῃ τινά.

Sövme, T. ὀν. ἀπαρ. ὕβρις.

Sövmek, T. ρμ. (δοτ.) ὑβρίζω. || sövüd saymak, λοιδωρῶ, ὑβρίζω βαναύσως.

Sövülmek, T. ρμ. πθ. ὑβρίζομαι. || —, (ἀπρόσ) ὑβρίζεσθαι. || öyle sövülmez, δὲν ὑβρίζουσιν οὕτω.

Sövüş, T. ὄν. ὕβρις.

Sövüşme, T. ὄν. ἀμοιβαία ὕβρις.

Sövüşmek, T. ρμ. ἀλλ. ὑβρίζεσθαι ἀμοιβαίως.

Sövüştürme, T. ὀν. ἀπαρ. τὸ ἐπιτρέπειν τὴν ἀμοιβαίαν ὕβριν δύο ἢ περισσοτέρων.

Sövüştürmek, T. ρμ. (αἰτ. β' γεν.) βάλλω ἢ ἀφίνω ὅπως δύο ἢ περισσότεροι ν' ἀλληλοϋβρισθῶσι.

Söylemek, T. ρμ (δοτ. αἰτ.) aymak, λέγω, ὁμιλῶ. || Türkçe—, ὁμιλῶ Τουρκιστὶ ἢ τὴν Τουρκικήν. || büyük—, μεγαλαυχῶ, μεγαλορρημονῶ. || sert—, ὁμιλῶ τραχέως, ἀποτόμως.

Söylenilmek, T. ρμ. πθ. λέγεσθαι, βλ. καὶ ἑπόμενον.

Söylenmek, T. ρμ. μσ. μονολογῶ, μεμψιμοιρῶ, μουρμουρίζω. || —, πθ. λέγεσθαι. || söylenmedik söz olmaz, δὲν ὑπάρχει λόγος, ὅστις νὰ μὴ ἐλέχθη = οὐδὲν καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον.

Söyleşmek, T. ρμ. ἀλλ. (αἰτ. β' γεν.) συνομιλῶ μετά τινος, συνεννοοῦμαι. || —, διαπληκτίζομαι, ἐρίζω, ἔρχομαι εἰς λόγους.

Söyleyici, T. ὄν. εὔγλωττος.

Söyleyiş, T. ἀφ. τὸ λέγειν, τὸ λαλεῖν, τὸ ὁμιλεῖν || —ten—e fark var, ὑπάρχει διαφορὰ τοῦ λέγειν ἀπὸ τὸ λέγειν, ἤτοι τῆς ἐκφράσεως.

Söz, T. ὄν. say, λόγος, λέξις. || —, λόγος τιμῆς. || —, ὑπόσχεσις. || —, συμφωνία. || —, ἔνστασις, παρατήρησις, ἐπιτίμησις. || —, ἐπιρροή. || —, συμβουλή. || —, φιλονεικία. || —, γνώμη. || atalar —ü, παροιμίαι. || tatlı—, λόγος γλυκύς, ἔπαινος. || acı —, λόγος πικρός, ὕβρις, κατηγορία, ἐπιτίμησις. || açık—, λόγος σαφής. || büyük lokma ye de, büyük—söyleme,(πρμ.) μεγάλην βοῦκα φάγε, μεγάλον λόγον μὴ λέγε. || —de, = gûya, sanki, δῆθεν. || —gelişi, = meselâ, παραδείγματος χάριν, καθ' ὑπόθεσιν || —üm yabana, ὁ λόγος μου εἰς τὴν ἔρημον, ἤτοι ὁ λόγος μου δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὸ πρόσωπον περὶ οὗ ὁ λόγος [ἔκφρασις περιφρονήσεως, ὅ-

ταν ἐκφέρῃ τις ὄνομα ἀναξίου λόγου]. || —ayağa düşmek, ἐπικρατεῖ ἀναρχία. || —ünde dürmaz = dönek, ἀσταθής.

Söz açmak, T. ρμ. (ἀφαιρ.) ἀναφέρω κάμνω λόγον περί τινος.

Söz almak, T. ρμ. (αἰφ.) λαμβάνω λόγον, ὑπόσχεσιν. || —, (μτφ.) πληροφοροῦμαι.

Söz anlamak, T. ρμ. οὐδ. πείθομαι.

Söz anlar, T. ἐπθ. νοήμων.

Söz anlatmak, T. ρμ. (δοτ.) πείθω.

Söz atmak, T. ρμ. (δοτ.) ρίπτω λόγους, προσβάλλω, πειράζω.

Söz başı, T. ὄν. ἀρχὴ λόγου, κεφάλαιον.

Söz birliği, T. ὄν. συμφωνία, συνεννόησις.

Sözcü, T. ὄν. ἐνιστάμενος. || —, = avukat, δικηγόρος.

Söz dinlemek, T. ρμ. οὐδ. ἀκούω λόγους, συμβουλάς.

Söz ebesi, T. ὄν. φλύαρος.

Söz ehli, Τ ὄν. εὔγλωττος. || —, ἄνθρωπος λογικός.

Söz eri, T. ὄν. κύριος τοῦ λόγου του, ρήτωρ. || —, = baş, reis, ἀρχηγός.

Söz geçirmek, T. ρμ. (δοτ.) ἐπιβάλλομαι.

Söz götürmek, T. ρμ. οὐδ. ἀνέχομαι λύγους, εἶμαι ἀνεκτικός.

Söz götürmez, T. ἐπθ. παράφορος.

Söz kaldırmak, T. ρμ. οὐδ. δέχομαι [σηκόνω] λόγους.

Söz kaldırmaz, T. ἐπθ. δὲν δέχεται λόγους, παράφορος.

Söz kesici, T. ὄν. hâkim, yargıcı, δικαστής.

Söz kesimi, T. ὄν. ἀρραβών, μνηστεία. || —, = hüküm, ἀπόφασις δικαστική.

Söz kesmek, T. ρμ. (β΄ γεν.) συμφωνῶ, δίδω λόγον ὁριστικόν. || —yargılamak, karar vermek, ἀποφασίζω, || —, κόπτω, τελειόνω τὸν λόγον δεικνύων δυσαρέσκειαν.

Sözlemek, T. ρμ. οὐδ. bildirmek, açık söylemek, beyan etmek, δηλῶ, ἐξηγοῦμαι.

Sözleşmek, T. ρμ. (β΄ γεν.) konuşmak, söyelmek, ὁμιλῶ, συνομιλῶ.

Sözlü, T. ἐπθ. ὁ λέγων λόγον. || —, ὁ ὁμιλῶν. || doğru—, φιλαλήθης. || —sinema, κινηματογράφος ὁμιλῶν.

Söz tutmak, T. ρμ. (γεν. αἰτ.) κρατῶ λόγον, ἀκολουθῶ συμβουλήν.

Söz vermek, T. ρμ. (δοτ.) δίδω λόγον, ὑπόσχεσιν. || —, = antiçmek, yemin etmek, ὁρκίζομαι.

Staj, Γαλλ. ὄν. περίοδος δοκιμαστική [ἰατρῶν, νομικῶν κτλ.].

Step, Σλαβ. ὄν. bozkır, γῆ χέρσος, ἀκαλλιέργητος, στέππαι.

Stikinin, ἑλλ. ὄν. karga büken, κάρυον ἐμετικόν, στρυχνίνη.

Su, T. ὄν. ὕδωρ. || —, χυμός. || —, ποταμός. || —kerevizi, ὑδροσέλινον. || —tesviyesi, ὑδροστάθμη. || cemre —ya düştü, τὸ θάλπος ἔπεσεν εἰς τὸ ὕδωρ, ἡ 27 Φεβρουαρίου, καθ' ἣν ἡ ἀτμοσφαῖρα καθίσταται ἠπιωτέρα, βλ. καὶ cemre. || kazdağı—yu, αἴσηπος. || —mermeri, = kaymak taşı, ἀλάβαστρον. || —başı, πηγὴ ὕδατος. || —başı, ἀρχιαστυνόμος κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρόνους. || —başı, ἐπιστάτης ἐπαύλεως. || —dolabı, μαγγανοπήγαδον. || üzüm —yu, γλεῦκος. || —yu sert, ὀργίλος, θυμώδης. || yüz —yu dökmek, ἐξευτελίζομαι, ἱκετεύω. || ağzın—yu akmak, ἐπιθυμῶ. || akan—lar durur, τὰ τρέχοντα ὕδατα ἵστανται = ὁ νοῦς σταματᾷ [ἐπὶ ὑποθέσεως προξενούσης ἔκπληξιν]. || —dökmek, οὐρῶ. || ayak—ya ermek, ὁ ποῦς φθάνει εἰς τὸ ὕδωρ = συνέρχομαι. || —uyur, düşman uyumaz, (πρμ.) τὸ ὕδωρ κοιμᾶται, ὁ ἐχθρὸς δὲν κοιμᾶται. || —cenderesi, (ὑδραυλ.) γεράνιον. || —borusu, στρατ. σάλπισμα ποτίσματος τῶν ἵππων. || kan —yu, = protoplazma, πρωτόπλασμα. || yer—, ἐπίγειος θεός [τῶν εἰδωλολατρῶν]. || el —yu, = arınma, yunuğ, gusül, πλύσις, ἀπόπλυσις, βλ. καί gusül.

Su, A. ὄν. kötülük, κακία.

Sual, A. ἀφ. sorma, sorgu, ἐρώτησις. || —etmek, = sormak, (αἰτ. ἀφαιρ.) ἐρωτῶ.

Sualtı, T. ὄν. tahtelbah[i]r, ὑποβρύχιον.

Suat, A. ὄν. εὐτυχής. || —, ὄν. κ. Μακάριος.

Su aygırı, T. ὄν. gergedan, ἱπποπόταμος.

Su basmak, T. ρμ. οὐδ. τὸ ὕδωρ κατακλύζει [οἰκίας, γαῖας κτλ.].

Suburgan, T. ὄν. eski mezarlık, παλαιὸν νεκροταφεῖον, μνήματα.
Suci = sücü.
Sucu, T. ὄν. νεραΐς, ὑδατοπώλης.
Sucuk, T. ὄν. ἀλλᾶς, λουκάνικον.
Suç, T. ὄν. kabahat, cürüm, πταῖσμα, παράπτωμα. || —, = günah, ἁμαρτία. || —etmek, ἁμαρτάνω, κάμνω πταῖσμα, παράπτωμα. || —atmak, (δοτ.) κατηγορῶ, συκοφαντῶ.
Suçlu, T. ἐπθ. kabahatlı, müttehim, πταίστης, ἔνοχος, ἁμαρτωλός. || — durmak, ἴσταμαι ὡς πταίστης, ἔνοχος.
Suçsuz, T. ἐπθ. masum, ἀθῶος.
Snçsuzluk, T. ὄν. ἀθωότης.
Sudan, ὄν. κ. Σουδάν.
Sudanlı, T. ὄν. καὶ ἐπθ. Σουδανός.
Sudur, A. ὄν. göğüşler, στήθη.
Sudur, A. ἀφ. hâsıl olma, çıkma, ἀπόρροια, ἐκπήγασις. || —etmek, ἀπορρέω, ἐκπορεύομαι, προέρχομαι, ἐξέρχομαι.
Suiahlâk, A. ὄν. kötü huy, κακὰ ἤθη, κακοήθεια.
Suihareket, A. ὄν. κακὴ διαγωγή.
Suikast, A. ὄν. öldürmek isteme, ἐπιβουλή. || —etmek, ἐπιβουλεύομαι.
Suiistimal, A. ὄν. yolsuz kullanış, κατάχρησις. || —etmek, καταχρῶμαι.
Suimuamele, A. ὄν. kötü iş, κακὴ συμπεριφορά. || —de bulunmak, συμπεριφέρομαι κακῶς, σκαιῶς.
Suiniyet, A. ὄν. kötü niyet, κακὴ πρόθεσις.
Suitedbir, A. ὄν. köfü düşünce, ἀπερισκεψία.
Suizan, A. ὄν. kötü sanma, ὑπόνοια.
Sukbe, A. ὄν. delik, ὀπή, πόρος, στόμιον.
Sukut, A. ἀφ. düşme, πτῶσις, κατάπτωσις, κατάργησις, || —siperi, = paraşüt, ἀλεξίπτωτον. || —ü belûm, = kırtlak şişkinliği, φαρυγγοκήλη.
Sula, T. ὄν. (φυτ.) sarı sabır, ἀλόη.
Sulak, T. ἐπθ. ὑδατώδης, ἑλώδης. || hayvan—ı, ποτίστρα ζώων.
Sulak, A. ὄν. ἀγχίλωψ, ἤτοι ἀποστηματικὸν οἴδημα πλησίον τοῦ ὀφθαλμοῦ, φίστουλας.
Sulama, T. ὀν. ἀπαρ. πότισμα.
Sulamak, T. ρμ. (αἰτ.) ποτίζω κῆπον, φυτά, βρέχω ὁδὸν κτλ.
Sulandırmak, T. ρμ. (αἰτ.) μουσχεύω, βρέχω. || göz—, προκαλῶ δάκρυα. || ağız—, διεγείρω ὄρεξιν, ἐπιθυμίαν.
Sulanma, T. ὀν. ἀπαρ. μούσχευμα, βρέξιμον. || —, ἐπιθυμία, ἔρως.
Sulanmak, T. ρμ. οὐδ. μουσχεύομαι, βρέχομαι. || —, = imrenmek, ἐπιθυμῶ. || —, = aşk göstermek, ἐρῶμαι. || gözler—, οἱ ὀφθαλμοὶ πληροῦνται δακρύων. || ağız—, ἔρχεται ἡ ὄρεξις, ἡ ἐπιθυμία, || —, γίνομαι ὑδαρής. || kan—, πάσχω ἀναιμίαν.
Sulatmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω νὰ νὰ ποτίσωσι κῆπον, φυτὰ κτλ. || —, βάλλω νὰ βρέξωσι ὁδόν. || —, καθιστῶ τι ρευστόν, ὑδαρές.
Sulbî, A. ἐπθ. ὁ τῆς ὀσφύος, γνήσιος. || —oğul, γνήσιος υἱός.
Sulbiyet, A. ὄν. katılık, sertlik, yoğunluk, στερεότης, σκληρότης.
Sulbiyun, A. ὄν. στερεολόγοι [αἵρεσις ἰατρική].
Sulh, A. ὄν. düzenlik, asayiş, barışma, εἰρήνη. || —, (νομ.) uyuşma, uzlaşma, συμβιβασμός. || —etmek, (αἰτ.) barışmak, ποιῶ, εἰρήνην, συμβιβάζω. || —olmak, (β' γεν.) συμβιβάζομαι.
Sulhçu, T. ὄν. εἰρηνοποιός, συμβιβαστής.
Sulhen, A. ἐπρ. uzlaşarak συμβιβαστικῶς.
Sulhî, A. ἐπθ. barışa müteallik, εἰρηνικός.
Sulhname, H. ὄν. συνθήκη εἰρήνης, τὸ ἔγγραφον τῆς συνθήκης.
Sulp, A. ὄν. amudu fıkarı, bel kemiği, ὀσφύς.
Sulp, A. ἐπθ. katı, sert, yoğun, στερεός, σκληρός.
Sultan, H. ὄν. padişah, μονάρχης, αὐτοκράτωρ. || valide—, [ἄλλοτέ ποτε] βασιλομήτωρ.
Sultanlık, T. ὄν. βασιλεία, βασιλικὴ δύναμις. || —, βίος, ἄνεσις βίου, ἀπόλαυσις τῶν ἀγαθῶν.
Sultanî, A. ἐπθ. αὐτοκρατορικός. || —, εἶδος σταφυλῆς.
Sulu, T. ἐπθ. νερουλός, ὑδατώδης. || —limon, λεμόνιον ζωμερόν. || —bamya, λαθυρὶς ζωμερά, (μτφ.) ἐρωτότροπος.
Suluca, T. ἐπθ. ὁ ὀλίγον ἢ πολὺ νερουλός.
Suluk, T. ὄν. ἡ περὶ τὴν σιαγόνα ἅλυσις τοῦ χαλινοῦ. || —, ἐξάνθημα τῆς

κεφαλῆς τῶν νηπίων, ἀχώρ, κ. ἀμπέλι, πυοφύτης. || —, λόφος πτηνῶν.

Sumak = somak.

Sumar, T. ὄν. μέτρον σίτου ἰσοδυναμοῦν πρὸς δώδεκα κιλά.

Sumat = somat.

Sumer, T, ὄν. ἀρχαιοτάτη Τουρκικὴ φυλὴ ἔχουσα μέγαν πολιτισμόν.

Sundurma, T. ὄν. önü açık çatı, revak, προτέγισμα ἤτοι στέγασμα ἄνωθεν τῆς θύρας οἰκιῶν ἢ ἐργαστηρίων πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῆς βροχῆς. || —, παράπηγμα ἐστεγασμένον καὶ ἀνοικτὸν πανταχόθεν. || —, = göçebe yurdu, oba, çadır, σκηνὴ νομαδική.

Sundurmak, T. ρμ. (αἰτ.) sondurmak, ἐκτείνω, μηκύνω || —, = arz ettirmek, ὑποβάλλω, προσφέρω διά τινος.

Sun'î, A ἐπθ. yapma, uydurma, τεχνητός.

Sunmak, T. ρμ. (δοτ. αἰτ) vermek, uzatmak, προσφέρω, διδω, τείνω, ἐκτείνω ὅπως δώσω. || el —, τείνω τὴν χεῖρα. || hürmetlerimi sunarım, ὑποβάλλω τὰ σέβη μου. || selâm —, προσφέρω προσρήσεις. || saygı —, ὑποβάλλω σέβη.

Suntur, T. ὄν. santur, kanun, εἶδος κιθάρας. || —, = gürültü, patırdı, θόρυβος, φωναὶ χαρᾶς, εὐθυμίας. || πομπή, μεγαλοπρέπεια, ἐπίδειξις

Sunturlu, T. ἐπθ. gürültülü, πομπώδης, μεγαλοπρεπης.

Sunu [sun']. A ὄν. yapış, iş, ἔργον, τεχνούργημα, ποᾶξις.

Supara, T. ὄν. küçük çocuk kitabı, βιβλιάριον διὰ τὰ μικρὰ παιδία, ἀλφαβητάριον,

Sur, ὄν. κ. Τύρος [πόλις τῆς Φοινίκης].

Sur, A. ὄν. nakur, σάλπιγξ. || —ü semî, (ἰατρ.) ἀκουστικὴ σάλπιγξ. || —, = kale duvarı, τεῖχος.

Sur, II. ὄν şenlik, ἑορτή, χαρά, συμπόσιον [ἐπὶ γαμφ, γεννήσει κτλ.].

Surat, T. ὄν. yüz, πρόσωπον, μορφή, κατήφεια, κ. μοῦτρα.

Surat asmak, T. ρμ. οὐδ. somurtmak, σκυθρωπάζω, δεικνύω δυσαρέσκειαν.

Surat ekşitmek, T. ρμ. οὐδ. ξυνίζω τὰ μοῦτρα, σκυθρωπάζω, δυσαρεστοῦμαι.

Surat etmek, T. ρμ. οὐδ. (δοτ.) κάμνω μοῦτρα, δεικνύω δυσαρέσκειαν.

Suratsız, T. ἐπθ. çirkin, ἄσχημος, δυσειδής. || —, κατηφής.

Sure, A. ὄν. ἕκαστον τῶν 114 κεφαλαίων τοῦ Κορανίου.

Suret, A. ὄν. görünüş, kılık, ὄψις, μορφή, σχῆμα, ἐξωτερικον, εἰκών || —, τρόπος. || —, ἀντίγραφον. || —, περίπτωσις. || —, (ἀριθ.) ἀριθμητής. (γραμμ.) πρόσωπον. || bu —le, τοιουτοτρόπως. || senet —i, ἀντίγραφον ἐγγράφου ἢ τίτλου ἰδιοκτησίας. || ilâm —i = söz kesimi —i, ἀντιγραφον δικαστικῆς ἀποφάσεως. || aksi —te, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει. || —çıkarmak, ἀντιγράφω. || —almak, λαμβάνω ἀντίγραφον. || —almak, λαμβάνω μορφήν, ὄψιν.

Sureta, A. ἐπρ. görünüşte, κατὰ τὸ φαινόμενον, φαινομενικῶς.

Surî, A. ἐπθ. dıştan görünen, zahirî, ἐξωτερικός, φαινομενικός, τυπικός.

Suriye, ὄν. κ. Συρία.

Suriyeli, T. ἐπθ. καὶ ὄν. Σύριος.

Sursalamak, T. ρμ. (δοτ.) salmak, ἐπιτίθεμαι, ποιῶ ἔφοδον, ρίπτομαι μανιωδῶς.

Sursat, T. ὄν. φόρος ἔκτακτος, καταναγκαστικός.

Sus, T. ἐπφ. ses çıkarma! süküt et! σιωπή! || —olmak, σιωπῶ, σιγῶ. || —, ὄν. meyan kökü, γλυκόρριζα.

Susak, T. ἐπθ. susamış, susalak, διψαλέος. || —, ὄν. κάδος, ἀντλητήρ. || —, κοχλιάριον μαγείρου. || —, = alık, aptal, ἠλίθιος, βλάξ.

Susalak = susak.

Susam, ἑλλ. ὄν. σήσαμον. || —adası, ἡ νῆσος Σάμος.

Susamak, T. ρμ. οὐδ. (δοτ.) διψῶ.

Susamış, T. ἐπθ. sasak, διψαλέος.

Susamlı, T. ἐπθ. Σάμιος. || —, ὁ ἠρτυμένος μὲ σήσαμον.

Susatmak, T. ρμ. (αἰτ.) προξενῶ τινι δίψαν.

Susığırı, T. ὄν. manda, βούβαλος, βλ. καὶ sığır.

Susığırlı, T. ἐπθ. susurlu, βουβαλώδης. || —, ὄν. Μάκεστος (ποταμός), βλ. καὶ Simav.

Susmak, T. ρμ. οὐδ. σιωπῶ, σιγῶ.

Susturmak, T. ρμ. (αἰτ.) ἀναγκάζω τινὰ νὰ σιωπήσῃ, φιμῶ.

Susurlu, βλ. simav καὶ susırğılı.

Susuz, T. ἐπθ. ἄνυδρος. || —, διψαλέος. || —, ἀπότιστος, αὐχμηρός.
Susuzluk, T. ὄν. δίψα. || —, ἀνυδρία.
Suterazisi, T. ὄν. ὑδροζύγιον, ἤτοι ὑδραυλικὸν μηχάνημα, βλ. terazi.
Suteresi, T. ὄν. κάρδαμον τὸ ἄγριον
Suubet, A. ὄν. güçlük, zahmet, δυσκολία, δυσχέρεια, στενοχωρία || — çekmek, = zorluk çekmek, ὑποφέρω δυσκολίαν, δυσχέρειαν.
Suubetli, T. ἐπθ. güç, zahmetli, müşkül, zor, δύσκολος, δυσχερής.
Suut, A. ἀφ. yükselme, ἀνάβασις, ὕψωσις. || —etmek, ὑψοῦμαι.
Suvalmak, T. ρι. πθ. suvarılmak, ἀρδεύομαι, ποτίζομαι.
Suvarılmak = suvalmak.
Suvarım, T. ὄν. ἄρδευσις, πότισμα. || —, ποσὸν ὕδατος ἱκανὸν διὰ μίαν ἄρδευσιν.
Suvarmak, T. ρι. (αἰτ.) ἀρδεύω, ποτίζω. || —, στομόνω τὸν σίδηρον.
Suyolcu, T. ὄν. ὑδραγωγός.
Suyolu, T. ὄν. ὑδραγωγεῖον.
Su yurdu, T. ὄν. akarca, kısıklı, çeşme, κρήνη.
Suzan, Π. μτχ. yakan, ὁ καίων, φλέγων, φλογερός || —, ὄν. κ. Ἐρατώ
Suziş, Π. ὄν. yanma, yakma, καῦσις. || —, (μτφ.) ἡ φλὸξ ἢ τὸ πῦρ τοῦ ἔρωτος, πάθος, βάσανος.
Suzişli, T. ἐπθ. tesirli, καίων, φλέγων || —, συγκινητικός, μελαγχολικός.
Sü, T. ὄν. asker, στρατιώτης.
Sübek, T. ὄν. οὐροδοχεῖον ἐπίμηκες προσαρτώμενον κάτωθεν τῆς κοιτίδος βρέφους.
Süblime, Γαλλ. ὄν. sülümen, zırnık, sıçan otu, ἀρσενικόν.
Sübut, A. ἀφ. meydana çıkma, tahakkuk, βεβαιότης, ἀπόδειξις. || —bulmak, βεβαιοῦσθαι, ἀποδεικνύεσθαι.
Sübutî, A. ἐπθ. βεβαιωτικός, θετικός, ἀποδεικτικός,
Sübye, ἑλλ. ὄν. mürekkep balığı, (ἰχθ.) σηπία.
Sücut, A. ἀφ. yüzü yere sürme, secde, ὑπόκλισις, προσκύνησις. || —etmek, θέτω χαμαὶ τὴν κεφαλήν, ὑποκλίνομαι, προσκυνῶ.
Sücü, T. ὄν. şarap, οἶνος, βλ. cücük.
Südde, A. ὄν. kapı eşiği, kapı, οὐδός, πύλη. || —, (ἰατρ.) ἔμφραξις.
Südeyi, T. ὄν. cam, ὕαλος. || karak—i = gözlük, δίοπτρα.
Südreme = sendeleme.
Südremek = sendelemek.
Südüs, A. ἀριθ. altıda bir, ἓν ἕκτον.
Süfera, A. ὄν. elçiler, πρεσβευταί.
Süflî, A. ἐπθ. alçak, bayağı, χαμερπής, ποταπός, ταπεινός.
Süfliyat, A ὄν. ἰδέαι, ἢ ὑποθέσεις, ἢ πράγματα χαμερπῆ.
Süflilik, T. ὄν. aşağılık, pejmürdelik, alçaklık, χαμέρπεια, ποταπότης.
Süha, A. ὄν. Demir kazık, ὁ πολικὸς ἀστήρ.
Süheyl, A. ὄν. Κάνωπος ἢ Κάνωβος [ἀστερισμός].
Sühulet, A. ὄν. kolaylık, εὐκολία. || —le, = kolaylıkla, εὐκόλως.
Sühuletli, T. ἐπθ. kolay, εὔκολος.
Sük, T. ὄν. matem, πένθος.
Sükkân, A. ὄν. oturanlar, ikamet edenler, κάτοικοι.
Sükna, A. ὄν. mesken, konak, κατοικία.
Sükûn, A. ὄν. dinme, durma, ἠρεμία, ἀκινησία, γαλήνη.
Sükûnet, A. ὄν. durgunluk, ἠρεμία, γαλήνη, ἀκινησία, ἀνάπαυσις. || —bulmak, κατευνάζομαι, καταπραΰνομαι.
Sükûnetbahş, A. ἐπθ. durgunluk veren, ὁ δίδων, ὁ προξενῶν ἠρεμίαν, γαλήνην.
Sükûnetli, T. ἐπθ. durgun, ἤρεμος, γαλήνιος. || —, σοβαρός, σπουδαῖος,
Sükût, A. ἀφ. susma, σιωπή, σιγή. || —etmek, = susmak, σιωπῶ, σιγῶ. || —et! = sus! σιώπα! σιωπή! || —ikrardan sayılır, ἡ σιωπὴ θεωρεῖται κατάφασις.
Sükûtî, A. ἐπθ. susmağı seven, σιωπηλός, ὁ πολὺ ὀλίγα λαλῶν.
Sülâle, A. ὄν. soy, soysop, γενεά, ἀπόγονοι, τέκνα.
Süleyman, ὄν. κ. Σολομών, Ἀλκισθένης.
Süleymanî, A. ἐπθ. Σολομώντιος. || —, ὄν. ὄνυξ [λίθος πολύτιμος].
Süline, ἑλλ. ὄν. σωλὴν ὁ θαλάσσιος, δόναξ, κ. σουλῆνα.
Sülpük, T. ἐπθ. χαλαρός, πλαδαρός.
Sülpümek, T. ρι. οὐδ. χαλαροῦμαι, γίνομαι πλαδαρός, χαῦνος.
Sülüğen, T. ὄν. ζιρκόνιον [μέταλλον].

|| kurşun —i, διοξείδιον μολύβδου.
Sülük, T. ὄν. βδέλλα. || —vurmak, ἐπιθέτω βδέλλας.
Sülük, A. ἀφ. (δοτ.) gidiş, πορεία. || —, τὸ ἀκολουθεῖν στάδιον. || —, βίος ἀσκητικός || —etmek, (δοτ.) εἰσέρχομαι εἰς στάδιον, βλ. meslek.
Sülümen, T. ὄν. zırnık, sıçan otu, süblime, ἀρσενικόν. || tatlı—, καλομέλας, ἡ || ak—, διχλωριοῦχος ὑδράργυρος, ἄχνη ὑδραργύρου, βλ. καὶ zeybak.
Sülün, T. ὄν. yaban horozu, φασιανός.
Sülüs, A. ἀριθ. üçte bir, ἓν τρίτον. || —yazı, εἶδος ἀραβικῆς γραφῆς.
Sülüsan, A. ἀριθ. üçte iki, τὰ δύο τρίτα.
Sümbük, A. ὄν. at tırnağı, ὁπλή [ἵππου].
Sümbül, A. ὄν. ὑάκινθος. || —ü rumî, (φυτ.) νάρδος. || —soğanı, κρόμμυον ὑακίνθου. || —, ὄν. κ. Ὑάκινθος.
Sümbüle, A. ὄν. başak, στάχυς. || —, (ἀστρ.) ἡ Παρθένος.
Sümbülî, A. ἐπθ. χρώματος ὑακίνθου. || —, νεφελώδης. || —hava, = güneşsiz hava, καιρὸς νεφελώδης καὶ εὐχάριστος, ἄνευ βροχῆς.
Sümkürmek, T. ρμ. μσ. ἀπομύττομαι.
Sümmek, T. ρμ. οὐδ. iterek emmek, θηλάζω κτυπῶν τὸν μαστὸν διὰ τοῦ ρύγχους [ἐπὶ ζώων]. || —, = dürtüp kakmak, ὠθῶ ἀποτόμως, ἀποθῶ. || —, = yere atmak, ῥίπτω χαμαί.
Sümsük, T. ἐπθ. miskin, sünepe, sangi, ἠλίθιος. || —, ὄν. γρόνθος.
Sümsüklemek, T. ρμ. (αἰτ.) dürtüp kakmak, ἀποθῶ γρονθοκοπῶν.
Sümük, T. ὄν. μύξα.
Sümüklü, T. ἐπθ. μυξώδης. || —, = pis, μυξόρρους κ. μυξιάρης. || —böcek = salyangos, κοχλίας [ἔντομον].
Sümülcimek, T. ρμ. οὐδ. yıpranmak, ῥίπτομαι ἀγωνιῶν καὶ στενάζων [ἐπὶ ἀσθενοῦς].
Sümün, A. ἀριθ. sekizde bir, ἓν ὄγδοον.
Sümürmek, T. ρμ. (αἰτ.) συλλέγω, ἕλκω καὶ τρώγω διὰ τοῦ ρύγχους, ὡς ὁ βοῦς κτλ. || —, (μτφ.) silip süpürmek, καταβροχθίζω.
Sündürmek, T. ρμ. (αἰτ.) ἐκτείνω τι τανύων.
Sündürük, T. ὄν. süneç, lâstikî, ἐλαστικόν.
Süne, T. ὄν. yaban ördeği, νῆσσα ἔχουσα πρασίνην κεφαλήν. || —, νῆσσα ἡ θαλασσία.
Süneç, T. ὄν. ἐλαστικότης.
Sünepe, T. ἐπθ. miskin, mıymıntı, sangi, ἀκάθαρτος, ἠλίθιος περιπατῶν ταλαντευόμενος ὡς ἡ νῆσσα.
Sünger, ἑλλ. ὄν. σφουγγάρι, σπόγγος. || —kâadı, ἀπορροφητικὸς χάρτης. || —taşı, κίσσηρις, μαλακόπετρα.
Süngü, T. ὄν. sinan, λόγχη. || —ye davranmak, [ἐνταλμα σιρατ.] δράττομαι τῆς λόγχης, διασταυρῶ λόγχην. || —sü ağır, ἄνθρωπος κοκκαλᾶς, δυσκίνητος. || —sü düşük, ἄνθρωπος καταβεβλημένος ἐκ θλίψεως.
Süngülemek, T. ρμ. (αἰτ.) λογχεύω.
Sünmek, T. ρμ. μσ. esnemek, τὸ εἶναί τι ἐλαστικόν.
Sünne, ὄν. κ. Σουλινᾶς [παραδουνάβειος πόλις καὶ λιμήν].
Sünnet, A. ἀφ. hitan, περιττομή. || —etmek, (αἰτ.) περιτέμνω. || —olmak, περιτέμνομαι.
Sünnetçi, T. ὄν. χειρουργὸς περιτέμνων τὰ παιδία.
Sünnetlemek, T. ρμ. (αἰτ.) silip süpürerek yemek, καταβροχθίζω. || —, = περιτέμνω.
Sünnetli, T. ἐπθ. περιτετμημένος.
Sünnetsiz, T. ἐπθ. ἀπερίτμητος.
Sünnî, A. ἐπθ. Σουννίτης, ὁ πρεσβεύων ὀρθῶς τὸν Μωαμεθανισμόν.
Sünuh, A. ἀφ. düşünceye gelen, ἔμπνευσις, ἀπόρροια.
Sünuhat, A. ὄν. zihne doğan manalar, ἐμπνεύσεις.
Süprülmek = süpürülmek.
Süprüntü, T. ὄν. σκύβαλα, σκουπίδια. || —, (μτφ.) οὐτιδανὸς ἄνθρωπος, σκύβαλον.
Süprüntücü, T. ὄν. σκυβαλοσυλλέκτης, καθαριστής, κ. σκουπιδᾶς.
Süprüntülük, T. ὄν. φορυτός, κ. σκουπιδαρειόν.
Süpürge, T. ὄν. σάρωθρον. || sokak —si, = sürtük karı, γυνὴ κακῆς διαγωγῆς. || —sapı, ἡ λαβὴ τοῦ σαρώθρου. || —, ξύλον, δαρμός.
Süpürgeci, T. ὄν. σαρωθρο[ποιός]πώλης.
Süpürmek, T. ρμ. (αἰτ.) σαρῶ, σκου-

πίζω. || silip—, καθαρίζω, (μτφ.) καταβροχθίζω τὴν τροφὴν χωρὶς ν' ἀφήσω τι, κατακαίω [ἐπὶ πυρκαϊᾶς], ἀποσοβῶ τὰ ἐμπόδια.

Süpürtmek, Τ. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω τινὰ νὰ καθαρίσῃ, νὰ σκουπίσῃ.

Süpürücü, Τ. ὄν. σαρωτής.

Süpürülmek, Τ. ρμ. πθ. σαροῦμαι, σκουπίζομαι.

Sürahi, Π. ὄν. şişe, φιάλη ὕδατος ἢ οἴνου ἔχουσα μακρὸν λαιμόν.

Sürat, Α. ὄν. çabukluk, ταχύτης, σπουδή. || —i intikal = çabuk anlayış, ταχύτης ἀντιλήψεως. || —le, = çabuçak, ταχέως.

Süratli [süratlı], Τ. ἐπθ. çabuk, ταχύς, ἐσπευσμένος. || —adım, (στρατ.) βῆμα ταχύ.

Sürcek, Τ. ὄν. μῦθος.

Sürç, Τ. ὄν. tökesme, πρόσκρουσις, σκόνταμμα, ὀλίσθησις.

Sürçmek, Τ. ρμ. οὐδ. tökesmek, προσκόπτω. || —, (μτφ.) σκοντάπτω, κάμνω λάθος.

Sürçtürmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) tökestirmek, κάμνω τινὰ νὰ προσκόψῃ, νὰ προσκρούσῃ, νὰ σκοντάψῃ. || —, (μτφ.) κάμνω τινὰ νὰ σκοντάψῃ, νὰ κάμῃ λάθος.

Sürdürmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) κάμνω τινὰ νὰ διαρκέσῃ. || —, (δοτ. αἰτ.) βάλλω τινὰ ν' ἀλείψῃ ἀλοιφὴν κτλ. || —, ἐνεργῶ νὰ ἐξορίσωσι. || —, κάμνω τινὰ νὰ διάγῃ βίον. || —, ἐλαύνω.

Sürek, Τ. ἀφ. devam, διάρκεια || —, ὄν. ἀγέλη ζώων. || —, ταχυδρόμος. || —avı, κυνήγιον, εἰς ὃ ἐξέρχονται πολλοὶ ὁμοῦ πρὸς ἄγ αν ἀπὸ κοινοῦ.

Sürekli, Τ. ἐπθ. uzun, devamlı, ὁ διαρκής, παρατεταμένος. || —kahkaha, παρατεταμένος γέλως. || (γραμμ.) — harf, γράμμα διαρκές, ἡμίφωνον.

Süreksiz, Τ. ἐπθ. kısa, ὁ μὴ διαρκής. || (γραμμ.) — harf, γράμμα ἄφωνον.

Süreksizlik, Τ. ὄν. kısalık, βραχύτης, συντομία.

Sureyya, Α. ὄν. Ülker, Pervin, πλειάδες. || —, ὄν. κ. Λαμπροκλῆς, Λάμπρος, Ἀμαλία.

Sürfe, Α. ὄν. tırtıl, κάμπη.

Sürfe, Π. ὄν. öksürük, βήξ.

Sürgü, Τ. ὄν. sürme, σύρτης, μοχλός. || —, βωλοκόπος, κτείς [γεωργ. ἐργαλεῖον].

Sürgüç, Τ. ὄν. σύρτης, ἀμπάρα. || —, = hamam kesesi, τρίφτης.

Sürgülemek, Τ. ρμ. (αἰτ.) θέτω τὸν σύρτην, μανδαλόνω. || —, βωλοκοπῶ.

Sürgün, Τ. ὄν. ἐξορία, τόπος ἐξορίας. || —, βλαστός. || —e gitmek, μεταβαίνω εἰς τὴν ἐξορίαν. || —e göndermek, στέλλω εἰς τὴν ἐξορίαν. || —etmek, (αἰτ.) ἐξορίζω. || —olmak, ἐξορίζομαι. || —, ἐπθ. ἐξόριστος. || —, δυσεντερία.

Sürgün avı = sürek avı, βλ. sürek.

Sürgünlük, Τ. ὄν. τόπος ἐξορίας. || —, (ἰατρ.) καθάρσιον.

Sürme, Τ. ὀν. ἀπαρ. τὸ ἐπιτρίβειν κτλ. βλ. sürmek. || —, ὄν. πρᾶγμα χρησιμεῦον πρὸς ἐπίτριψιν, ἀλοιφήν. || —, κολλύριον, στίμμι πρὸς βαφὴν τῶν βλεφαρίδων. || —taşı, ἀντιμόνιον. || —, σύρτης, μοχλός. || yürek —si, διάρροια. || —, ἐπθ. συρτός [παράθυρον κτλ.].

Sürmedan, Π. ὄν. κυτίον περιέχον βαφὴν διὰ τὰς ὀφρῦς καὶ τὰς βλεφαρίδας.

Sürmek, Τ. ρμ. (δοτ. αἰτ.) ἐπιτρίβω, ἀλείφω. || sabun—, σαπωνίζω. || boya—, βάφω. || yüz—, προσκυνῶ. || ekmeğine yağ—, (μτφ) ἐξυπηρετῶ τὸ σχέδιόν του. || —, ἐξορίζω. || —, καλλιεργῶ. || çift—, ὀργῶ, ἀροτριῶ. || tarlayı—, ἀροτριῶ τὸν ἀγρόν. || —, ἐγγίζω. || elimi—, ψαύω, ἐγγίζω. || bir şeye el—, ἀναμιγνύομαι εἴς τινα ὑπόθεσιν, ἐπιλαμβάνομαι. || —, ἐλαύνω, κάμνω νὰ προχωρήσῃ. || ileri— ἢ öne—, βάλλω ἐμπρός, προβάλλω boy—, ἀναπτύσσομαι σωματικῶς. || pey—, ὑπερθεματίζω [ἐπὶ πλειστηριασμοῦ]. || —, δαπανῶ. || —, διαγω. || ömür—, διάγω ἐν ἀνέσει. || —, = devam etmek, ἐξακολουθῶ.

Sürmelemek, Τ. ὄν (αἰτ.) μανδαλόνω.

Sürmeli, Τ. ἐπθ. βεβαμμένος διὰ κολλυρίου. || —, κεκλεισμένος διὰ σύρτου, μοχλοῦ. || gözleri—, οὗ οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαμμένοι, ὑποκριτής.

Sürre, Α. ὄν. para çıkını, χρηματόδεμα. || —, δῶρα ἀποστελλόμενα, ἄλλοτέ ποτε, κατ' ἔτος εἰς τὴν Μέκκαν. || —alayı, ἡ πομπὴ τῆς ἀποστολῆς τῶν δώρων τούτων. || —emini, ὁ ὑπάλληλος εἰς ὃν ἐνεπιστεύοντο τὴν ἀποστολὴν τῶν δώρων.

Sürsalmak, T. ρμ. οὐδ. atılmak, ἐπιτίθεμαι ἐφορμῶ. || —, = sıçramak, πηδῶ σκιρτῶ.
Sürtmek, T. ρμ. (αἰτ.) σύρω, τρίβω. || taban—, σύρω τὸ πέλμα τοῦ ποδός, περιπατῶ πολύ. || burun—, τρίβω τὴν ρῖνα, καταβάλλω τὴν ἔπαρσιν. || —, περιφόρομαι ὡς τυχοδιώκτης.
Sürtük, T. ἐπθ. derbeder, ὁ συρόμενος, ὁ περιφερόμενος. || —, = kaldırım karğası, oynaş, πόρνη.
Sürtüklük, T. ὄν. derbederlik, διαγωγὴ ἀνθρώπου περιφερομένου. || —, διαγωγὴ ἄσεμνος.
Sürtülmek, T. ρμ. μσ. τρίβομαι.
Sürtünmek, T. ρμ. μσ. σύρομαι χαμαί, ἕρπω, προστρίβομαι. || —, ζητῶ πρόφασιν. || —, πρόσκειμαι, κολακεύω. || —, ἀργοπορῶ, βραδύνω.
Sürü, T. ὄν. ἀγέλη, πλῆθος, σωρός. || koyun —sü, ποίμνιον. || it —sü, ἀγέλη κυνῶν, σκυλολόγι. || —sepet, οἱ ἀκόλουθοι [ὑπηρέται κτλ.], ἀγεληδόν. || —ile, ἀγεληδόν.
Sürüçü, T. ὄν. yamcı, menzilci, saik, ἱππηλάτης, ὀνηλάτης. || —, καταναλωτής.
Sürücülük, T. ὄν. ἱππηλασία, ὀνηλασία.
Sürüklemek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) zorla çekip götürmek, σύρω, ἄγω τινὰ σύρων, ἤτοι ἄκοντα καὶ μὴ βουλόμενον. || beni oraya kabar sürükledi, μ' ἔσυρε ἕως ἐκεῖ.
Sürüklenmek, T. ρμ. πθ. ἄκων σύρομαι ὑπό τινος. || —, μσ. σύρομαι, ἀναξιοπαθῶ.
Sürükletmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω ἢ ἀφίνω ἄλλον νὰ σύρῃ τινὰ μὴ βουλόμενον.
Sürülme, T. ὄν. ἀπαρ. κατανάλωσις, [ἐπὶ ἐμπορευμάτων]. || —, τὸ ἐξορίζεσθαι. || —, τὸ καλλιεργεῖσθαι [ἐπὶ γαιῶν].
Sürülmek, T. ρμ. μσ. ἢ πθ. ἐπιτρίβομαι, ἀλείφομαι. || —, ἀποδιώκομαι, ἐξορίζομαι. || —, ἐξοδεύομαι, καταναλίσκομαι [ἐπὶ ἐμπορευμ.], || —, δαπανῶμαι, ἔχω πέρασιν. || ileri—, βάλλομαι ἐμπρός, βλ. καὶ sürmek.
Şürülmemiş, T. ἐπθ. ἀκαλλιέργητος.
Sürüm, T. ἀφ. κατανάλωσις, ἐξόδευσις [ἐμπορευμ. κτλ.], || —, sürünmek, περιέρχομαι εἰς μεγάλην ἔνδειαν.
Şürüme, T. ὄν. ἀπαρ. παράτασις ὑποθέσεως, ἀμέλεια.
Sürümek, T. ρμ. (αἰτ.) σύρω. || ipini—, σύρει τὸ σχοινίον του, ἤτοι εἶναι ἄξιος ἀγχόνης, || sürüye sürüye götürmek, ἀπάγω σύρων. || —, ἀμελῶ, παρατείνω ὑποθεσιν. || ayak—, ἐνεργῶ βραδέως.
Sürümlü, T. ἐπθ. ὁ ἔχων κατανάλωσιν, πέρασιν, ἐξόδευσιν [ἐπὶ ἐμπορευμάτων κτλ.].
Sürümsüz, T. ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων ἐξόδευσιν, κατανάλωσιν. || —mal, ἐμπόρευμα, ὅτερ δὲν ἔχει ἐξόδευσιν,
Sürünceme, T. ὄν. ἀναβολή, ἐκκρεμότης. || —de kalmak, μένω ἐν ἐκρεμότητι, ἀναβάλλομαι.
Süründürmek, T. ρμ (αἰτ.) κάμνω τινὰ νὰ σύρηται, περιάγω εἰς ἐλεεινὴν θέσιν, εἰς ἔνδειαν, || —, ἀναβάλλω, παρατείνω ὑπόθεσιν,
Sürünmek, T. ρμ. μσ. σύρομαι, ὑποφέρω μεγάλην ἔνδειαν. || —, σύρομαι ὡς ὁ μικρὸς παῖς. || —, ἀλείφομαί τι || sabun—, σαπωνίζομαι.
Sürur, A. ὄν. sevinç, χαρά.
Sürür, T. ὄν. kızıl zırnık, ὀξείδιον ὑδραργύρου. || ak—, φάρμακον τῆς κεφαλῆς.
Sürüşmek, T. ρμ. ἀλλ. δύο πρόσωπα ἢ πράγματα τρίβονται πρὸς ἄλληλα.
Şürüştürme, T. ὄν. ἀπαρ. προστριβή, ἐπαφή.
Sürüştürmek, T. ρμ. (αἰτ.) τρίβω δύο πράγματα πρὸς ἄλληλα. || —, προστρίβω.
Sürütme, T ὄν. ἁρπάγη μὲ λαβήν.
Sürütmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) ἐπιφορτίζω τινὰ νὰ σύρῃ τι.
Süryani, A.ὄν. ἢ ἐπθ. Σύρος, Σύριος.
Süs, T. ὄν. bezek, ziynet, κόσμημα, καλλωπισμός. || —, = şataf, ἐπίδειξις, ἦθος προσποιητόν. || —vermek, κοσμῶ, καλλωπίζω. || —etmek, κάμνω ἐπίδειξιν.
Süsken, T. ἐπθ. σιωπηλός.
Süslendirmek, T. ρμ. (αἰτ.) bezemek, şataflamak, ziynetlemek, κοσμῶ, καλλωπίζω.
Süslemek, T. ρμ. (αἰτ.) bezemek. εὐτρεπίζω, στολίζω.
Süslenmek, T. ρμ. μσ. bezenmek, στολίζομαι, καλλωπίζομαι.

Süsletmek, Τ. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω ἄλλον ἢ ἄλλους νὰ στολίσωσι, νὰ εὐτρεπίσωσι.

Süslü, Τ. ἐπθ. pezenmiş, ἐστολισμένος, κεκαλλωπισμένος, ηὐτρεπισμένος.

Süsmek. Τ. ρμ. (δοτ.) itip yere düşürmek, κερατίζω, κουτρίζω.

Süspansuvar, Γαλλ. ὄν. kasık bağı, ἐπίδεσμος ἐντεροκήλης.

Süt, Τ. ὄν. γάλα. || koyun —ü, γάλα προβάτου. || inek —ü, γάλα δαμάλεως. || kuş —ü, γάλα πτηνοῦ=πρᾶγμα δυσεύρετον . || —ana, ἢ —nine, τροφός. || —liman, ἄκρα γαλήνη. || —baba, πατὴρ ἐκ γάλακτος, ἤτοι σύζυγος τροφοῦ. || —otu, (φυτ.) πολύγαλον. || —kardeş, ἀδελφὸς ὁμογάλακτος. || —kırı, λευκόφαιον. || —beyaz, κατάλευκος. || ağzı —kokan, μικρὸς τὴν ἡλικίαν, νεώτατος. || —vermek, (αἰτ.) γαλουχῶ, βυζάνω. || —ten kesmek, (αἰτ.) ἀπογαλακτίζω, ἀποκόπτω.

Sütane [süthane], Τ. ὄν. sütlük, γαλακτοκομεῖον.

Sütçü, Τ. ὄν. γαλακτοπώλης.

Sütlaç, Τ. ὄν. sütlü aş, ὀρυζόγαλα.

Şüfleğen, Τ. ὄν. (φυτ.) τιθύμαλος.

Sütlü, Τ. ἐπθ. γαλάκτινος, γαλακτερός. || —aş = şütlaç, ρυζόγαλα.

Sütlüce, Τ. ὄν. (φυτ.) sütleğen, τιθύμαλος. || —, προάστειον εἰς τὸν ἄνω Βόσπορον.

Sütlük, Τ. ὄν. süthane, γαλακτοκομεῖον.

Sütsüz, Τ. ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων γάλα. || —, (μτφ.) διεφθαρμένος, κακοήθης.

Sütü bozuk, Τ. ἐπθ. (μτφ.) soysuz, ὁ ἐκ κακῆς καταγωγῆς, κακοήθης, εὐτελής, χαμερπής.

Sütun, Π. ὄν. direk, στύλος, κίων. || —, στήλη ἐφημερίδος.

Süvari, Τ. [Π.] ὄν. atlı asker, sipahi, ἱππεύς, ἤτοι στρατιώτης τοῦ ἱππικοῦ. || —alayı, σύνταγμα ἱππικοῦ. || —, = gemi kaptanı, πλοίαρχος.

Süvarilik, Τ. ὄν. ὑπηρεσία τοῦ ἱππικοῦ. || —, πλοιαρχία.

Süve ἢ söke, Τ. ὄν. στεφάνη, πλαίσιον.

Süveyş, ὄν. κ. Σουέζ.

Süzan, Π. ἐπθ. φλογερός. || —, ὄν. κ. Ἐρατώ.

Süzdürmek, Τ. ρμ. (δοτ. αἰτ.) βάλλω νὰ διϋλίσωσι, νὰ στραγγίσωσι.

Süzek, Τ. ὄν. süzgeç, süzgü, στραγγιστῆρι, ἠθμός.

Süzgeç, Τ. ὄν. süzek, ἠθμός, στραγγιστῆρι. || —, πέτρα τοῦ νεροῦ [πρὸς διΰλισιν ὕδατος]. || çoban —i, [γένος φυτῶν] ὑπερικόν.

Süzgü, Τ. ὄν. λεπτὸν στραγγιστῆρι, πέτρα τοῦ νεροῦ, βλ. süzgeç.

Süzğün, Τ. ἐπθ. ἀπερροφημένος, καταβεβλημένος. || —, ἡμίκλειστος, περιπαθής, ἐρωτικός.

Süzî, Π. ἐπθ. ὁ φλέγων, φλογερός. || —, ὄν. κ. Ἔρατος.

Süziş, Π. ὄν. καῦσις. || —, (μτφ.) τὸ πῦρ τοῦ ἔρωτος, πόθος, βάσανος.

Süzişli, Τ. ἐπθ. καίων, φλέγων. || —, συγκινητικός, μελαγχολικός.

Süzme, Τ. ἐπθ. διϋλισμένος ἐστραγγισμένος. || —yoğurt, ξυνόγαλα ἐστραγγισμένον. || —, παρατήρησις ἐρωτικὴ κτλ., βλ. ἑπόμενον.

Süzmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) διϋλίζω, στραγγίζω. || —, (μτφ.) ἐξετάζω ἐπισταμένως ἔγγραφα κτλ. || göz—, παρατηρῶ ἐρωτικῶς. || —, καλοκυττάζω τινὰ ἄνωθεν ἕως κάτω, παρατηρῶ νὰ μαντεύσω τὸ ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ.

Süzük, Τ. ἐπθ. ἡμίκλειστος, κλαδαρός [ἐπὶ ὀφθαλμῶν]. || —bakış, βλέμμα περιπαθές.

Süzüklük, Τ. ὄν. τὸ ἡμίκλειστον τοῦ ὀφθαλμοῦ, κλαδαρότης.

Süzülmek, Τ. ρμ. πθ. καὶ οὐδ. διηθοῦμαι, διϋλίζομαι, στραγγίζομαι. || —, ὑπεκφεύγω, διολισθαίνω, γλιστρῶ. ||—, φθίνω, ἐξαντλοῦμαι, στραγγίζω. || —, ἡμικλείομαι [ἐπὶ ὀφθαλμῶν νυσταλέων].

Süzüntü, Τ. ὄν. ἐκπίεσμα, κ. ἀποστραγγίδι.

Ş

Ş, τὸ εἰκοστὸν δεύτερον γράμμα τοῦ Τουρκικοῦ ἀλφαβήτου, ἀριθ. κατὰ τὸ epcet = 300.

Şaban, T. ἐπθ. dili çıkıl, ἠλίθιος.

Şaban, A. ὄν. ὁ ὄγδοος μὴν τοῦ σεληνιακοῦ ἔτους. || —, ἐπθ. ἐπιθυμῶν. || —, ὄν. κ. Αἴμων.

Şadabi, Π. ὄν. körpelik, serinlik, τρυφερότης, δροσερότης.

Şadan, Π. ἐπθ. sevinçli, περιχαρής, φαιδρός, εὔθυμος, εὐτυχής.

Şadap, Π. ἐπθ. körpe, serin, τρυφερός, δροσερός, ὑδαρής || — eylemek, (αἰτ.) =serinletmek, δροσίζω, βρέχω.

Şadi, Π. ὄν. sevinç, χαρά, φαιδρότης, ἀγαλλίασις. || —, ὄν. κ Φαίδρος.

Şadi, T. ὄν. ὑπάλληλος τῶν κριτῶν, ἄλλοτε, ἐκτελῶν χρέη κήρυκος.

Şadî, A. ἐπθ. πεπαιδευμένος. || —, ὁ ἀναγινώσκων ποίησιν ἐμμελῶς.

Şadiye, A. ἀφ. πεπαιδευμένος. || —, φαιδρός, εὔθυμος || —, ὄν. κ. Φαίδρα.

Şadırdama, T. ὀν. ἀπαρ. fışkırıp çağlama, κελάρυσμα.

Şadırdamak, T ρμ· οὐδ. fışkırıp çağlamak, κελαρύζω [ἐπὶ ὕδατος]

Şadırdı, T. ὄν. κελαρυσμός [ὕδατος πίδακος ἢ καταρράκτου].

Şadırvan, Π. ὄν. fıskıye, πίδαξ.

Şaduman, Π. ἐπθ sevinçli, φαιδρός, περιχαρής.

Şadumanî, Π. ὄν. sevinç, χαρά, ἀγαλλίασις φαιδρότης.

Şafak, A. ὄν. aydınlık, şafk, λυκαυγές. || —sökmek, ὑποφώσκει ἡ ἡμέρα.

Şafi, A. ἐπθ. şifa verici, iyi edici, ἰαματικός.

Şafi, A. ἐπθ. araya girip affettirici, ὁ μεσιτεύων, μεσολαβῶν.

Şafiî, A. ὄν. Σαφιΐτης [ὁ ἀνήκων εἰς τὸ δόγμα τοῦ Ἰμάμου Σαφῆ].

Safi köpeği, T. ὄν. pis ve kirli yüzlü adam, ἀκάθαρτος, ρυπαρός, ἄπλυτος.

Şaful ἢ şafıl, T. ὄν. ξύλιλον σκαφίδιον μέλιτος.

Şah, Π. ὄν. padişah, ἄναξ. || —damar, ἀρτηρία. || —, ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας. || —, = dal, budak, κλάδος. || — —, κατὰ τεμάχια. || — —eylemek, κατακερματίζω. || —, = boynuz, κέρας [ἐλάφου κτλ.]. || —kalkmak = şahlanmak, ἐγείρομαι ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν [ἐπὶ ἵππου].

Şahana ἢ şahne, A. ὄν. subaşı, ἀξιωματικὸς τῆς ἀστυνομίας τὸ πάλαι.

Şahane, Π. ἐπθ. αὐτοκρατορικός. || —, = muhteşem, μεγαλοπρεπής. || —, ἐπρ. βασιλικῶς, μεγαλοπρεπῶς.

Şahap ἢ şihap, A. ὄν. alev, ateş parçası, şule, φλόξ, πῦρ, λάμψις. || —, διάττων ἀστήρ. || —, (μτφ.) becerikli, τολμηρός, κατορθωματικός

Şahbaz, Π. ὄ. yiğit, kahraman, μαχητής. || —, ἱέραξ. || —, ὄν. κ. Ἥρως, Ἱέραξ.

Şahbazlanmak, T. ρμ. οὐδ. ἀνίσταμαι, ὀρθοῦμαι, κάμνω τὸν γενναῖον.

Şahi, T. ὄν εἶδος μακροῦ τηλεβόλου. || —, περσικὸν νόμισμα. || —, εἶδος βαμβακεροῦ ὑφάσματος.

Şahi, Π. ὄν. şahlık, βασιλεία. || —, ἐπθ. αὐτοκρατορικός, βασιλικός || —, γλύκυσμα ἐξ ἀμύλου καὶ ὠῶν.

Şahika. A. ὄν. dağ tepesi, zirve, ἀκρώρεια.

Şahin, Π. ὄν. ἱέραξ. || —bakışlı, ὁ ἔχων ὄμμα διαπεραστικόν, ὀξύ. || terazi—i, ἡ γλῶσσα τῆς ζυγαριᾶς. || —, ὄν. κ. Ἱέραξ.

Şahinci, T ὄν. ἱερακοτρόφος.

Şahit, A. ὄν. gören, tanık, μάρτυς. || yalancı—, ψευδομάρτυς. || —tutmak, ἐπικαλοῦμαι ὡς μάρτυρα || —olmak, (δοτ) μαρτυρῶ. || —ikame etmek, προσάγω μάρτυρας. || —, ἐρωμένος, ἐρωμένη. || —, ὡραῖος

Şahitlik, T. ὄν. μαρτυρία. || yalancı—, ψευδομαρτυρία, βλ. καὶ şehadet,

Şahıs [şahs], A. ὄν. kişi, ἄτομον, πρόσωπον. || —ı saliş = üçüncü—, τρίτον πρόσωπον. || —ı manevî, ἠθικὸν πρόσωπον.

Şahıs, A. ὄν. sılâhta nişan almaya mahsus **arpacık,** στόχαστρον πυροβόλου, κ. μίρα.

Şahlandırmak, T. ρμ (αἰτ.) ὀρθῶ [τὸν ἵππον ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν] || —, (μτφ.) ὀργίζω τινά, ἐρεθίζω τινὰ ὥστε νὰ ἐξαναστῇ.

Şahlanmak, Τ. ρμ. οὐδ. διακλαδίζομαι. || —, ὀρθοῦμαι [ἐπὶ ἵππων, ἐγειρομένων ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν]. || —, (μτφ.) ὀργίζομαι, εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἐρίσω.

Şahlık, Τ. ὄν. βασιλεία. || —, βασίλειον.

Şahm, Α. ὄν. içyağı, λίπος, πάχος, στέαρ.

Şahmerdan, Τ. ὄν. tokmak, σφύρα μεγάλη, δι' ἧς ἐμπήγουσι πασσάλους.

Şahname, Π. ὄν. βιβλίον ἱστορίας τῶν βασιλέων.

Şahnameci, Τ. ὄν. ἱστοριογράφος

Şahnişin, Π. ὄν. önkaç, çıkma, cumba, balkon, ἐξώστης δωματίου.

Şahrah ἢ şehrah, Π. ὄν. geniş ve işlek yol, λεωφόρος. || —, (μτφ.) doğru yol, kurtuluş yolu, ἡ ὁδὸς τῆς σωτηρίας. || —ı medeniyet, = medeniyet yolu, ἡ λεωφόρος τοῦ πολιτισμοῦ.

Şahsan, Α. ἐπρ. bizzat, προσωπικῶς, ἀτομικῶς. || —tanırım, τὸν γνωρίζω προσωπικῶς.

Şahsî, Α. ἐπθ. προσωπικός, ἀτομικός. || —zamir, ἀντωνυμία προσωπική.

Şahsiyat, Α. ὄν. προσωπικὰ πάθη. || —, = dedikodu, σκάνδαλα, ἄρρητ' ἀθέμιτα, καταλαλιά. || iş—a düküldü, τὸ ζήτημα κατήντησε εἰς ἀτομικὰ πάθη.

Şahsiyet, Α. ὄν. büyük ve ünlü adam, προσωπικότης.

Şahsuvar, Π. ὄν. iyi binici, ἄριστος ἱππεύς, βλ. καὶ şehsüvar.

Şahtane Π. ὄν. iri inci, μέγας κόκκος, εὐμεγέθης [ἐπὶ μαργαριτῶν].

Şahtere, Π. ὄν. (φυτ.) καπνία.

Şahtur, Π. ὄν. sal, kelek, σχεδία.

Şaibe, Α. ὄν. leke, κηλίς, kusur, ἐλάττωμα. || —, = kötülük, κακόν, süphe, ὑπόνοια. || —den masun = lekesiz, kusursuz, ἀνεπίληπτος.

Şair Α. ὄν. şiir söyliyen, ozan, ποιητής. || —, = ozan, yırlayıcı, ἀοιδός.

Şairane, Α. ἐπθ. ποιητικός. || —, ἐπρ. ποιητικῶς.

Şairlik, Τ. ὄν. τὸ εἶναί τινα ποιητήν, ἀοιδόν.

Şairiyet, Α. ἀφ. ποιητικισμός.

Şak = şık.

Şak [şakk], Α. ἀφ. yarma, yırtma, ῥῆγμα, διάσχισις. || —, (ἰατρ.) çatlak, κάταγμα. || —etmek, (αἰτ) σχίζω, τέμνω.

Saka, Τ. ὄν. lâtife, ἀστειότης. || el—sı, χειρονομία. || eşek —sı, χειρονομία χονδροειδής. || —etmek, (δον.) ἀστεΐζομαι.

Şakacı, Τ. ὄν. ἀστεῖος, φιλοσκώμμων.

Şakak, Τ. ὄν. κρόταφος. || —okşar, sakal biçer, ὁ κρόταφος θωπεύει, τὸ γένειον θερίζει, (πρμ.) διὰ τούς κακεντρεχεῖς, μοχθηρούς καὶ μνησικάκους.

Şakalamak, Τ. ρμ. οὐδ. ἀστεΐζομαι.

Şakalaşmak, Τ. ρμ. ἀλλ. (β' γεν.) ἀστεΐζομαι μετά τινος.

Şakat, Τ. ὄν. (ἰχθ.) μύραινα [εἶδος θαλασσίου ἐγχέλεως].

Şakayık, Α. ὄν. (φυτ) gelincik çiçeği, παιωνία, ἀνεμώνη.

Şaki, Α. ἐπθ. ἄθλιος δυστυχής. || —, = uğru, yol kesici, haydut, λῃστής.

Şakik, Α. ὄν. ἀδελφὸς ἀμφιθαλής. || —, ἑκάτερον πράγματος διῃρημένου εἰς δύο.

Şakika, Α. ὄν. ἀδελφὴ ἀμφιθαλής. || —, = yarım başağrısı, ἡμικρανία.

Şakir, Α. ἐπθ. şükreden, εὐγνώμων. || —, ὄν. κ. Εὔγνωστος.

Şakirdan, Π. ὄν. μαθηταί, βλ. ἑπόμ.

Şakirt, Π. ὄν. talebe, μαθητής, σπουδαστής. || —, = çırak, yamak, μαθητευόμενος [παρὰ τεχνίτῃ].

Şakirtlik, Τ. ὄν. talebelik, yamaklık, yılmızlık, μαθητεία.

Şakımak, Τ. ρμ. οὐδ. ἀκτινοβολῶ, λάμπω. || —, ᾄδω, κελαδῶ ὡς ἡ ἀηδών. || —, λέγω πολλά, ἀνοηταίνω.

Şakırdamak, Τ. ρμ. οὐδ παταγῶ, κροτῶ. || —, ᾄδω. || bülbül—, ἡ ἀηδὼν ᾄδει. || yağmur—, ἡ βροχὴ πίπτει μετὰ κρότου.

Şakırdatmak, Τ. ρμ. (αἰτ) συγκρούω, κωδωνίζω. || cepte para—, κωδωνίζω χρήματα ἐν τῷ θυλακίῳ.

Şakırdı, Τ. ὄν. πάταγος, κρότος βροχῆς πιπτούσης κατὰ μεγάλας σταγόνας. || —, ᾆσμα ἀηδόνος κτλ.

Şakıt = şakat.

Şakketmek, Τ. ρμ. (αἰτ.) yarmak, σχίζω, τέμνω, βλ. καὶ şak.

Şakkişefe, βλ. şefe.

Şaklaban, Τ. ὄν. soytarı, γελωτοποιός, μῖμος, ἀγύρτης.

Şaklabanlık, Τ. ὄν. soytarılık, γελω-

τοποιΐα. || —etmek, μιμοῦμαι, κάμνω μορφασμούς, προκαλῶ γέλωτα, ἀγυρτεύω.

Şaklamak, T. ρμ. (αἰτ.) yarmak, σχίζω, διαρρηγνύω, βλ. καὶ şak.

Şaklatmak, T. ρμ. (αἰτ) κάμνω τι νὰ κροτῇ, πλατιγῶ, μαστίζω.

Şakmak = şaklatmak,

Şakrak, T. ἐπθ. ζωηρός, εὔθυμος, πολύλογος.

Şakşak, T. ὄν. çalpara, zil, κρόταλον.

Şakşaka, T. ὄν. κελάδημα, ἱέρακος, ἢ στρουθίου.

Şakul, T. ὄν. στάθμη.

Şakulî, T. ἐπθ. κάθετος.

Şakullamak, T. ρμ. (αἰτ.) μετρῶ διὰ τῆς στάθμης. || —, (μτφ.) σταθμίζω, ὑπολογίζω.

Şal, Π. ὄν. σάλιον, βύσσος.

Şalaki, T. ὄν. ὕφασμα ὁμοιάζον πρὸς σάλιον, μερινός.

Şalgam, Π. ὄν. kelem, γογγύλη.

Şali, T. ὄν. alpak, sof, καμηλωτή, ὕφασμα ἐξ αἰγείων τριχῶν τῆς Ἀγγύρας.

Şallak, T. ἐπθ. çıplak, üryan, γυμνός, ἀναιδής. || —mallak=çırçıplak, ὁλόγυμνος, ἀναιδέστατος.

Şaltak, T. ἐπθ. kavgaçı, φιλόνεικος, μικρολόγος.

Şalvar, Π. ὄν. don, tuman, potur, ἀναξυρίς, πλατεῖα περισκελίς, ἣν φοροῦσιν ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες ἐν Ἀνατολῇ.

Şalvarlı, T. ἐπθ. tumanlı, ὁ φορῶν ἀναξυρίδα, βλ. προηγούμενον.

Şalvarsız, donsuz, tumansız, ὁ μὴ φορῶν ἀναξυρίδα, περισκελίδα, γυμνός.

Şam, ὄν. κ. Δαμασκός. || —ı şerif, ἡ ἱερὰ Δαμασκός. || —işi, γλυκύσματα διάφορα τῆς Δαμασκοῦ. || —fıstığı, πισκάκιον. || —kayısısı, βερίκοκκον τῆς Δαμασκοῦ.

Şam, Π. ὄν. akşam, ἑσπέρα. || —, ἐπρ. ἑσπέρας.

Şam [samm], A. ἐπθ. ὁ ὀσφραινόμενος, βλ. şamme.

Şama, A. ὄν. mumlu fitil, θρυαλλὶς ἠλειμμένη κηρῷ, κηρίον.

Şamalı, T. ἐπθ. κήρινος. || —kibrit, φωσφόρον κήρινον.

Şamama, T. [A] ὄν. εἶδος καρποῦ εὐώδους ὁμοιάζοντος πέπονι, ἀλλὰ μικροτέρου. || —, = cılız, yamrı yumru adam, καχεκτικός.

Şamanî, A. ἐπθ. Σαμανίτης, ὁ ἀνήκων εἰς τὴν θρησκείαν τῶν Σαμανιτῶν, ἀρχαιοτάτης Τουρκικῆς φυλῆς.

Şamandıra, ἑλλ. ὄν. σημαντήρ. || —, σύρμα λυχνίας ἐπιπλέον, εἰς ὃ ἀναρτᾶται ἡ θρυαλλίς.

Şamar, T. ὄν. sille, κόλαφος, tokat, ράπισμα. || —vurmak ἢ —atmak, ραπίζω. || —yemek, κολαφίζομαι, ραπίζομαι.

Şamata, T. ὄν. yaygara, patırdı, θόρυβος, ταραχή, φωναί. || —teli, λεπτὰ ἐλάσματα ὀρειχάλκου ἀναρτώμενα πρὸς στολισμὸν καὶ ἄτινα κινούμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου παράγουσι θόρυβον· χρυσήλατον, τρᾶ.

Şamatacı, T. ὄν. θορυβοποιός, φίλερις.

Şamatalı, T. ἐπθ. θορυβώδης.

Şamatasız, T. ἐπθ. ἀθόρυβος, ἥσυχος.

Şamdan, Π. ὄν. κηροπήγιον.

Şamdancı, T. ὄν. ὁ κατασκευαστὴς ἢ ὁ πωλητὴς κηροπηγίων. || —, ὑπηρέτης μεγάρου φροντίζων διὰ τὸν φωτισμόν.

Şamil, A. ἐπθ. şümulü olan, (αἰτ.) περιέχων, περιλαμβάνων. || —, = umumî, γενικός, καθολικός. || —olmak, (αἰτ) περιλαμβάνω.

Şamlı, T. ἐπθ. Δαμασκηνός.

Şamme ἢ kuvvei— A. ὄν. = koku almak hassesi, ἡ ὄσφρησις.

Şan, A. ὄν. ün, san, şöhret, κλέος, φήμη, τιμή, ἀξιοπρέπεια, περιωπή. || —, κατάστασις, ἰδιότης. || —kazanmak, ἀποκτῶ, φήμην, κλέος. || vermek, ἀποκτῶ φήμην, κλέος. || —ıniza yakışmaz, δὲν ἁρμόζει τῇ ἀξιοπρεπείᾳ ὑμῶν.

Şangırdamak = şıngırdamak.

Şangırtı = şıngırtı.

Şanlı, T. ἐπθ. ünlü, söhretli, sanlı, κλεινός, ἔνδοξος, εὐκλεής. || —Türk sancağı ἢ bayrağı, ἡ ἔνδοξος Τουρκικὴ σημαία.

Şansız, T. ἐπθ. ünsüz, söhretsiz, ἄδοξος.

Şansızlık, T. ὄν. ἡ ἔλλειψις φήμης, ὑπολήψεως, κλέους.

Şap, A. ὄν. genç, delikanlı, νέος || —[b]ı emret = tüysüz genç, νέος ἀγένειος.

Şap, T. ὄν. στυπτηρία. || —denizi =

kızıl deniz, ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα. || —illeti, νόσος τῶν βοῶν, ἥτις ῥίπτει τὰς χηλὰς αὐτῶν. || —a oturmak, περιέρχομαι εἰς ἀμηχανίαν. || —soksan, ἀνωφελῶς, εἰς μάτην.

Şap, T. μόριον ἐπαναλαμβανόμενον. || — —öpmek, καταφιλῶ.

Şapan, T. ἐπθ. şaşmış, meftun, ἠλίθιος, μαγευμένος, ἐρωτευμένος.

Şapır, T. μόριον ἐπαναλαμβανόμενον. || — — ἢ —şupur öpmek ἢ yemek, ἀσπάζομαί τινα ἢ τρώγω κτυπῶν τὰ χείλη.

Şapırdamak, T. ρμ. οὐδ. κροτῶ [ἐπὶ χειλέων, ὅταν τρώγῃ τις ἢ ἀσπάζηται].

Şapırdatmak, T. ρμ. (αἰτ.) κτυπῶ τὰ χείλη τρώγων ἢ ἀσπαζόμενος. || —, κολαφίζω, κ. ταῖς βρέχω.

Şapırtı, T. ὄν. κρότος, ὃν παράγουσι τὰ χείλη ὅταν τρώγῃ τις ἀπλήστως, ἢ ἀσπάζηται ζωηρῶς, ἢ ὁ κρότος κολάφου.

Şapka, Οὐγγρ. ὄν. πῖλος. || —yı yere vurmak, ὀργίζομαι, παραφέρομαι. || —, ἀνεμοδείκτης θερμάστρας. || —, τροχίσκος ἐν τῇ κορυφῇ ἱστοῦ.

Şapkacı, T. ὀν. πιλο[ποιός]πώλης. || —dükkânı, πιλοπωλεῖον.

Şapkalı, T. ἐπ. πιλοφόρος.

Şapkasız, T. ἐπθ. açıkbaş, ἀσκεπής.

Şaplak, T. ὄν. sille, tokat, şamar, kötek, κόλαφος, ῥάπισμα. || —vurmak, κολαφίζω, ραπίζω.

Şaplamak, T. ρμ. οὐδ. παράγω ἦχον ὅμοιον τῷ τῶν χειλέων κατὰ τὸν ἀσπασμόν, ἢ τῷ τοῦ ραπίσματος.

Şaplatmak, T. ρμ. (αἰτ.) κάμνω τι νὰ παραγάγῃ κρότον ὅμοιον πρὸς τὸν κρότον τῶν χειλέων ἐκ ζωηροῦ ἀσπασμοῦ, ἢ πρὸς τὸν ἐκ ραπίσματος. || sille—, καταφέρω ῥάπισμα.

Şaprak, T ὄν. çaprak, haşa, ἐπικάλυμμα ἐφιππίου, ἐπισέλλιον.

Şapşal, T. ἐπθ. dökük saçık, tempel, ὀκνηρός, κακοενδεδυμένος.

Şar, T μόριον, βλ. şarıl.

Şar, T. ὄν. şehir, kasaba, πόλις. || —köyü, Περίστασις [κώμη].

Şarampol, Οὐγγρ ὄν. ὀχύρωμα ἐκ πασσάλων, χάραξ.

Şarap, A. ὄν. içki, bor, tarason, ποτόν. || —, οἶνος.

Şarapane [şaraphane], Π. ὄν. ληνός,

Şarapçı, T. ὄν. κάπηλος. || —, (μτφ.) πότης.

Şarapnel, Γαλλ. ὄν. ὀβὶς πλήρης σφαιρῶν.

Şardaş, T. ὄν. yerdeş, συμπολίτης.

Şarî, A. ἐπθ. kıl gibi ince damar, (ἀνατ. βοτ.) τριχώδης, τριχοειδής.

Şarî, A. ἐπθ. yasacı, νομοθέτης.

Şarih, A. ἐπθ manasını anlatan, σχολιαστής [βιβλίου, λόγου κτλ.].

Şarıl, T. μόριον ἐπαναλαμβονόμενον πρὸς παράστασιν τοῦ ἤχου ὕδατος ἢ ὑγροῦ ῥέοντος ἀφθόνως. || — — akmak, ῥέω ἀφθόνως.

Şarıldamak, T. ρμ. οὐδ. ῥέω μετὰ κελαρυσμοῦ καὶ ἐν ἀφθονίᾳ.

Şarıltı, T. ὄν. κελάρυσμα. || su —sı, κελάρυσμα ὕδατος.

Şarıltılı, T. ἐπθ. θορυβώδης [ἐπὶ ὕδατος χειμάρρου κτλ.].

Şariye, A. ἐπθ. τριχοειδής. || fasilei—, (φυτ.) τριχοειδῆ.

Şariye, A. ὄν. şehriye, erişte, πολφός, κ. φιδές. || tel —si, λεπτὸς φιδές. || yıldız —si, φιδὲς ἀστράκι. || arpa —si. φιδὲς κριθαράκι, βλ. rişte.

Şariyet, A. ὄν. (ἀνατ. βοτ.) τὸ τριχοειδές.

Şark, A. ὄν. doğu, gün doğusu, maşrık, ἀνατολή. || aksâyı—, = ırak doğu, ucra doğu, ἡ ἄπω Ἀνατολή.

Şarkada, T. ὄν. savruk, avanak, εὐήθης, κοῦφος.

Şarkan, A. ἐπρ. ἀνατολικῶς, πρὸς ἀνατολάς.

Şarkî, A. ἐπθ. ἀνατολικός.

Şarkı, T. ὄν. yır, türkü, ᾆσμα, τραγοῦδι. || —söylemek, yırlamak, ᾄδω, τραγουδῶ.

Şarkıcı, T. ὄν. ozan, yırlayıcı, ἀοιδός.

Şarkılı, T. ἐπθ. ὁ ἔχων ᾆσμα. || —kahve, καφφδεῖον.

Şarkıyun, A. ὄν. οἱ λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς. || —, ἐπθ Ἀνατολισταί.

Şarklı, T. ἐπθ. Ἀνατολίτης.

Şarlamak, T. ρμ. οὐδ. ῥέω ἐν ἀφθονίᾳ καὶ μετὰ κελαρυσμοῦ, βλ. καὶ şırlamak.

Şart, A. ὄν. ὅρος, συμφωνία, διάταξις συμβάσεως. || —, = ant, ὅρκος. || —, (συντακτ.) πρότασις ὑποθετική, ἧς ἡ ἀπόδοσις καλεῖται ceza. || —etmek, ἢ —komak, τίθημι ὅρον. || şu —ile ki, μὲ τὸν ἑξῆς ὅρον. || —olsun! ὅρ-

κος, κατὰ τὴν παράβασιν τοῦ ὁποίου ἐθεωρεῖτο διεζευγμένος τῆς συζύγου.

Şartî, A. ἐπθ. ὁ ἀνήκων, εἰς ὅρον, συμφωνίαν. || —, (γραμμ.) ὑποθετικός. || -cümle, πρότασις ὑποθετική, ἡ περιέχουσα τὴν ἀποδοσιν τῆς ὑποθέσεως καλεῖται cezaî cümle. || —hal, ὑπόθεσις ἐναντιωματικὴ γινομένη διὰ τοῦ ise de, ἂν καί.

Şartlamak, T. ρμ. (αἰτ.) ἐξορκίζω. || —, καθαρίζω τρὶς δοχεῖον ἀκάθαρτον.

Şartlaşmak, T. ρμ. ἀλλ. συμβάλλομαι, συμφωνῶ.

Şartlı, T. ἐπθ. ὁ ὑπὸ ὅρους, ὑπὸ συνθήκας, συμφωνίας. || —, ὁ ποιήσας τὸν ὅρκον τὸν λεγόμενον şart.

Şartname, Π. ὄν. συμβόλαιον περιέχον τοὺς ὅρους, τὰς συμφωνίας.

Şartsız, T. ἐπθ. ἄτευ ὅρων. || —kabul etmek, δέχομαι ἄνευ ὅρων.

Şaşaa, A. ὄν. parlaklık, λάμψις || —, = gösteriş, πομπή, μεγαλοπρέπεια.

Şaşaalandırmak, T. ρμ. (αἰτ.) δίδω λάμψιν. || —, καθιστῶ τι μεγαλοπρεπές, πομπῶδες.

Şaşaalı, T. ἐπθ. parlak, λαμπρός, πομπώδης, μεγαλοπρεπής. || —söz, λόγος πομπώδης.

Şaşaa, T. ὄν. θαῦμα. || —, πρᾶγμα θαυμαστόν.

Şaşa kalmak, T. ρμ. οὐδ. μένω ἔκπληκτος, ἐμβρόντητος, ἐνεός.

Şaşalamak, T. ρμ. οὐδ. şaşırmak, alkınmak, θορυβοῦμαι, ταράττομαι, τὰ χάνω.

Şaşı, T. ἐπθ. παραβλώψ, ἀλλοίθωρος.

Şaşılacak şey, T. ἐπθ. yavlak, πρᾶγμα θαυμαστόν. || —, ἐπρ. περίεργον!

Şaşılamak, T. ρμ. οὐδ. ἀλλοιθωρίζω.

Şaşılık, T. ὄν. ἀλλοιθωριά.

Şaşırmak, T. ρμ. οὐδ. şaşalamak, alkınmak, yanılmak, θορυβοῦμαι, ταράττομαι, τὰ χάνω. || —, (αἰτ.) χάνω, ἀποπλανῶμαι. || yolu—, χάνω τὸν δρόμον, ἀποπλανῶμαι || pusulayı—, εἶμαι εἰς ἀμηχανίαν. || sözü—, χάνω τοὺς λόγους, δὲν ἠξεύρω τί νὰ εἴπω.

Şaşırmış, T. ἐπθ. sapıtmış, ἐνεός, ἀποπλανηθείς. || yolu—, ἔχασε τὸν δρόμον.

Şaşırtma, T. ὄν. ἀπαρ yanıltma, ἀποπλάνησις, ταραχὴ ἐκ δυσπροφέρτων λέξεων. || —, μεταφύτευσις.

Şaşırtmak, T. ρμ. (αἰτ.) ἀποπλανῶ, κάμνω τινὰ νὰ τὰ χάσῃ. || —, παρεκτρέπω τῆς εὐθείας ὁδοῦ. || fidan—, μεταφυτεύω φυτόν.

Şaşkın, T. ἐπθ. sersem, alık, συγκεχυμένος, ἐνεός, χάχας. || — —bakmak, βλέπω βλακωδῶς.

Şaşkınlamak, T. ρμ. οὐδ. θορυβοῦμαι τὰ χάνω.

Şaşkınlanmak = şaşkınlaşmak.

Şaşkınlaşmak, T. ρμ. μσ. alıklaşmak, ἀποβλακώνομαι, θορυβοῦμαι ἕνεκεν ἀπροσδοκήτων γεγονότων.

Şaşkınlık, T. ὄν. σύγχυσις, ἔκπληξις, βλακεία, ἀνοησία. || —in lüzumu yok, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη συγχύσεως, ἀνοησίας. || —belâsı, τὰ ἐπέχειρα τῆς ἀνοησίας. || —a gelmek = boş bulunmak, εὑρίσκομαι ἀπροπαρασκεύαστος, κ. ξαφνίζομαι.

Şaşma, T. ὀν. ἀπαρ. tan, ἔκπληξις, ἀπορία, σύγχυσις. || —, παρεκτροπή.

Şaşmak, T. ρμ. οὐδ. (δοτ.) ἐκπλήττομαι, θαυμαζω, ἀπορῶ. || aklına—, ἀπορῶ μὲ τὰς ἀτόπους ἰδέας σου. || şaşacak şey! περίεργον! || —, παρεκτρέπομαι. || ayak—, παραπατῶ. || bildiğinden şaşmamak, ἐμμένει εἰς ὅ,τι γινώσκει.

Şaşmış, T. ἐπθ. ἔκπληκτος, ἐμβρόντητος. || —kalmış, ἔμεινεν ἐνεός, δὲν ἠξεύρει τί νὰ κάμῃ.

Şat, Π. ἐπθ. sevinçli, περιχαρής, φαιδρός, εὔθυμος, βλ. şadan.

Şat, A. ὄν. κ. ὁ ἐν Μεσοποταμίᾳ ἐκ τῆς ἑνώσεως τοῦ Τίγρητος καὶ τοῦ Εὐφράτου σχηματιζόμενος ποταμός.

Şataf, T. ὄν. süs, ziynet, bezen, στολισμός, κόσμος, καλλωπισμός. || —, = dalkavukluk, κολακεία, ἐπιδοκιμασία πρὸς κολακείαν. || —vermek, κολακεύω.

Şatafat = sataf

Şatafatçı, T. ὄν. yaltakçı, κόλαξ.

Şatafatlı, T. ἐπθ. süslü, bezenmiş, ziynetli, müzeyyen, ἐστολισμένος, κεκοσμημένος. || —, πολυτελής, κολακευμένος.

Şatafatsız, T. ἐπθ. süssüz, ἄνευ κόσμου, στολισμοῦ, ἀπέριττος.

Şatafçı, T. ὄν. yaltakçı, κόλαξ.

Şataflamak, T. ρμ. (αἰτ.) bezemek, süslemsk, ziynetlemek, στολίζω. || —, = yaltaklamak, κολακεύω.

Şatafli = satafatli.
Şathat = şathiyat.
Şathiyat, A. ὄν. şaka, hezliyat, ἀστειότητες μετὰ πολλῆς οἰκειότητος. | —, διηγήματα ἢ ποιήματα μακαρονικά, κωμικά.
Şatır, A. ἐπθ. şen, εὔθυμος, ζωηρός. || —, = çevik, εὐκίνητος. || —, = her işe koşan ve hazır, ἕτοιμος, ἐπιτήδειος. || filân adam o işi görmeğe —dır, ὁ δεῖνα εἶναι ἐπιτήδειος νὰ κάμῃ τὸ ἔργον ἐκεῖνο. || —, ὑπηρέτης, ὅστις ἐβάδιζεν ἄλλοτε παρὰ τὸν ἵππον ἀνωτέρων τινῶν ἀξιωματικῶν. || —, δορυφόρος. || Zühal —ları, οἱ δορυφόροι τοῦ Κρόνου.
Şavalya, T. ὄν. κόφινος χαμηλὸς καὶ πλατύς.
Şavk, T. ὄν. ışık, ziya, φῶς. || —getirmek, φέγγω. || —yakmak, ἀνάπτω φῶς.
Şavklı, T. ἐπθ. ışıklı, φωτεινός.
Şavksız, T. ἐπθ. karanlık, σκοτεινός.
Şavksızlık, T. ὄν. ışıksızlık, σκότος.
Şavul = şakul.
Şayak, T. ὄν. εἶδος μαλλίνου ὑφάσματος, σάγη.
Şayan, Π. ἐπθ. yakışır, yaraşır, münasip, ἄξιος. || —ı ihtiram, ἀξιοσέβαστος. || —buyurmak, ἐπιδαψιλεύω. || —buyrulmak, ἐπιδαψιλεύομαι [χάρις, εὔνοια κτλ.].
Şayegân, Π. ἐπθ. bol, çok, mebzul, πολύς, ἄφθονος.
Şayeste, Π, ἐπθ. yaraşır, lâyık, ἄξιος, ὃ εἰς ὃν ἁρμόζει τι [ἐπὶ καλοῦ μᾶλλον]
Şayet, Π ἐπρ. eğer, ἴσως, πιθανόν, τυχόν.
Şayi, A. ἐπθ. duyulmuş, διαδοθείς [ἐπὶ εἰδήσεως, φήμης κτλ.]. || —olmak, διαδίδομαι.
Şayia, A. ὄν. duyulma, dedikodu, φήμη, διάδοσις, εἴδησις. || garip bir—, φήμη τις περίεργος. || —, ἐπθ. θ. διαδοθείς. || hissei—, (νομ.) μερὶς ἐξ ἀδιανεμήτου.
Şayiat, A. ὄν. dedikodu şeyler, διαδόσεις, φῆμαι.
Şayka, T. ὄν. çayka, taka, εἶδος πλοιαρίου ἐν χρήσει ἐν τῇ Μαύρῃ θαλάσσῃ.
Şâz, A. ἐπθ. müstesna, ἀνώμαλος, ὁ κατ' ἐξαίρεσιν. || —olarak, κατ' ἐξαίρεσιν.
Şeamet, A. ὄν. uğursuzluk, ἀπαισιότης, κακὸς οἰωνός.
Şeametli, T. ἐπθ. uğursuz, ἀπαίσιος, δυσοίωνος.
Şebabet, A. ὄν. gençlik, νεότης.
Şebboy ἢ şebbuy, Π. ὄν. δενδρόϊον κ. βιόλα.
Şebek, T. ὄν. maymun, κερκοπίθηκος.
Şebeke, A. ὄν. ağ, δίκτυον, || —, = parmaklık, κιγκλίδες τάφου. || —, = kafes, δικτυωτόν. || —, (ἀνατ.) σύμπλεγμα νεύρων, ἀγγείων κτλ. || —, σύμπλεγμα σιδηροδρόμων.
Şebekî, A. ἐπθ. ağ biçiminde, ἀμφιβληστροειδής. || —ye, ὄν. ἀμφιβληστροειδὴς χιτών [ὀφθαλμοῦ].
Şebeş, T. ὄν. χαλινὸς ζώου φορτηγοῦ, ρυτήρ, ἀγωγεύς, κ. καπίστρι.
Şebih, A. ἐπθ. benzer, (δοτ.) ὅμοιος, βλ. şibih.
Şebrek, T. ὄν. (φυτ.) λαψάνη.
Şebrem, T. ὄν. (φυτ.) εὐφόρβιον, κ. ψώρα.
Şecaat, A. ὄν. yiğitlik, yüreklilik, ἀνδρεία, γενναιότης, ἀφοβία, θάρρος.
Şecaatli [şecaatlı], T. ἐπθ. yiğit, yürekli, ἀνδρεῖος, γενναῖος, τολμηρός, θαρραλέος, βλ. καὶ şeci.
Şecer, A. ὄν. ağaç, δένδρον.
Şecere, A. ὄν. silsile cetveli, γενεαλογικὸς πίναξ. || —, = aile, οἰκογένεια.
Şecereli, T. ἐπθ. οὗ ἡ καταγωγὴ ἀποδεικνύεται διὰ γενεαλογικοῦ πίνακος. || —, περίφημος.
Şeceristan, Π. ὄν. orman, ağaçlık, δενδρών, δάσος.
Şeci, A. ἐπθ. yiğit, yürekli, şecaatli, ἀνδρεῖος, θαρραλέος, γενναῖος || — bir çoc [= adam], ἀνδρεῖος ἄνθρωπος.
Şeciane, Π. ἐπθ. ἡρωϊκός. || —, ἐπρ. ἡρωϊκῶς.
Şedde, A, σημεῖον, ὅπερ τιθέμενον ἐν ἀραβικαῖς λέξεσιν ἄνωθι συμφώνου τινὸς δεικνύει ὅτι τὸ γράμμα ἐκεῖνο εἶναι διπλοῦν.
Şeddeli, T. ἐπθ. γράμμα ἀραβικὸν σύμφωνον, διπλοῦν, ἔχον τὸ şedde.
Şedide, A. ἐπθ. sert, δεινός, || —, ἔντονος || —, ὄν. συμφορά.
Şediden, A. ἐπρ. ἐντόνως, σφοδρῶς, αὐστηρῶς.
Şedit, A. ἐπθ. sert, σφοδρός, ἔντονος, αὐστηρός.

Şefaat, A. ἀφ. iltimas, μεσιτία [ὑπὲρ ἁμαρτωλοῦ], μεσολάβησις. || —etmek, (δοτ.) μεσιτεύω, μεσολαβῶ.

Şefaatçi, T. ὄν. ὁ μεσιτεύων ὑπέρ τινος [ἰδίᾳ ἁμαρτωλοῦ], μεσίτης.

Şefe, A. ὄν. dudak, χεῖλος.

Şefevî, A. ἐπθ. χειλεόφωνος. || —harf, γράμμα χειλεόφωνον. || fasilei —ye, (βοτ.) χειλανθῆ.

Şeffaf, A. ἐπθ. duru, διαυγής, διαφανής. || —cisim, σῶμα διαφανές. || billûr —tır, ὁ κρύσταλλος εἶναι διαφανής.

Şeffaflık, T, ὄν. duruluk, διαφάνεια, διαύγεια.

Şefik, A. ἐπθ. acıyan, yürekten seven, φιλόστοργος, οἰκτίρμων. || —, ὄν. κ. Ἀγάθων, Παντελήμων, Ἀγαθοκλῆς.

Şefika, A. ἐπθ. θ. τοῦ προηγ. || —, ὄν. κ. Ἀγάθη, Ἀγαθώ.

Şefkat, A. ὄν. yürekten sevme, acıma, συμπάθεια, στοργή, οἶκτος, || —i maderane, = anne sevgisi, μητρικὴ στοργή.

Şefkatli [şefkatlı], T. ἐπθ. φιλόστοργος, εὔσπλαγχνος.

Şefkatsiz [şefkatsız], T. ἐπθ ἄσπλαγχνος, σκληρός, ἄστοργος.

Şevkatsizlik [şevkatsızlık], T. ὄν. σκληρότης, ἀσπλαγχνία.

Şeftali, Π. ὄν. ροδάκινον. || —ağacı, ροδακινέα. || —, = öpüş, φίλημα. || —vermek, δίδω φίλημα || —almak, φιλῶ. || —sokağı, ὁδὸς ἀπόκεντρος [ὅπου δίδονται ἢ λαμβάνονται φ.].

Şehadet, A. ἀφ. gördüğünü söylemek, μαρτυρία, κατάθεσις μάρτυρος. || —parmağı, λιχανός [δάκτυλος], δείκτης. || —etmek, (δοτ.) μαρτυρῶ. || —, τὸ συμβολον τῆς Μουσουλμανικῆς πίστεως. || —getirmek, ὁμολογῶ τὴν Μουσουλμανικὴν πίστιν [ἐν τῇ τελευταίᾳ πνοῇ]. || —, θάνατος μαρτυρικός, ἤτοι θάνατος ὑπὲρ τῆς θρησκείας ἐν πολέμῳ.

Şehadetname, Π. ὄν. δίπλωμα. || mezuniyet —si, δίπλωμα διδακτορικόν.

Şehamet, A. ὄν. ululuk, περίνοια συνδυαζομένη μετὰ μεγαλείου καὶ γενναιότητος. || —, ἐξουσία, ἀρχή.

Şehametli, T. ἐπθ. περινούστατος καὶ γενναῖος ἅμα καὶ μέγας.

Şehametlû, T. ἐπθ. τίτλος τοῦ Σάχου τῆς Περσίας = ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας.

Şehap, A. ὄν. ἀστὴρ διάττων. || —, μτφ. genç, cesur, νέος σφριγῶν, τολμηρός, κατορθωματικός. || —, ὄν. κ. Ἀγαμέμνων.

Şehbender, Π. ὄν. πρόξενος [τῆς Τουρκίας, τῆς Περσίας, τοῦ Ἀφγανιστάν].

Şehbenderhane, Π. ὄν. προξενεῖον.

Şehbenderlik, T. ὄν. τὸ ἀξίωμα τοῦ προξένου.

Şehik, A. ὄν. nefes alma, εἰσπνοή. || —, = hıçkırık, λυγμός, βλ. zefir.

Şehir, A. ἐπθ. ünlü, meşhur, κλεινός, περίφημος.

Şehir [şehr], Π. ὄν. ay, μήν.

Şehir καὶ şehr, Π. ὄν. şar, büyük kasaba, πόλις.

Şehirli, T. ὄν. πολίτης, ἀστός.

Şehit, A. ὄν. καὶ ἐπθ. savaşta vurulup ölen, ὁ ἐν τῷ πολέμῳ ἀποθνήσκων, μάρτυς. || —olmak, ἀποθνήσκω μάρτυς. || —etmek, ὑποβάλλω εἰς μαρτυρικὸν θάνατον.

Şehitlik, T. ὄν. μαρτύριον ὑπὲρ τῆς θρησκείας. || —, κενοτάφιον μαρτύρων.

Şehlâ, A. ἐπθ. elâ, koyu mavi, γλαυκός. || —, = şaşı, παραβλώψ. || —gözlü, ὁ ὀλίγον παραβλώψ.

Şehrah, Π. ὄν. doğru yol, büyük cadde, βλ. şahrah.

Şehremaneti, T. ὄν. Δημαρχία. || —, ἄλλοτε Νομαρχία τῆς ἄλλοτε πρωτευούσης [Κωνσταντινουπόλεως]

Şehremini, T. ὄν. Δήμαρχος. || —, ἄλλοτε Νομάρχης τῆς ἄλλοτε πρωτευούσης [Κωνσταντινο πόλεως].

Şehrî, A. ἐπθ. şehirli, ἀστός, πολίτης. || hem—, συμπολίτης, συμπατριώτης. || —, (μτφ) λεπτός, εὐγενὴς τοὺς τρόπους κτλ. || —, μηνιαῖος. || —, ἐπρ. κατὰ μῆνα, μηνιαίως.

Şehriye, A. ὄν. erişte, φιδές, βλ. καὶ şariye.

Şehriye, A. ἐπθ. μηνιαῖος. || —, ὄν. μηνιαῖον, βλ. şehrî.

Şehsüvar, Π. ὄν. binici, ἱππεὺς ἄριστος.

Şehtane = şahtane.

Şehtiye, T. ὄν. alamana gibi gemi, πλοιάριον ὡς ἡ ἀλαμάνα. || —, = brik gibi gemi, πλοιάριον διὰ ξυλείαν ἐν σχήματι βρικίου.

Şehvet, A. ὄν. σαρκικὴ ἡδονή.
Şehvetli, T. ἐπθ. φιλήδονος.
Şehvetperest, Π. ἐπθ. ἢ ὄν. ἀσελγής. ἡδονιστής.
Şehvetsiz, T. ἐπθ. ὁ μὴ δοῦλος τῶν σαρκικῶν ἡδονῶν, σώφρων, ἐγκρατής.
Şehzade, Π. ὄν. πρίγκιψ.
Şek [şekk], A. ὄν. güman, şüphe, tereddüt, ἀμφιβολία, ὑπόνοια. || —im var, ἀμφιβάλλω, ἔχω ἀμφιβολίαν, ὑποπτεύω. || —in var ise... ἐὰν ἔχῃς ὑπόνοιαν, ἀμφιβολίαν...
Şekavet, A. ὄν. soygunculuk, haydutluk, uğrulnk, ληστεια.
Şeker, Π. ὄν. σάκχαρ[ις]. || —illeti, σακχαρουρία, διαβήτης. || —kamışı, σακχαροκάλαμος. || gül be—, ροδοσάκχαρις. || —kestirmek, καθαρίζω σάκχαριν, (μτφ.) παίρνω ἕνα γλυκὺν ὕπνον.
Şekerci, T. ὄν. σακχαροπλάστης. || —, ὁ πωλητὴς σακχάρεως. || —, ὁ πωλητὴς σακχαρωτῶν.
Şekercilik, T. ὄν. σακχαροπωλική.
Şekerhant, Π. ὄν. tatlı gülümseme, μειδίαμα γλυκύ.
Şekerleme, T. ὄν. σακχαρωτόν.
Şekerlemeci, T. ὄν. ὁ πωλητὴς σακχαρωτῶν. || —dükkânı, σακχαροπλαστεῖον.
Şekerlemecilik, T. ὄν. σακχαροπλαστική.
Şekerlemek, T. ρμ. (αἰτ.) σακχαρόνω.
Şekerlenmek, T. ρμ. οὐδ. σακχαροῦμαι, γίνομαι σακχαρωτός.
Şekerlep, Π. ἐπθ. tatlı dudaklı, οὗ τὸ χεῖλος γλυκὺ ὡς ἡ σάκχαρις.
Şekerli, T. ἐπθ. σακχαρωτός. || —kahve, ἀφέψημα καφὲ μὲ σάκχαριν.
Şekersiz, T. ἐπθ. ὁ ἄνευ σακχάρεως.
Şekil [şekl], A. ὄν. kılık, biçim, taslak, μορφή, τύπος, σχῆμα. || —e komak, ἢ —e sokmak, δίδω σχῆμα, μορφήν. || —, (μτφ.) τρόπος. || o —de olmaz, bu —de olur = o türlü olmaz, bu türlü olur, δὲν γίνεται κατ' ἐκεῖνον τὸν τρόπον, γίνεται οὕτω. || (γεωμ.) mustatil—, σχῆμα παραλληλόγραμμον. || muntazam—, σχῆμα κανονικόν. || kesir ül adla—, σχῆμα πολύγωνον. || —, (λογ.) σχῆμα συλλογισμοῦ.
Şekime A. ὄν. sebat, εὐστάθεια. || —, αὐστηρότης, ἀξιοπρέπεια. || —, τὸ μὴ ἀνέχεσθαι τὴν βίαν. || —, = dizgin, κημός, χαλινός.
Şeklen, A. ἐπρ. kılık ve biçimce, κατὰ τὸ σχῆμα, κατὰ τὴν μορφήν.
Şeklî, A. ἐπθ. görünüşe müteallik, ὁ ἀνήκων εἰς τὸ σχῆμα, εἰς τὴν μορφήν, εἰς τὸν τύπον.
Şekre, T. ὄν. toğan, ἱέραξ, κίρκος.
Şekva, A. ὄν. acıksınma, şikâyet, ἰστικâ, παράπονον. || —etmek, (δοτ. ἀφαιρ.) παραπονοῦμαι. || kimden kime —edeyim, ben de şaştım, κατὰ τίνος πρὸς τίνα νὰ παραπονεθῶ καὶ ἐγὼ ἠπόρησα. || —perest, παραπονιάρης.
Şekvacı, T. ὄν. şikâyetçi, ὁ παραπονούμενος.
Şelâle, A. ὄν. çağlıyan, καταρράκτης.
Şelek, T. ὄν. yük, φορτίον.
Şellenk, T. ἐπθ. saygısız, arsız, ζωηρός, ἄσεμνος, κακῶν ἠθῶν.
Şem [şemm], A. ἀφ. koklama, ὄσφρησις. || —etmek = koklamak, (αἰτ.) ὀσφραίνομαι.
Şemim, A. ὄν. güzel koku, rayiha, εὐωδία. || amber—, ὁ ἔχων εὐωδίαν ἀμβάρεως.
Şemmas, A. ὄν. διάκονος τῆς Ἐκκλησίας.
Şemme, A. ὄν. koku, rayiha, ὀσμή. || —, = pek az, ἐλαχίστη δόσις, μόριον.
Şemmî, A. ἐπθ. ὀσφρητικός.
Şems, A. ὄν. gün, günes, ἥλιος.
Şemse, A. ὄν. εἰκὼν ἢ κέντημα ἐν σχήματι ἡλίου.
Şemsî, A. ἐπθ. ἡλιακός. || —, ὄν. κ. Ἀπόλλων, Ἡλιοκλῆς.
Şemsiper, ΑΠ. ὄν. başlık, şabka siperi, ὁ γύρος τοῦ πίλου.
Şemsiye, A. ὄν. ἀλεξήλιον, ἀλεξιβρόχιον. || düşme—si, = paraşüt, ἀλεξήπτωτον. || —, φυτά, ὧν τὸ ἄνθος ὁμοιάζει ἀλεξηλίῳ [ὡς αἱ ἀκακίαι τῆς Ν. Ἀφρικῆς].
Şemsiyeci, T. ὄν. ὁ κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς ἢ καὶ ἐπισκευαστὴς ἀλεξηλίων.
Şemsiyeli, T. ἐπθ. ὀμβρελλοφόρος.
Şen, T. ἐπθ. sevinçli, güler yüzlü, φαιδρός, εὔθυμος. || —, φωτεινός. || —, = abadan, ἀκμάζων, κατῳκημένος. || —bir adam, ἄνθρωπος λίαν εὔθυμος. || evi —olsun, ἡ οἰκία του

ἔστω εὐτυχής || —, καλλιεργημένος.
Şenaat, A. ὄν. alçaklık, iğrençlik, bayağılık, αἰσχρουργία, χαμέρπεια, ποταπότης.
Şanaet, A. ὄν. nefret, istikrah, ἀπέχθεια, ἀποστροφή.
Şenayi A. ὅ. iğrenç işler, bayağılıklar, αἰσχρουργίαι.
Şendere, T. ὄν. (ἰχθ.) εἶδος ἐρυθρίνου. || —, σανίδες διὰ περικάλυψιν, κ. καπλαμᾶς.
Şeni, A. ἐπθ. alçak, kötü, ahlâksız, αἰσχρός, ἀχρεῖος. || fiili—, αἰσχρουργία, παραβίασις, ἀρσενοκοιτία.
Şenia, A. ἐπθ. çirkin iş, iğrenç iş, αἰσχρός. || —, ὄν. αἰσχρουργία.
Şenlendirmek, T. ρμ. (αἰτ.) καλλιεργῶ. || —, κοτοικίζω τόπον, κάμνω νὰ θάλλῃ, ν' ἀκμάζῃ. || —, καθιστῶ φαιδρόν, εὔθυμον.
Şenlenmek, T. ρμ. οὐδ θάλλω, ἀκμάζω. || —, καθίσταμαι εὔθυμος, φαιδρός. || —, κατοικοῦμαι. || —, καλλιεργοῦμαι.
Şenlik, T. ὄν. güler yüzlülük, φαιδρότης, εὐθυμία. || —, = abadanlık, ἡ κατάστασις θάλλοντος τόπου, κατῳκημένου, ἀκμή. || —, = donanma, φωταψία, πανήγυρις. || —, ὄν. κ. Θαλῆς.
Şenlikli, T. ἐπθ. θάλλων, κατῳκημένος. || —, εὐάρεστος.
Şenliksiz, T. ἐπθ. ἀκατοίκητος. || —, ἔρημος (τόπος) ἀκαλλιέργητος.
Şenliksizlik, T. ὄν. ἐρημία. || —, παρακμή.
Şep, H. ὄν. gece, νύξ. || —renk, = kara, siyah, μέλας, ζοφερός.
Şepnem, H. ὄν. çiğ, jale, δρόσος τῆς νυκτός.
Şepper ἢ seppere, T. ὄν. yarasa, gece kuşu, νυκτερίς.
Şer, A. ὄν. kötülük, κακόν, κακία || —, = kavga, διένεξις.
Şerafet, A. ὄν. haysiyet, san, şan, μεγαλεῖον, δόξα || —, = soy, εὐγένεια καταγωγῆς.
Şerafetli, T. ἐπθ. soyu sopu belli, εὐγενής. || —, [τίτλος] εὐγενέστατος.
Şerait, A. ὄν. şartlar, ὅροι, συμφωνίαι.
Şer'an, A. ἐπρ. κατὰ τὸν ἱερὸν νόμον, κατὰ τὸ Σερῆ.
Şerare, A. ὄν. kıvılcım, σπινθήρ.
Şerbet, A. ὄν. ποτόν, μελίκρατον, δροσιστικόν. || —, = müshil, καθάρσιον. || —almak, λαμβάνω καθάρσιον.
Şerbetci, T, ὄν. ὁ κατασκευαστὴς καὶ πωλητὴς ποτῶν δροσιστικῶν. || — otu, (φυτ.) βρυωνία.
Şerbethane, H. ὄν. ποτοπωλεῖον || —, οἰνοπωλεῖον, καπηλεῖον.
Şerbetli, T. ὄν. yılancı, ὁ ἔχων ἔργον νὰ συλλαμβάνῃ ὄφεις καὶ ἐπιδεικνύῃ πρὸς κερδοσκοπίαν.
Şerbetlik, T. ἐπθ. κατάλληλος πρὸς κατασκευὴν μελικράτου, σιροπίου.
Şerç, A. ὄν. yarık, σχισμή, ρῆγμα. || —, (ἀνατ.) büzük, δακτύλιος πρωκτοῦ. || —iltihabı, (νόσ) περιπρωκτῖτις.
Şeref, A. ὄν. ün, ululuk, τιμή, δόξα, μεγαλεῖον. || —bulmak, εὑρίσκω τιμήν, ἀξίαν, ὑπόληψιν. || —vermek, δίδω ὑπόληψιν, τιμήν, τιμῶ. || —, καὶ —ettin, ὄν. κ Εὐδόκιμος, Εὔδοξος, Τιμοκλῆς
Şerefbahş) H. ἐπθ. ululuk veren,
Şerefbahşa) ὁ περιποιῶν τιμήν.
Şerefe, A. ὄν. ἐξώστης κυκλικὸς τοῦ μιναρὲ τεμένους.
Şerefefza, H. ἐπθ. şeref artıran, ὁ αὐξάνων τὴν τιμήν, τὴν δόξαν.
Şerefeli, T. ἐπθ. ὁ ἔχων κυκλικοὺς ἐξώστας [ἐπὶ μιναρέδων τεμενῶν]. || üç—minare, μιναρὲς ἔχων τρεῖς ἐξώστας κυκλικούς.
Şerefiye, A. ὄν. ün vergisi, χρηματικὴ ἀποζημίωσις, ἣν ἀποτίει ὁ κτηματίας πρὸς εὕρυνσιν τῆς ὁδοῦ.
Şereflendirmek, T. ρμ. (αἰτ.) ünlendirmek, κάμνω τινὰ νὰ τιμηθῇ, νὰ δοξασθῇ.
Şereflenmek, T. ρμ. οὐδ. ünlenmek, ἀποκτῶ τιμήν, ὑπόληψιν, ἀξίαν.
Şerefli, T. ἐπθ. ἔντιμος.
Şerefresan, H. ἐπθ. şeref getirici, ὁ φέρων τιμήν, ὑπόληψιν.
Şerefvarit, H. ἐπθ. şerefle gelen, ὁ φθὰς μετὰ τιμῆς [ἐπὶ ὑψηλῶν ἐγγράφων κτλ. ἐκ μέρους ἀνωτέρου]. || —olmak, φθάνω μετὰ τιμῆς.
Şerefyap, H. ἐπθ. şeref kazanan, ὁ εὑρών, ἐπιτυχὼν τιμῆς || —olmak, λαμβάνω τὴν τιμήν.
Şeremet, T. ἐπθ. ἵππος βαδίζων πέδην λίαν ταχέως. || —, μτφ. ἀτίθασσος, σφριγῶν, σερπετός, ζωηρός. ἀναιδής. || —bir delikanlı, νέος ζωηρός.

Şergil, T. ἐπθ. yaramaz, şerir, kötü, κακοήθης, ὑποκινηθείς, ἀποστάτης. || —olmak, ὑποκινοῦμαι, ἀποστατῶ.

Şergillik, T. ὄν. sertlik, yaramazlık, ἐξέγερσις, ἀποστασία. || —etmek, ἀποστατῶ.

Şerh, A. ἀφ. açık anlatma, ἀνάλυσις. ἑρμηνεία, ἐξήγησις. || —, = derkenar, σχόλιον. || —etmek, (αἰτ.) anlatmak, σχολιάζω, ἑρμηνεύω. || —vermek, (δοτ.) derkenar yazmak, δίδω ὑποσημείωσιν εἴς τι ἔγγραφον, ὑποσημειῶ τι πρὸς ἐξήγησιν. || —, ἀνατομὴ σώματος, τραύματος κτλ.

Şerha, A. ὄν. biçak yarası, parça, dilim, τομή, τραῦμα.

Şerhan, A. ἐπρ. διὰ σχολίων, ὑποσημειώσεων

Şeri, A. ὄν. νόμος [ὁ θεῖος]. || —şerif, ὁ ἱερὸς νόμος, τὸ Σερῆ.

Şer'î, A. ἐπθ. ἱερονομικός.

Şeriat, A. ὄν. doğru yol, tariki müstekim, εὐθεῖα ὁδός, ἤτοι ὁ θρησκευτικὸς νόμος. || —ı islâmiye, ὁ Ἰσλαμικὸς νόμος.

Şeriatçi [şeriatçı], T. ὄν. γραμματεύς, ἄλλοτε τοῦ ἱεροδικείου, ἐπιβλέπων τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἱεροῦ νόμου.

Şerif, A. ἐπθ. asil, necip, ἔντιμος, ὁ ἐξ εὐγενοῦς καταγωγῆς, ἔξοχος. || —, = mubarek, mukaddes, ἱερός, ἅγιος. || —, ὄν. κ. Εὐδόκιμος, Εὔδοξος.

Serik, A, ἐπθ. ortak, συνέταιρος. || —, = arkadaş, σύντροφος, συγκοινωνός, ἑταῖρος.

Şeriklik, T. ὄν. ortaklık, συνεταιρισμός. || —, = arkadaşlık, συντροφία.

Şerir, A. ἐπθ. καὶ ὄν. hayırsız, kötü, κακός, πονηρός, κακοῦργος. || —katil, μιαιφόνος.

Şerirane, A. ἐπρ. çirkinliknen, πονηρῶς, κακῶς.

Şerit, T. ὄν. kaytan, σειράδιον, ταινία. || —, (πάθος) ταινία.

Şeritlemek, T. ρμ. (αἰτ) περικοσμῶ διὰ ταινιῶν, περιρράπτω ταινίαν.

Şeritlenmek, T, ρμ. πθ. περικοσμοῦμαι διὰ ταινιῶν κτλ.

Şeritli, T. ἐπθ. περικεκοσμημένος διὰ ταινιῶν.

Şerli, T. ἐπθ. κακός, μοχθηρός, κακεντρεχής. || —, φιλόνεικος.

Şerm, Π. ὄν. utanma, αἰδώς, αἰσχύνη. || bi—, = utanmaz, ἀναιδής.

Şermisar, Π. ἐπθ. utangaç, mahcup, αἰδήμων, ἐντροπαλός.

Şernaz, Π. ἐπθ. kavgacı, φίλερις || —, στρεψόδικος.

Şernazlık, T. ὄν κακία, κακεντρέχεια. || —, στρεψοδικία.

Şersuf, A. ὄν. (ἀνατ.) canevi ἐπιγάστριον.

Şeryanî = şiryanî,

Şeşelemek, T. ρμ. μσ. ἐπαίρομαι ὑπερηφανεύομαι.

Şetaret, A. ὄν. şenlik, şakraklık, φαιδρότης, εὐθυμία, ζωηρότης.

Şetaretlendirmek, T. ρμ. (αἰτ.) şenlendirmek, φαιδρύνω.

Şetaretlenmek, T. ρμ. οὐδ. şenlenmek, ἀγάλλομαι, εὐθυμῶ.

Şetaretli, T. ἐπθ. şen, çalâk, şakrak, φαιδρός, εὔθυμος.

Şetim [şetm], A. ἀφ. sövme, ὕβρις.

Şetmetmek, T. ρμ. (αἰτ.) sövmek, ὑβρίζω.

Şev, T. ὄν. inişli yer, κλιτύς, κατωφέρεια. || —, ἐπθ. κατωφερής, ἐπικλινής. || —, κλιτὺς τεχνητὴ ἔξωθι τείχους ἢ τοίχου. || —ine, ἐπρ. ἐπικλινῶς.

Şevk, A. ὄν. istek, ζῆλος, ἐπιθυμία, ἔφεσις. || —, χαρά, ζωηρότης. ἐνθουσιασμός. || —e gelmek, ἐνθουσιῶ. || —ile alkışlamak, ζητοκραυγάζω ζωηρῶς, ἐπευφημῶ.

Şevk, A. ὄν. diken, ἄκανθα. || —i zahir = bel kemiği, σπονδυλικὴ στήλη.

Şevket, A. ὄν. ululuk, haşmet, celâl, μεγαλεῖον, μεγαλοπρέπεια. || —, ὄν. κ. Ἰφικλῆς

Şevketli, T. ἐπθ. μεγαλειότατος.

Şevkî, A. ἐπθ. diken gibi olan, (ἀνατ.) νωτιαῖος

Şevkî, A. ἐπθ. çok istekli, ἐνθουσιώδης, ζηλωτής. || —, ὄν. κ. Ἰφικλῆς.

Şevkli, T. ἐπθ. istekli, hevesli, ὁ ἔχων ζῆλον, προθυμίαν, πρόθυμος, ζηλωτής.

Şevksiz, T. ἐπθ. ἀπρόθυμος.

Şevlenmek, T. ρμ. οὐδ. γίνομαι κατωφερής, ἐπικλινής.

Şevli, T. ἐπθ. κατωφερής, ἐπικλινής.

Şevval, A. ὄν. ὁ δέκατος μὴν τοῦ σεληνιακοῦ ἔτους.

Şey, A. ὄν. nesne, πρᾶγμα.. || bir—,

πρᾶγμά τι, κἄτι τι. || hiç bir—, ἤ bir—, οὐδέν. || bir —değil, δὲν εἶναι τίποτε. || her—, πᾶν πρᾶγμα. || çok—, πολὺ πρᾶγμα! περίεργον!

Şeyda, Π. ἐπθ. çılgın, παράφρων. || —, = vurgun, ἐρωτοληπτος.

Şeydalık, T. ὄν. çılgınlık, παραφροσύνη || —, = vurgunluk, ἐρωτοληψία.

Şeyh, A. ὄν. yaşlı adam, ihtiyar, γέρων. || —, ἡλικιωμένος, σεβάσμιος. || —ülislâm, ὁ πνευματικὸς ἀρχηγὸς τῶν Μουσουλμάνων, ἄλλοτε δὲ ὑπουργὸς κτλ. τῶν θρησκευτικῶν ὑποθέσεων.

Şeyhuhat, A. ὄν. ihtiyarlık, kocalık, γῆρας.

Şeyn, A. ὄν. ayıp, leke, αἶσχος, αἰσχύνη.

Şeytan, A. ὄν. yak, iblis, ifrit, Σατάν, δαίμων [ὁ κακός]. || —, = pek kurnaz, πανοῦργος. || —, = açıkgöz, εὐφυής. || —tırnağı, παρωνυχίς || —başı, ἐωσφόρος. || —böku, (φάρμ.) σίλφιον. || —tüyü, πτερὸν τοῦ διαβόλου, θέλγητρον || —kulağına kurşun, (πρμ.) μολύβι εἰς τὸ αὐτὶ τοῦ διαβόλου ἤτοι κουφὸ τοῦ διαβόλου τ' αὐτί [λέγεται ὅταν ὁμιλῇ τις περὶ ἀγαθοῦ, ὅπερ φοβῆται νὰ μὴ χάσῃ]. || içi —çarşısı, ὑποκριτής, ἰσχυρογνώμων. || —a çarığı ters giydirir, ἄνθρωπος ἵαν πονηρὸς καὶ πανοῦργος. || —arabası, σπόρος ἀκανθῶν, κ. μαντατοῦρα. || —fikirli, εὐφυέστατος. || acele işe —karışır, (πρμ.) εἰς τὴν ἐν βίᾳ γινομένην ἐργασίαν ἀναμιγνύεται ὁ Σατανᾶς = σπεῦδε βραδέως. || —ı recim, ὁ ἀπόβλητος Σατανᾶς, βλ. καὶ neuzübillâh.

Şeytanat, A. ὄν. kurnazlık, πονηρία. || —, = açıkgözlük, εὐφυΐα.

Şeytanî, A. ἐπθ. Σατανικός.

Şeytanlık, T. ὄν hile, πονηρία. || —, = kurnazlık, εὐφυΐα. || —, = kötülük, garaz, κακεντρέχεια, ὀπισθοβουλία.

Şia, A. ὄν. αἵρεσις· ἡ αἵρεσις τῶν Σιϊτῶν.

Şiar, A. ὄν. alâmet, nişan, σημεῖον, σύμβολον, τόπος.

Şibih [şibh], A. ὄν. benzeyiş, benzeme, ὁμοιότης || —, ἐπθ. benziyen, ὅμοιος. || —cezire, = yarım ada, χερσόνησος. || (γεωμ.) —i main, παραλληλόγραμμον, ρομβοειδής. || —i müharif, τραπέζιον. || —i üstüvanî, κυλινδροειδής. || —i isfencî, σπογγοειδής. || —i dernî, φυματοειδής. || —i azım, ὀστεοειδής. || —i gudde, ἀδενοειδής. || —i dem, αἱματοειδής

Şiddet, A. ὄν. peklik, sertklik, σφοδρότης, αὐστηρότης, ἔντασις.

Şiddetlendirmek, T. ρμ (αἰτ.) sertleştirmek, καθιστῶ τι σφοδρόν, αὐστηρόν, ἐντείνω.

Şiddetlenmek, T. ρμ. οὐδ. sertlenmek, καθίσταμαι σφοδρός, αὐστηρός, ἐντείνομαι.

Şiddetli, T. ἐπθ. sert, αὐστηρός, σφοδρός, ἔντονος.

Şifa, A. ἀφ. iyi olma, ἴασις, θεραπεία. || —bulmak, = onmak, θεραπεύομαι. || —vermek, = onalmak, θεραπεύω. || —lar olsun, με ταῖς ὑγιείαις σας [εὐχὴ πρός τινα πιόντα ποτόν]. || Allah —lar versin, ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ ἴασιν, περαστικά [εὐχὴ πρὸς ἀσθενῆ].

Şifahane, Π. ὄν. φρενοκομεῖον. || —, θεραπευτήριον.

Şifahen, A. ἐπρ. ağızdan söyleme, προφορικῶς.

Şifahî, A. ἐπθ. ağızdan, προφορικός.

Şifaî, A. ἐπθ. iyi edici, ἰαματικός.

Şifalı, T. ἐπθ· ἰαματικός.

Şifre, Γαλλ. ὄν. gizli yazı, κρυπτογραφία.

Şifreli, T. ἐπθ. κρυπτογραφικός. || —telgraf, τηλεγράφημα κρυπτογραφικόν.

Şii, A. ἐπθ. Σιΐτης [αἱρετικὸς θεωρῶν ὡς διάδοχον τοῦ Μωάμεθ τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ Ἀλῆ].

Şiir, A. ὄν. vezin ve kafiyeli söz, ποίησις, ποίημα, στίχος || —söylemek, στιχουργῶ. || —okumak, ἀπαγγέλλω ποίημα.

Şikak, A. ὄν. uygunsuzluk, nifak, διχόνοια.

Şikâr, Π. ὄν. av, sayt, ἄγρα, κυνήγιον, θήρα. || —, = ele geçen mal, λεία, λάφυρον, πολύτιμον [πρᾶγμα]. || —bir şey mi! εἶναι πολύτιμόν τι!

Şikâyet, A. ἀφ acıksınma, şekva, iştikâ, παράπονον. || —, (νομ.) ἔγκλησις. || —etmek, (δοτ. ἀφαιρ.) παραπονοῦμαι, βλ. καὶ şekva

Şikâyetçi, T. ὄν. ὁ παραπονούμενος. || —, ὁ ἐγκαλῶν.

Şikâyetname, Π. ὄν. (νομ.) καταμήνυσις.
Şikemperest } Π. ἐπθ. boğazına düş-
Şikemperver } kün, κοιλιόδουλος, Λούκουλλος.
Şil = şıllık.
Şile, Τ. ὄν. güzel kokulu ot, εἶδος χόρτου εὐώδους. || —, Χιλή [παρὰ τὴν Μαύρην θάλασσαν].
Şilin, Ἀγγλ. ὄν. σελίνιον [τὸ εἰκοστὸν τῆς ἀγγλικῆς λίρας].
Şillez, Τ. ὄν. ἀμμοκονία.
Şilte, Τ. ὄν. τύλη, ἤτοι ἐπίστρωμα ἐκ βάμβακος, κ. σιλτές.
Şimal, Α. ὄν. sol taraf, τὸ ἀριστερὸν μέρος. || —, ἄρκτος, βορρᾶς. || —i şarkî, βορειοανατολικός || —i garbî, βορειοδυτικός. || —yıldızı, = kutup yıldızı, = Demir kazık, ὁ πολικὸς ἀστήρ.
Şimalen, Α. ἐπρ. βορείως.
Şimalî, Α. ἐπθ. βόρειος, ἀρκτικός. || fecri—, βόρειον σέλας
Şimdi, Τ. ἐπρ. τώρα. || —gelirim, τώρα ἔρχομαι. || -den ἢ şimden, ἀπὸ τοῦδε. || hemen—, πάραυτα. || —ye kadar ἢ —ye değin, μέχρι τοῦδε.
Şimdicik, Τ. ἐπρ. αὐτὴν τὴν στιγμήν, νυνί.
Şimdiki, Τ. ἐπθ. τωρινός. || —zaman, ὁ παρὼν καιρός. || —adamlar, οἱ τωρινοὶ ἄνθρωποι.
Şimdilik, Τ. ἐπρ. ἐπὶ τοῦ παρόντος.
Şime, Α. ὄν. huy, tabiat, ἦθος, χαρακτήρ, προσόν, ἰδιότης, ἕξις.
Şimendifer, Γαλλ. ὄν. kara vapuru, demir yolu, σιδηρόδρομος.
Şimşek, Τ. ὄν. yıldırak, yalap, yarkın, Tanrı çakımı, ἀστραπή. || —çakmak = yıldıramak, ἀστράπτω, βλ. καὶ yalazan.
Şimşir ἢ çimşir, Τ. ὄν. (φυτ.) πύξος. || —, ἐπθ. ὁ ἐκ πύξου, πύξινος. || —kaşık, πύξινον κοχλιάριον.
Şimşir, Π. ὄν. kılıç, ρομφαία, ξίφος.
Şindi = şimdi.
Şinel, Τ. ὄν. μανδύας μετὰ περιλαιμίου ἐκ σισύρας καὶ ἄνευ χειρίδων.
Şinik, Τ. [ἕλλ.] ὄν. ölçek, on litrelik kutu, χοῖνιξ [μέτρον σιτηρῶν].
Şip, Τ. ὄν. bürümcek, yüz örtüsü, καλύπτρα.
Şippadak, Τ. ἐπρ. tezelden, yelyepelek, alelâcele, ὡς τάχιστα, πάραυτα.
Şir, Π. ὄν. aslan, λέων. || —, = süt, γάλα || —, ὄν. κ. Ξέρξης, Λέων, Λεωνίδας.
Şira, Π. ὄν. üzüm suyu, γλεῦκος.
Şıralı, Τ. ἐπθ. ζωμερός [σταφυλή, ὀπωρικόν κτλ.].
Şiraz, ὄν. κ. Σιράζη [πόλις τῆς Περσίας].
Şiraze, Π. ὄν. τὸ πλεκτὸν μέρος τοῦ δεσίματος τῶν φύλλων βιβλίου, ἤτοι δέσιμον, συνοχή. || —, ἁρμονία, καλὴ τάξις.
Şirazî, Π. ἐπθ. ὁ ἐκ τῆς πόλεως Σιράζ.
Şirden, Π. ὄν. ὁ δεύτερος στόμαχος τῶν μηρυκαστικῶν ζώων.
Şirin, Π. ἐπθ. tatlı, γλυκύ. || —, = sevimli, cazibeli, συμπαθητικός, προσφιλής. || —görünmek, φαίνομαι εὐάρεστος. || —, ὄν. κ. Μορφώ, Εὐμορφιά.
Şirince, Τ. ἐπθ. ὀλίγον ἢ ἀρκετὰ γλυκύς. || —, ἀρκετὰ συμπαθητικός.
Şirinlik, Τ. ὄν. γλυκύτης, προσήνεια.
Şirit = şerit.
Şirk, Α. ὄν. putperestlik, πολυθεΐα, εἰδωλολατρεία.
Şirket, Α. ὄν. ortaklık, ἑταιρία. || kollektif—i, ὁμόρρυθμος. || komandit—i, ἑταιρία ἑτερόρρυθμος. || —i hayriye, = iyilik birliği, ἀγαθοεργὸς ἑταιρία.
Şirpençe, Π. ὄν. (παθ.) göyderği, ἄνθραξ.
Şirret, Α. ὄν. yaramazlık, kötülük, κακία, κακεντρέχεια. || —, στρεψοδικία. || —, ἐπθ. στρεψόδικος
Şirretlik, Τ. ὄν. hırçınlık, κακοήθεια, στρεψοδικεία. || —etmek, στρεψοδικῶ.
Şirvan, ὄν. κ. Σιρβάν [ἐπαρχία Καυκάσου].
Şirvanî, Α. ἐπθ. sirvanlı, ὁ κάτοικος ἢ ὁ ἐκ Σιρβὰν καταγόμενος.
Şirvani, Τ. ὄν. ὑπερῶον, δωμάτιον ὑπὸ τὴν στέγην τῆς οἰκίας, κ. σερβανί.
Şirvanlı, Τ. ἐπθ. ὁ ἐκ Σιρβὰν καταγόμενος.
Şiryan ἢ şeryan, Α. ὄν. kırmızı kan damarı, ἀρτηρία.
Şiryanî ἢ şeryanî, Α. ἐπθ. ἀρτηριακός.
Şiş, Τ. ὄν. ὀβελός, σοῦβλα. || —kebabı, ψητὸν ὀβελοῦ. || ne —yansın, ne kebap, (πρμ.) οὔτε ὁ ὀβελὸς νὰ καῇ, οὔτε τὸ ψητόν, = οὔτε ὁ μέν, οὔτε ὁ δὲ νὰ πάθῃ τι ἐκ τῶν συνενδια-

φερομένων. || —, = meç, ξίφος αἰχμηρὸν καὶ στενόν. || çorap —i, βελόνη διὰ πλέξιμον περιποδίων.

Şiş, T. ὄν. ur, verem, kabarık, οἴδημα, πρήξιμον. || —, ἐπθ. πρησμένος.

Şişane [şişhane], II. ὄν. içi yivli tüfek, σωλὴν τηλεβόλου ἢ πυροβόλου ἐξάγωνος, καραβίνα. || altı kaval, üstü—, τὸ κάτω αὐλός, τὸ ἐπάνω καραβίνα = πρᾶγμα ἀσύμμετρον, ἀκανόνιστον.

Şişaneci [şişhaneci], T. ὄν. yivli tüfek yapan, ὁ κατασκευαστὴς ραβδωτῶν πυροβόλων.

Şişaneli [şişhaneli], T. ἐπθ. ἐξάγωνος, ραβδωτός [πυροβόλον κτλ.]. || —, καραβινοφόρος.

Şişe, T. ὄν. sırça, zücaç, φιάλη, βαυκαλίς, κ. μπουκάλι. || —, ἐπθ. ὑάλινος. || —boru, σωλὴν ὑάλινος. || —, = çita, λεπτὴ καὶ στενὴ λωρὶς σανίδος.

Şişehane, T. ὄν. ὑαλουργεῖον.

Şişek, T. ὄν. ἀρνίον διετές,

Şişirilmek, T. ρμ. πθ. (κυρ. καὶ μτφ.) ἐξογκοῦμαι, φουσκόνομαι.

Şişirmek, T. ρμ. (αἰτ.) ἐξοιδαίνω ἐξογκῶ, φουσκόνω. || avurt—, ἐξογκῶ τὰς γνάθους, ἀλαζονεύομαι, ἐπαίρομαι. || —, κάμνω τὸ ὕδωρ νὰ ἐκχειλίσῃ φράττων τὸν δρόμον του. || —, (μτφ.) φουσκόνω τὰ μυαλά.

Şişirtmek = şişirmek.

Şişkin, T. ἐπθ. ἐξωγκωμένος, πρησμένος, φουσκωμένος. || —, (μτφ.) ἐπηρμένος, ἀλαζών.

Şişkinlik, T. ὄν. ἐξόγκωμα, πρήξιμον.

Şişko, T. ἐπθ. ὑπερτραφής, παχύς.

Şişleme, T. ὀν. ἀπαρ. σούβλισμα.

Şişlemek, T. ρμ. (αἰτ.) σουβλίζω. || —, διαπερῶ δι' αἰχμηροῦ ξίφους.

Şişlenmek, T. ρμ. πθ. σουβλίζομαι.

Şişlenmiş, T. ἐπθ. σουβλιστός.

Şişli, T. ἐπθ. ὁ ἔχων ξίφος αἰχμηρόν, ξιφοφόρος. || —, συνοικία τις τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Şişlik, T. ὄν. ἐξόγκωμα πρῆξιμον.

Şişman, T. ἐπθ. şişko, πολύσαρκος, παχύς.

Şişmanlanmak, T. ρμ. οὐδ. παχύνομαι.

Şişmanlaşmak, T. ρμ. οὐδ. καθίσταμαι εὔσαρκος, παχύς.

Şişmanlık, T. ὄν. πολυσαρκία.

Şişmek, T. ρμ. οὐδ. ἐξοιδαίνομαι, ἐξογκοῦμαι. || —, παχύνομαι. || sular—, ἐκχειλίζουσι τὰ ὕδατα.

Şita, A, ὄν. kış, χειμών.

Şitaban, II. ἐπθ. koşan, σπεύων. || — olmak, = koşmak, σπεύδω.

Şitaî, A. ἐπθ. kışlık, χειμερινός.

Şitap, II. ὄν. çabukluk, acele, sürat, σπουδή || —etmek = koşmak, yetişmek, σπεύδω.

Şive, II. ὄν. tarz, tavır [tavr], konuşma tarzı, ἰδίωμα, ὕφος γλώσσης, ἰδιωτισμός, τρόπος τοῦ ἐκφράζεσθαι. || —, = naz, ἀκκισμός, χάρις, ἐρωτοτροπία.

Şivekâr, II ἐπθ. cilveli, şuh, nazlı, φιλάρεσκος, ἐρωτότροπος, χαρίεις, ἀκκιζόμενος, εὔχαρις.

Şivelendirmek, T. ρμ. (αἰτ.) καθιστῶ τι εὔχαρι, θελκτικόν.

Şivveli, T. ἐπθ. şuh, ἐρωτότροπος, θελκτικός, εὔχαρις. || —, = üslûplu, εὔρυθμος, ρυθμικός [ὕφος λόγου].

Şivesiz, T. ἐπθ. ἄχαρις. || —, ἄρρυθμος, παράφωνος [ὕφος λόγου].

Şivesizlik, T. ὄν. ἡ ἔλλειψις ρυθμοῦ, ἀρρυθμία, παραφωνία.

Şivgar, T. ὄν ξύλον τιθέμενον ἔμπροσθεν τοῦ ρυμοῦ τοῦ ὑποστάτου τοῦ τηλεβόλου.

Şık ἢ şak, T. μόριον παριστάνον κρότον, πάταγον.

Şık, Γαλλ. ἐπθ. güzel, süslü, ince, zarif, κομψός, ὡραῖος. || —bey, βέης κομψευόμενος. || —şey, ὡραῖον, κομψὸν πρᾶγμα. || şıp—, κομψότατος.

Şıklık, T. ὄν. güzellik, κομψότης, ὡραιότης, καλλωπισμός.

Şıllık, T. ὄν. ἀνθρωπος πάσχων ἐξ ὀφθαλμίας. || —, = kaltak, şırfıntı, γυνὴ ἄσεμνος.

Şıltak, T. ἐπθ. φιλόνεικος μικρολόγος.

Şıltaklanmak, T. ρμ. οὐδ. ἐπωφελοῦμαι τῆς περιστάσεως διὰ μικρολογιῶν κτλ.

Şımal, T. ὄν. δυνατὸς βλαστός, θαλλός, κλών. || —, βλαστὸς συκαμινέας.

Şımarık, T. ἐπθ. αὐθάδης, θρασὺς ἐκ τῶν πολλῶν θωπειῶν.

Şımarmak, T. ρμ. οὐδ. θρασύνομαι.

Şımartılmak, T. ρμ. πθ. καθίσταμαι αὐθάδης, θρασὺς ἐκ τῆς ἀνεκτικότητος, ἣν δεικνύουσιν οἱ ἄλλοι.

Şımartmak, T. ρμ. (αἰτ.) καθιστῶ τινα

αὐθάδη καὶ θρασὺν κολακεύων ἢ δεικνύων μεγάλην ἀνεκτικότητα.

Şingir, T. μόριον παριστάνον τὸν κρότον θραυομένης ὑάλου κτλ.

Şingirdamak, T. ρμ. οὐδ. θραύομαι μετὰ κρότου [ὕαλος, ποτήριον κτλ.].

Şingirti, T. ὄν. κρότος πάταγος [θραυομένου ποτηρίου, ὑάλου κτλ.].

Şipar, Οὐϊγ. [T.] ἐπθ. εὔοσμος.

Şipidik, T. ὄν. filâr, εἶδος ἐμβάδος μὲ πτέρνα πατημένην.

Şipildak, T. ὄν. yunak, βαλανεῖον, βλ. yunat καὶ hamam.

Şipka, T. ὄν. δίκτυον, συριατόπλεγμα [πλοίου, ἁλιέως κτλ.].

Şipşip, T. ὄν. ökçesiz terlik, εἶδος ἐμβάδος συρτῆς. || —, κρηπίς.

Şirfinti, T. ὄν. περίτριμμα. || —kari, = şillik, γυνὴ κακῆς διαγωγῆς.

Şırıldamak, T. ρμ. οὐδ. şarıldamak, κελαρύζω.

Şırıltı, T ὄν. κελάρυσμα.

Şıringa, ἑλλ. ὄν. σύριγξ, κλυστήριον, σίφων, κλύσμα. || —, ἔνεσις. || - etmek, κάμνω ἔνεσιν, εἰσάγω διὰ σίφωνος.

Şırlağan, T. ὄν. akıntı, ρεῦσις, ροή, ἐκροή. || —yağı, = susam yağı, σησαμέλαιον. || —, (παθ.) ὀφλαλμία.

Şırlağanlı, T. ἐπθ. ὁ περιέχων σησαμέλαιον. || —, ὁ πάσχων ὀφαλμίαν. || —, ὁ ἔχων ρεῦσιν [σπερματορροϊκός, αἱματορροϊκός κτλ.].

Şırlamak, T. ρμ. ρέω ἀφθόνως, βρέχει ἄσχημα. || hava—, ἔρχεται ἄφθονος βροχή, βλ. καὶ şarlamak.

Şırlop, T. ὄν. ὠὰ ἐψημένα μὲ ὀξύγαλα.

Şırp, T. μόριον παριστάνον τὸν ἦχον πράγματος κοπτομένου διὰ ψαλιδίου.

Şırpadak, T. ἐπρ. τὸ εὐκόλως, τὸ ταχέως κόπτειν. || —, αἰφνιδίως.

Şıvgın, T. ὄν. εἶδος πεύκης πρὸς κατασκευὴν πασσάλων, ἱστῶν κτλ.

Şol = şu.

Şor, T. ὄν. κον, κακολογία.

Şorcu, T. ἐπθ. kovcu, φιλοκατήγορος.

Şorbatmak, T. ρμ. (αἰτ.) akıtmak, διοχετεύω.

Şorolop, T. μόριον παριστάνον ἁπλῆστον καὶ ταχεῖαν καταβρόχθισιν. || ham hum—, πολυλογία ἀνόητος, ψεῦδος.

Şöhret, A. ὄν. şan, ün, φήφη, ὑπόληψις, κλέος. || —bulmak, φημίζομαι. || —kazanmak, ἀποκτῶ φήμην. || —vermek, περιποιῶ φήμην καθιστῶ περίφημον. || —, ὄν. κ. Κλεοφίλη.

Şöhrergir, II ἐπθ. ünlü, şanlı, ὀνομαστός, περίφημος, περιώνυμος.

Şöhretlendirmek, T. ρμ. μσ. (β΄ γεν.) φημίζομαι, ἀποκτῶ φήμην, ὑπόληψιν.

Şöhretli, T. ἐπθ. şanlı, ünlü, περίφημος, περιώνυμος. || —, ὡραῖος τὴν μορφὴν καὶ ἐπιβλητικὸς τὸ ἦθος.

Şöhretşiar, II. ἐπθ. şöhretli, κλεινός, περιώνυμος.

Şölen, T. ὄν. bayram, ἑορτή, Βαϊράμιον.

Şoyle, T. ἀντων. δεικτ. τοιοῦτος, η, ον. || —, ἐπρ. τοιουτοτρόπως, ὡς ἑξῆς. || —boyle, ἔτσι κ' ἔτσι, μετρίως. || —ki, ὡς ἑξῆς, δηλαδή. || —böyle bir adam, ἄνθρωπος τυχαῖος.

Şöylece, T. ἐπρ. τοιουτοτρόπως, ὡς ἑξῆς.

Şöylelik, T. ὄν. τοιοῦτος τρόπος || —le, ἐπρ. τοιουτοτρόπως.

Şu, T. ἀντ. δεικτ. οὗτος, αὕτη, τοῦτο [ἐπὶ προσώπων καὶ πραγμάτων οὔτε πολὺ πλησίον, οὔτε πολὺ μακρὰν εὑρισκομένων]. || —kadar, τοσοῦτος, η, ον. || —kadar ki, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι...

Şua, A. ὄν. ἀκτίς. || —, = parıltı, λάμψις.

Şuaî, A. ἐπθ. ἀκτινωτός.

Şubat, Συρ. ὄν. Φεβρουάριος, βλ. gücük.

Şube, A. ὄν. dal, budak, κλάδος, κλών, διακλάδωσις. || —, = bölük, kısım, διαμέρισμα, μέρος κεχωρισμένον. || —, γραφεῖον ὑπουργείου. || —, ὑποκατάστημα.

Şuğl, A. ὄν. uğraşma, çalışma, ἐνασχόλησις, ἔργον.

Şuh, II. ἐπθ. nazlı, oynak, şiveli, ζωηρός, εὔθυμος. || —, ἐλευθεριάζων, ἄσεμνος.

Şuhluk, T. ὄν. naz, cilve, şive, ζωηρότης. εὐθυμία. || —, τὸ ἄσεμνον τῆς διαγωγῆς.

Şule, A. ὄν. ateş alevi, φλόξ.

Şuledar, II. ἐπθ. alevli, aydınlık saçan, ἀνημμένος, ὁ διαχέων λάμψιν.

Şulegir, II. ἐπθ. tutuşan, alevlenen, φλογερός, λάμπων, θερμός.

Şulelendirmek, T. ρμ. (αἰτ.) parlat-

mak, ἀνάπτω, φλέγω, κάμνω νὰ λάμψῃ.

Şulelenmek, T. ρμ. οὐδ. tutuşmak, φλέγομαι, λάμπω.

Şuleli, T. ἐπθ. alevli, parlak, φλογερός. || —, ἀνημμένος.

Şura, T. ὄν. τοῦτο τὸ μέρος. || —da, ἐνταῦθα, || —ya, ἐδῶ [ἐπὶ κινήσεως]. || —ya buraya, ἐδῶ κ' ἐκεῖ. || —dan, ἐντεῦθεν. || —ları, τὰ μέρη ταῦτα, τὰ ἑξῆς μέρη (αὐτῶν). || —m, τοῦτο τὸ μέρος μου.

Şûra, A. ὄν. kurultay, onov, meclis, συμβούλιον. || —i millet = Büyük Millet Meclisi, συντομίας δ' ἕνεκεν B. M, M. || —i devlet, συμβούλιον τοῦ Κράτους.

Şuracık, T. ὄν. τοῦτο δὰ τὸ μέρος, ἐδῶ πλησίον.

Şuralı, T. ἐπθ. ὁ ἐκ τούτου τοῦ μέρους καταγόμενος. || —, ὁ κάτοικος τούτου τοῦ τόπου.

Şure, II. ὄν. azotu potas, küherçile, νίτρον. || —, = çorak, ἁλμυρὰ γῆ, ἁλατοῦχος.

Şurezar, II. ὄν. çoraklık, γῆ χέρσος.

Şuriş, II. ὄν. karışıklık, ταραχή, ἀταξία, ἀνησυχία.

Şurlamak = şarlamak.

Şurup, T. [A.] ὄν. σίραιον, σιρόπιον.

Şuun = şüun.

Şuur, A. ὄν. anlayış, idrak, νοῦς, φρένες, νόησις, ἀντίληψις. || —, = vicdan, πνεῦμα, συνείδησις. || bi—, = anlayışsız, ἄφρων.

Şuurî, A. ἐπθ. vicdanî, εὐσυνείδητος. || —, = anlayışlı, ἐχέφρων.

Şüf'a, A. ὄν. tercih, προτίμησις [συνιδιοκτήτου].

Şühut, A. ὄν. şahitler, görüp bilenler, μάρτυρες [ὑποθέσεως δικαζομένης]. || ikamei—, = görüp bilenleri, getirme, προσαγωγὴ μαρτύρων. || —, = görünüş, ὕπαρξις, παρουσία, τὸ εἶναι ὁρατόν. || —, = görüş, τὸ βλέπειν, τὸ θεωρεῖν.

Şükran, A. ὄν. iyilik bilme, εὐγνωμοσύνη, εὐχαριστία. || arzı —etmek, ὑποβάλλω εὐγνωμοσύνην.

Şükri ἢ şükrü, A. ἐπθ. εὐγνώμων. || —, ὄν. κ. Εὔγνωτος.

Şükriye, A. θ. τοῦ προηγ. || —, ὄν. κ. Εὐλογία.

Şükufe, II. ὄν. çiçek, ἄνθος. || —, ὄν. κ. Ἀθηνᾶ, Λουλουδιά.

Şükür [şükr], A. ἀφ. (δοτ.) εὐχαριστία, εὐγνωμοσύνη, δόξα. || —ler olsun, ἡ çok—, ἡ Allaha—, δόξα τῷ Θεῷ! || —etmek, (δοτ.) εὐχαριστῶ, εὐγνωμονῶ, δοξάζω.

Şümul, A. ἀφ. havi olma, içine alma, (δοτ.) περιλαμβάνειν, περιέχειν, ἀφορᾶν, ἐπεκτείνεσθαι [ἐπὶ ἠθικῶν].

Şümullendirmek, T. ρμ. (δοτ. αἰτ.) ἐπεκτείνω, εὐρύνω.

Şümullü, T, ἐπθ. περιεκτικός.

Şüphe, A. ὄν. işkil, kuruntu, sanma, zan, ἀμφιβολία, ὑπόνοια. || —yok, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἀναμφιβόλως. || —ye düşmek, ὑποπτεύω. || —etmek, (ἀφαιρ.) ἀμφιβάλλω, ὑποπτεύω. || —ye bırakmak, (αἰτ.) ἀφίνω εἰς ἀμφιβολίαν.

Şüphelendirmek, T. ρμ. (αἰτ.) işkillendirmek, ἐμβάλλω εἰς ὑπόνοιαν.

Şüphelenmek, T. ρμ. οὐδ. (ἀφαιρ.) işkillenmek, ὑποπτεύω.

Şüpheli, T. ἐπθ. işkilli, ἀμφίβολος, ὕποπτος [ὁ περὶ οὗ ὑπάρχει ἀμφιβολία]. || —, = işkillenen, ὁ ὑποπτεύων, ἐνδοιάζων, ὕποπτος.

Şüphesiz, T. ἐπθ. ἀναμφίβολος. || —, ἐπρ. ἀναμφιβόλως.

Şüphesizlik, T. ὄν. βεβαιότης, ἀναμφιβολία.

Şürekâ, A. ὄν. ortaklar, συνέταιροι, σύντροφοι. || —Ahmet bey ve —sı, Ἀχμὲτ βέης καὶ συντροφία.

Şüru, A. ἀφ. başlama, ἔναρξις, ἀρχή, ἐπιχείρησις. || —etmek, (δοτ.) başlamak, ἐπιλαμβάνομαι, προβαίνω, ἄρχομαι.

Şütum, A. ἀφ. küfürler, ὕβρεις, βλ. καὶ şetim.

Şüun, A. ὄν. işler, havadis, καταστάσεις, πράγματα, νέα, χρονικά.

Şüyu, A. ἀφ. duyulma, yayılma, dağılma, διάδοσις [λόγου, εἰδήσεως]. || —bulmak, = yayılmak, διαδίδομαι [λόγος, εἴδησις, πρᾶγμα].